

ROMÂNIA
JUDEȚUL BRAȘOV

CONSILIUL LOCAL FĂGĂRAȘ

Strada Republicii, Nr. 3, 505200, Tel: 0040368 402 949, Fax: 0040368 402 805
Web: www.primaria-fagaras.ro, Email: secretariat@primaria-fagaras.ro

HOTĂRÂREA NR.10 din data de 31 ianuarie 2024

-privind aprobarea

„Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Făgăraș – Centru polarizator al Zonei Urbane Funcționale Făgăraș”

CONSILIUL LOCAL AL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, întrunit în ședință ordinară,

Analizând Raportul de specialitate nr. 26341 din 15.01.2024 al Serviciului implementare proiecte de finanțare, relații internaționale și Referatul de aprobare al Primarului Municipiului Făgăraș cu nr. 26341/1/15.01.2024 privind aprobarea „Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Făgăraș – Centru polarizator al Zonei Urbane Funcționale Făgăraș”,

Ținând seama de avizul favorabil al Comisiei pentru servicii publice, pentru comerț și agricultură, al Comisiei de turism, relații externe și integrare europeană, Comisiei pentru administrația publică locală, juridică, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor și libertăților cetățenești, problemele minorităților, precum și al Comisiei de organizare și dezvoltare urbanistică, realizarea lucrărilor publice, protecția mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură,

Având în vedere:

- Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006, modificat prin Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018, Regulamentul (UE) 2020/460 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 martie 2020, Regulamentul (UE) 2020/558 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2020,

- Programul Regiunea Centru 2021-2027 publicat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, în calitate de Autoritate de Management,

- Conținutul-cadru prezentat în articolele 15 și 16 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism, aprobate prin Ordinul MDRAP nr. 233/2016,

- Prevederile art. 129 alin. (2) lit. b) coroborat cu prevederile alin. (4) lit. e) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, precum și a prevederilor Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare,

Ținând seama de prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul prevederilor art. 139 alin. (3) lit. d) și lit. g) și art. 196 alin. (1) lit. a) din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1. Se aprobă „Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Făgăraș – Centru polarizator al Zonei Urbane Funcționale Făgăraș”, conform Anexei nr. 1, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. Cu ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri, se încredințează Primarul Municipiului Făgăraș și Serviciul implementare proiecte de finanțare, relații internaționale.

Art. 3. Prezenta hotărâre se comunică, prin intermediul Secretarului General al Municipiului Făgăraș, în termenul prevăzut de lege, Primarului Municipiului Făgăraș, Instituției Prefectului - Județul Brașov și Serviciului implementare proiecte de finanțare, relații internaționale.

**PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ,
STENGEL NORBERT**

**CONTRASEMNEAZĂ,
SECRETAR GENERAL,
Jr. LAVINIA MARIAN**

Hotărârea s-a adoptat cu **12 voturi pentru și 6 abțineri.**

Consilieri în funcție -19

Consilieri prezenți -18

Prezenta hotărâre se comunică:

- 1ex.Dosar de ședință

- 1ex.Colecție

- 1ex.Prefectură

- 1ex.Primar

- 1ex.Secretar general

- 1ex. Serviciul implementare proiecte de finanțare, relații internaționale

- 1ex. Relații cu Publicul, Arhivă

- 1ex.Afișare

Cod: F-50

ANEXA 1 LA HEC NR. 10/2024

**MUNICIPIUL
FĂGĂRAȘ**

**TFL
PLANNING**

STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

Centru polarizator al Zonei Urbane Funcționale Făgăraș

**Titlu
Proiect** Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului
Făgăraș – Centru polarizator al Zonei Urbane Funcționale
Făgăraș

Raport Final / R3

Data Ianuarie 2024

Beneficiar PRIMĂRIA MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

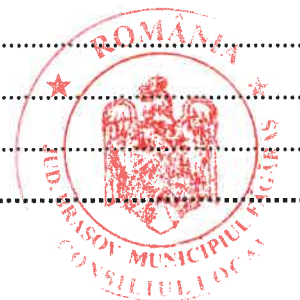
Elaborator TTL PLANNING S.R.L.

CUPRINS

1. CONTEXT STRATEGIC	14
1.1. Context strategic global și european	14
1.2. Context național	25
1.3. Context strategic regional și județean	32
2. PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL	36
2.1. Context	36
2.2. Zonificare funcțională și identificarea zonelor de dezvoltare	36
2.3. Locuire	52
2.4. Spații publice	54
2.5. Concluzii, provocări și intervenții posibile	56
3. PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC	57
3.1. Structura demografică a populației	57
3.2. Structura populației pe sexe și grupe de vârstă	61
3.3. Mișcarea naturală și migratorie	65
3.4. Profil etnic și confesional	80
3.5. Zone dezavantajate din punct de vedere socio-economic și al incluziunii sociale	82
3.6. Concluzii, provocări și intervenții posibile	85
4. PROFIL ECONOMIC	86
4.1. Context economic regional	86
4.2. Structura economică a municipiului	87
4.3. Piața forței de muncă și resursa umană	94
4.4. Domenii de specializare la nivel local	99
4.5. Comerț exterior	103
4.6. Concluzii, provocări și intervenții posibile	105
5. SERVICII ȘI DOTĂRI PUBLICE	107
5.1. Educație	107
5.2. Sănătate	116
5.3. Asistență socială	131
5.4. Cultură, turism și petrecerea timpului liber	143
5.5. Concluzii, provocări și intervenții posibile	156
6. MOBILITATE URBANĂ	160

6.1. Context teritorial.....	160
6.2. Cererea de transport.....	161
6.3. Transport rutier.....	165
6.4. Transport public.....	170
6.5. Deplasări nemotorizate.....	173
6.6. Concluzii, provocări și intervenții posibile.....	178
7. MEDIU ȘI UTILITĂȚI PUBLICE.....	180
7.1. Cadrul natural.....	180
7.2. Biodiversitatea. Arii naturale protejate.....	184
7.3. Calitatea factorilor de mediu.....	186
7.4. Riscuri și amenințarea schimbărilor climatice.....	193
7.5. Infrastructura energetică.....	201
7.6. Infrastructura de telecomunicație.....	210
7.7. Infrastructura de alimentare cu apă potabilă și gestiune a apelor uzate.....	211
7.8. Infrastructura de gestiune a deșeurilor.....	213
7.9. Concluzii, provocări și intervenții posibile.....	214
8. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ.....	216
8.1. Analiza mediului intern.....	217
8.2. Capacitate financiară.....	221
8.3. Servicii electronice.....	230
8.4. Relații de cooperare.....	232
8.5. Concluzii, provocări și intervenții posibile.....	233
9. ANALIZA SWOT ȘI DIAGNOSTIC.....	235
10. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE.....	244
11. OBIECTIVE.....	246
11.1. Obiectivul Strategic 1 - Municipiul Făgăraș – centru polarizator pentru Țara Făgărașului, cu mediu economic diversificat, bazat de valorificarea resurselor locale.....	246
11.2. Obiectivul Strategic 2 - centru urban cu servicii publice performante, calitate ridicată a locuirii și comunitate implicată în viața culturală.....	246
11.3. Obiectivul Strategic 3 – Municipiul Făgăraș – centru urban orientat către mobilitatea sustenabilă a locuitorilor.....	247
11.4. Obiectivul Strategic 4 - Municipiul Făgăraș – centru urban cu impact redus asupra mediului.....	248
11.5. Obiectivul Strategic 5 - Administrație publică performanță, deschisă, transparentă, cu servicii publice digitale ușor de utilizat.....	248
12. PORTOFOLIUL DE PROIECTE.....	249

13. ANALIZA MULTICRITERIALĂ DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR.....	261
13.1. Metodologia de prioritizare.....	261
13.2. Corelarea cu Planul de Mobilitate Urbană DUrabilă 2021-2027	273
14. SISTEMUL DE IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE	275
14.1. Cadrul partenerial pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei.....	275
14.2. Planul de acțiune	277
14.3. Mecanism de monitorizare și evaluare	279
14.3.1. Evaluarea implementării SIDU	279
14.3.2. Monitorizarea implementării SIDU	279
14.4. Riscuri și măsuri de atenuare a riscurilor	281
15. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA/ACTUALIZAREA SIDU.....	283
15.1. Grupuri de lucru tematice	283
15.2. Sondaje de opinie.....	284
15.2.1. Analiza răspunsurilor din cadrul chestionarului dedicat cetățenilor din municipiul Făgăraș (I)	284
15.2.2. Analiza răspunsurilor din cadrul chestionarelor dedicate diferitelor segmente de cetățeni (II).....	306
16. ANEXE	344
16.1. ANEXA 1 – Fișe de proiecte.....	344
16.2. ANEXA 2 – Matrice de Corelare PMUD 2021-2027 - SIDU 2021-2027	374

LISTA DE FIGURI

Figura 1 – OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ	15
Figura 2 Evoluția teritorială a fondului construit în municipiul Făgăraș, 2014-2022.....	37
Figura 3 Expansiune urbană programată în zona de est a municipiului Făgăraș, 2022.....	38
Figura 4 Expansiunea urbană - zona industrială din est a municipiului Făgăraș, 2007 vs 2021	39
Figura 5 Expansiunea urbană - zona comercială est, municipiul Făgăraș, 2007 vs 2021.....	40
Figura 6 Parcări amenajate în zona blocurilor dispuse de-a lungul axei est-vest a municipiului Făgăraș, 2022	41
Figura 7 Zone de locuințe colective în municipiul Făgăraș, 2022	42
Figura 8 ZONE DE LOCUINȚE individuale ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022.....	43
Figura 9 Zona centrală a municipiului Făgăraș, 2022.....	44
Figura 10 Platforma Nitramonia (vedere de la drumul județean DJ104B), municipiul Făgăraș, 2022	45
Figura 11 Fabrică în zona industrială est (str. Negoiu), municipiul Făgăraș, 2022	46
Figura 12 Poziționare centru comercial în zona de est a municipiului Făgăraș, 2022	46
Figura 13 Zone industriale și comerciale în municipiul Făgăraș, 2022	47
Figura 14 Zone de agrement și spații verzi în municipiul Făgăraș, 2022	48
Figura 15 Bilanțul teritorial al municipiului Făgăraș, 2018	50
Figura 16 Centralități teritoriale în municipiul Făgăraș, 2022	51
Figura 17 Locuințe colective în cartierele 13 Decembrie (stânga) și Combinat (dreapta) din municipiul Făgăraș, 2022	52
Figura 18 Distribuția teritorială a zonelor de locuințe în municipiul Făgăraș, 2022.....	53
Figura 19 spațiile verzi și pietonale din jurul Cetății Făgăraș, 2022.....	54
Figura 20 Piața Republicii din municipiul Făgăraș, 2022.....	55
Figura 21 Trotuar cu spațiu verde liniar pe strada 1 Decembrie 1918 din municipiul Făgăraș, 2022	55
Figura 22. Principalele caracteristici demografice, municipiul Făgăraș, 2021.....	57
Figura 23 Evoluția populației după domiciliu, municipiul Făgăraș, 2010-2021	59
Figura 24 Tendințe demografice în anul 2021, comparativ cu anul 2010, la nivelul municipiilor din județul Brașov.....	59
Figura 25 Evoluția numărului de locuitori la nivelul municipiului Făgăraș și celorlalte municipii din județ, municipiul Codlea și municipiul Săcele, 2010-2021.....	60
Figura 26 Tendințe demografice în anul 2021, comparativ cu anul 2010, la nivelul județului Brașov, Regiunii Centru și la nivelul României.....	60
Figura 27 Dinamica raportului de gen, municipiul Făgăraș, 2010-2021	61
Figura 28 Dinamica raportului de gen la 1 ianuarie 2021, municipiul Făgăraș.....	62
Figura 29 Populația stabilă după domiciliu, pe grupe de vârstă, municipiul Făgăraș, 2021.....	63

Figura 30 Evoluția indicelui de îmbătrânire demografică, municipiul Făgăraș, %, 2010-2021.....	65
Figura 31 Raportul de dependență demografică, municipiul Făgăraș, %, 2010-2021	66
Figura 32 Proportia populației de sub 15 ani în totalul populației, în țară, regiune, județ și municipiul Făgăraș, %, 2010-2021	67
Figura 33 Proportia populației de 65 de ani și peste în totalul populației, în țară, regiune, județ și municipiul Făgăraș, %, 2010-2021	68
Figura 34 Indicele de senioritate, în țară, regiune, județ și municipiul Făgăraș, %, 2010-2021	69
Figura 35 Rata de înlocuire a forței de muncă în țară, în regiune, județ și municipiul Făgăraș, 200-2021 .	69
Figura 36 Numărul născuților vii în municipiul Făgăraș, 2010-2021.....	70
Figura 37 Evoluția ratei natalității, județ și municipiile din județul Brașov, %, 2010-2020.....	71
Figura 38 Evoluția ratei mortalității, județ și municipiile din județul Brașov, %, 2010-2020	72
Figura 39 Evoluția ratei sporului natural, județul Brașov și municipiile din județ, 2010-2020.....	73
Figura 40 Evoluția ratei mortalității infantile, județul Brașov și municipiile din județ, %, 2012-2020	74
Figura 41 Evoluția numărului de căsătorii, în municipiul Făgăraș, 2010-2020	74
Figura 42 Rata de nupțialitate, în județul Brașov și municipiile din județ, %, 2010-2020.....	75
Figura 43 Rata de divorțialitate, județul Brașov și municipiile din județ, %, 2010-2020.....	76
Figura 44 Evoluția migrației temporare în municipiul Făgăraș, număr persoane, 2010, 2020	76
Figura 45 Soldul migrației temporare în municipiul Făgăraș, număr persoane, 2010-2020	77
Figura 46 Evoluția migrației permanente în municipiul Făgăraș, număr persoane, 2010-2020	78
Figura 47 Soldul migrației permanente în municipiul Făgăraș, număr persoane, 2010-2020	78
Figura 48 Emigranți definitivi și imiganți definitivi, municipiul Făgăraș, număr persoane 2010-2020	79
Figura 49 Soldul migrator în municipiul Făgăraș, număr de persoane, 2010-2020.....	79
Figura 50 Structura etnică a populației în municipiul Făgăraș, 2011 recensământ.....	80
Figura 51 Dinamica densității locuirii în municipiile din județul Brașov, 2011-2021, km ²	82
Figura 52 Populația pe tipuri medii de locuințe, municipiul Făgăraș.....	83
Figura 53 Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale	84
Figura 54 Contribuția județelor la produsul intern brut al regiunii centru în anul 2019, %	86
Figura 55 Evoluția comparativă a PIB/locuitor la nivelul regiunii Centru, 2014 vs. 2019	87
Figura 56 Evoluția numărului de întreprinderi active în perioada 2014-2020, la nivelul municipiului Făgăraș	89
Figura 57 Distribuția numărului de întreprinderi active pe secțiuni CAEN, în anul 2020, în municipiul Făgăraș	90
Figura 58 Situația comparativă a densității întreprinderilor active, firme/1000 locuitori, în anii 2014, 2017 și 2020	91
Figura 59 Numărul de întreprinderi noi și întreprinderi închise, în perioada 2014-2019, în municipiul Făgăraș	92

Figura 60 EVOLUȚIA CIFREI DE AFACERI ÎNREGISTRATĂ DE ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIILE FĂGĂRAȘ, CODLEA ȘI SĂCELE, ÎN PERIOADA 2014-2020	92
Figura 61 PONDEREA sectoarelor economice din totalul CIFREI DE AFACERI în municipiul Făgăraș, 2020	93
Figura 62 EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL MEDIU DE SALARIAȚI ȘI A NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE	95
Figura 63 Evoluția ponderii SALARIAȚILOR DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE ÎN TOTALUL SALARIAȚILOR DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ	95
Figura 64 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A EVOLUȚIEI NUMĂRULUI DE SALARIAȚI DIN ÎNTREPRINDERI ACTIVE LA NIVELUL municipiilor CODLEA, FĂGĂRAȘ ȘI SĂCELE	96
Figura 65 DISTRIBUȚIA în 2020 (sus) și evoluția în perioada 2014-2020 (jos) a NUMĂRULUI DE SALARIAȚI PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL municipiului Făgăraș	97
Figura 66 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ȘOMERI ÎNREGISTRAȚI ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014-2021	98
Figura 67 Evoluția comparativă a PONDERII ȘOMERILOR ÎN TOTALUL RESURSELOR DE MUNCĂ ÎN județul Brașov, 2014-2021	98
Figura 68 EVOLUȚIA SALARIULUI MEDIU NET LUNAR, LA NIVEL JUDEȚEAN (Brașov), REGIONAL (Centru) ȘI NAȚIONAL, ÎN PERIOADA 2014-2020	99
Figura 69 EVOLUȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI CU PRIVIRE LA COMERȚUL EXTERIOR AL JUDEȚULUI BRAȘOV, ÎN PERIOADA 2014-2021, MII EURO	104
Figura 70 – BALANȚA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI BRAȘOV, PE TIPURI DE BUNURI, ÎN ANUL 2014 ȘI 2021	105
Figura 71 Evoluția efectivelor școlare în municipiul Făgăraș, 2014-2020.....	107
Figura 72 Distribuția teritorială a infrastructurii de învățământ din municipiul Făgăraș, 2022	109
Figura 73 Nivelul de deservire al infrastructurii de învățământ preșcolar în municipiul Făgăraș, 2022 ...	110
Figura 74 Nivelul de deservire al infrastructurii școlare în municipiul Făgăraș, 2022	111
Figura 75 Distribuția locurilor disponibile în municipiul Făgăraș la admiterea la liceu (învățământ de masă), 2022	114
Figura 76 Rezultatele la proba de competențe digitale a examenului de bacalaureat în sesiunea I din 2022, municipiul Făgăraș	116
Figura 77 Principalii factori în scopul unei infrastructuri de sănătate favorabilă comunității.....	116
Figura 78 Principalii factori care duc la creșterea ratei mortalității în România vs UE.....	118
Figura 79 Durata medie de viață în mediul rural și urban din județul Brașov, 2015 vs 2020.....	119
Figura 80 Durata medie de viață între genul feminin și genul masculin, județul Brașov, 2015 vs 2020 ...	119
Figura 81 Evoluția principalelor cauze ale mortalității în județul Brașov, după reședință, 2010, 2015, 2020	122
Figura 82 Distribuția unităților sanitare din municipiul Făgăraș pe forme de proprietate, 2015, 2020... ..	124
Figura 83 Pagina web a Spitalului Municipal Dr. Aurel Tulbure Făgăraș	126
Figura 84 Distribuția personalului din sistemul de sănătate pe forme de proprietate, municipiul Făgăraș, 2015,2020 și evoluția 2015-2020.....	127

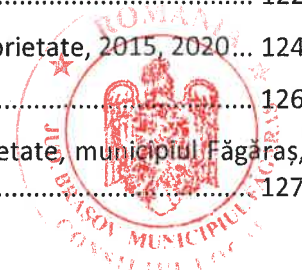

Figura 85 Numărul de paturi din spitale ce revin în medie unui număr de 1.000 de locuitori din municipiul Făgăraș, municipiul reședință de județ, din județul Brașov, Regiunea Centru și România, 2015, 2020 ...	129
Figura 86 Numărul de locuitori ce revin unui medic de familie, municipiul Făgăraș, municipiul Brașov; județul Brașov, Regiunea Centru, România, 2015, 2020	130
Figura 87 Numărul de locuitori ce revin unui medic de familie, municipiului Făgăraș, 2015-2020	130
Figura 88 Categoriile de servicii incluse în cadrul serviciilor sociale.....	131
Figura 89 Principalii furnizori de asistență socială din municipiul Făgăraș.....	131
Figura 90 Servicii sociale municipale, capacitate, grad de ocupare și sursă de finanțare, municipiul Făgăraș	132
Figura 91 Evoluția numărului de copii și tineri (0 – 19 ani) cu domiciliul în municipiul Făgăraș, 2011 - 2021	137
Figura 92 Evoluția persoanelor vârstnice (+65) și seniorilor (+80) cu domiciliul în municipiul Făgăraș, 2011 - 2021	141
Figura 93 Centrul de zi pentru Persoane Vârstnice	141
Figura 94 Cetatea Făgăraș - vedere superioară și la interior	146
Figura 95 Consumul cultural în municipiul Făgăraș în perioada 2014-2020, număr de persoane	149
Figura 96 Distribuția numărului de întreprinderi din sectoarele culturale și creative în municipiul Făgăraș, 2019	149
Figura 97 Evoluția NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 vs. 2019	150
Figura 98 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE salariați ai întreprinderilor DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2019	150
Figura 99 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE salariați DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS. 2019	151
Figura 100 DISTRIBUȚIA cifrei de afaceri A ÎNTREPRINDERILOR DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2019.....	151
Figura 101 EVOLUȚIA cifrei de afaceri a întreprinderilor DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS. 2019	152
Figura 102 Rețeaua TEN-T în România.....	160
Figura 103 Afectarea cererii de transport pe rețea – Autoturisme [veh/zi] – 2022.....	162
Figura 104 Afectarea cererii de transport pe rețea – Veh. grele de marfă - veh/zi – 2022.....	163
Figura 105 Afectarea cererii de transport pe rețea – Veh. ușoare de marfă - veh/zi – 2022.....	163
Figura 106 Figura 3.4 4. Afectarea cererii de transport pe rețea – Biciclete - veh/zi – 2022	164
Figura 107 Nivelul de serviciu al rețelei – Anul 2022.....	164
Figura 108 Încadrarea Municipiului Făgăraș în rețeaua națională de drumuri	166
Figura 109 Mărfuri transportate pe moduri de transport – anul 2020	167
Figura 110 Harta traseelor de marfă în Municipiul Făgăraș	168

Figura 111 Evoluția numărului de accidente cu victime în perioada 2010 – 2021, ZUF Făgăraș 169

Figura 112 Stații de transport public în Municipiul Făgăraș 171

Figura 113 Mersul trenurilor de călători în stația CFR Făgăraș, 2022..... 173

Figura 114 Piste velo la nivelul municipiului Făgăraș..... 174

Figura 115 Parcări pentru biciclete la nivelul municipiului Făgăraș..... 174

Figura 116 Accesibilitatea rețelei rutiere pentru mersul cu bicicleta față de centrul orașului 175

Figura 117 Infrastructura pietonală la nivelul municipiului Făgăraș..... 176

Figura 118 Accesibilitatea rețelei rutiere pentru mersul pe jos față de centrul orașului..... 178

Figura 119 Valori medii ale radiației solare globale pe teritoriul României 182

Figura 120 Utilizarea fondului funciar în municipiul Făgăraș (ha, 2014) 184

Figura 121 Evoluția concentrațiilor medii anuale de NO2 în anul 2020 188

Figura 122 Evoluția concentrațiilor medii anuale de PM10 în anul 2020..... 188

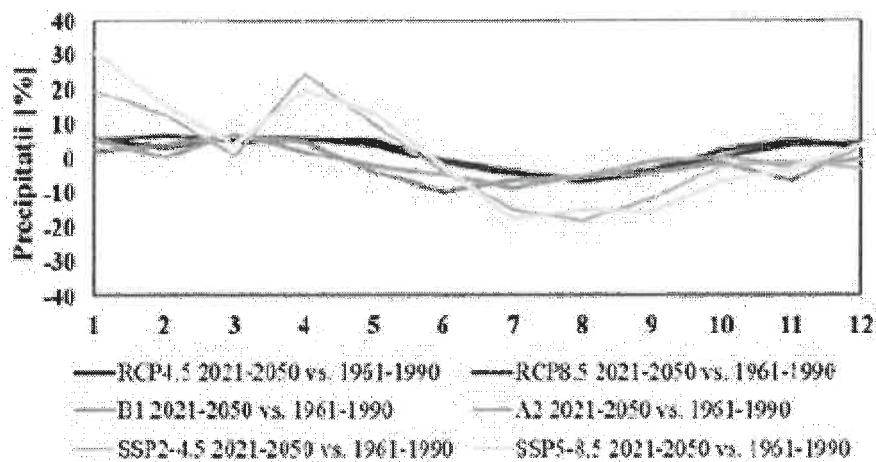
Figura 123 : Evoluția concentrațiilor medii anuale de O3 în anul 2020..... 189

Figura 124 Ponderea terenurilor degradate și neproductive, municipiul Făgăraș 190

Figura 125 Numărul locuințelor existente la nivelul municipiului Făgăraș, 2010-2020 193

Figura 126 Evoluția temperaturii, România..... 194

Figura 127 Evoluția precipitațiilor, România

..... 194

Figura 128 Creșterea medie a temperaturii aerului iarna în intervalul 2021-2050..... 195

Figura 129 Evoluția temperaturii medii anuale la stația meteorologică Făgăraș 196

Figura 130 Hărți de hazard și risc la inundații, municipiul Făgăraș..... 199

Figura 131 Evoluția cantității de energie termică distribuită în municipiul Făgăraș (Gcal), 2014-2020.... 210

Figura 132 Nivelul de deservire al rețelelor de telecomunicație 3G și 4G în municipiul Făgăraș..... 211

Figura 133 Componentele capacității administrative..... 216

Figura 134 Etape de suport pentru întărirea capacității administrative la nivelul autorității publice 217

Figura 135 Componente pentru gestionarea resurselor umane	217
Figura 136 Secțiunea din Codul Administrativ privind formarea și perfecționarea profesională a funcționarilor publici.....	221
Figura 137 Cheltuieli totale vs venituri, municipiul Făgăraș, 2015-2021.....	223
Figura 138 excedentul/deficitul bugetar, buget local, municipiul Făgăraș%, 2015-2021	223
Figura 139 Evoluția veniturilor totale la nivelul municipiului Făgăraș, 2015-2021.....	224
Figura 140 Ponderea veniturilor proprii în veniturile totale, municipiul Făgăraș, %, 2015-2021	224
Figura 141 Cheltuielile totale de la nivelul municipiului Făgăraș, RON, 2015-2021	225
Figura 142 Top 3 domenii cu cele mai ridicate cheltuieli, pe capitole de cheltuieli, municipiul Făgăraș, 2015 vs 2021	226
Figura 143 Reclamații administrative și plângeri în instanță, 2015-2021.....	230
Figura 144 Aplicația Mobilă a Primăriei Municipiului Făgăraș.....	232
Figura 145 Matrice de corelare a proiectelor PMUD 2021-2027 – SIDU 2021-2027	274
Figura 146 - CATEGORIILE DE ACTORI DIN CVADRUPLU HELIX.....	275
Figura 147 - STRUCTURA PROPUȘĂ PENTRU MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA implementării SIDU.....	276

LISTA DE TABELE

Tabel 1 - OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNI PENTRU PERIOADA 2021-2027	17
Tabel 2 - OBIECTIVELE STRATEGIEI PENTRU CULTURĂ ȘI PATRIMONIU NAȚIONAL RELEVANTE ÎN CONTEXTUL PROIECTULUI	30
Tabel 3 Ierarhia municipiilor din România după numărul total de locuitori, 2021	58
Tabel 4 Piramida vârstelor pentru populația municipiul Făgăraș, a județului Brașov, a regiunii Centru și a României, 2021	64
Tabel 5 Rata de dependență a persoanelor vârstnice/tinere în municipiul Făgăraș și la nivel județean, regional, național, 2010 – 2021, ‰	66
Tabel 6 Situație comparativă a numărului de născuți vii, municipiile din județul Brașov, 2010-2020.....	71
Tabel 7 Situație comparativă a ratei natalității, mortalității și sporului natural, municipiul Făgăraș, municipiile din județul Brașov și județul Brașov, 2020	72
Tabel 8 Structura populației după religie, România, județul Brașov și municipiul Făgăraș, 2011.....	81
Tabel 9 Situația comparativă a evoluției întreprinderilor active în municipiile din județul Brașov, 2014-2020	89
Tabel 10 POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE AL ECONOMIEI MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ ÎN RAPORT CU ECONOMIA națională, 2014-2020	101
Tabel 11 Potențialul de specializare al economiei municipiului Făgăraș în raport cu economia regiunii Centru, 2014-2020	102

Tabel 12 Situația comparativă a raportului dintre numărul de elevi și numărul sălilor de clasă în municipiul Făgăraș, 2014 vs. 2020	108
Tabel 13 Situația comparativă a laboratoarelor și atelierelor școlare în municipiul Făgăraș, 2014 vs 2020	112
Tabel 14 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A numărului de elevi per PC ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS 2020	113
Tabel 15 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A facilităților sportive ȘCOLARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS 2020	113
Tabel 16 Promovabilitatea la nivelul liceelor din Făgăraș în prima sesiune a examenului de bacalaureat din 2022	115
Tabel 17 Unitățile sanitare din municipiul Făgăraș pe forme de proprietate, 2015, 2020.....	123
Tabel 18 Numărul de paturi în unitățile sanitare de tipul spitalelor pe forme de proprietate, municipiul Făgăraș, 2015-2020.....	124
Tabel 19 Evoluția personalului medical public și privat, municipiul Făgăraș, 2014-2020	126
Tabel 20 Organizare Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov	135
Tabel 21 Categoriile de beneficiari ai serviciilor de asistență socială din municipiul Făgăraș.....	136
Tabel 22 Evoluția numărului de copii și tineri pe grupe de vârstă în municipiul Făgăraș, 2011 - 2021	137
Tabel 23 Situația familiilor în care părinții sunt plecați la muncă în străinătate, municipiul Făgăraș, trimestrul IV, 2021	139
Tabel 24 Beneficiarii Complexelor de copii din municipiul Făgăraș, gestionate de către DGASPC Brașov, 2021	139
Tabel 25 Locația comunităților dezavantajate, număr locuințe și număr locuitori în municipiul Făgăraș	142
Tabel 26 Lista monumentelor istorice din municipiul Făgăraș, 2015	155
Tabel 27 Sinteza matricelor origine-destinație	161
Tabel 28 Validarea modelului de transport	165
Tabel 29 Datele meteorologice înregistrate în perioada 2010-2021, municipiul Făgăraș.....	182
Tabel 30 Suprafața ariilor Natura 2000 care se regăsesc și în cadrul municipiului Făgăraș	185
Tabel 31 Instalațiile IPPC/IED la nivelul municipiului Făgăraș	186
Tabel 32 Agenți economici cu instalații înscrise în registrul COV, municipiul Făgăraș	187
Tabel 33 Repartiția solurilor afectate de factori de degradare, județul Brașov	191
Tabel 34 Lista siturilor contaminate și potențial contaminate de pe teritoriul municipiului Făgăraș.....	192
Tabel 35 Lista tipurilor de investiții pentru care a fost solicitată autorizație de mediu, municipiul Făgăraș	196
Tabel 36 Intervenții, Detașamentul Făgăraș ISU Brașov, 2018	201
Tabel 37 Infrastructura de producere și furnizare a energiei termice la nivelul municipiului Făgăraș	202
Tabel 38 Structura organizatorică al aparatului de specialitate al Primarului Municipiului Făgăraș și numărul de posturi	218

Tabel 39 Situația numărului de solicitări de informații de interes public, în funcție de solicitant și modalitatea de adresare, Primăria municipiului Făgăraș, 2015-2021.....	229
Tabel 40 Situația numărului de solicitări de informații de interes public, în funcție de termenul de răspuns, Primăria Municipiului Făgăraș, 2015-2021	229
Tabel 41 Situația numărului de solicitări de informații de interes public, în funcție de domeniul de interes, Primăria Municipiului Făgăraș, 2015-2021	230
Tabel 42 - LISTA SCURTĂ DE PROIECTE	261
Tabel 43 - SISTEMUL DE PRIORITIZARE A PROIECTELOR.....	263
Tabel 44 MATRICEA DE PRIORITIZARE	264
Tabel 45 LISTA DE PROIECTE PRIORITARE CU SURSE DE FINANȚARE DISPONIBILE PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL 2021-2027 - REGIUNEA CENTRU.....	265
Tabel 46 Rezultatele prioritizării proiectelor cuprinse în portofoliul de proiecte	265
Tabel 47 Lista măsurilor de dezvoltare prioritizate cu ajutorul respondenților la chestionar	269
Tabel 48 Lista proiectelor prioritare	270
Tabel 49 CALENDARUL ȘI ACTIVITĂȚILE PRINCIPALE PENTRU IMPLEMENTAREA SIDU.....	278

1. CONTEXT STRATEGIC

În vederea elaborării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană Durabilă a municipiului Făgăraș, este necesară înțelegerea contextului strategic de nivel superior și actualizarea obiectivelor și priorităților de dezvoltare ale municipiului având în vedere noua perioadă de programare 2021-2027. Această nouă perioadă vizează actualizarea politicilor europene pentru perioada de referință și a bugetelor aferente operaționalizării priorităților și politicilor. În calitate de Stat Membru, România trebuie să se alinieze acestor priorități și politici atât la nivel național, cât și la nivel local și sectorial, fiind astfel urmărită adaptarea la contextul strategic european și la instrumentele de suport disponibile.

În acest sens, demersul de elaborare a strategiei pentru municipiul Făgăraș a urmărit corelarea cu documentele de planificare strategică relevante de la nivel global, european, național, regional, județean și local, fiind vizate obiectivele și direcțiile ce ghidează dezvoltarea la nivel macro, cât și cele specifice, orientate către teritoriul studiat.

Analiza situației actuale realizată în cadrul Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană Durabilă a municipiului Făgăraș a urmărit definirea principalelor probleme și oportunități de dezvoltare ale municipiului Făgăraș. Astfel, aria de studiu a analizei s-a concentrat asupra teritoriului aferent unității administrativ teritoriale a municipiului Făgăraș. De asemenea, obiectivele strategice și proiectele aferente au în vedere dezvoltarea municipiului Făgăraș în ansamblu, cu excepția capitolului de mobilitate, unde se regăsesc și propuneri de proiecte cu impact la nivelul Zonei Urbane Funcționale a Municipiului Făgăraș. Acest fapt se datorează necesității corelării între propunerile cuprinse în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă și cele aferente Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană Durabilă a municipiului Făgăraș.

În plus, se are în vedere ca proiectele propuse în cadrul acestui document strategic (SIDU) și implementarea acestora în perioada următoare să respecte principiile DNSH ("Do No Significant Harm"), interpretat în sensul articolului 17 din Regulamentul taxonomiei (2020/852) al UE. Cu alte cuvinte, se are în vedere ca proiectele să aibă în vedere următoarele principii:

- Atenuarea schimbărilor climatice;
- Adaptarea la schimbările climatice;
- Utilizarea sustenabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine;
- Tranziția către o economie circulară;
- Prevenirea și controlul poluării;
- Protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

1.1. CONTEXT STRATEGIC GLOBAL ȘI EUROPEAN

La nivel global politicile de dezvoltare durabilă s-au concretizat într-un demers strategic mai larg al Națiunilor Unite, respectiv Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Organizației Națiunilor Unite 2030 (UNSDG2030). Acestea au fost definite în cadrul Summit-ului privind dezvoltarea din septembrie 2015, în urma căruia a rezultat **AGENDA 2030 PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ**, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economice, sociale și de mediu. În cadrul acestui demers au fost identificate o serie de 17 obiective de dezvoltare în toate domeniile esențiale ale societății umane.

Prin intermediul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru orizontul de timp 2030 în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a

injustiției și protejării planetei. Așa cum era de așteptat, subiectele de mediu și cele privind reducerea disparităților prin îmbunătățirea infrastructurii și a accesului la servicii mai bune pentru toți cetățenii au dobândit un caracter strategic.

FIGURA 1 – OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Sursa: Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

Obiectivul de Dezvoltare Durabilă care integrează cel mai mult intervențiile care vizează dezvoltarea urbană este Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 11, care include obiective specifice precum:

- 11.1 - asigurarea accesului tuturor la locuințe adecvate, sigure și la prețuri accesibile, precum și la servicii de bază și modernizarea cartierelor mărginașe, până în 2030;
- 11.2 – asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, accesibile, și sustenabile pentru toți, îmbunătățind siguranța rutieră, în special prin extinderea transportului public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor din situații vulnerabile, femeilor și copiilor, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în etate, până în 2030;
- 11.3 – consolidarea urbanizării incluzive și durabile și a capacității de planificare și gestionare a așezărilor umane pe baze participative, integrate și sustenabile în toate țările, până în 2030;
- 11.6 – reducerea impactului negativ asupra locuitorilor orașelor, inclusiv acordând o atenție deosebită calității aerului și gestionării municipale a deșeurilor;
- 11.7 asigurarea accesului universal la spații verzi și la spații publice sigure, favorabile incluziunii și accesibile, în special pentru femei și copii, persoane vârstnice și persoane cu dizabilități, până în 2030;
- 11.A – susținerea legăturilor economice, sociale și de mediu pozitive între zonele urbane, periurbane și cele rurale prin consolidarea capacității de planificare a dezvoltării la nivel național și regional;
- 11.B – creșterea substanțială a numărului de orașe și așezări umane care adoptă și implementează politici și planuri integrate în vederea incluziunii, eficienței resurselor, atenuării și adaptării la schimbările climatice, reziliența la dezastre și dezvoltarea și punerea în aplicare, în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2015-2030, a politicilor de gestionare holistică a riscului de dezastre la toate nivelurile.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă stabilite de ONU la nivel mondial, destinate politicilor de dezvoltare urbană durabilă au fost adoptate în cadrul Conferinței Habitat III a ONU sub denumirea

de **NOUA AGENDĂ URBANĂ**. Aceasta conține orientările necesare pentru ca orașele din toată lumea să fie mai favorabile incluziunii, mai ecologice, mai sigure și mai prospere. Ele au fost adoptate de Comisia Europeană prin intermediul a trei angajamente:

- Punerea în aplicare a noii Agende urbane prin intermediul Agendei urbane a UE – Agenda urbană a UE a fost concepută astfel încât orașele să aibă un cuvânt de spus în procesul de elaborare a politicilor. Cu cele 12 teme prioritare, guvernanta pe mai multe niveluri și accentul pus asupra învățării reciproce, Agenda urbană a UE contribuie la punerea în aplicare a noii Agende urbane în cadrul Uniunii Europene și în parteneriat cu părțile interesate din mediul urban – nu doar orașele, ci și întreprinderile, ONG-urile și reprezentanții statelor membre și ai instituțiilor UE;
- Planurile de acțiune pentru cele 12 teme prioritare sunt în curs de elaborare – Acestea vor include recomandări în materie de politici, bune practici și proiecte care urmează să fie partajate și aplicate pe scară mai largă în UE;
- Elaborarea unei definiții armonizate la nivel mondial a noțiunii de oraș – Aceasta ar facilita cadrul pe baza căruia orașele din toată lumea ar putea compara datele, stabili criteriile de referință și asigura o mai bună monitorizare. Instrumentul utilizat este o bază de date online, precum și o listă mondială a orașelor care să includă principalele lor caracteristici.

Aceasta promovează cooperarea între orașe în domeniul dezvoltării urbane durabile, în spiritul rețelei URBACT finanțate de UE și din metodologia programului de cooperare urbană internațională (IUC) al UE, aplicat la nivel mondial. De asemenea, o platformă de relaționare online va oferi orientări și va permite cooperarea la nivel transregional.

DECLARAȚIA MINISTERIALĂ DE LA GENEVA PE LOCUIRE ȘI DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ susține prioritățile Agendei Urbane – Habitat III și Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. În cadrul declarației sunt evidențiate provocări precum: accesibilitatea locuințelor (din punct de vedere financiar, schimbările climatice, întărirea legăturilor urban-rural și planificarea orientată către cetățean. Pentru a preveni aceste provocări, prin Declarația de la Geneva sunt promovate:

- Locuirea accesibilă;
- Inovarea, incluziunea și ameliorarea perspectivelor de viitor pentru tineri;
- Ameliorarea și eficientizarea serviciilor publice pentru a susține dezvoltarea durabilă și egalitatea de gen;
- Locuirea incluzivă care ține cont de persoane cu dizabilități și vârstnici;
- Integrarea provocărilor de mobilitate și sănătate publică în procesul de planificare;
- Orașe verzi, compacte și reziliente;
- Revitalizarea fondului construit, eficientizare termică și transferul către surse regenerabile de energie;
- Integrarea soluțiilor TIC în gestiunea orașelor ținând cont de confidențialitate și securitate;
- Întărirea guvernantei, mai ales la nivel de comunitate (asociații de proprietari etc.).

Un alt document strategic relevant în contextul elaborării Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Făgăraș este **AGENDA TERITORIALĂ** a Uniunii Europene lansată în anul 2011 și revizuită ulterior în anul 2020. Documentul strategic revizuit vizează orizontul de timp 2030 și se bazează pe două obiective generale, respectiv „O Europă justă” și „O Europă verde”. Cele două sunt susținute de 6 priorități orientate către dezvoltarea teritoriului european, după cum urmează:

- Europa echilibrată – Dezvoltare teritorială mai bine echilibrată, utilizând diversitatea Europei;
- Regiuni funcționale – Dezvoltare locală și regională convergentă, mai puțină inegalitate între locuri;
- Integrare peste granițe – Locuire și muncă mai ușoare peste granițele naționale;

- Mediu sănătos – Mediu ecologic mai bun, orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic și reziliente;
- Economie circulară – Economii locale puternice și sustenabile într-o lume globalizată;
- Conexiuni sustenabile – Conectivitate fizică și digitală sustenabilă a locurilor.

În ceea ce privește noul ciclu de programare 2021-2027, pe plan european, cel mai important document strategic pentru următorul exercițiu financiar este **PROPUNEREA DE REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI DE STABILIRE A UNOR DISPOZIȚII COMUNE PRIVIND FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ, FONDUL SOCIAL EUROPEAN PLUS, FONDUL DE COEZIUNE ȘI FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME, ȘI DE INSTITUIRE A UNOR NORME FINANCIARE APLICABILE ACESTOR FONDURI, PRECUM ȘI FONDULUI PENTRU AZIL ȘI MIGRAȚIE, FONDULUI PENTRU SECURITATE INTERNĂ ȘI INSTRUMENTULUI PENTRU MANAGEMENTUL FRONTIERELOR ȘI VIZE**, din mai 2018, prin care Comisia Europeană propune o nouă abordare strategică pentru Politica de Coeziune. În cadrul regulamentului sunt evidențiate noile obiective de politică, acestea fiind rezultatul corelării și simplificării celor 11 obiective tematice utilizate în perioada 2014-2020. Astfel, aceasta va fi ghidată de următoarele cinci obiective principale:

- **O Europă mai inteligentă** – o transformare economică inovatoare și inteligentă;
- **O Europă mai ecologică**, cu emisii scăzute de carbon;
- **O Europă mai conectată** – mobilitate și conectivitate TIC regională;
- **O Europă mai socială** – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- **O Europă mai aproape de cetățeni** – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă.

În propunerea Comisiei Europene pentru bugetul 2021-2027, România are alocate 27 miliarde de Euro prin Politica de Coeziune, cu 8% în plus față de perioada de programare 2014-2020.

TABEL 1 - OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNI PENTRU PERIOADA 2021-2027

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
1. O Europă mai inteligentă	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	CCO 01 – Întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru inovare CCO 02 – Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	CCR 01 – IMM-uri care introduc inovații în materie de produse, procese, comercializare sau organizare
	(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	CCO 03 – Întreprinderi și instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta produse, servicii și aplicații digitale	CCR 02 – Utilizatori suplimentari de noi produse, servicii și aplicații digitale dezvoltate de întreprinderi și instituții publice
	(iii) Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	CCO 04 – IMM-uri care beneficiază de sprijin pentru a crea locuri de muncă și creștere economică	CCR 03 – Locuri de muncă create în IMM-urile care beneficiază de sprijin

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
2. O Europă mai ecologică	(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	CCO 05 – IMM-uri care investesc în dezvoltarea competențelor	CCR 04 – Angajați ai IMM-urilor care beneficiază de formare în vederea dezvoltării competențelor
	(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică	CCO 06 – Investiții în măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice	CCR 05 – Beneficiari cu o clasificare energetică îmbunătățită
	(ii) Promovarea energiei din surse regenerabile	CCO 07 – Capacitate suplimentară de producție a energiei din surse regenerabile	CCR 06 – Volum de energie din surse regenerabile suplimentar produsă
	(iii) Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente	CCO 08 – Sisteme digitale de gestionare dezvoltate pentru rețele inteligente	CCR 07 – Utilizatori suplimentari conectați la rețele inteligente
	(iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	CCO 09 – Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre	CCR 08 – Populația suplimentară care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor, incendiilor forestiere și a altor dezastre naturale legate de climă
	(v) Promovarea gestionării durabile a apelor	CCO 10 – Capacități noi sau modernizate pentru tratarea apelor uzate	CCO 09 – Sisteme noi sau modernizate de monitorizare, de alertă și de reacție în caz de dezastre
	(vi) Promovarea tranziției la o economie circulară	CCO 11 – Capacități noi sau modernizate pentru reciclarea deșeurilor	CCR 10 – Deșeuri suplimentare reciclate
3. O Europă mai conectată	(vii) Dezvoltarea biodiversității, a infrastructurii ecologice în mediul urban și reducerea poluării	CCO 12 – Suprafața infrastructurii verzi în zonele urbane	CCR 11 – Populația care beneficiază de măsuri privind calitatea aerului
	(i) Îmbunătățirea conectivității digitale	CCO 13 – Gospodării și întreprinderi suplimentare care beneficiază de acoperire prin rețele în bandă largă de foarte mare capacitate	CCR 12 – Gospodării și întreprinderi suplimentare cu abonamente la servicii de bandă largă prin rețele de foarte mare capacitate
	(ii) Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața	CCO 14 – Rețeaua TEN-T rutieră: Drumuri noi și modernizate	CCR 13 – Timp câștigat datorită îmbunătățirii infrastructurii rutiere

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
4. O Europă mai socială	schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală		
	(iii) Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	CCO 15 – Rețeaua TEN-T feroviară: Căi ferate noi și modernizate	CCR 14 – Numărul anual de pasageri deserviți de transporturi feroviare îmbunătățite
	(iv) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile	CCO 16 – Extinderea și modernizarea liniilor de tramvai și de metrou	CCR 15 – Numărul anual de utilizatorii deserviți de linii de tramvai și de metrou noi și modernizate
	(i) Sporirea eficienței piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea inovării și a infrastructurii sociale	CCO 17 – Numărul anual de șomeri care beneficiază de servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă	CCR 16 – Persoane aflate în căutarea unui loc de muncă care utilizează anual servicii îmbunătățite de ocupare a forței de muncă
(ii) Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii	CCO 18 – Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului	CCR 17 – Numărul anual de utilizatori care beneficiază de infrastructuri noi sau modernizate de îngrijire a copiilor și din domeniul învățământului	
(iii) Îmbunătățirea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, a migraților și a grupurilor dezavantajate prin măsuri integrate care să includă asigurarea de locuințe și servicii sociale	CCO 19 – Capacități suplimentare ale infrastructurilor de primire înființate sau modernizate	CCR 18 – Numărul anual de utilizatori care beneficiază de infrastructuri de primire noi și îmbunătățite și de locuințe	
(iv) Asigurarea egalității de acces la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență primară	CCO 20 – Capacități noi sau modernizate pentru infrastructurile din domeniul sănătății	CCR 19 – Populația cu acces la servicii de sănătate îmbunătățite	

OBIECTIVE DE POLITICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE	REALIZĂRI	REZULTATE
5. O Europă mai aproape de cetățeni	(i) Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a dezvoltării patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	CCO 21 – Populația care beneficiază de strategii de dezvoltare urbană integrată	-

Perioada post-2020 marchează o creștere substanțială a resurselor alocate pentru domeniile cercetare-inovare și tehnologii digitale (+160%), dar și pentru domeniul dedicat atenuării schimbărilor climatice și mediu înconjurător.

La nivel național, creșterea va fi de aproximativ 65% pentru primele 2 obiective de politică, cu o creștere de 35% alocată *Obiectivului Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă* și 30% pentru realizarea intervențiilor aferente *Obiectivului Prioritar 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon*. Complementar, se vor mai susține intervenții prin *Obiectivul Prioritar 5 – O Europă mai aproape de cetățeni*, cu o alocare minimă din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) de minim 8%. Toate aceste dezvoltări strategice la nivelul UE avantajează și stimulează demersul de elaborare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a municipiului Făgăraș.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a trei categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate. Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii – șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice, primirea și integrarea migraților – pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultra periferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare inițiate și coordonate la nivel local. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 8 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane. Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni. Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră (INTERREG) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune.

Alte documente subsecvente relevante pentru perioada post-2020 în contextul acestui demers de planificare strategică sunt:

INIȚIATIVA URBANĂ EUROPEANĂ/EUROPEAN URBAN INITIATIVE (EUI) | Un nou instrument de sprijin pentru orașe, bazat pe prioritățile tematice ale Agendei urbane pentru UE, care acoperă toate zonele urbane. Acesta beneficiază de o alocare de 500.000.000 Euro, sub managementul direct sau indirect al Comisiei Europene. Inițiativa trebuie să acopere toate zonele urbane și să sprijine Agenda Urbană pe trei direcții principale de sprijin:

- Creșterea/ consolidarea capacității – prin susținerea unor rețele de cooperare, bune practici și transferabilitate, instruire și suport (pe baza URBACT, UDN și a altor inițiative pilot);
- Acțiuni inovatoare - Proiecte inovatoare pentru identificarea și testarea de noi soluții în zona dezvoltării urbane durabile, relevante la nivelul UE (pe baza experienței UIA și a altor programe);
- Sprijinirea dezvoltării cunoștințelor, elaborării politicilor și comunicării – prin Sprijinirea politicilor bazate pe date (evidence-based), valorificând rezultatele și expertiza din teren și

de la furnizorii de cunoștințe (ESPON, JRC, JPI Urban Europe, Horizon Europe) - platformă de cunoștințe.

AGENDA URBANĂ PENTRU UE | Lansată în anul 2016, este o inițiativă inovatoare de politică urbană ce poate oferi exemple pentru strategiile și instrumentele de dezvoltare urbană prin promovarea cooperării între Statele Membre și între actorii la nivel local, regional și național, prin parteneriate și guvernanta multi-nivel. Aceasta are rolul de a stimula creșterea, calitatea vieții a locuirii și inovarea în orașele europene și de a identifica și aborda prin parteneriate provocări urbane relevante la nivel european.

PACTUL VERDE EUROPEAN („THE EUROPEAN GREEN DEAL”) | Reprezintă noua strategie a Uniunii Europene pentru asigurarea unei dezvoltări bazate pe tehnologii verzi și soluții durabile, pentru îndeplinirea obiectivului privind neutralitatea climatică până în anul 2050. Astfel, blocul european își propune să susțină cetățenii și companiile deopotrivă pentru a dezvolta și utiliza soluții ce susțin tranziția către o economie verde. Astfel, printre principalele provocări ale următoarelor decade, transpuse în seturi de măsuri de politică în cadrul Pactului Verde European, se regăsesc o serie de elemente direct relevante pentru prezenta strategie:

- **ENERGIE CURATĂ** | Eliminarea utilizării cărbunelui ca sursă de energie reprezintă un pas crucial în atingerea obiectivelor climatice în 2030 și 2050. Astfel, eficiența energetică devine o prioritate la nivel comunitar, însă bazată pe surse regenerabile, concomitent cu reducerea contribuției cărbunelui și gazului natural. Pentru asigurarea unei alimentări cu energie sigură și la un preț acceptabil pentru toate tipurile de consumatori, piața europeană trebuie să devină mai integrată, interconectată și digitalizată;
- **INDUSTRIE DURABILĂ** | Economia circulară joacă un rol central în transformarea industrială la nivel european, viitorul fiind construit în jurul modernizării și creșterii eficienței, în special în industriile mari consumatoare de energie;
- **CONSTRUIREA ȘI RENOVAREA** | Creșterea eficienței energetice a clădirilor reprezintă o oportunitate atât prin prisma consumului de energie, cât și prin cea a susținerii economiilor locale, antrenând sectorul imobiliar sustenabil. Comisia Europeană va lansa o platformă dedicată acestui sector, reunind toți actorii relevanți susținerii acestui demers, pentru identificarea unor idei creative, mecanisme de finanțare și abordări inovatoare care să valorifice la maximum resursele existente;
- **MOBILITATEA DURABILĂ** | Reducerea emisiilor de carbon ca urmare a transportului trebuie să fie de cel puțin 90% pentru a contribui semnificativ la atingerea obiectivelor privind neutralitatea climatică. Comisia Europeană are în plan să adopte o strategie pentru susținerea mobilității inteligente și durabile în 2020, având în centru nevoile utilizatorilor și încurajarea mijloacelor alternative de transport, nepoluante, mai sigure și accesibile.

MECANISMUL DE RELANSARE ȘI REZILIENȚĂ | Uniunea Europeană a înființat un instrument financiar temporar, #NextGenerationEU, în valoare de 750 de miliarde Euro, pentru perioada 2021-2027, în vederea acordării de sprijin statelor membre pentru a face față provocărilor generate de pandemia de COVID-19 și consecințele sale economice. Mecanism de redresare și reziliență (MRR) este pilonul principal al #NextGenerationEU și are alocat un buget total de 672,5 miliarde Euro. Scopul MRR este acela de a sprijini economia și societățile statelor membre, de a le face mai sustenabile, mai reziliente și mai bine pregătite în fața provocărilor și oportunităților oferite de tranziția verde și tranziția digitală.

Luând în considerare faptul că în municipiul Făgăraș sunt localizate elemente de patrimoniu înscrise în Lista Patrimoniului Mondial (UNESCO), strategia trebuie să se raporteze și la direcțiile și prioritățile prevăzute pentru protecția patrimoniului cultural și natural mondial, astfel încât să fie asigurată o dezvoltare coerentă care să nu afecteze conservarea acestuia. În acest context, un document relevant este **PLANUL STRATEGIC DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA CONVENȚIEI PRIVIND PROTECȚIA PATRIMONIULUI MONDIAL 2012-2022**, ce conturează

următoarea viziune pentru anul 2022 ¹: *Cooperarea internațională și responsabilitatea comună prin Convenția Patrimoniului Mondial asigură conservarea eficientă a patrimoniului cultural și natural comun, alimentează respectul și înțelegerea în rândul comunităților și culturilor lumii și contribuie la dezvoltarea lor sustenabilă.*

Pentru susținerea acestei viziuni, au fost identificate 6 obiective generale, respectiv:

- Valoare universală remarcabilă a siturilor Patrimoniului Mondial este menținută;
- Lista Patrimoniului Mondial este o selecție credibilă a celui mai important patrimoniu mondial cultural și natural;
- Protecția și conservarea patrimoniului ia în considerare nevoile prezente și viitoare de mediu, sociale și economice;
- Patrimoniul Mondial își păstrează sau își îmbunătățește calitatea brandului;
- Comitetul poate aborda probleme de politică sau strategice;
- Deciziile întâlnirilor statutare sunt informate și implementate eficient.

Aceste obiective, împreună cu prioritățile lor aferente, sunt esențiale în dezvoltarea viitoare a orașelor și comunităților ce dispun de bunuri înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, în vederea atingerii obiectivelor globale de dezvoltare durabilă într-un mod în care să nu fie afectat patrimoniul cultural și natural cu valoare universală excepțională. Acest lucru este evidențiat și de **DOCUMENTUL DE POLITICĂ PENTRU INTEGRAREA PERSPECTIVEI DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN CADRUL CONVENȚIEI PRIVIND PROTECȚIA PATRIMONIULUI MONDIAL**, care evidențiază modul în care trebuie abordată dezvoltarea durabilă în contextul patrimoniului mondial, luând în considerare următoarele dimensiuni ale acesteia: sustenabilitatea mediului, dezvoltare socială inclusivă și dezvoltarea economică incluzivă, precum și promovarea păcii și securității. Astfel, se urmărește ²:

- Protecția diversității biologice și culturale și a serviciilor și beneficiilor ecosistemelor;
- Îmbunătățirea rezilienței față de hazarduri naturale și schimbările climatice;
- Contribuția la incluziune și echitate;
- Îmbunătățirea calității vieții și a bunăstării;
- Respectarea, protejarea și promovarea drepturilor omului;
- Respectarea, consultarea și implicarea popoarelor indigene și a comunităților locale;
- Realizarea egalității de gen;
- Asigurarea creșterii, ocupării forței de muncă, veniturilor și mijloacelor de trai;
- Promovarea investițiilor economice și a turismului de calitate;
- Îmbunătățirea consolidării capacităților, a inovării și a antreprenoriatului local;
- Asigurarea prevenției conflictelor;
- Protejarea patrimoniului în timpul conflictelor;
- Promovarea soluționării conflictelor;
- Contribuția la recuperarea post-conflict.

¹ UNESCO, Planul Strategic de Acțiune pentru Implementarea Convenției 2012-2022, 2011. Disponibil online la: <https://whc.unesco.org/archive/2011/whc11-18ga-11-en.pdf>. Traducere proprie.

² Documentul de Politică pentru Integrarea Perspectivei Dezvoltării Durabile în Procesul Convenției privind protecția patrimoniului mondial, 2015.

STRATEGIA PATRIMONIULUI CULTURAL EUROPEAN PENTRU SECOLUL XXI | A fost elaborată de Consiliul Europei în anul 2018, susține o abordare comună și unificatoare față de patrimoniu și de modul în care acesta ar trebui administrat, pornind de la un cadru legal eficient care să asigure conservarea integrată a patrimoniului și implicarea tuturor actorilor importanți, instituționali sau de alt gen, și a reprezentanților profesioniștilor și societății civile, la nivel local, național, european și internațional. Strategia se bazează pe 3 componente care interacționează în patru zone de convergență:

- Componenta „socială” valorifică bunurile de patrimoniu pentru a promova diversitatea, capacitatea comunităților patrimoniale și guvernanta participativă;
- Componenta de „dezvoltare teritorială și economică” caută să consolideze contribuția patrimoniului la dezvoltarea durabilă, bazată pe resurse locale, turism și ocuparea forței de muncă;
- Componenta de „cunoaștere și educație” se concentrează, prin patrimoniu, pe educație, cercetare și probleme ale instruirii continue, prin înființarea de centre de cunoaștere a patrimoniului și pentru instruire în meșteșuguri și profesii prin programe adecvate de învățare, instruire și cercetare.

CARTEA VERDE A PATRIMONIULUI CULTURAL EUROPEAN | Are ca scop sublinierea importanței pe care patrimoniul cultural o are în atingerea obiectivelor Pactului Verde European. Documentul are rolul de a identifica contribuțiile patrimoniului cultural în toate domeniile cheie incluse în Pactul Verde European, inclusiv economie circulară, energie curată, valul renovării, mobilitate durabilă, tranziție justă, cercetare și inovare sau educație. Carta propune o serie de recomandări dedicate instituțiilor publice și stakeholderilor din domeniul cultural și identifică potențiale conflicte care pot apărea între procesul de protejare a patrimoniului și implementarea acțiunilor aferente Pactului Verde European.

În cadrul Raportului **PATRIMONIUL CULTURAL CONTEAZĂ PENTRU EUROPA**³ sunt prezentate 5 recomandări strategice menite să valorifice potențialul patrimoniului cultural ca resursă strategică, pentru crearea unui spațiu european mai durabil și mai prosper și să contribuie la dezvoltarea de politici integrate pentru patrimoniul cultural:

- Susținerea politicilor pe bază de dovezi prin promovarea unei abordări holistice în legătură cu colectarea, managementul și interpretarea datelor, prin identificarea, definirea și împărțirea în categorii a indicatorilor de impact asupra patrimoniului și prin susținerea pregătirii corespunzătoare a practicanților responsabili de întreprinderea evaluărilor impactului patrimoniului și de realizarea de statistici culturale;
- Măsurarea impactului prin identificarea și diseminarea bunelor practici și prin introducerea unei cerințe pentru proiectele ce sunt finanțate prin fonduri UE de a întreprinde o evaluare holistică a impactului, măsurând atât impactul pe scurtă durată, cât și pe lungă durată;
- Monitorizarea tendințelor legate de patrimoniu cultural pentru o perioadă mai lungă de timp, cu scopul de a informa decidenții politici la toate nivelurile;
- Partajarea și diseminarea datelor: modul de colectare a datelor și de cartare a lor este crucial în luarea de decizii informate în privința politicilor pentru viitor;
- Maximizarea impactului intersectorial al patrimoniului cultural.

³ Consorțiul CHCFE (Europa Nostra, ENCATC - Rețeaua europeană de management cultural și educație pentru politici publice, Heritage Europe - The European Association of Historic Towns and Regions, International Cultural Centre Cracovia, Raymond Lemaire International Centre for Conservation - KU Leuven, The Heritage Alliance), Patrimoniul cultural contează pentru Europa, 2015

Prin documentul **RECOMANDĂRI REFERITOARE LA PEISAJUL URBAN ISTORIC, UNESCO** propune o serie de recomandări referitoare la conservarea peisajului istoric urban prin integrarea de politici de conservare a patrimoniului construit în cadrul mai larg al dezvoltării urbane, având în vedere valorile și tradițiile diferitelor contexte culturale, naționale sau locale. Se are în vedere dezvoltarea sustenabilă a orașelor și centrelor istorice; peisajul urban istoric este abordat prin prisma calităților sale tangibile și intangibile, ambele necesitând același grad de atenție în procesul de conservare a patrimoniului.

Turismul cultural este unul dintre cele mai des întâlnite tipuri de turism și este, în același timp o activitate economică ce se dezvoltă foarte repede la nivel național și internațional. În acest sens, UNESCO a dezvoltat o serie de instrumente care să sprijine dezvoltarea sustenabilă bazată pe valorile patrimoniului cultural și care să creeze o valoare turistică adăugată pentru siturile protejate. În acest sens, UNESCO a elaborat **PROGRAMUL DE TURISM SUSTENABIL**, menit să asigure un cadru pentru dialog și cooperare între stakeholderii din domeniul turismului, în cadrul căruia aceștia împart responsabilitățile protejării patrimoniului mondial cu valoare excepțională și dezvoltării sustenabile prin asigurarea unui management al turismului adecvat. Cele 5 obiective ale programului sunt:

- Integrarea principiilor turismului sustenabil în mecanismul Convenției Patrimoniului Mondial;
- Protejarea mediului prin promovarea de politici, strategii, instrumente de lucru care susțin turismul sustenabil ca un important mecanism pentru protejarea și gestiunea patrimoniului cultural și natural cu valoare universală excepțională;
- Implicarea stakeholderilor în procesul de planificare, dezvoltare și management al turismului sustenabil;
- Dotarea stakeholderilor cu instrumente de gestiune a turismului în mod eficient, responsabil și sustenabil, având la bază contextul local și nevoile locale;
- Promovarea unor produse și servicii turistice de calitate care încurajează comportamentul responsabil în rândul tuturor stakeholderilor și care încurajează înțelegerea și aprecierea conceptului de patrimoniu universal excepțional și protejarea acestuia.

Inițiativa **NEW EUROPEAN BAUHAUS (NEB)** a fost lansată pentru a transpune Pactul Verde European în proiecte reale, prin care să se obțină o schimbare tangibilă pe teren care îmbunătățește viața de zi cu zi, în ceea ce privește clădirile, spațiile publice, dar și modă sau mobilier. Noul Bauhaus European își propune să creeze un nou stil de viață, care să combine durabilitatea cu un design bun, care are nevoie de mai puțin carbon și care este incluziv și accesibil pentru toți, respectând în același timp diversitatea pe care o avem în Europa și nu numai. Inițiativa a devenit o mișcare civică în creștere în toate statele membre ale UE și nu numai. Patru axe tematice ghidează implementarea inițiativei:

- reconectarea cu natura;
- redobândirea sentimentului de apartenență;
- prioritizarea locurilor și oamenilor care au cea mai mare nevoie;
- promovarea, pe termen lung, a ciclului de viață și a gândirii integrate în ecosistemul industrial.

Mergând înainte, mișcarea Noului Bauhaus european se va concentra pe trei transformări cheie interconectate: a locurilor; a mediului care permite inovarea; a perspectivelor și modului de gândire.

1.2. CONTEXT NAȚIONAL

PLANUL NAȚIONAL DE RELANSARE ȘI REZILIENȚĂ (PNRR) AL ROMÂNIEI | Este un document strategic extrem de important pentru perioada de programare 2021-2027, acesta stabilind domeniile și prioritățile de investiții de la nivel național, precum și a direcțiilor de reformă în contextul crizei pandemice de COVID-19. Documentul se bazează pe cei 6 piloni principali ai Mecanismului de Redresare și Reziliență european și propune o alocare de 29,2 miliarde EUR pentru reformele naționale.

Cea mai ridicată alocare se regăsește în cazul Pilonului I, acesta vizând tranziția verde. În cadrul acestui pilon sunt propuse proiecte pentru utilitățile publice, fondul forestier și spațiile verzi, transportul feroviar mobilitatea urbană, energia regenerabilă și eficiența energetică. Acesta este urmat de Pilonul VI, Pilonul III și Pilonul V, acestea fiind orientate către dezvoltarea socio-economică a teritoriului național.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A ROMÂNIEI (SDTR)⁴ este documentul strategic care vizează dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035, prezentând viziunea și obiectivele de dezvoltare la nivel național, regional și interregional, precum și aspecte ce privesc dezvoltarea la nivel transfrontalier și transnațional.

Conform viziunii SDTR, „România în 2035 este o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții de viață și locuire pentru cetățenii săi și are un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei”. Aceasta se bazează pe 5 obiective generale, după cum urmează:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
- Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
- Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;
- Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;
- Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

În cadrul SDTR sunt propuse următoarele măsuri:

- Susținerea dezvoltării policentrice a teritoriului național;
- Sprijinirea dezvoltării zonelor economice cu vocație internațională;
- Asigurarea unei conectivități crescute a orașelor mici și mijlocii cu orașele mari;
- Susținerea dezvoltării infrastructurii de baza prin asigurarea accesului tuturor localităților la servicii de interes general;
- Întărirea cooperării între autoritățile publice de la diferite niveluri administrative în scopul asigurării unei dezvoltări armonioase a teritoriului național.

Scenariul „România policentrică” propus în cadrul SDTR se bazează pe următoarele direcții de dezvoltare:

- Îmbunătățirea infrastructurii care conectează orașele și zonele înconjurătoare acestora, în vederea extinderii masei lor economice;

⁴ MDRAP, Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, 2016

- Asigurarea unor instituții publice performante în zonele mai slab dezvoltate (în special în domeniile educație, sănătate, infrastructura de bază pentru serviciile publice etc.), pentru a promova mobilitatea oamenilor și pentru a contribui la creșterea standardului de viață;
- Promovarea investițiilor în calitatea vieții în zonele cu potențial ridicat de creștere, pentru a spori capacitatea de a atrage și păstra capitalul uman necesar;
- Proiectarea și implementarea unor măsuri care să vizeze grupurile marginalizate și minoritare, în vederea susținerii participării acestora la procesele de dezvoltare, ca părți active ale economiei;
- Proiectarea și implementarea unor măsuri care să vizeze diaspora, cum ar fi facilități de reinstalare, pentru efectuarea de investiții sau inițiative de antreprenariat.

SDTR stabilește 10 linii directoare de planificare, dintre acestea fiind relevante pentru strategia prezentă următoarele:

- Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice amplasate la limita exterioară a intravilanului unităților administrativ – teritoriale;
- Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
- Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
- Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;
- Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
- Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Municipiul Făgăraș este inclus într-o serie de măsuri care conduc la dezvoltarea teritoriului național, județean și local:

- Reabilitarea sistemelor de termoficare urbană (producție și distribuție), inclusiv promovarea surselor de producere a energiei în cogenerare de înaltă eficiență și implementarea termoficării pe orizontală, cu precădere în orașele cu peste 1.000 de apartamente branșate la rețea: Brașov, Făgăraș, Miercurea Ciuc etc.
- Reabilitarea structurală și creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe, inclusiv promovarea utilizării resurselor regenerabile de energie pentru alimentarea acestora, cu precădere în orașele cu peste 50% din locuințe situate în blocuri;
- Reabilitarea, modernizarea și dotarea spitalelor publice din mediul urban, inclusiv a unităților de primire a urgențelor, cu precădere a celor din orașele cu mai puțin de 50.000 de locuitori;
- Reabilitarea și reconversia siturilor industriale total sau parțial abandonate (brownfield), inclusiv a căilor ferate uzinale, și a fostelor unități militare din mediul urban în zone rezidențiale sau în spații publice, cu precădere în orașele cu suprafețe extinse de acest tip;
- Reabilitarea, modernizarea și dotarea spațiilor verzi și de agrement din mediul urban, cu precădere de la nivelul orașelor cu mai puțin de 30 mp/locuitor;
- Remediere și reconversia funcțională a siturilor contaminate din mediul urban, cu precădere în orașele care dețin astfel de locații înregistrate în Inventarul Național al Siturilor Contaminate;
- Conform modelului gravitațional elaborat în cadrul Raportului Băncii Mondiale Orașe Competitive - Remodelarea geografiei economice a României, este necesară o conexiune între Brașov și Sibiu pentru întărirea sinergiilor puternice dintre cele două orașe.

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL (PATN) | Este descris⁵ ca suportul dezvoltării complexe și durabile, inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului și reprezintă contribuția specifică a țării noastre la dezvoltarea spațiului european și premisa înscrierii în dinamica dezvoltării economico-sociale europene. Planul de Amenajare a Teritoriului Național are caracter director și fundamentează programele strategice sectoriale pe termen mediu și lung și determină dimensiunile, sensul și prioritățile dezvoltării în cadrul teritoriului României, în acord cu ansamblul cerințelor europene.

SECȚIUNEA I – REȚELE DE TRANSPORT – sunt propuse următoarele intervenții de modernizare/extindere a infrastructurii locale pentru o conectivitate ridicată a teritoriului:

- Autostrada Sibiu – Făgăraș – Brașov – Ploiești – București;
- Autostrada Turcia – Târgu Mureș – Sighișoara – Făgăraș;

SECȚIUNEA A II-A – APA – se identifică următoarele proiecte: majorarea debite de captare-tratare, majorarea capacității de compensare, înmagazinare, reabilitarea rețelei de distribuție, extinderea rețelei de canalizare, extinderea stației de epurare, completarea stației de epurare cu trepte avansate (biologică și chimică).

SECȚIUNEA A III-A – ZONE PROTEJATE – identifică următoarele rezervații și monumente ale naturii, clădiri civile urbane, ansambluri urbane, muzeu etnografic în aer liber, biserici și ansambluri mănăstirești: Cetatea Făgăraș și Biserica brâncovenească Sfântul Nicolae.

SECȚIUNEA A V-A – ZONE DE RISC NATURAL – Riscurile naturale reprezintă o amenințare importantă pentru municipiul Făgăraș. Printre unitățile administrativ teritoriale identificate ca fiind amplasate în zone pentru care intensitatea seismică (echivalată pe baza parametrilor de calcul privind zonarea seismică a teritoriului României) este minimum VII (exprimată în grade MSK) se regăsește și municipiul Făgăraș. În ceea ce privește inundațiile sau alunecările de teren, municipiul Făgăraș nu se încadrează la categoria UAT-urilor cu risc identificat.

MASTERPLANUL GENERAL DE TRANSPORT (MPGT) este un document strategic care vizează dezvoltarea infrastructurii de transport la nivel național, urmărind nevoile de dezvoltare ale României, precum și direcțiile și obiectivele trasate de Uniunea Europeană în ceea ce privește transportul. MPGT se încadrează în orizontul de timp 2014-2030, conturând intervenții cu orizont 2020, cât și baza pentru intervențiile post 2020 și se concentrează pe următoarele teme generale și obiective strategice:

- Eficiență economică – sistemul de transport trebuie să fie eficient în ce privește operațiunile de transport și utilizatorii acestuia. În mod specific, beneficiile sistemului de transport ar trebui să depășească costurile;
- Sustenabilitate – acest concept include sustenabilitatea financiară, economică și de mediu. Modurile de transport așa numite durabile – feroviar, transport cu autobuzul și transport naval – care sunt mai eficiente energetic și cu un grad mai scăzut de emisii trebuie dezvoltate în mod prioritar;
- Siguranța – investițiile în transporturi ar trebui să producă un sistem de transport mai sigur;
- Impactul asupra mediului – sistemul de transport nu trebuie să aibă un impact negativ asupra mediului;
- Dezvoltarea economică – sistemul de transport trebuie configurat astfel încât să permită dezvoltarea economică atât la nivel național, cât și la nivel regional. Investițiile în transporturi trebuie, de asemenea, să favorizeze echitatea față de cetățenii României;

⁵ Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, PATN

- Finanțarea - există un deficit substanțial de finanțare a transporturilor în România. La nivelul proiectelor, disponibilitatea fondurilor europene prin intermediul Fondurilor Structurale (FC, FEDR, Connecting Europe Facility (CEF) și PPP) vor afecta oportunitatea implementării acestora dar și prioritizarea lor. Programul general va trebui să se încadreze în limita unor estimări realiste a fondurilor naționale și internaționale disponibile pe perioada planificată ⁶.

MPGT prezintă 5 coridoare-cheie la nivel național, definite pe baza legăturilor între principalele regiuni de dezvoltare, poli de creștere economică și centre industriale. Totodată, acestea urmăresc conectarea principalelor puncte de trecere a frontierei cu rețeaua TEN-T (Core și Comprehensive). În ceea ce privește municipiul Făgăraș, acest document vizează ca proiect foarte important realizarea tronsonului de autostradă Sibiu-Brașov, ce va deservi și drept variantă ocolitoare pentru municipiu.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ 2021-2027 ⁷ | Prezintă o viziune generală pentru anul 2027, urmărindu-se ca la nivelul acestui an „forța de muncă să fie ocupată sustenabil și înzestrată cu competențe necesare pentru a face față schimbărilor tehnologice, digitale și tendințelor globale - piața muncii va asigura o competitivitate durabilă și cu sisteme de protecție socială flexibile adaptate și adecvate” ⁸. Obiectivul general al strategiei este de a crește nivelul de ocupare prin măsuri de activare a persoanelor inactive apte de muncă, a șomerilor, în special a celor de lungă durată, a tinerilor, inclusiv NEETs, prin asigurarea unor tranziții rapide și de calitate în ocupare pentru tinerii absolvenți, prin dezvoltarea resurselor umane, prin stimularea culturii și a inițiativei antreprenoriale și prin stimularea creării de noi oportunități și locuri de muncă, fiind susținut de următoarele obiective specifice:

- Integrarea durabilă pe piața muncii a forței de muncă disponibile;
- Creșterea gradului de valorificare a potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs);
- Modernizarea și consolidarea instituțiilor pieței muncii în vederea creării unui mediu care să conducă la crearea unei piețe a muncii flexibile, funcționale și reziliente;
- Consolidarea sistemului de formare profesională a adulților pentru o mai bună conectare la cerințele pieței muncii.

STRATEGIA GUVERNULUI ROMÂNIEI DE INCLUZIUNE A CETĂȚENILOR ROMÂNI APARTINÂND MINORITĂȚII ROME 2021-2027 ⁹ | Urmărește incluziunea socio-economică a cetățenilor români aparținând minorității rome la un nivel similar cu cel al restului populației, obiectivul general fiind reprezentat de creșterea calității vieții cetățenilor români aparținând minorității rome, fundamentată pe cetățenie activă, incluziune socio-economică și valorizarea patrimoniului cultural rom. În acest context, sunt urmărite următoarele direcții strategice:

- Consolidarea dimensiunii cetățeniei active a grupului reprezentat de cetățenii români aparținând minorității rome, cu accent pe cei aflați în situație de vulnerabilitate, ținând seama de diversitatea și particularitățile neamurilor de romi, în scopul de-a pune în valoare

⁶ Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Transport al României, 2015

⁷ Este în stadiul de Proiect de Hotărâre privind aprobarea strategiei

(http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Transparenta_decizionala/Proiect_SNOFM_2021-2027.pdf)

⁸

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Transparenta_decizionala/Proiect_SNOFM_2021-2027.pdf

⁹ Strategia este încă în stadiul de draft

(http://sgglegis.gov.ro/legislativ/docs/2020/11/152nftks6zbd3vpw8_jr.pdf)

potențialul acestora din perspectiva contribuției la viața publică, socială, economică și culturală a țării;

- Identificarea cauzelor ce conduc la vulnerabilități, astfel încât intervențiile să fie eficiente și complementare;
- Includerea măsurilor propuse pentru atingerea obiectivelor specifice în strategiile sectoriale, respectiv în Programele Naționale existente sau propunerea de noi programe naționale cu adresabilitate specifică, acolo unde este cazul;
- Împuternicirea autorităților publice locale în dezvoltarea și punerea în aplicare, în colaborare cu instituțiile deconcentrate și cele descentralizate, a măsurilor distincte de incluziune socială a romilor în strategiile de dezvoltare locală.

Obiectivele specifice urmărite sunt următoarele:

- Îmbunătățirea condițiilor de locuire și a infrastructurii în comunitățile vulnerabile cu romi;
- Asigurarea accesului cetățenilor români de etnie romă la educație inclusivă de calitate;
- Impulsionarea gradului de ocupare a romilor în concordanță cu cerințele pieței, astfel încât să se evite segmentarea competențelor și a oportunităților și să se permită evoluția profesională a acestora;
- Îmbunătățirea stării de sănătate a membrilor comunităților vulnerabile de romi;
- Susținerea cercetării, conservării și promovării patrimoniului cultural rom și al identității rome.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND INCLUZIUNEA SOCIALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI 2021-2027 ¹⁰ | Vizează continuarea și dezvoltarea demersului de implementare a *Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități* în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. Astfel, sunt considerate domenii precum accesibilitatea și mobilitatea, protecția efectivă a drepturilor persoanelor cu dizabilități, ocuparea, protecția socială (inclusiv abilitarea/reabilitare), viața independentă și integrarea în comunitate (inclusiv accesul la servicii publice), educația, sănătatea și participarea politică și publică.

STRATEGIA DE DIGITALIZARE A EDUCAȚIEI DIN ROMÂNIA 2021-2027 | Ministerul Educației și Cercetării a lansat în consultare publică, Strategia de Digitalizare a Educației din România 2021-2027- SMART-EDU. Pilonii pe care este construită această strategie sunt următorii:

- Competențe digitale relevante pentru transformarea digitală;
- Ecosistem digital de educație și formare de înaltă performanță.

Țintele pe care strategia le propune sunt următoarele:

- 90% din populația României să fie alfabetizată digital;
- Formarea a 82% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani pentru meserii emergente, în vederea inserției cu succes pe piața muncii;
- Dotarea tuturor unităților de învățământ din România cu infrastructură și resurse tehnologice adaptate schimbărilor permanente.

Așadar, SMART EDU urmărește:

¹⁰ Este în stadiul de proiect în prezent (<http://andpdca.gov.ro/w/stategia-nationala-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati-2021-2027-proiect/>)

- Un sistem de educație flexibil, digitalizat, adaptabil, de calitate, capabil să răspundă provocărilor și să genereze schimbarea;
- Cetățeni activi, bine integrați pe piața muncii din perspectiva utilizării tehnologiilor digitale;
- Creștere economică sustenabilă, bazată pe meserii ale viitorului;
- Oportunități de dezvoltare digitală în domeniul educației și formării profesionale pentru o societate digitală și o economie verde;
- Consolidarea rezilienței și predictibilitatea funcțională a sistemului de educație în era digitală.

Strategia mai prevede, de asemenea, următoarele aspecte:

- Revizuirea programei pentru învățământul secunda;
- Dezvoltarea de programe pentru alfabetizarea digitală a copiilor cu dizabilități;
- Dezvoltarea de stagii de practică pentru studenți și realizarea de programe de formare pentru părinți care să le permită acestora să-și susțină elevii nu numai în învățarea online ci și în achiziția de competențe digitale;
- Dezvoltarea competențelor digitale permanente prin centre comunitare și care să pună la dispoziția comunității resursele și consilierea pentru dezvoltarea competențelor digitale;
- Stimularea IMM-urilor pentru desfășurarea de programe de formare a personalului propriu pentru dobândirea competențelor digitale prin vouchere care să asigure accesul la acest tip de programe;
- Infrastructură și resurse tehnologice pentru toate unitățile de învățământ;
- Resurse educaționale deschise, operaționalizarea bibliotecii școlare virtuale care să pună la dispoziția elevilor și a cadrelor didactice resursele necesare desfășurării procesului de educație, crearea de clase virtuale, etc;
- Conexiune la internet pentru toate unitățile de învățământ din România;
- Conexiune 4G pentru elevii din toată țara care provin din comunități dezavantajate, cu posibilitatea oferirii de vouchere;
- Crearea de spații comunitare cu acces gratuit la internet în special în comunitățile vulnerabile;
- Securitatea cibernetică și siguranța datelor.

STRATEGIA PENTRU CULTURĂ ȘI PATRIMONIUL NAȚIONAL 2016-2022 | Aceasta stabilește prioritățile și direcțiile de acțiune pentru planificarea culturală de la nivel național din perioada 2016-2022, urmărind o dezvoltare culturală echilibrată, durabilă și inteligentă, care să fie în beneficiul societății și a tuturor actorilor implicați. Documentul se bazează pe 5 axe prioritare, fiecare cuprinzând obiective și direcții de acțiune specifice, după cum se poate observa în tabelul de mai jos:

TABEL 2 - OBIECTIVELE STRATEGIEI PENTRU CULTURĂ ȘI PATRIMONIUL NAȚIONAL RELEVANTE ÎN CONTEXTUL PROIECTULUI

AXA PRIORITARĂ	OBIECTIV GENERAL	DIRECȚIE DE ACȚIUNE
Economia creativă	Dezvoltarea antreprenoriatului în SCC	-
	Valorificarea avantajelor competitive ale SCC pentru dezvoltare	-

AXA PRIORITARĂ	OBIECTIV GENERAL	DIRECȚIE DE ACȚIUNE
Acces la cultură și diversitatea expresiilor culturale	Creșterea activității comerciale externe a operatorilor români din SCC	-
	Dezvoltarea publicului pentru cultură	Susținerea diversificării categoriilor de public al instituțiilor de cultură Impulsionarea creșterii consumului cultural O mai bună înțelegere a obiectivelor comune domeniilor culturii și educației – educație prin și pentru cultură
	Dezvoltarea creativității contemporane	-
	Creșterea vitalității formelor culturale specifice minorităților naționale și ale noilor grupuri etnice de pe teritoriul României	-
Capacitatea sectoarelor culturale și creative	Amplificarea intervențiilor culturale pentru grupurile vulnerabile	-
	Îmbunătățirea serviciului public în domeniul culturii	Srijinirea performanței administrației și a instituțiilor publice de cultură Promovarea integrității în sectorul cultural public Încurajarea guvernării participative prin informarea și implicarea operatorilor culturali
	Extinderea și modernizarea infrastructurii culturale	-
	Debirocratizarea și actualizarea cadrului de reglementare și a practicilor de finanțare a SCC	-
	Îmbunătățirea statutului socio-profesional și a condiției creatorului	-
	Creșterea rolului TIC în cultură	-
	Dezvoltarea competențelor practicienilor culturali și a atractivității SCC ca arie ocupațională pentru alegerea unei profesii	-

Sursa: Strategia pentru Cultură și Patrimoniul Național

1.3. CONTEXT STRATEGIC REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

La nivel regional, este necesar de menționat **PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ (PDR) CENTRU 2021-2027**, principalul document de planificare și programare al Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de programare. Strategia de dezvoltare aferentă PDR urmărește o viziune pe termen mediu și lung, dorindu-se ca: *„Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”*.

Aceasta este conturată de obiectivul general de atingere un nivel de convergență economică la nivel regional de 70% față de media Uniunii Europene, precum și de principalele domenii strategice de dezvoltare, respectiv de prioritățile:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă:
  - Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional;
  - Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă;
  - Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere;
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare:
  - Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă;
  - Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică;
  - Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă;
  - Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI;
- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate:
  - Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile;
  - Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii;
  - Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile;
  - Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate;
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice:
  - Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru;
  - Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale;
  - Protejarea și conservarea biodiversității regional;
  - Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale;
- Turism și patrimoniu cultural:
  - Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear;
  - Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice;

- Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice;
- Asigurarea forței calificate de muncă în turism;
- Dezvoltarea rurală, agricultură și silvicultură:
  - Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor;
  - Susținerea activităților agricole în zonele montane;
  - Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional;
  - Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale;
  - Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale;
  - Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare.

STRATEGIA DE SPECIALIZARE INTELIGENTĂ 2021-2027 REGIUNEA CENTRU (în momentul elaborării prezentului document strategic, strategia era în curs de elaborare) | Strategia va furniza un cadru coerent pentru dezvoltarea viitoare a regiunii, bazată pe conceptul de specializare inteligentă. Strategia propune următoarea viziune de dezvoltare: “Regiunea Centru își consolidează și valorifică potențialul de inovare, adoptă modificările de paradigmă tehnologică și industrială și fructifică inteligent și sustenabil specificul regional.”

Obiectivele identificate în cadrul strategiei sunt:

- Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;
- Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale, europene și globale;
- Inovare pentru comunități sustenabile;
- Susținerea digitalizării economiei și societății.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEȚULUI BRAȘOV 2021-2030¹¹, elaborată în scopul sprijinirii dezvoltării locale și regionale, propune un set de 6 direcții strategice de dezvoltare, în corelare cu Obiectivele pentru dezvoltarea durabilă a României 2030:

DIRECȚIA STRATEGICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE
1 Îmbunătățirea factorilor de mediu, eficiență energetică, energie regenerabilă și schimbări	<p>OS 1. Îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea poluării</p> <p>OS 2. Adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor</p> <p>OS 3. Managementul eficient al deșeurilor și promovarea tranziției către o economie circulară</p> <p>OS 4. Protecția naturii și conservarea biodiversității, asigurarea conectivității ecologice, remediarea siturilor</p>

¹¹ https://addjb.ro/uploads/user_upload/nSDDJB__I__Perspective_de_dezvoltare.pdf

DIRECȚIA STRATEGICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE
2 Conectivitate durabilă, dezvoltare integrată și inteligență a comunităților urbane & rurale	<p>OS 1. Dezvoltarea infrastructurii de transport durabil și conectat direct la TEN-T</p> <p>OS 2. Asigurarea accesului facil al cetățenilor județului la transport public durabil și sigur, la prețuri echitabile</p> <p>OS 3. Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate și echitabile pentru toți cetățenii județului Brașov</p> <p>OS 4. Dezvoltarea comunităților urbane și rurale inteligente (SMART) prin digitalizare</p>
3 Consolidarea și dezvoltarea economiei județene durabile și competitive	<p>OS 1. Dezvoltarea, extinderea și diversificarea infrastructurii de afaceri județene</p> <p>OS 2. Facilitarea creșterii competitivității mediului de afaceri din județ</p> <p>OS 3. Sprijinirea cercetării, a transferului de tehnologie și dezvoltarea rețelelor informaționale pentru afaceri</p> <p>OS 4. Promovarea și atragerea investițiilor în județul Brașov</p> <p>OS 5. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar</p> <p>OS 6. Consolidarea forței de muncă competitive și îmbunătățirea accesului la locuri de muncă decente</p>
4 Dezvoltarea unui turism sustenabil și atractiv pentru turiști și locuitorii săi	<p>OS 1. Facilitarea creării cadrului pentru realizarea managementului și marketingului turistic</p> <p>OS 2. Consolidarea infrastructurii de turism</p> <p>OS 3. Creșterea gradului de sustenabilitate în turism</p> <p>OS 4. Dezvoltarea și utilizarea eficientă a capitalului uman și adaptarea calificărilor la noile tendințe de pe piața muncii</p>
5 Dezvoltare sustenabilă integrată și unitară a culturii brașovene prin respectarea moștenirii trecutului și asigurarea de investiții permanente în inițiativele culturale și artistice de calitate oferite locuitorilor și turiștilor	<p>OS 1. Îmbunătățirea accesului publicului la conținutul cultural oferit de operatorii culturali din județul Brașov</p> <p>OS 2. Dezvoltarea antreprenoriatului cultural creativ la nivelul județului Brașov</p> <p>OS 3. Diversificarea strategiilor de marketing și de promovare culturală</p> <p>OS 4. Dezvoltarea resurselor umane din domeniul cultural</p>
6 Creșterea capitalului uman din județul brașov prin îmbunătățirea accesului la servicii de educație, de sănătate și de asistență socială de calitate pentru toți	<p>OS 1. Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate în educație prin îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor, utilizarea inovației și a noilor tehnologii</p> <p>OS 2. Creșterea capitalului uman și capitalului relațional în sistemul de educație din județul Brașov</p> <p>OS 3. Asigurarea unui sistem de educație echitabil și incluziv prin furnizarea de măsuri integrate elevilor care fac parte din grupuri vulnerabile</p> <p>OS 4. Creșterea participării la învățare pe tot parcursul vieții</p>

DIRECȚIA STRATEGICĂ	OBIECTIVE SPECIFICE
	OS 5. Încurajarea dezvoltării sportului brașovean, atât la nivel de performanță, cât și la nivel de sport de masă prin acțiuni integrate și complementare adresate populației și stockholderi-lor locali
	OS 6. Creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile
	OS 7. Îmbunătățirea stării de sănătate a locuitorilor județului Brașov
	OS 8. Dezvoltarea de servicii sociale, integrate, orientate spre promovarea unui trai independent în comunitate
	OS 9. Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate în educație prin îmbunătățirea infrastructurii și dotărilor, utilizarea inovației și a noilor tehnologii

Strategia de Dezvoltare Locală a Municipiului Făgăraș 2014-2020 a fost compusă din trei părți, respectiv analiza diagnostic, având rolul de a identifica principalele probleme și oportunități manifestate în Municipiul Făgăraș și a fundamenta, prin urmare, direcțiile de acțiune propuse, planificarea strategică, rezumând contextul programatic, viziunea, obiectivele și setul de proiecte propuse și o colecție de fișe de proiect menite să sprijine autoritatea locală în a pregăti proiectele identificate ca fiind prioritate în cadrul strategiei.

2. PROFIL SPAȚIAL ȘI FUNCȚIONAL

2.1. CONTEXT

Scopul analizei profilului spațial și funcțional este acela de a evidenția principalele zone funcționale ale municipiului, modul de relaționare dintre acestea, respectiv evoluția lor recentă. Astfel, acest capitol tratează teme precum evoluția spațială, zonificarea funcțională, identificarea zonelor de dezvoltare, locuirea, spațiile publice, spațiile verzi și peisajul în vederea identificării relațiilor teritoriale și pentru evidențierea nevoilor și oportunităților de dezvoltare.

În ansamblu, municipiul Făgăraș s-a dezvoltat majoritar în lungul unei axe est-vest, reprezentată de drumul național DN1. Această axă este, în același timp, reprezentată și coridorul de mobilitate cu cele mai mari valori de trafic în ultimii ani, fiind principalul punct de acces în oraș și de tranzit al acestuia pe relația Brașov-Sibiu. Din acest motiv, de-a lungul acestei axe se regăsesc majoritatea punctelor de interes din oraș (instituții publice, școli, obiective turistice etc.), dar și noi funcțiuni comerciale (localizate în partea de est). În schimb, la nivel municipal se observă o axă secundară de dezvoltare, pe direcția nord-sud, existând 2 poli principali de interes: zona industrială și fostul combinat chimic în sud, iar în nord cartierul Galați. Printre elementele distinctive ale dezvoltării teritoriale ale municipiului Făgăraș se numără următoarele:

- **Râul Olt**, care funcționează mai degrabă ca o limită spre nord. Acesta poate fi traversat doar printr-un punct pe strada Podului care se continuă cu strada Gheorghe Doja în cartierul Galați;
- **Axa principală de circulație** pe direcția est-vest reprezentată de drumul național DN1;
- **Cetatea Făgăraș**, care este principalul punct de atracție turistică și este poziționată adiacent **zonei centrale a municipiului**;
- Zona industrială din sud - **fostul combinat chimic**, cu o suprafață de aproximativ 507 ha, reprezentând 23% din aria UAT-ului;
- **Zona industrială est**, pe strada Negoiu, reprezentând principalul punct unde sunt concentrate întreprinderi active din industria prelucrătoare;
- **Parcul Regina Maria** - singurul parc din oraș și zonă amplă cu spațiu verde;
- **Zona comercială est**, unde se regăsesc multiple magazine de tip supermarket și alte spații comerciale specifice mall-urilor.

2.2. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ ȘI IDENTIFICAREA ZONELOR DE DEZVOLTARE

Zona istorică a municipiului Făgăraș este reprezentată de Cetatea Făgăraș, care datează din secolul al XII-lea. Dezvoltarea ulterioară a orașului a fost realizată în jurul cetății în perioada medievală, astfel că această așezare capătă un caracter multi-etnic, dovadă pentru acest fapt fiind multitudinea de biserici românești, săsești, ungurești și evreiești.

Ulterior primului război mondial, în urma dorinței de aplicare a unor noi concepte de dezvoltare economică, la Făgăraș se înființează prima fabrică de explozibili („Prima Societate Română de Explozivi”) urmând ca pe aceeași platformă să se mai înființeze în 1925 și „Societatea Română de explozivi Nitramonia”. În 1936 se construiesc alte două 2 fabrici, una de prelucrare a azotului și una de producere a nitratului de amoniu, însă după naționalizarea industriei, în 1960, se formează „Combinatul Chimic Făgăraș”, unde se produceau o serie variată de produse precum: explozivi, îngrășăminte chimice, săruri anorganice, produse organice, rășini fenolice, gaze

industriale și mase plastice. În această perioadă sunt construite locuințe pentru inginerii angajați la Combinat, apărând astfel Colonia Combinat. După 1990, activitatea din Combinat s-a redus treptat, pentru ca în prezent să mai existe doar câteva zone punctuale pe platforma industrială în care se mai înregistrează activitate economică, aproximativ 507 ha de teren din partea de sud a municipiului rămânând nefolosite/foarte puțin folosite.

În ceea ce privește expansiunea urbană, din ultimii ani se observă o tendință de extindere către extremitățile fondului construit, dispuse radial față de zona centrală. Această expansiune a fondului construit poate fi clasificată în funcție de tipologia noilor construcții, astfel că la nivel municipal se observă o expansiune rezidențială, una comercială, dar și industrială.

FIGURA 2 EVOLUȚIA TERITORIALĂ A FONDULUI CONSTRUIT ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014-2022

Sursa: prelucrare proprie după datele Google Earth

Expansiunea rezidențială s-a înregistrat cu precădere în cartierul Meltea - în partea de nord, spre râul Olt, unde există rezerve de teren. În plus, se observă o dezvoltare urbană recentă și în partea de nord-vest în cartierele Veteranilor și Titu Perția. De asemenea, în cartierul Galați s-au înregistrat introduceri în intravilan a curților și grădinilor, însă expansiunea țesutului construit este minimală. Ca viitoare suprafețe disponibile dezvoltării urbane, Primăria Municipiului Făgăraș are în vedere extinderea rețelei stradale în zona de est, pe o suprafață de teren de peste 18 ha, situată între strada Câmpului și zona industrială est.

FIGURA 3 EXPANSIUNE URBANĂ PROGRAMATĂ ÎN ZONA DE EST A MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, 2022

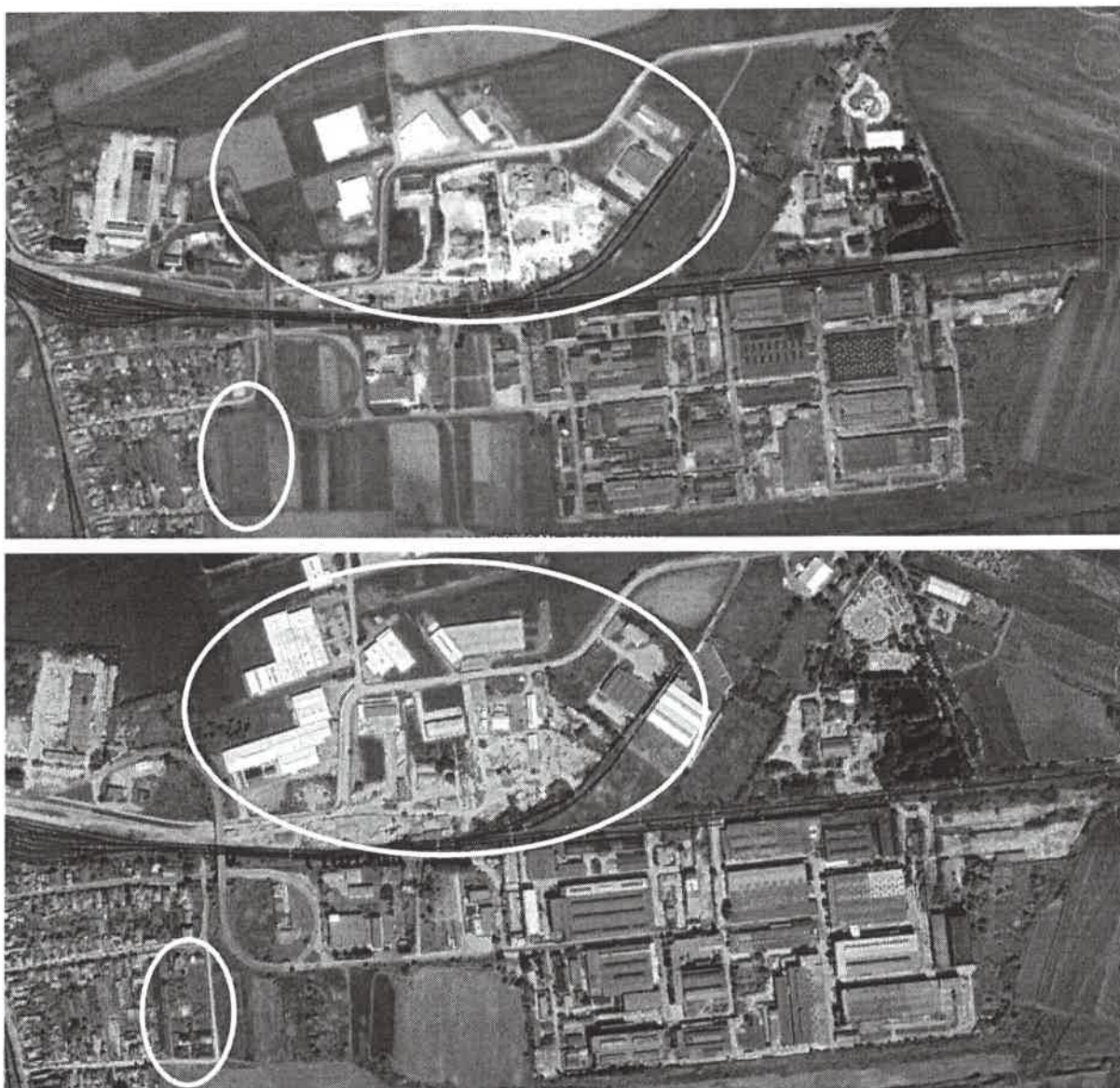
Sursa: Google Earth - imagine satelit 2022

Noile zone industriale, dezvoltate de această dată în afara platformei chimice, s-au concentrat în proximitatea gării, în zona de sud-est. Acestea sunt poziționate astfel încât accesul logistic către calea ferată și drumul național să fie cât mai facile prin intermediul străzii Negoiu. Halele industriale construite în această zonă deservește activități economice precum fabricarea maselor plastice, a produselor din cauciuc sau a celor din oțel.

FIGURA 4 EXPANSIUNEA URBANĂ - ZONA INDUSTRIALĂ DIN EST A MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, 2007 VS 2021

Sursa: Google Earth - imagine satelit 2007 și 2021

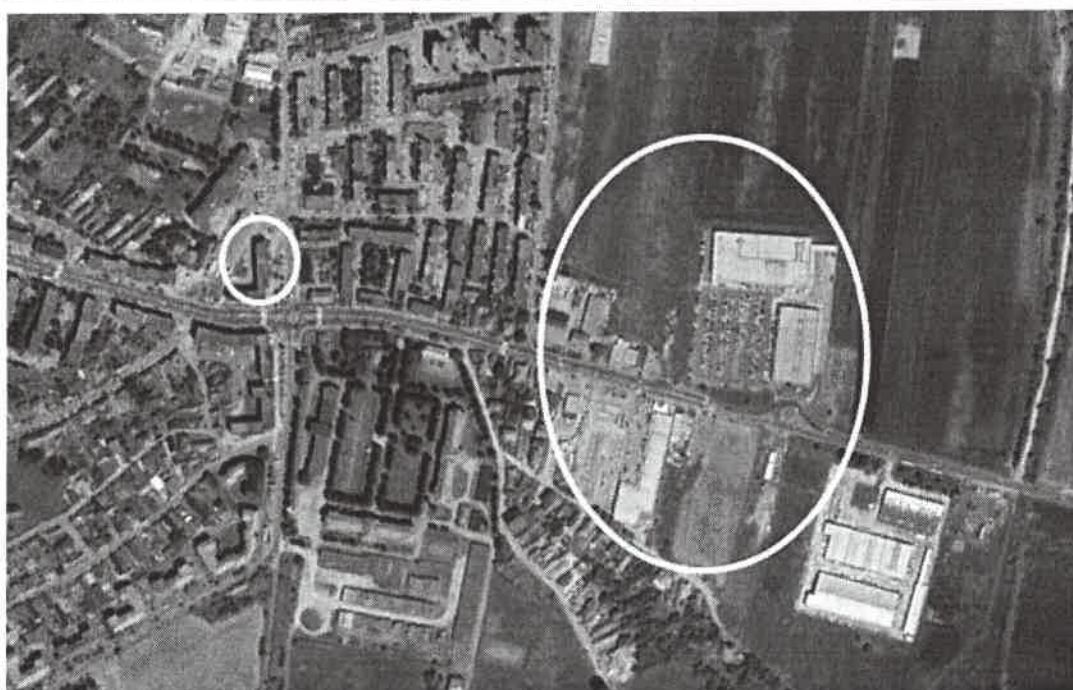
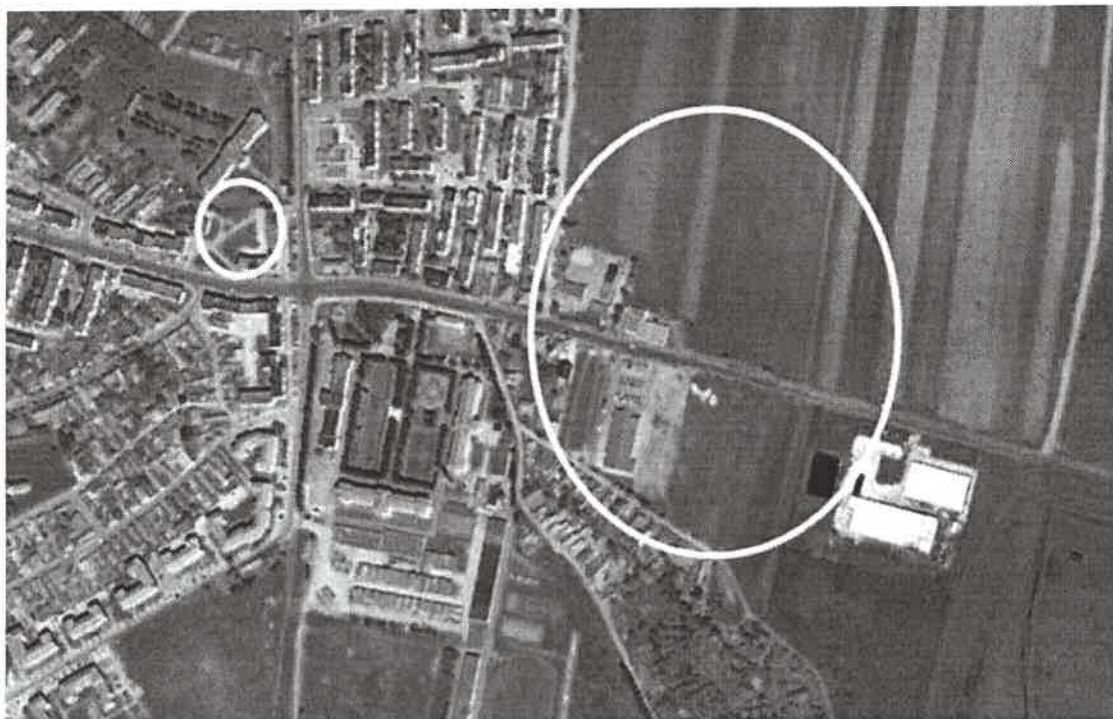
Expansiunea urbană din ultimii ani se poate observa și prin dezvoltarea centrului comercial în partea de est a municipiului, unde se regăsesc de ambele părți ale carosabilului (DN1) spații comerciale tip outdoor mall (hală cu magazine de retail organizate pe un nivel cu parcare în mijloc) și hipermarket (Kaufland și Lidl). Adiacent acestor zone au apărut ulterior și mici dotări comerciale adiacente, precum benzinării, vulcanizare, ș.a. Accesul către această zonă a fost îmbunătățit recent prin amenajarea trotuarelor adiacente străzii Tudor Vladimirescu până la sensul giratoriu de la intrarea în municipiu dinspre Brașov.

**FIGURA 5 EXPANSIUNEA URBANĂ - ZONA COMERCIALĂ EST, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ,
2007 VS 2021**

Sursa: Google Earth - imagine satelit 2007 și 2021

Din punct de vedere al zonificării funcționale, în municipiul Făgăraș se identifică 6 zone funcționale majore:

- Zonele locuințelor colective și individuale
- Zona centrală
- Platforma chimică
- Dezvoltare industrială nouă
- Zonele comerciale / centre comerciale
- Zonele de agrement, culoarul Olt.

LOCUIRE COLECTIVĂ | Zonele de locuințe colective se împart în 2 categorii în funcție de dispunerea teritorială: de-a lungul unei artere de circulație și zonă tip cvartal. Una din zonele de locuințe colective se regăsește de-a lungul axei principale și plachează bulevardul de la intersecția cu strada Azotului în est până la intersecția cu strada Titu Perția în vest. Blocurile de locuințe din această zonă au înălțimea de P+4 sau P+5 etaje, iar parcările de reședință sunt amenajate atât în față cât și în spate acestora, însă din cauza creșterii accelerate a numărului de autoturisme, spațiile disponibile de parcare se dovedesc a fi insuficiente și există instanțe, deși puține, în care se înregistrează parcări neregulate pe trotuar.

FIGURA 6 PARCĂRI AMENAJATE ÎN ZONA BLOCURILOR DISPUSE DE-A LUNGUL AXEI EST-VEST A MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: arhiva proprie a consultantului

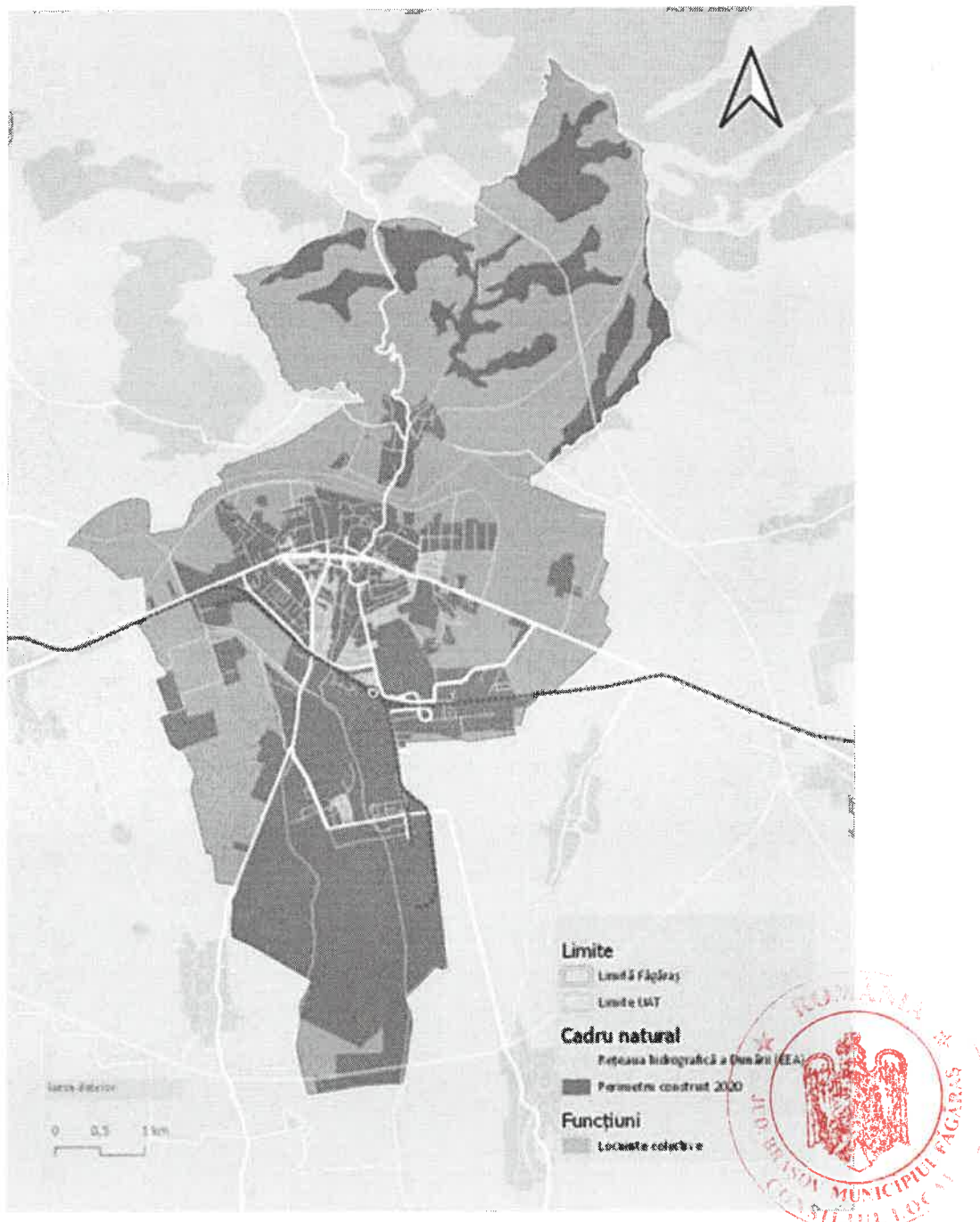
Zone de locuințe colective tip cvartal se regăsesc în cartierele Meltea, 13 Decembrie, Florilor și Tudor Vladimirescu, unde înălțimea medie a blocurilor este de P+4 etaje. La nivel municipal se regăsesc doar 3 blocuri cu înălțime de P+9 etaje în cartierul Meltea. O altă zonă cu locuințe colective tip cvartal, dar de dimensiuni reduse, este situată str. Luncii, unde înălțimea maximă este de P+4 etaje, iar parcare autoturismelor se realizează în jurul blocurilor și spații de tip garaje la sol. Aceste garaje sunt însă, de cele mai multe ori, folosite mai degrabă ca spații de depozitare, astfel că gararea mașinilor este realizată pe carosabil. În schimb, între blocuri sunt dispuse spații verzi și locuri de joacă pentru copii, fapt ce conferă acestor zone un caracter recreațional, însă aceste facilități nu sunt întreținute corespunzător.

FIGURA 7 ZONE DE LOCUINȚE COLECTIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: prelucrare proprie a consultantului

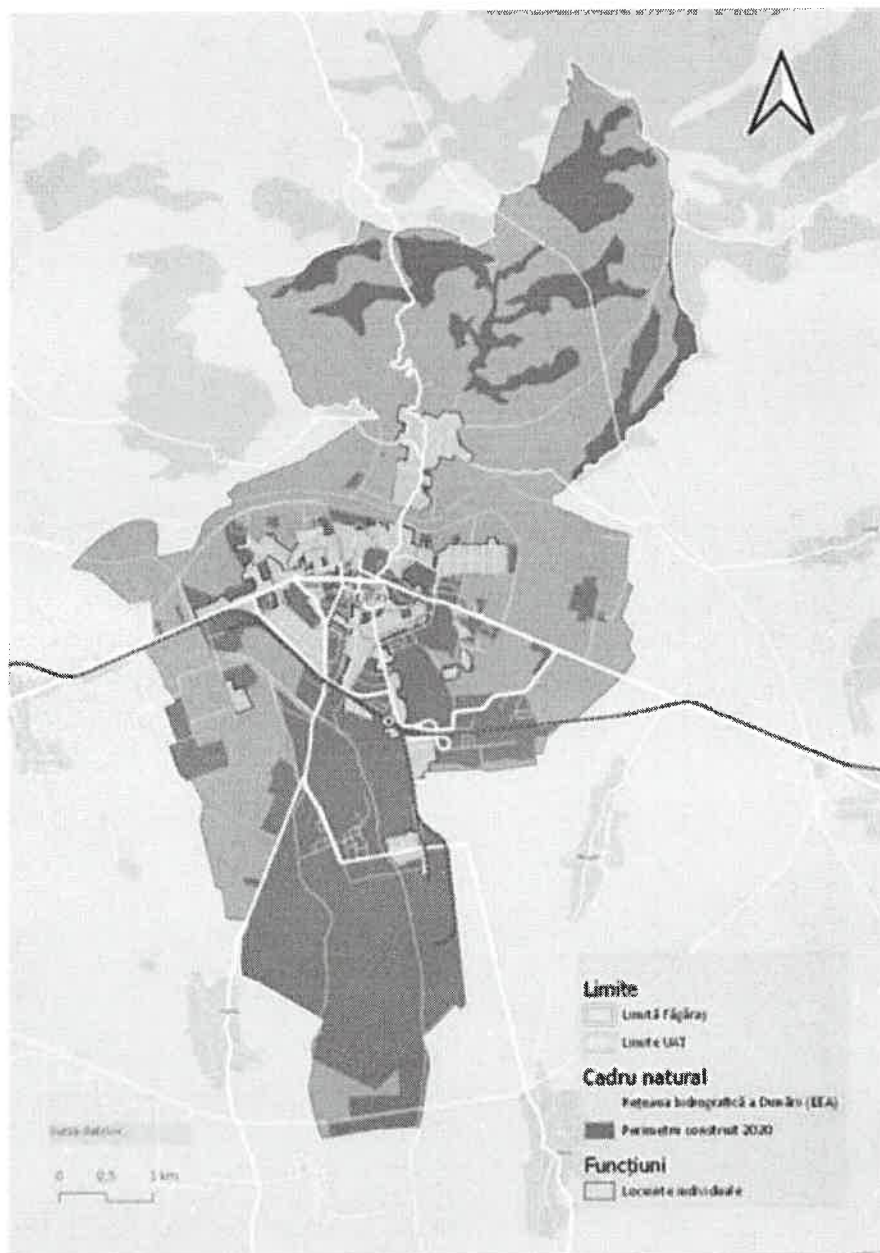
În ceea ce privește spațiile interstițiale, majoritatea cartierelor din municipiul Făgăraș au fost proiectate pentru a avea spații verzi în fața, în spatele blocului și chiar între blocuri. Adiacent spațiilor verzi, pe conturul locuințelor colective sau grupurilor de locuințe colective se află parcuri pentru populația rezidentă. În plus, în aceste zone au mai fost proiectate spații de joacă pentru copii, însă în momentul de față, o parte dintre acestea au fost reconfigurate sau abandonate ori au fost transformate în locuri de parcare. Se simte astfel nevoia de reconfigurare a spațiilor verzi din jurul blocurilor, astfel încât ele să fie mai degrabă orientate către comunitate și să îndeplinească rolul de zone pentru petrecerea timpului liber.

LOCUIRE INDIVIDUALĂ | Zonele de locuințe individuale se regăsesc în zona veche a orașului, în cartierul Galați, între drumul național DN1 și râul Olt în cartierele Meltea, Titu Perția

și Veteranilor, dar și la sud de DN1 în cartierele Florilor, Negoiu și Ion Creangă. În jurul cetății clădirile de locuit și dotările adiacente au o arhitectură caracteristică săsească, unde casele sunt așezate pe aliniament și au curți interioare și înălțimi de maxim P+2 etaje.

FIGURA 8 ZONE DE LOCUINȚE INDIVIDUALE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

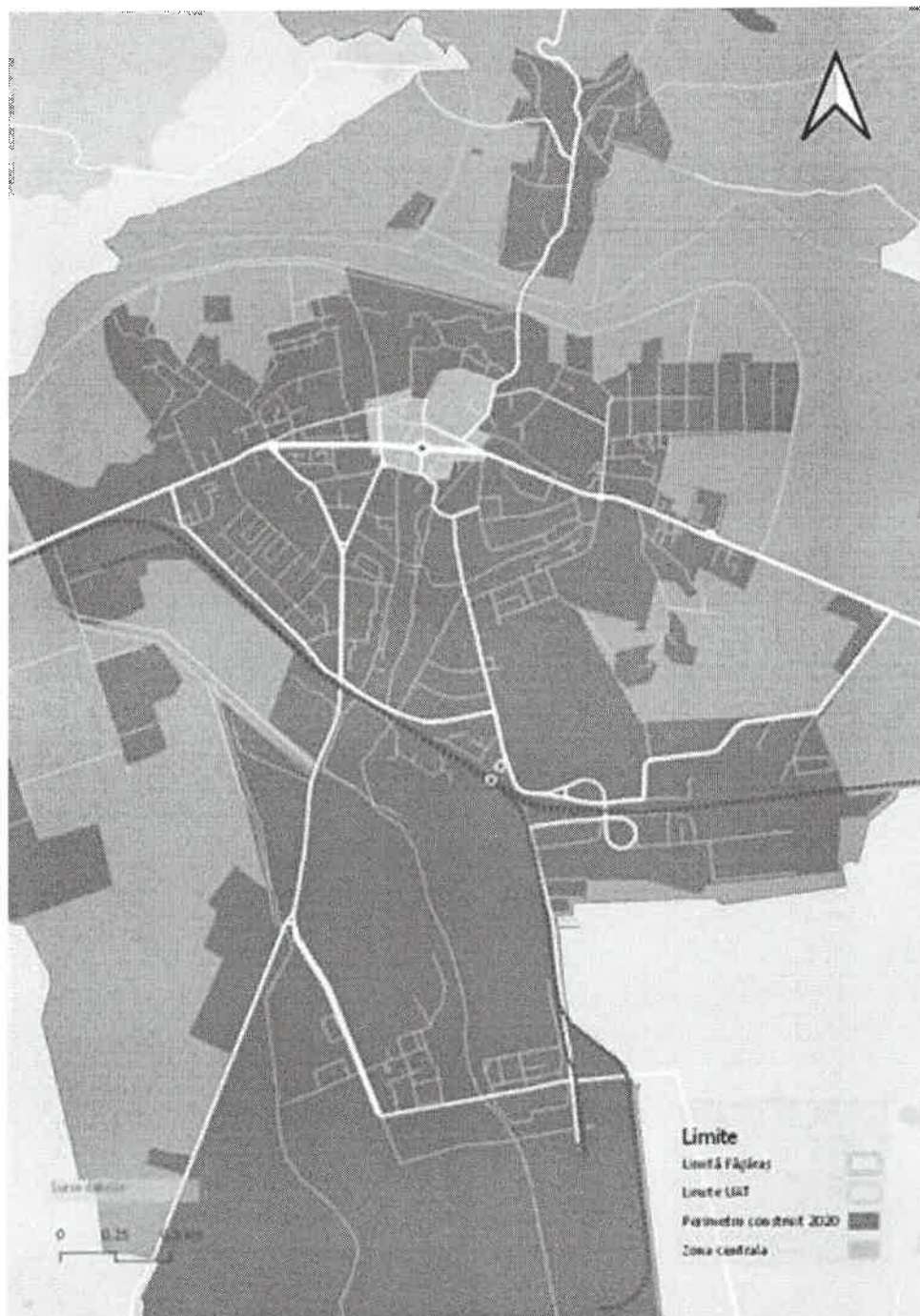
Sursa: prelucrare proprie a consultantului

În cartierele Galați și Negoiu forma parcelelor pentru locuințele individuale este foarte lungă și îngustă, această formă fiind caracteristică parcelor tradiționale unde în spatele casei se regăsea șura, livada sau grădina de legume. În plus, trama stradală este liniară în aceste zone, parcele fiind dispuse perpendicular pe direcția străzilor. În cartierele Meltea și Florilor trama stradală este regulată, observându-se astfel clar diferențele de construcție și planificare urbană specifice ultimilor decenii pentru aceste zone noi.

FIGURA 9 ZONA CENTRALĂ A MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: prelucrare proprie a consultantului

ZONA CENTRALĂ | Zona centrală se întinde de la Cetatea Făgăraș și Casa de Cultură în nord-est, până la piața agro-alimentară în sud-est și piațeta din fața primăriei, în această arie regăsim concentrate majoritatea obiectivelor de interes municipal – primăria, instituții publice, instituții bancare, licee, piața, casa de cultură principală, biserică ortodoxă. În plus, în zona centrală, funcționează și majoritatea restaurantelor și cafenelelor, locuri ce atrag, alături de cetate, populația orașului și turiști pe tot parcursul anului pentru petrecerea timpului liber. Spre deosebire de zonele de locuit, zona centrală dispune de o multitudine de locuri de parcare – în jurul cetății, în Piața Republicii și de-a lungul DN1 – astfel încât din punct de vedere al staționării automobilelor, nu se înregistrează aglomerări.

PLATFORMA CHIMICĂ | Platforma Chimică reprezintă cea mai mare zonă industrială din municipiul Făgăraș, în momentul de față activitatea economică fiind sistată, iar terenurile se află în diferite stadii de degradare sau cu probleme de mediu. Datând din anii 1920, platforma chimică a ajutat la formarea unei tradiții industriale în Făgăraș în nișa de explozibili și prelucrare chimică, consacrand-se în anii 1960-1970 ca un centru industrial zonal important. Din punct de vedere arhitectural-urbanistic, zona este abandonată, cu mici excepții, precum o fabrică de explozibil (S. Fabrica de Pulberi S.A. Făgăraș,) și alte 3 întreprinderi ce își continuă activitatea. Acestea se află la marginea platformei industriale, cu acces direct către drumurile municipale care înconjoară această platformă industrială și extensia feroviară existentă:

- Drumul european E64 (national DN1);
- Calea ferată Brașov – Făgăraș – Sibiu (magistrala 200);
- Cale ferată - SC Nitroporos SRL - Gara Făgăraș;
- Drumuri Județene Făgăraș – Ileni și Făgăraș – Hurez.

Țesutul din interiorul platformei chimice este abandonat în momentul de față, cu clădiri aflate în stare avansată de degradare. Aceste clădiri, ale fostelor fabrici și unități de producție sau birouri au în general 3 etaje, se află într-o stare avansată de degradare, însă sunt conectate printr-o rețea de străzi uzinale și infrastructură ferată. Deși nu se mai înregistrează activitate industrială semnificativă în această zonă, se distinge în momentul de față o problemă din punct de vedere al poluării solurilor fie cu resturi de materie primă utilizată în trecut pentru procesele de producție, fie cu deșeuri aruncate ilegal în zonă. În plus, platforma industrială este străbătută de la sud la nord de pâraiele Berivoi și Racovița, primul dintre acestea tranzitând și Parcul Regina Maria, principala zonă verde amplă a municipiului, astfel că este necesară aplicarea unor soluții de gestionare și ameliorare a acestui sit contaminat. În sensul acesta, conform discuțiilor din cadrul grupurilor de lucru, este nevoie mai întâi de realizarea unor studii asupra zonei industriale vechi, în urma cărora Agenția de Protecție a Mediului să poată realiza o încadrare exactă a terenurilor din cele aproximativ 450 ha din sudul centrului urban (contaminate / necontaminate), astfel încât autoritățile locale din municipiul Făgăraș să poată realiza un plan adecvat de regenerare a platformei industriale.

FIGURA 10 PLATFORMA NITRAMONIA (VEDERE DE LA DRUMUL JUDEȚEAN DJ104B), MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: arhiva proprie a consultantului

DEZVOLTĂRI INDUSTRIALE NOI | Dezvoltare industrială înregistrată în ultimii ani în municipiul Făgăraș s-a concentrat în zona de nord-est a orașului, aproape de gara CFR. În această zonă se regăsesc ansambluri de hale metalice cu acces direct la drumurile locale, supralărgite recent (2020), dar și cu acces direct la calea ferată. Conectivitatea pietonală, în schimb este deficitară,

strada Negoiu prezentând porțiuni fără trotuar în apropierea fabricilor, ceea ce creează dificultăți pentru deplasările pietonale și scade astfel nivelul de siguranță în trafic al pietonilor.

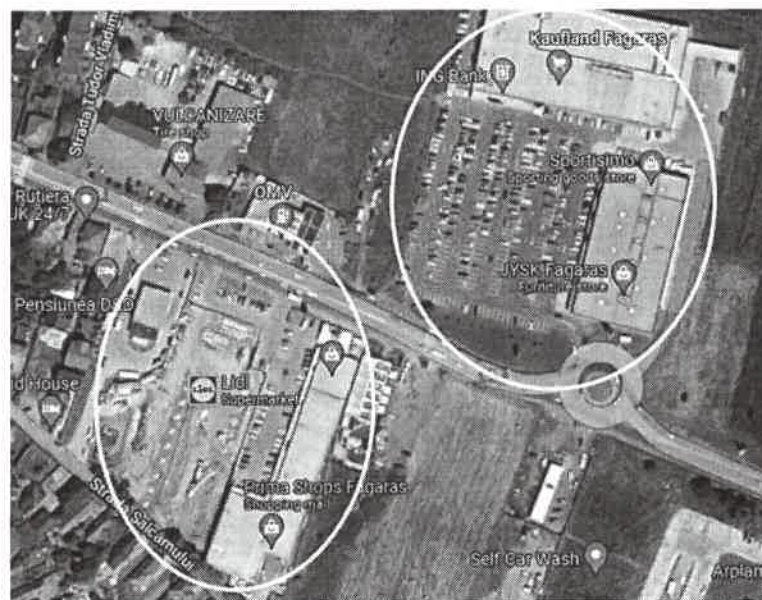
FIGURA 11 FABRICĂ ÎN ZONA INDUSTRIALĂ EST (STR. NEGOIU), MUNICIPIUL FĂGĂRȘ, 2022

Sursa: Google Maps, street view

ZONE COMERCIALE | Zonele comerciale din municipiul Făgăraș se împart în două categorii: zone comerciale amplasate în zona centrală a orașului și zonele de supermarket/hipermarket și outdoor mall. În zona centrală se regăsește piața agroalimentară (între str. Mihai Eminescu și str. Nicolae Bălcescu), în jurul acesteia fiind deschise în ultimii ani și 2 supermarket-uri: Carrefour și Penny. În plus, în zona pieței agroalimentare, la parterul blocurilor de pe str. Mihai Eminescu și din Piața Republicii funcționează o serie de magazine de tip mini-market, farmacii, bănci și diverse cofetării, restaurante sau cafenele. În schimb, zonele de hipermarket și outdoor mall sunt amplasate adiacent drumului național DN1 la intrarea în oraș dinspre est (Brașov), pe ambele sensuri de mers. Acestea sunt formate din una sau mai multe construcții tip hală metalică, dispuse în jurul unei parcări de capacitate mare.

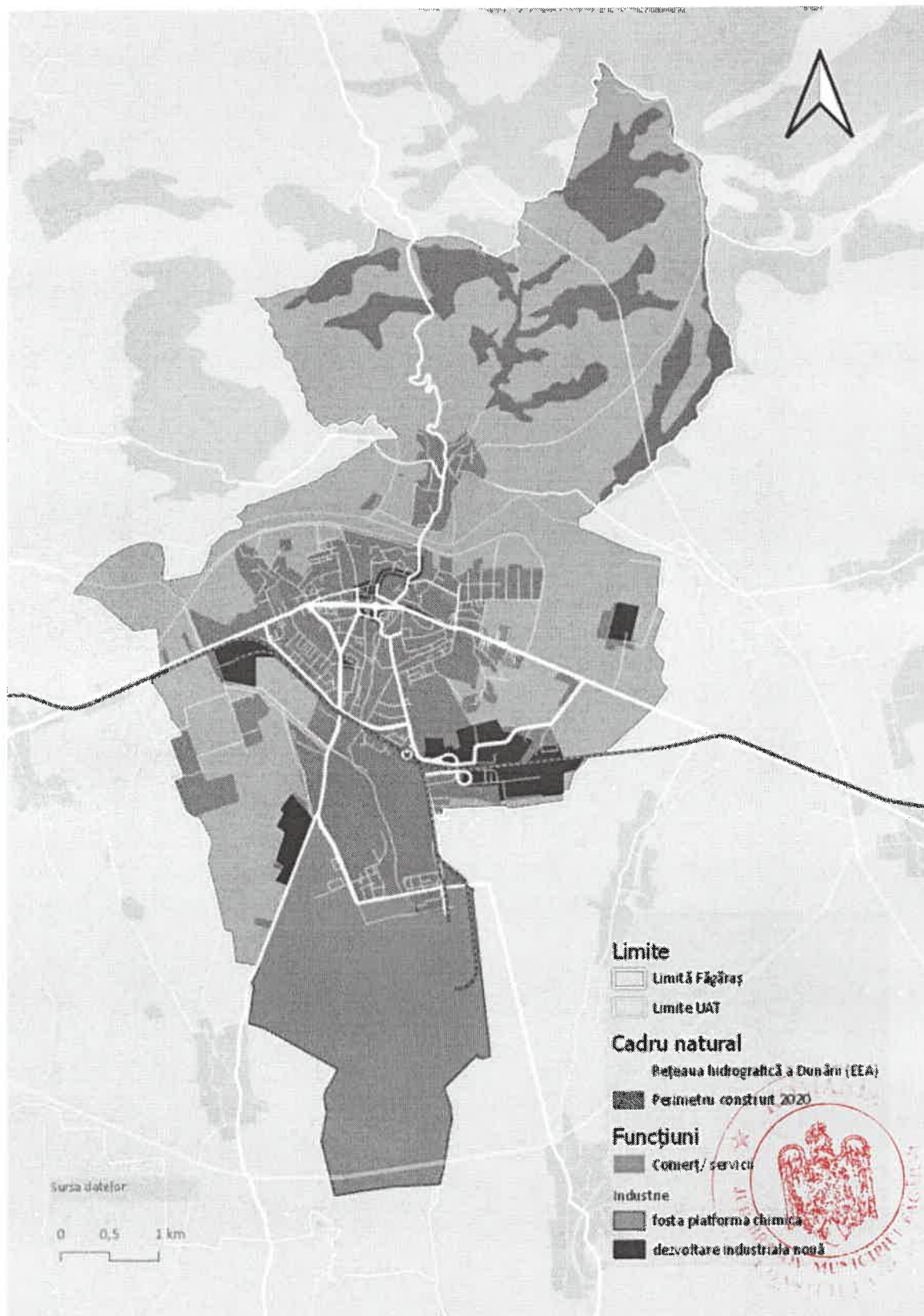
FIGURA 12 POZIȚIONARE CENTRU COMERCIAL ÎN ZONA DE EST A MUNICIPIULUI FĂGĂRȘ, 2022

Sursa: Google Maps

FIGURA 13 ZONE INDUSTRIALE ȘI COMERCIALE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

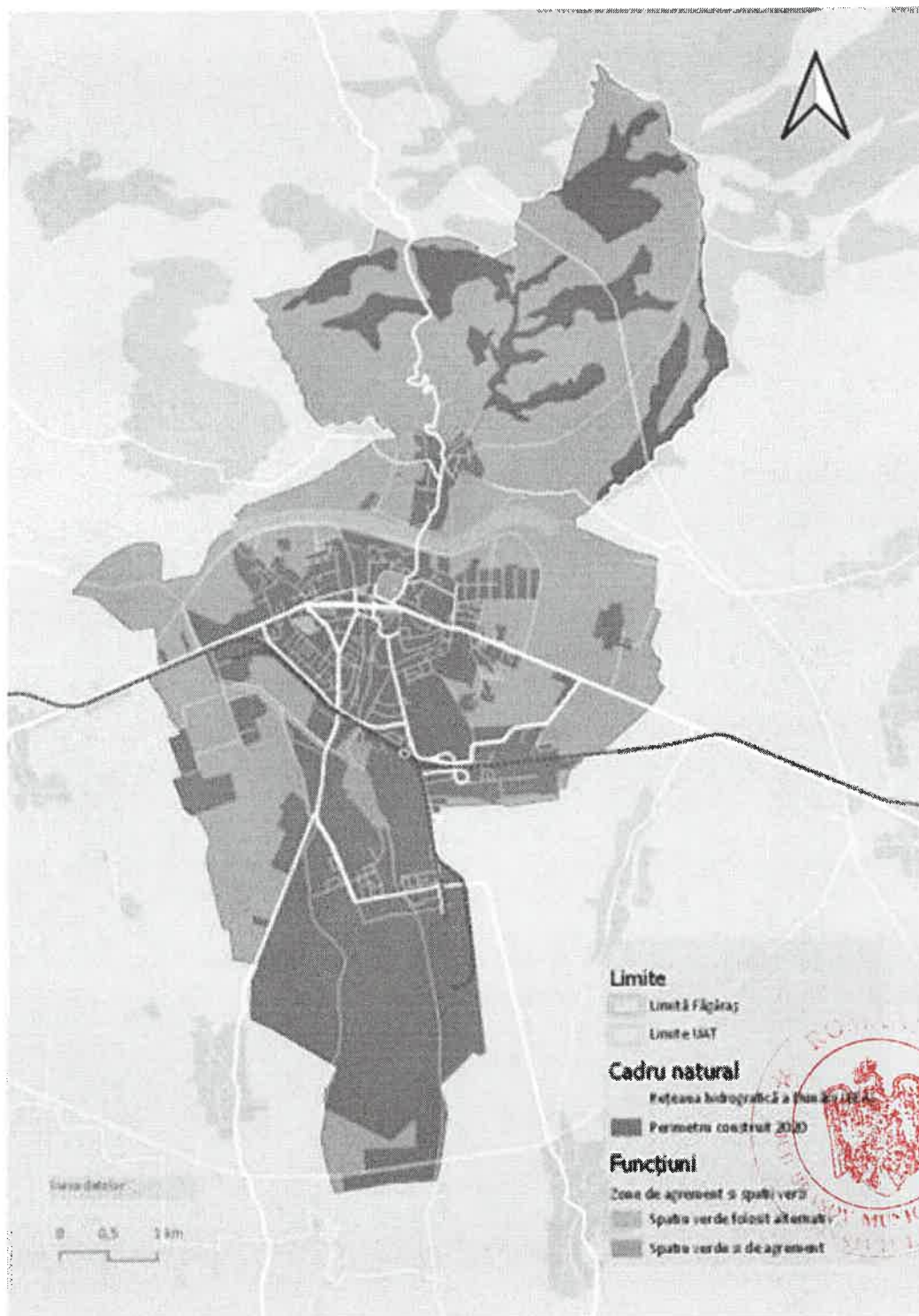
Sursa: prelucrare proprie a consultantului

ZONE DE AGREMENT | Zonele de agrement din Municipiul Făgăraș sunt concentrate în principal în 2 zone ale centrului urban: în sud (Parcul Regina Maria, stadionul de lângă parcul Regina Maria), și în zona centrală (Cetatea Făgăraș, Piața Republicii), restul fiind dispersate la nivelul UAT-ului (terenul de baschet de lângă fosta cazarmă, ce este îngrădit și accesibil doar în anumite condiții, un teren de fotbal în cartierul Galați). Există însă și două spații verzi alternative (neamenajate în acest scop), și anume malul Oltului în partea de nord și cimitirul catolic la sud-vest de zona centrală.

FIGURA 14 ZONE DE AGREMENT ȘI SPAȚII VERZI ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: prelucrare proprie a consultantului

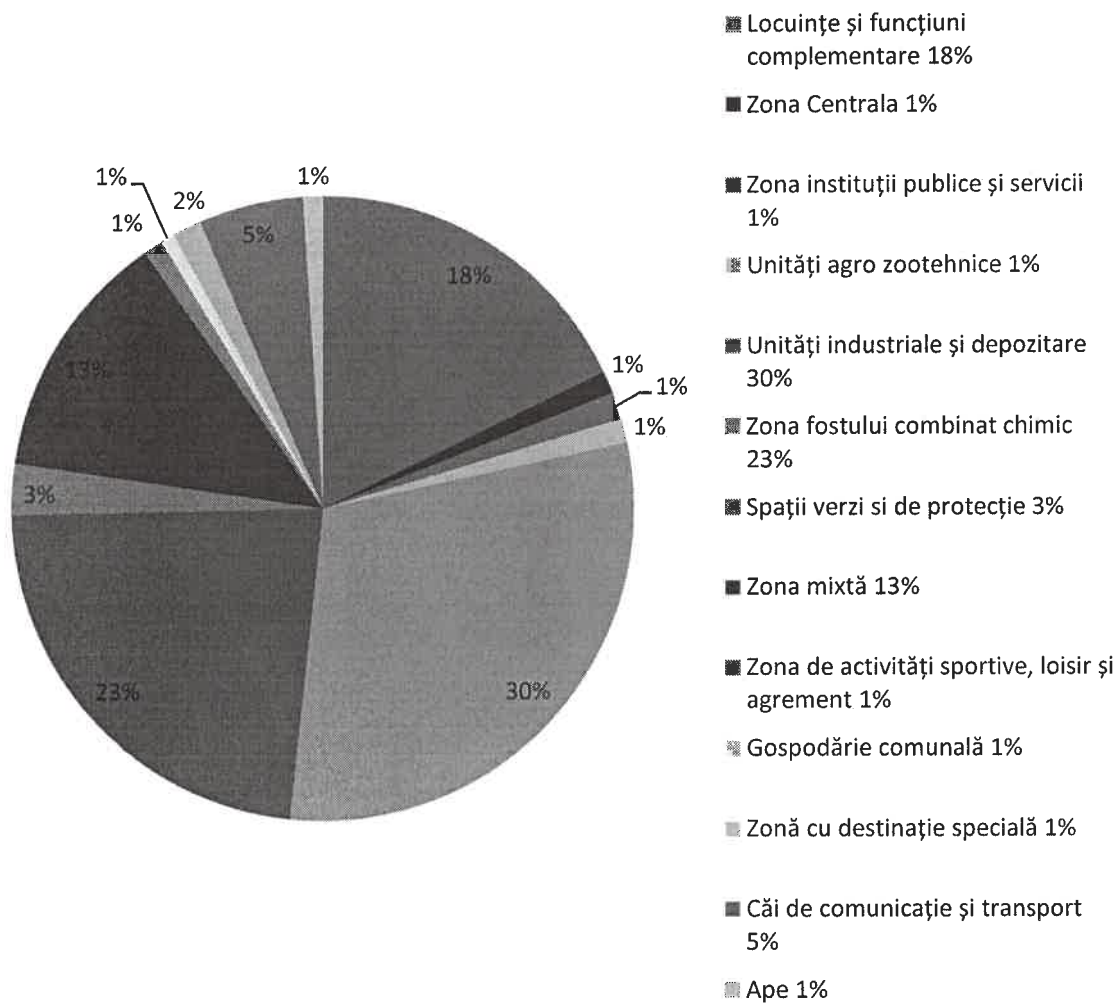
Malurile Oltului sunt mai greu accesibile în partea de sud din cauza digului însă reprezintă un spațiu verde amplu cu potențial ridicat pentru comunitate, dar dezavantajul este că nu poate fi folosit tot timpul anului deoarece în perioadele de primăvară și toamnă malurile sunt inundabile. În momentul de față malurile râului sunt folosite de localnici pentru pescuitul amator și de către adolescenți pentru plimbări și picnic, iar digul reprezintă un spațiu unde se realizează în prezent plimbări cu bicicleta și pietonale. Cu toate acestea, Primăria Municipiului Făgăraș are în plan realizarea unei centuri ocolitoare prin zona de nord, paralel cu râul, astfel că posibilitățile de recreere ale populației în această zonă este posibil să se diminueze, având în vedere că traficul greu de tranzit va fi deviat prin această zonă, ceea ce va perturba calitatea aerului și nivelul de zgomot. Ca alternativă pentru lipsa parcurilor din zona centrală, locuitorii mai utilizează cimitirul catolic ca spațiu de promenadă și recreere, acesta dispunând de o suprafață verde însemnată, iar pietrele funerare prezintă sculpturi interesante din secolul XX.

Per ansamblu, municipiul Făgăraș prezintă un bilanț teritorial parțial dezechilibrat, parte din motiv fiind fosta platformă chimică ce are o suprafață de aproximativ 507 ha, iar împreună cu zonele industriale nou create (după 1990) formează 53% din suprafața totală a UAT-ului. Acest fapt îi conferă municipiului Făgăraș un caracter profund industrial, deși o bună parte din industrie nu mai este activă.

FIGURA 15 BILANȚUL TERITORIAL AL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, 2018

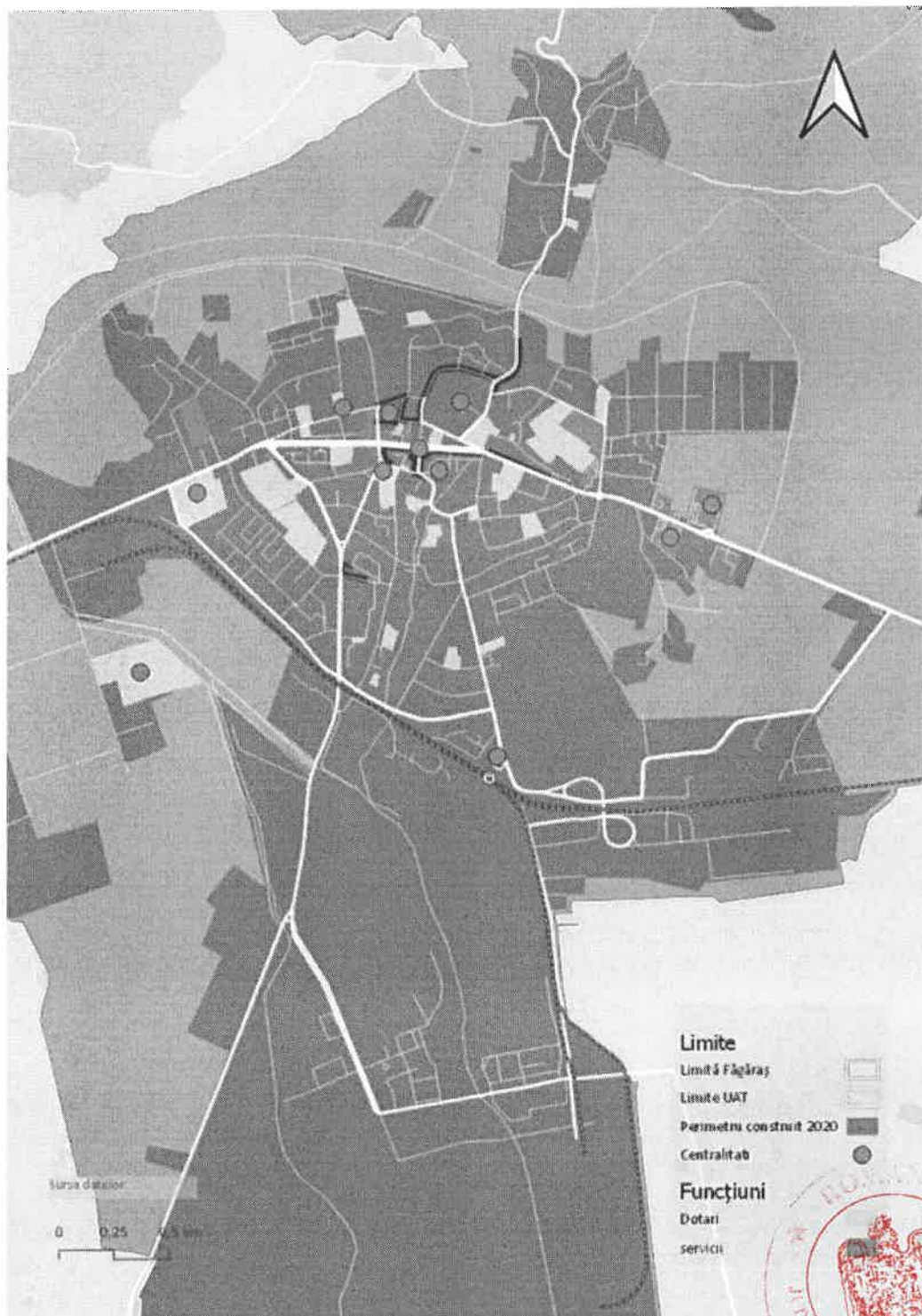
Sursa: prelucrare proprie a consultantului conform PUG Făgăraș

Astfel, fostul combinat se poate încadra în tipologia terenurilor de tip brownfield – terenuri ce au potențial de a fi reconvertite după ce se realizează acțiuni de decontaminare a solului. Pe locul secund se regăsește zona de locuințe și funcțiuni complementare (18%), pe când zona centrală prezintă un aspect compact reprezentând doar 1% din teritoriul UAT-ului. Nu în ultimul rând, zona spațiilor verzi și de protecție și zona de loisir cumulează o pondere de doar 4%, ceea ce indică nevoia creșterii suprafețelor cu spații verzi la nivel municipal.

FIGURA 16 CENTRALITĂȚI TERITORIALE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: prelucrare proprie a consultantului

Centralitățile, zonele de interes care conduc la creșterea numărului de deplasări ale populației, se concentrează majoritar în zona centrală și sunt reprezentate de primărie, instituții administrative, instituții bancare, Cetatea Făgăraș, restaurante și cafenele și două licee importante: Colegiul Național Radu Negru și Colegiul Național Doamna Stanca. În afara zonei centrale se mai identifică spitalul municipal, gara CFR, Liceul Teoretic Dr. Ioan Senchea și zonele comerciale din estul municipiului - Kaufland și Lidl – ca zone polarizatoare.

2.3. LOCUIRE

Conform bilanțului teritorial, zonele de locuire acoperă 18% din teritoriul municipiului Făgăraș, iar proporția locuințelor individuale este majoritară. Țesutul urban are la bază o structură vernaculară preexistentă în jurul cetății, care se îmbină cu țesutul urban planificat, caracteristic dezvoltărilor saxone și cel dezvoltat organic. Cartierele periferice (Meltea, Florilor, Negoiu) și cel de locuințe colective proiectate planificat în anii 1970 au un țesut structurat regulat sau aproape regulat.

Zona de locuințe individuale este caracterizată printr-un regim mic de înălțime, cu maxim 2 etaje. În cartierele Meltea, Negoiu și Florilor, parcelele au forme rectangulare cu laturile proporționale, iar în celelalte cartiere (preponderent Galați, Titu Perția, Veteranilor) se observă un țesut urban cu terenuri înguste și foarte lungi, o reminiscență a fostelor zone cu caracter rural sau agricol. Cartierul Meltea prezintă o serie de locuințe individuale (spre nord), unde se observă o dezvoltare a țesutului construit în ultimii ani, însă dispune și de locuințe colective, cu spații verzi sau pentru comunitate de dimensiuni reduse. Locuințele colective din acest cartier au înălțimi de P+4 etaje, dar există și trei blocuri cu înălțimi de P+9 etaje. La nivel municipal, zonele de locuire colectivă sunt planificate și prezintă ample spații pentru parcare în jurul blocurilor. În cartierele 13 Decembrie și Negoiu se regăsesc spații verzi în jurul blocurilor cu suprafețe mai mari, dar din cauza nevoii de locuri de parcare, acestea au fost îngrădite.

FIGURA 17 LOCUINȚE COLECTIVE ÎN CARTIERELE 13 DECEMBRIE (STÂNGA) ȘI COMBINAT (DREAPTA) DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

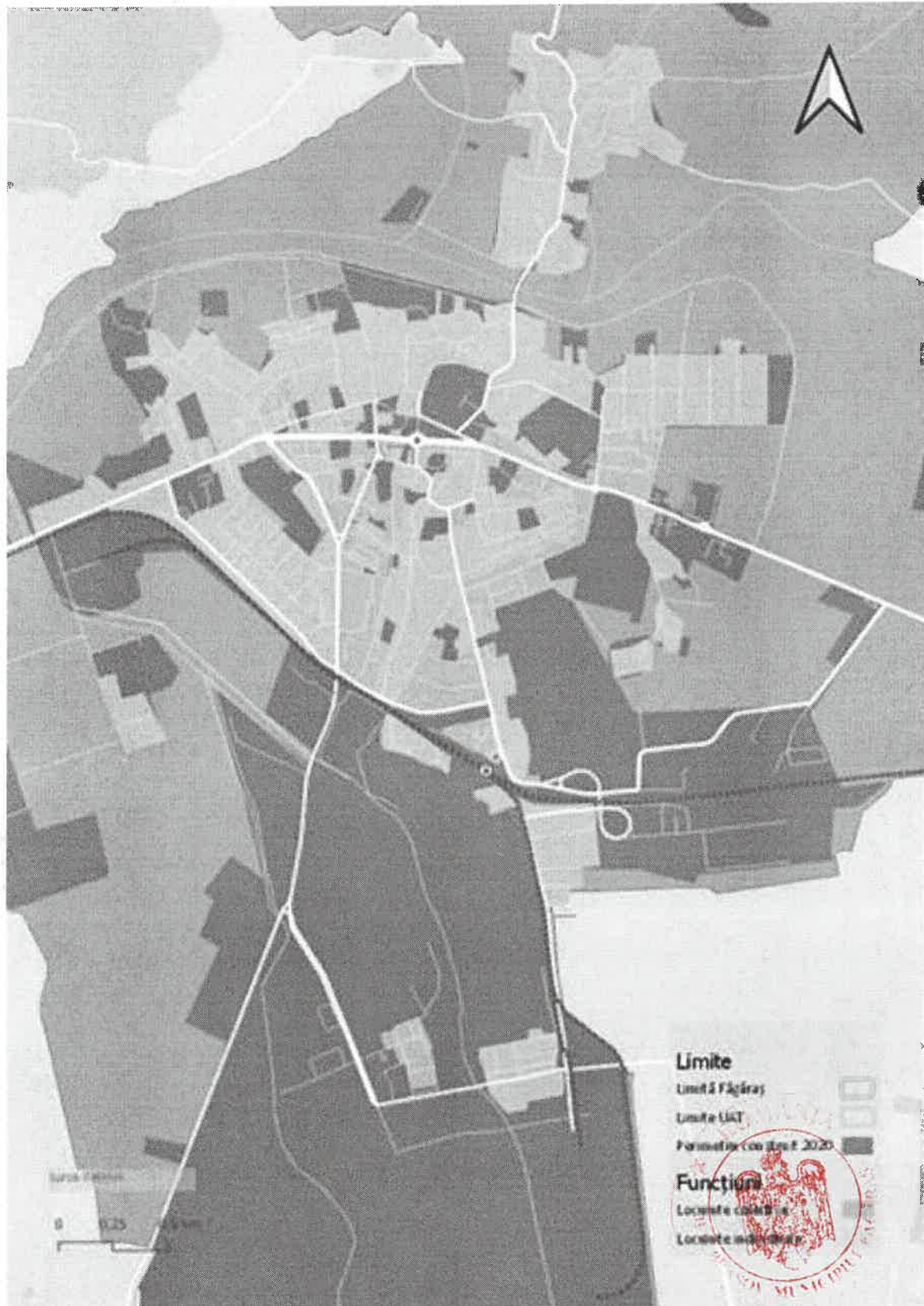

Sursa: arhiva proprie a consultantului

FIGURA 18 DISTRIBUȚIA TERITORIALĂ A ZONELOR DE LOCUINȚE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: prelucrare proprie a consultantului

2.4. SPAȚII PUBLICE

Rețeaua de spații publice a Municipiului Făgăraș poate fi clasificată din perspectiva configurării teritoriale în următoarele categorii:

- suprafețe (parcuri, grădini și alte spații publice de mare amploare);
- puncte (scurturi, piețe și ale spații publice de mici dimensiuni);
- linii (bulevarde și străzi cu zone pietonale generoase mărginite de obiective de interes).

Așa cum se poate observa în bilanțul teritorial, rețeaua de spații verzi de la nivelul Municipiului Făgăraș nu este extinsă, ea reprezentând aproximativ 4% din teritoriul municipiului. În această categorie, ca spații ample (suprafețe), se încadrează Parcul Regina Maria, Cetatea Făgăraș și cimitirul catolic ca spațiu alternativ pentru plimbări. Parcul Regina Maria reprezintă singurul spațiu verde de acest fel (parc) din oraș și are o suprafață de aproximativ 24 ha. El se află într-o stare relativ degradată în partea de nord și în stare avansată de degradare în partea de sud, însă în prezent Primăria Municipiului Făgăraș are în implementare un proiect prin care acesta va fi reamenajat astfel încât aleile pietonale, spațiile verzi, spațiile de joacă și restul dotărilor vor fi recondiționate. În plus, în zona centrală Cetatea Făgăraș reprezintă nu doar o atracție turistică, ci și o zonă de relaxare, aceasta fiind înconjurată de apă și zone verzi. Ca măsură de extindere a posibilităților de recreere în zona centrală a municipiului, administrația locală are în desfășurare un proiect de pietonalizare și reamenajare a spațiilor cuprinse între Cetatea Făgăraș, Baia Comunală, Casa de Cultură și catedrală.

FIGURA 19 SPAȚIILE VERZI ȘI PIETONALE DIN JURUL CETĂȚII FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: Google Maps, street view

Spațiile de tip punct de la nivelul municipiului Făgăraș sunt dispuse la nivelul întregului oraș, acestea având în principal funcțiuni recreative pentru populația rezidentă:

- Piața Republicii – aceasta funcționează ca un mic spațiu verde (tip parc) și pietonal în fața primăriei și a principalei zone cu restaurante și cafele din oraș.
- Spațiul verde din jurul Catedralei Sfântul Ioan Botezătorul – această zonă verde nu este umbrită și nu are amenajate locuri de odihnă pentru populație, astfel că are mai degrabă o funcțiune peisageră.
- Spațiul de joacă dispus la sud de Cetate;

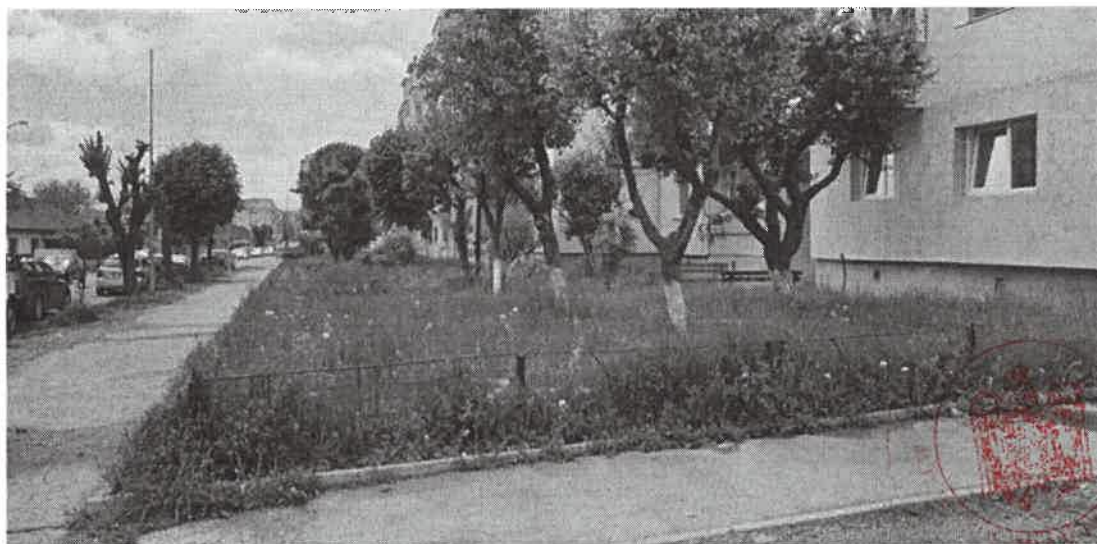

- Spații de joacă pentru copii dispuse în cadrul cartierelor de locuințe, în special între blocuri;
- Stadionul acoperit de lângă parcul Regina Maria;
- Terenul de baschet;
- Stadionul din cartierul Galați.

FIGURA 20 PIAȚA REPUBLICII DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: arhiva proprie a consultantului

În ceea ce privește spațiile liniare, acestea sunt reprezentate în principal de Strada Mihai Viteazul (în jurul cetății), Strada Mihai Eminescu (de la Piața Republicii până la piața agroalimentară) și drumul național DN1, de la intersecția cu Str. Azotului până la intersecția cu Str. Doamna Stanca. În plus, spații liniare de dimensiuni mai mici se regăsesc și în zonele de locuire colectivă pe străzile principale (străzile Teiului, 13 Decembrie, Parcului, Negoiu, Titu Perția etc.).

FIGURA 21 TROTUAR CU SPAȚIU VERDE LINIAR PE STRADA 1 DECEMBRIE 1918 DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Sursa: arhiva proprie a consultantului

2.5. CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII POSIBILE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>Zona unde a funcționat fostul combinat chimic din municipiul Făgăraș nu dispune de o încadrare exactă a terenurilor, astfel că implementarea unor măsuri de combatere a poluării sau de reconversie nu pot fi realizate, mai ales având în vedere și situația juridică a tuturor terenurilor.</p> <p>În prezent, clădirile și dotările de pe fosta platformă chimică se prezintă, în mare parte, într-o stare avansată de degradare, însă de la sistarea activităților economice în zonă nu s-au realizat lucrări de consolidare, revitalizare sau regenerare.</p> <p>Spațiile interstițiale adiacente ansamblurilor de locuințe colective prezintă o stare precară în anumite situații.</p>	<p>Realizarea unui parteneriat cu APM Brașov în vederea elaborării unui studiu detaliat asupra zonei fostului combinat chimic și stabilirea încadrării terenurilor din această arie.</p> <p>Realizarea unor proiecte de regenerare urbană și/sau conversie a terenurilor și clădirilor în vederea revitalizării zonei (potențial turistic, industrial, de extindere a spațiilor verzi)</p>
<p>Fondul construit și în special ansamblurile de locuințe colective, prezintă un aspect învechit, degradat, neuniform din cauza lipsei unor acțiuni extinse de renovare. În plus, eficiența energetică a acestor ansambluri este una redusă, având în vedere tipologia construcțiilor și vârsta clădirilor.</p>	<p>Realizarea de proiecte de regenerare urbană a zonelor unde se regăsesc ansambluri de locuințe colective, prin implementarea unor măsuri precum amenajarea spațiilor verzi, amenajarea de locuri de joacă pentru copii, amenajarea unor spații de socializare pentru cetățeni etc.</p>
<p>Spațiile verzi de protecție adiacente râului Olt sunt utilizate în prezent ca zonă de promenadă, însă proiectul actual pentru centura ocolitoare a municipiului poate conduce la scăderea interesului pentru această zonă a cetățenilor.</p> <p>Doar 4% din suprafața UAT-ului este reprezentată de zone cu spații verzi sau de recreere/de agrement pentru cetățeni. Singurul parc din oraș este situat în partea de sud, după calea ferată, iar cimitirul catolic și Piața Republicii sunt utilizate ca alternative de petrecere a timpului liber de către cetățeni.</p> <p>Conform registrului spațiilor verzi, la nivel municipal se înregistrează o medie de 21,97 mp de spații verzi per cap de locuitor, valoare sub media europeană de 26 mp/locuitor.</p>	<p>Implementarea unor proiecte de reabilitare a clădirilor de locuințe colective, atât la nivelul structurii acolo unde este cazul, cât și din punct de vedere energetic și estetic (lucrări specifice pentru reabilitarea fațadelor clădirilor; lucrări de termoizolare a clădirilor).</p> <p>Finalizarea proiectului de pietonalizare și regenerare a spațiilor cuprinse între Cetatea Făgăraș, Baia Comunală, Casa de Cultură și catedrală.</p> <p>Finalizarea proiectului de renovare a Parcului Regina Maria.</p> <p>Extinderea suprafețelor de spații verzi la nivelul municipiului prin reconversia sau amenajarea unor suprafețe de teren din zona urbană (ex. pâraul Berivoi).</p>

3. PROFIL SOCIO-DEMOGRAFIC

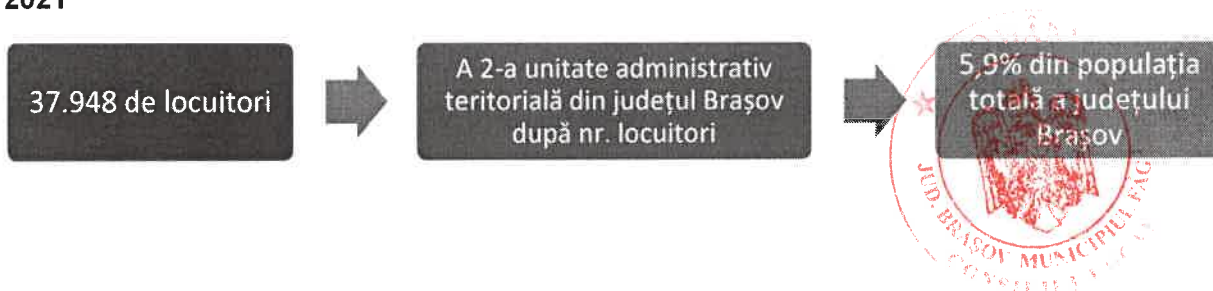
Gestionarea impactului schimbărilor demografice are la bază în special aspecte precum gestionarea sănătății publice, gestionarea serviciilor sociale, gestionarea bugetelor și gestionarea vieții publice. Abordarea acestor probleme este importantă pentru o redresare a tendințelor negative și pentru crearea unui context care să faciliteze o evoluție demografică favorabilă unității administrativ-teritoriale. Conform Băncii Mondiale, tendințele demografice se corelează strâns cu cele economice, sociale și politice pentru a crea un context dinamic pentru funcționarea unităților administrativ-teritoriale. Acestea sunt diversificate de la o zonă la alta. În timp ce unele localități continuă să crească, multe altele sunt caracterizate de scăderea populației sau de o îmbătrânire demografică. În general, populația migrează spre zone cu o calitate mai ridicată a vieții, cu servicii mai diverse și favorabile, precum și cu oportunități mai variate. În cadrul localităților cu o populație în creștere, este o nevoie ridicată pentru dezvoltarea infrastructurii urbane și de servicii pentru a acoperi nevoile în expansiune, iar în cadrul localităților cu o populație în scădere, trebuie identificate principalele elemente pentru care locuitorii aleg să migreze spre alte zone și îmbunătățite acestea pentru a diminua tendințele demografice în scădere.

3.1. STRUCTURA DEMOGRAFICĂ A POPULAȚIEI

Scăderea demografică este un fenomen care s-a manifestat constant în ultimele decenii în România. Numărul de locuitori a înregistrat o tendință descendentă, observată atât în cadrul recensămintelor, cât și din datele prezentate de Institutul Național de Statistică. România are o populație de 20.121.641 locuitori, conform recensământului din 2011, cu 12% mai puțin decât la recensământul precedent din 1992 și este de așteptat ca în următorii ani să se înregistreze o scădere a populației ca urmare a sporului natural negativ. Conform ONU¹², România va în viitor avea o populație de 15,2 milioane de cetățeni până în 2050, iar până în 2100 va avea 10,7 milioane de cetățeni. Principalele cauze ale declinului demografic se referă la scăderea ratei natalității și a soldului negativ al migrației, atât interne, cât și externe. Printre cele mai importante motive care stau la baza acestor previziuni se numără migrația externă, care va influența procentul și distribuția populației pe grupe de vârstă, respectiv tendințele de îmbătrânire demografică. Astfel, numărul de tineri (0-15 ani) va scădea, iar numărul de vârstnici (peste 65 de ani) va crește, ceea ce va determina probleme din perspectiva dependenței demografice, respectiv a forței de muncă.

Potrivit Institutului Național de Statistică, la 1 ianuarie 2021, municipiul Făgăraș avea o populație totală de 37.948 locuitori, reprezentând 5,9% din populația totală a județului Brașov (639.496 de locuitori). De asemenea, Municipiul Făgăraș reprezintă a 2-a unitate administrativ-teritorială din județul Brașov cu rangul de municipiu și raportat la numărul de locuitori, este plasat după municipiul Brașov (288.344) și este urmat de municipiul Săcele (37.016).

FIGURA 22. PRINCIPALELE CARACTERISTICI DEMOGRAFICE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2021

¹² <http://esa.un.org/unpd/wpp/>

Sursa: Baza de date Tempo INS

Conform datelor Institutului Național de Statistică, în context național, în anul 2021, din perspectiva numărului de locuitori municipiul Făgăraș se clasează pe poziția 57 din 103, în categoria municipiilor de dimensiuni medii, având o populație de circa 3,5 ori mai mare, comparativ cu cea a municipiului cu cea mai mică populație din România și de circa 56 ori mai mică decât a municipiului cu cel mai mare număr de locuitori, respectiv decât a municipiului București.

TABEL 3 IERARHIA MUNICIPIILOR DIN ROMÂNIA DUPĂ NUMĂRUL TOTAL DE LOCUITORI, 2021

LOCUL ÎN CLASAMENTUL MUNICIPIILOR	NUME UAT	NUMĂR DE LOCUITORI
Municipii de categorie mare		
1	Municipiul București	2.158.169
2	Municipiul Iași	389.020
3	Municipiul Cluj-Napoca	327.927
4	Municipiul Timișoara	320.713
5	Municipiul Constanța	308.119
Municipii de categorie medie		
50	Municipiul Medgidia	44.156
51	Municipiul Sighetu Marmăției	42.635
52	Municipiul Miercurea Ciuc	41.031
53	Municipiul Petroșani	40.269
54	Municipiul Mangalia	39.916
55	Municipiul Râmnicu Sărat	38.723
56	Municipiul Făgăraș	37.886
57	Municipiul Odorheiu Secuiesc	37.741
58	Municipiul Dej	37.628
59	Municipiul Reghin	37.179
Municipii de categorie mică		
99	Municipiul Vatra Dornei	16.301
100	Municipiul Toplița	15.513
101	Municipiul Brad	15.044
102	Municipiul Orșova	12.021
103	Municipiul Beiuș	10.893

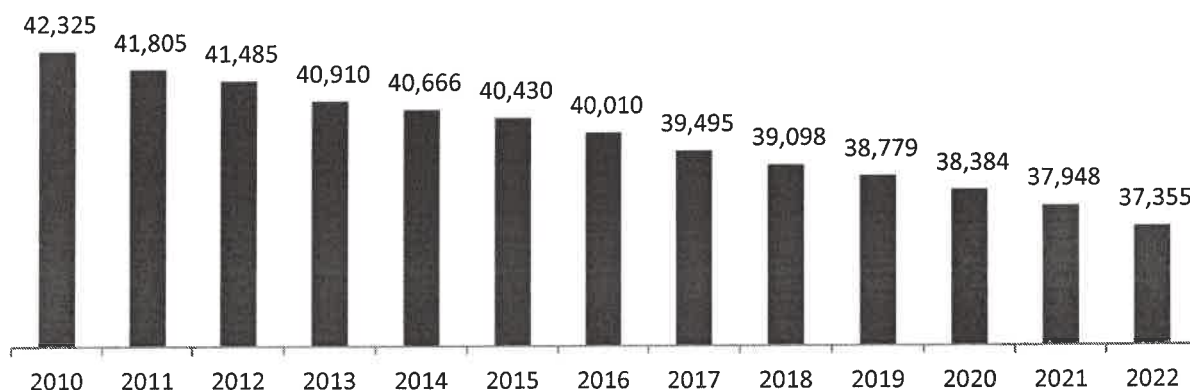
Sursa: Institutul Național de Statistică - EdemoInsse

Evoluția populației municipiului Făgăraș, conform datelor disponibile, indică o tendință descendentă în perioada 2010-2021, cu o medie a ratei de scădere de circa 1,0%/an, de la 42.325 de locuitori în anul 2010, la 37.948 de locuitori în anul 2021. Astfel, în anul 2021, municipiul Făgăraș are cu 10,3% mai puțini locuitori comparativ cu anul 2010. Pe perioada analizată, cele mai mari scăderi ale locuitorilor de la un an la altul se remarcă în anul 2013, cu circa 1,4% mai puțini locuitori comparativ cu 2012 și în anul 2017, cu circa 1,3% mai puțini locuitori, comparativ

cu anul 2016. Mici creșteri ale populației de 0,2% și de 0,3% au fost prezente doar în anului 2013 și în anul 2014.

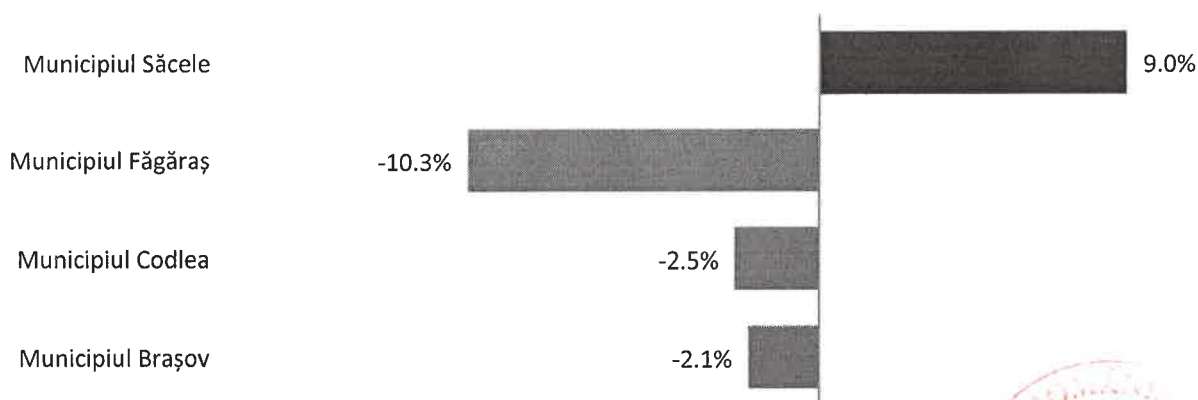
FIGURA 23 EVOLUȚIA POPULAȚIEI DUPĂ DOMICILIU, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2010-2021

Sursa: Baza de date Tempo INS

Raportat la tendința demografică de la nivelul municipiilor din județul Brașov, municipiul Făgăraș prezintă tendința cea mai negativă influențată de numărului populației care în anul 2021 a scăzut cu -10,3%, comparativ cu anul 2010. Tendințe de scădere a populației în anul 2021, spre deosebire de anul 2010 mai sunt remarcate în cadrul municipiului Codlea, de -2,5% și în cadrul municipiului Brașov de -2,1%. Opus acestora, un tren pozitiv în acest sens este specific doar municipiului Săcele unde populația în anul 2021, însumează cu circa 9,0% mai multe persoane, spre deosebire de anul 2010.

FIGURA 24 TENDINȚE DEMOGRAFICE ÎN ANUL 2021, COMPARATIV CU ANUL 2010, LA NIVELUL MUNICIPIILOR DIN JUDEȚUL BRAȘOV

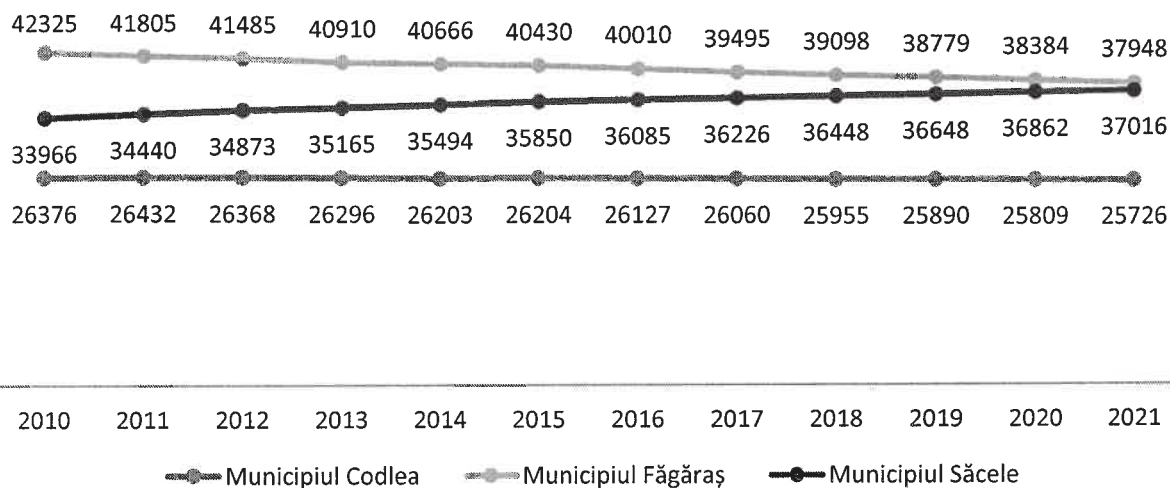
Sursa: Procesare proprie conform datelor disponibile pe Tempo INS

Graficul de mai jos prezintă dinamica numărului de locuitori conform TempoINS la nivelul celor 3 municipii din județul Brașov. Cu toate că în anul 2010 municipiul Făgăraș avea un număr de locuitori vizibil mai ridicat decât a celorlalte două municipii, în timp, tendința acestuia rezultă într-un număr aproape egal de locuitori cu cel al municipiului Săcele. Dacă în anul 2010 diferența dintre populația municipiului Făgăraș și populația municipiului Săcele era de 24,6%, în anul 2021 diferența dintre acestea era de doar 2,5%. Acest lucru pune în evidență nevoile de la nivelul

municipiului Făgăraș de a crea un mediu favorabil șederii pe termen lung, de a susține crearea oportunităților de muncă favorabile locuitorilor și de a furniza servicii publice calitative.

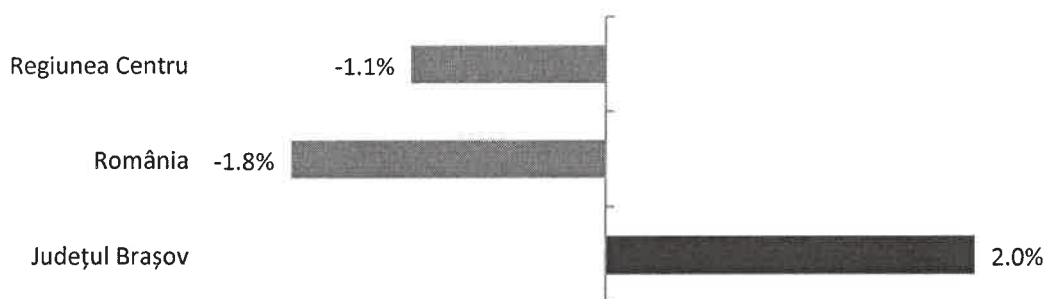
FIGURA 25 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE LOCUITORI LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ ȘI CELORLALTE MUNICIPII DIN JUDEȚ, MUNICIPIUL CODLEA ȘI MUNICIPIUL SĂCELE, 2010-2021

Sursa: Baza de date Tempo INS

Tendințe asemănătoare celor specifice municipiului Făgăraș de scădere a populației s-au remarcat și la nivelul României și la nivelul Regiunii Centru. După cum poate fi observat și în figura de mai jos, o tendință în scădere în perioada 2010-2021 este specifică Regiunii Centru, cu valori de -1,1%, dar și țării, cu valori de -1,8%. La nivelul județului Brașov, populația în anul 2021 a crescut cu 2,0%, spre deosebire de anul 2010.

FIGURA 26 TENDINȚE DEMOGRAFICE ÎN ANUL 2021, COMPARATIV CU ANUL 2010, LA NIVELUL JUDEȚULUI BRAȘOV, REGIUNII CENTRU ȘI LA NIVELUL ROMÂNIEI

Sursa: Procesare proprie conform datelor disponibile pe Tempo INS

Din perspectiva dinamicilor înregistrate, la nivelul municipiului Făgăraș, sporul demografic înregistrat este negativ, constatându-se o scădere a populației cu 10,3% în perioada 2010-2021, populația din zonă numărând cu circa 4.377 persoane mai puțin. Cu toate acestea, o analiză mai exactă a tendinței evoluției populației la nivelul municipiului Făgăraș va fi posibilă doar în momentul în care vor fi disponibili indicatorii de la următorul recensământ populației.

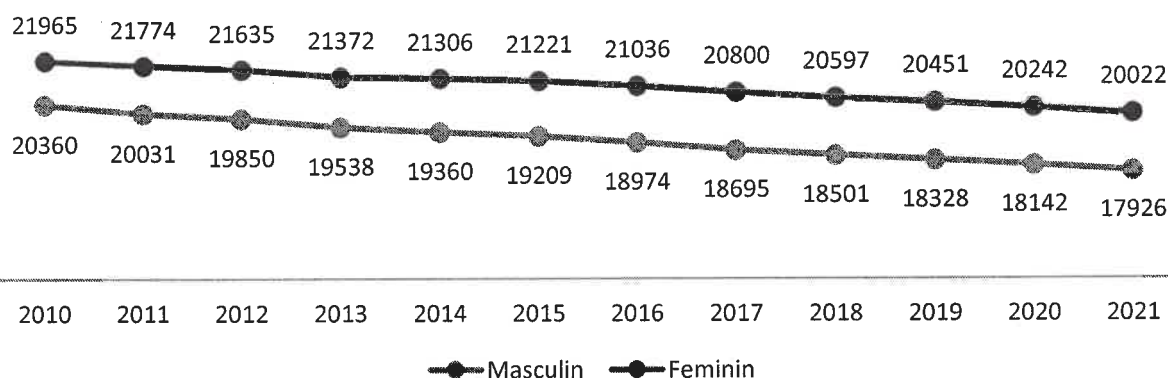

3.2. STRUCTURA POPULAȚIEI PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ

După cum poate fi observa în figura de mai jos, pe toate perioada analizată, numărul femeilor din municipiul Făgăraș este mai ridicat, spre deosebire de numărul bărbaților. În anul 2010, numărul acestora era cu 7,9% mai ridicat decât numărul bărbaților, iar în anul 2021 numărul acestora era cu 11,7% mai ridicat decât numărul bărbaților.

FIGURA 27 DINAMICA RAPORTULUI DE GEN, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2010-2021

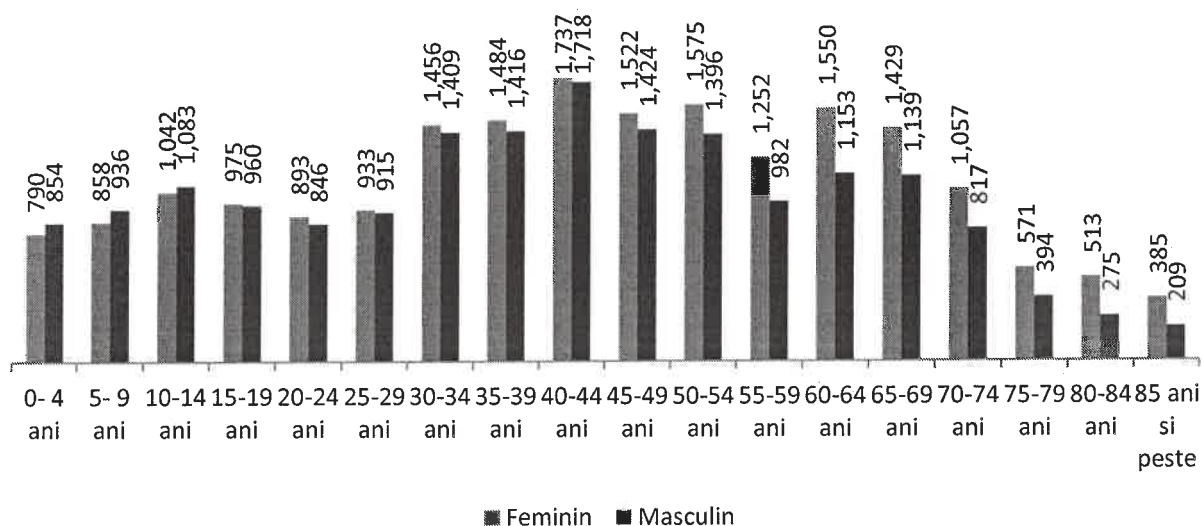

Sursa: Baza de date Tempo INS

În urma analizei datelor raportate pentru 1 ianuarie 2021, municipiul Făgăraș prezintă o structură pe sexe mai echilibrată pentru anumite grupe de vârstă și puțin dezechilibrată pentru alte grupe de vârstă, numărul femeilor fiind de 20.022 (reprezentând 52,76% din populația municipiului), iar cel al bărbaților de 17.926 (reprezentând 47,24% din populația municipiului). Raportul bărbaților cu circa -10,5% mai scăzut în favoarea femeilor prezintă o dinamică asociată cu diferența speranței de viață la naștere între femei și bărbați, respectiv cu îmbătrânirea demografică, dar și cu migrația.

Ca număr de persoane, cele mai multe diferențe între cele două genuri se remarcă în cadrul grupelor de vârstă 60-64 de ani, 65-69 de ani, 55-59 de ani și 70-74 de ani, unde numărul femeilor este semnificativ mai ridicat, ajungând chiar și la diferențe de 397 de persoane pe grupă. Cele mai scăzute diferențe între cele două genuri se remarcă în cadrul grupelor de vârstă 15-19 ani și 25-29 de ani. Dinamica raportului de gen arată că persoanele de sex masculin sunt mai numeroase în special în perioada de vârstă 0-15 ani, iar după vârsta de 50 de ani femeile sunt vizibil mai numeroase decât bărbații și diferența dintre cele două sexe crește major după 55 de ani. Această dinamică este asociată cu diferența speranței de viață la naștere între femei și bărbați, respectiv îmbătrânirea demografică (femeile fiind mai longevive), dar și cu migrația. Longevitatea sexului feminin este explicată, în mare parte, de aspecte genetice, dar și de unele aspecte ce țin de stilul de viață al femeilor și de ocupațiile diferite între femei și bărbați. Speranța de viață calculată în funcție de gen este un reper în calcularea politicilor sociale din domenii precum ocupare, sănătate, pensii, servicii sociale etc.

Astfel, deși în municipiul Făgăraș se nasc un număr aproape egal sau mai multe persoane de sex masculin, raportul nu prezintă diferențe semnificative în perioadele de vârstă cuprinse între 15 și 49 de ani, urmând ca după vârsta de 50 de ani să se stabilească clar un avantaj în favoarea femeilor, diferență care va urma această tendință și se va accentua. La nivelul țării, regiunii și județului, situația este asemănătoare, repartitia pe gen fiind, de asemenea, în favoarea femeilor.

FIGURA 28 DINAMICA RAPORTULUI DE GEN LA 1 IANUARIE 2021, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

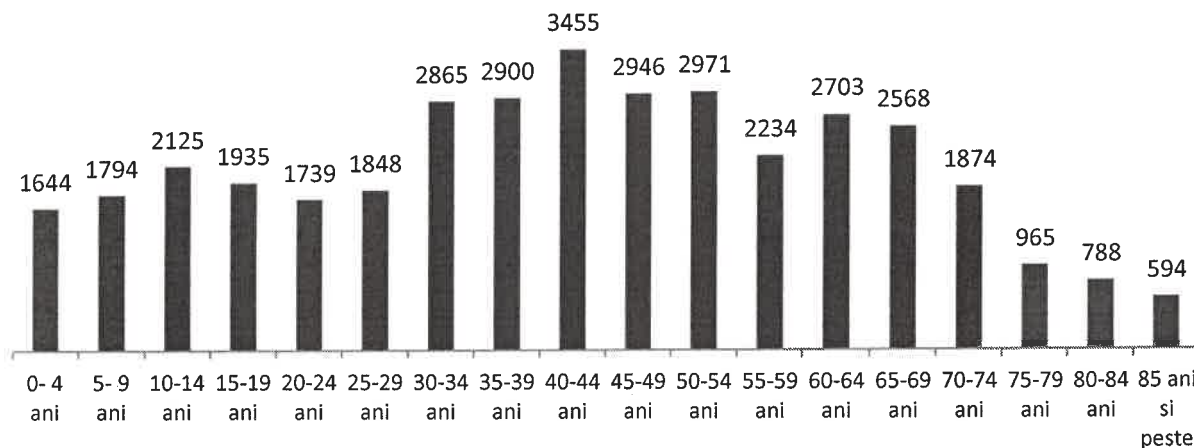
Sursa: Baza de date Tempo INS

Structura pe grupe de vârstă a populației, reflectă schimbările caracteristice peisajului demografic românesc. Conform acestora, structura populației pe grupe de vârstă arată că cel mai numeros segment este de departe cel al populației cu vârste cuprinse între 40 și 44 ani, unde se situează 3.455 de persoane, adică cca. 9,1% din totalul populației municipiului, urmat apoi de categoria de vârstă 50-54 de ani cu 2.971 de persoane și respectiv 7,8% din totalul populației.

Un vârf de natalitate al generației postbelice din perioada 1947 – 19550 a fost datorat în mare parte fenomenelor de recuperare a căsătoriilor și a nașterilor amânate, urmat de o stagnare și apoi o reducere a natalității începând cu anul 1956, ca urmare a liberalizării avorturilor și schimbărilor de ordin social, economic și educațional în urma cărora femeile au devenit mai active din punct de vedere social participând în număr mai mare la activitatea economică și la învățământ. Aceste schimbări se reflectă în numărul ridicat de persoane cu vârste cuprinse în categoriile 60-69 ani, urmat de scăderea aferentă categoriei 55 – 59. Politicile demografice de interzicere a avorturilor din România, de la sfârșitul anului 1966, au avut ca efect redresarea puternică a natalității, schimbare care se reflectă și în structura populației municipiului Făgăraș prin numărul mare de persoane din categoria de vârstă 50 – 54 ani. Altfel, aceasta este cea a 2-a cea mai numeroasă grupă de vârstă.

Se remarcă o tendință de scădere în volum a populației după categoriile de vârstă de 30 - 34 ani, explicate prin perioada de după anii 1990 când peisajul demografic național este caracterizat de o tendință descrescătoare ca urmare a abrogării legislației privind avortul și contracepția, tendință care se reflectă și în structura populației municipiului Făgăraș, prin numărul mai mic de persoane din categoriile de vârstă aferente acestei perioade. Cu toate acestea, se remarcă o creștere ușoară în volum a populației din segmentul 10 – 14 ani.

FIGURA 29 POPULAȚIA STABILĂ DUPĂ DOMICILIU, PE GRUPE DE VÂRSTĂ, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2021

Sursa: Baza de date Tempo INS

Piramidele demografice de mai jos prezintă distribuția populației în funcție de sex și de grupele de vârstă de cinci ani în municipiul Făgăraș și comparativ cu județul Brașov, Regiunea Centru și cu nivelul național. Baza îngustă indică o rată scăzută a natalității, tendință asemănătoare cu situația remarcată în cadrul județului, regiunii și țării. Asemănător tuturor nivelelor analizate, se remarcă o evoluție și un număr relativ similare ale populației pe sexe, cu excepția vârstelor de peste 60 de ani, unde femeile sunt vizibil mai numeroase decât bărbații, cel mai probabil datorită incidenței crescute a unor maladii care afectează mai tare viața bărbaților. De altfel, la nivelul Uniunii Europene, România înregistrează cele mai mari diferențe de speranță de viață între bărbați și femei, de până la 7 ani.

Discontinuitatea graficului cauzată de scăderea numărului populației în vârstă de 55-59 ani față de grupa anterioară de vârstă, dar și față de grupa superioară este specifică atât municipiului Făgăraș, cât și celorlalte județului, regiunii și țării. Persoanele care fac parte din grupa de vârstă 55-59 ani sunt născute înainte de anul 1966, an care a pus capăt unei perioade în care natalitatea a înregistrat o tendință de scădere rapidă. Această tendință fusese influențată în anii trecuți atât de liberalizarea contracepției, cât și de o deschidere temporară a României către modelele socio-culturale vestice. Anul 1966 a marcat instaurarea politicii de creștere demografică prin interzicerea metodelor de planificare a reproducerii, fapt vizibil în graficul de mai jos prin creșterea bruscă a segmentului 50-54 ani față de segmentul 55-59 ani.

Atât la nivelul țării, cât și la nivelul Regiunii Centru, al județului Brașov și a municipiului Făgăraș, grupa de vârstă 25-29 ani scade numeric față de grupa superioară de vârstă, fapt influențat de finalul politicii pro-nataliste, democratizarea României și întoarcerea la un nivel al natalității neinfluențat de factori coercitivi sau artificiali. Prin urmare, dinamica populației de la municipiul Făgăraș, atât la nivelul grupelor de vârste, cât și la nivelul grupelor de gen, urmează o tendință asemănătoare celor manifestate la nivelul județului, regiunii și la nivelul țării.

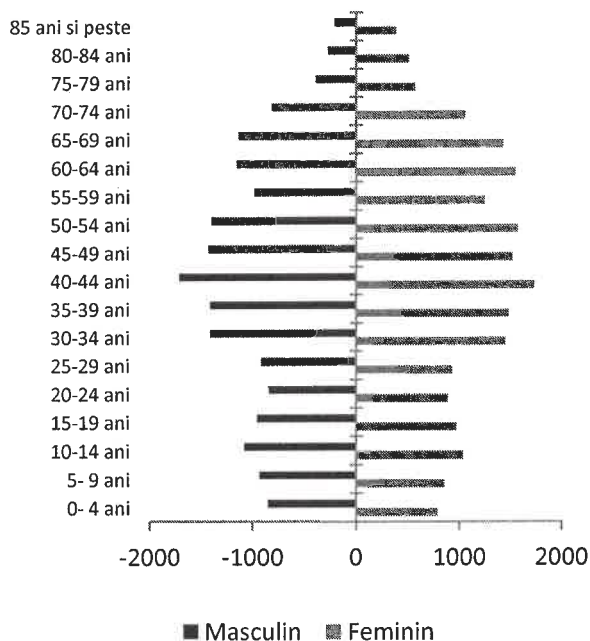

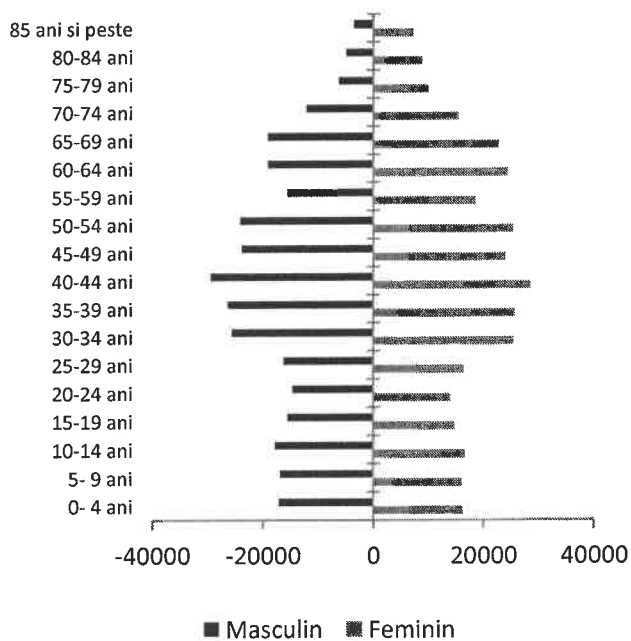

TABEL 4 PIRAMIDA VÂRSTELOR PENTRU POPULAȚIA MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, A JUDEȚULUI BRAȘOV, A REGIUNII CENTRU ȘI A ROMÂNIEI, 2021

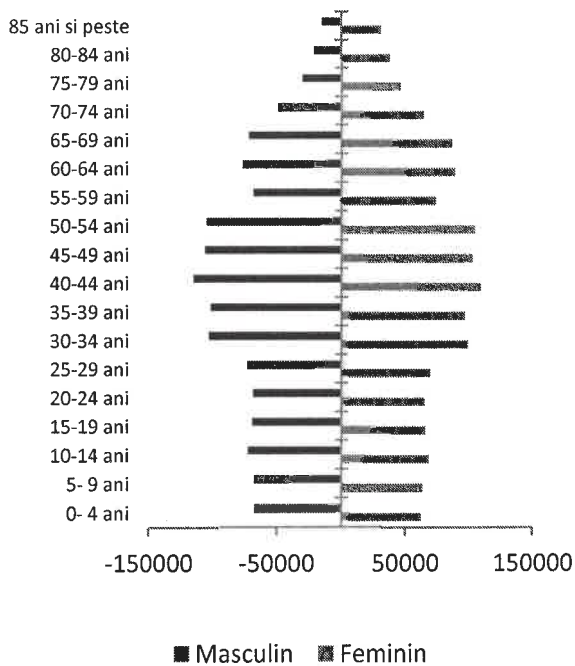
Municipiul Făgăraș

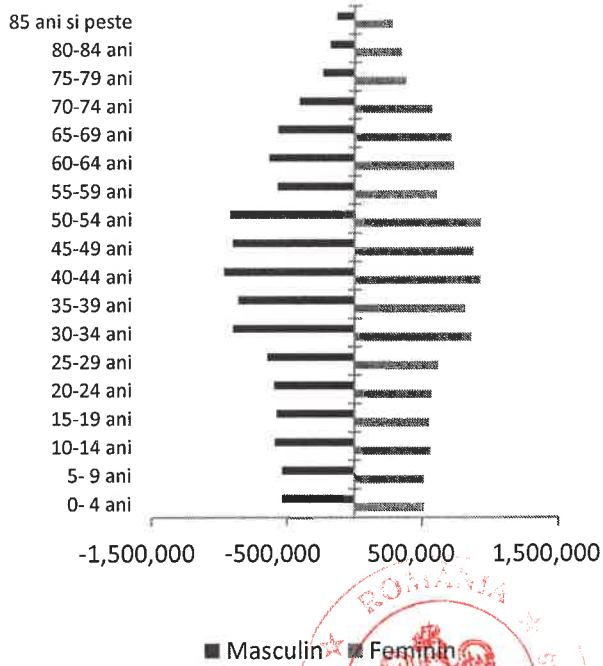
Județul Brașov

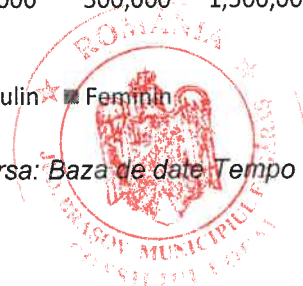
Regiunea Centru

România

Sursa: Baza de date Tempo INS

3.3. MIȘCAREA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE

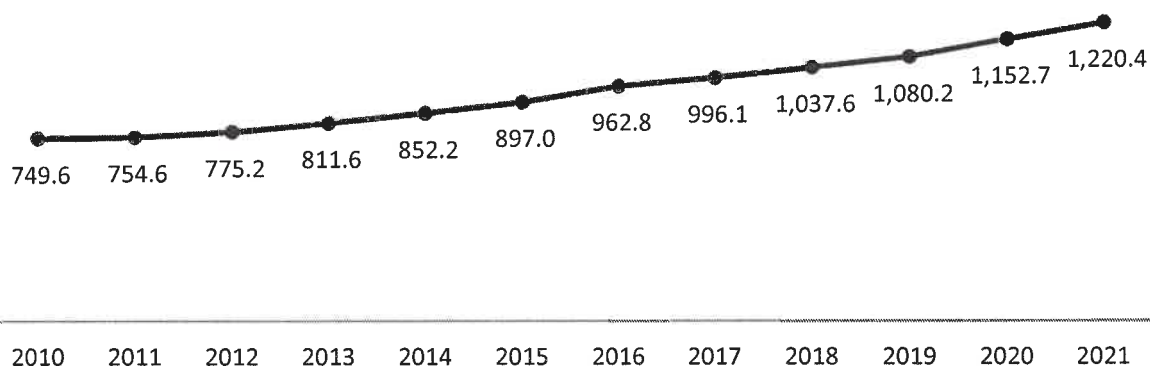
Dinamica populației

România s-a aliniat tendinței europene prin scăderea natalității din ultimele două decenii, însă multe țări implementează politici de susținere a natalității. Această dinamică, în special declinul din perioada recentă constituie o bază de pornire importantă pentru realizarea și implementarea, la nivel național, a politicilor publice atât în ceea ce privește natalitatea dar și în privința educației, ocupării și a serviciilor publice.

Evoluția indicelui de îmbătrânire demografică reprezintă tendința de îmbătrânire demografică a populației municipiului Făgăraș care în ultimii ani prezintă o evoluție crescătoare. În urma procesării datelor disponibile în cadrul Institutului Național de Statistică, se remarcă faptul că în anul 2010, numărul persoanelor de peste 60 de ani raportat la mia de persoane tinere de sub 15 ani era de 749,6. În anul 2021, se constată o proporție de 1.220,4 persoane vârstnice de peste 60 de ani raportat la mia de persoane tinere de sub 15 ani. Această tendință indică o îmbătrânire rapidă a populației printr-o medie a ratei de creștere anuale de 4,5%, valoarea indicelui de îmbătrânire demografică fiind mai ridicată în anul 2021 cu circa 62,4%, spre deosebire de anul 2010.

Evoluția privind îmbătrânirea demografică¹³ urmează îndeaproape tendințele la nivel județean (1.094,7 ‰), regional (1.131,4 ‰) și național (1.175,1 ‰), o situație specială remarcându-se și la nivelul țării, regiunii Centru și județului unde numărul persoanelor vârstnice depășește numărul tinerilor. Tendința crescătoare și rata anuală de creștere indică faptul că, în lipsa unor măsuri de redresare, numărul de persoane vârstnice din municipiul Făgăraș va fi tot mai ridicat, prin comparație cu numărul de tineri, ceea ce va genera un dezechilibru demografic major în perioadele următoare, cu implicații negative pe plan social.

FIGURA 30 EVOLUȚIA INDICELUI DE ÎMBĂTRÂNIRE DEMOGRAFICĂ, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, ‰, 2010-2021

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

La fiecare 1000 de locuitori cu potențial de a fi activi pe piața muncii în anul 2021 în municipiul Făgăraș, revin 482,6 locuitori inactivi, conform raportului de dependență demografică¹⁴. Numărul de persoane inactivă în raport cu numărul persoanelor de vârstă activă a crescut constant în ultimii 10 ani. Această creștere determină un grad de presiune din ce în ce mai mare asupra persoanelor

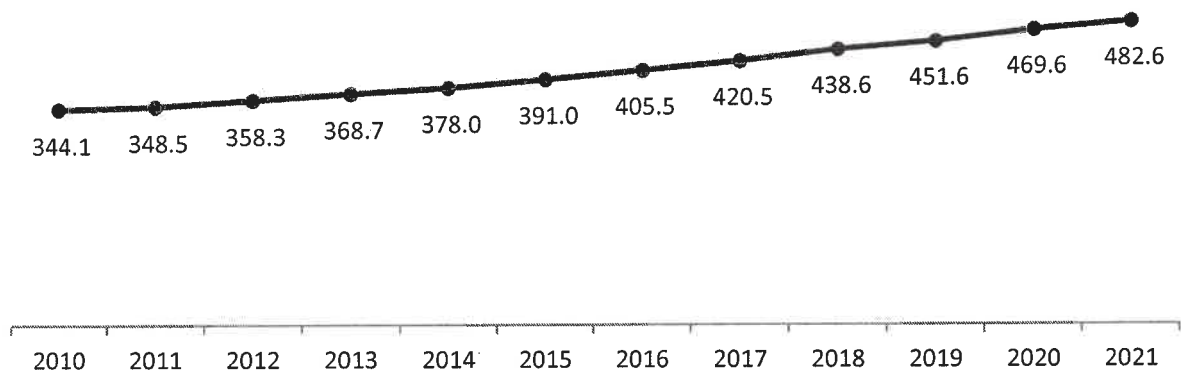
¹³ Cunoscut și ca "raportul bunici/nepoți", este un indicator al potențialului de creștere demografică pe termen mediu și lung și al presiunilor locative și migratorii determinate de aceasta

¹⁴ Suma persoanelor inactivă (0-14 ani și peste 65 ani) raportată la volumul persoanelor active (15-64 ani)

de vârstă activă, din perspectiva nevoii de îngrijire a persoanelor inactive afectând, de asemenea, modul în care sunt redistribuite veniturile persoanelor active către membrii inactivi ai familiei.

FIGURA 31 RAPORTUL DE DEPENDENȚĂ DEMOGRAFICĂ, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, ‰, 2010-2021

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Raportat la rata de dependență a persoanelor vârstnice¹⁵, în anul 2021, municipiul Făgăraș arată o valoare de 265,2‰, având o creștere de 79,9‰ față de anul 2010. Acest aspect poate fi explicat prin tendința prezentă și la nivel național de îmbătrânire accentuată a populației. Rata de dependență a persoanelor vârstnice în municipiul Făgăraș urmează aceeași tendință crescătoare prezentă la nivel județean (258,1‰), regional (257,6‰) și național (253,3‰). Dacă în aceste cazuri vorbim de o rată de creștere față de anul 2010 în jurul valorii de 21-47 %, se observă ca evoluția acestui indicator pentru municipiul Făgăraș este de aproape 2-4 ori mai rapidă (79%), lucru negativ având în vedere în special valoarea coeficientului de dependență a persoanelor vârstnice de la nivelul municipiului care deja depășește situația de la nivelul județului, regiunii și țării, lucru prezentat și în tabelul de mai jos. Evoluția coeficientului de dependență a persoanelor vârstnice este influențată de procesul de îmbătrânire a populației dar și de migrațiune.

O tendință de creștere se observă și în ceea ce privește coeficientul de dependență a persoanelor tinere¹⁶, cu 10,51%, de la 196,7‰ în anul 2010, la 217,3‰ în anul 2021. Evoluția mai urmează o tendință de creștere la nivel regional (+3,55%) de la 219,9‰ în anul 2010, la 227,7‰ în anul 2021 și la nivel județean (+17,85%) de la 200,0‰ în anul 2010, la 235,8‰ în anul 2021. Spre deosebire de acestea, la nivel național, coeficientul de dependență a persoanelor tinere a scăzut de la 218,1‰ în anul 2010 la 215,5‰ în anul 2021. Astfel, la nivelul național, coeficientul de dependență a persoanelor tinere este mai mic în 2021 față de 2010, ca urmare a scăderii numărului persoanelor tinere (0-14 ani) cu 5,8%. Pe termen scurt, indicele de dependență a persoanelor tinere este un indicator pentru nevoia de îngrijire pentru copii (nevoia de creșe, grădinițe, școli, școală după școală, bone etc.).

TABEL 5 RATA DE DEPENDENȚĂ A PERSOANELOR VÂRSTNICE/TINERE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ ȘI LA NIVEL JUDEȚEAN, REGIONAL, NAȚIONAL, 2010 – 2021, ‰

LOCALIZARE/EVOLUȚIE	COEFICIENTUL DE DEPENDENȚĂ A VÂRSTNICILOR			COEFICIENTUL DE DEPENDENȚĂ A TINERILOR		
	2010	2021	Evoluție	2010	2021	Evoluție

¹⁵ Raportul dintre vârstnici și persoanele cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani.

¹⁶ Raportul dintre tinerii până în 15 și ani și populația cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani

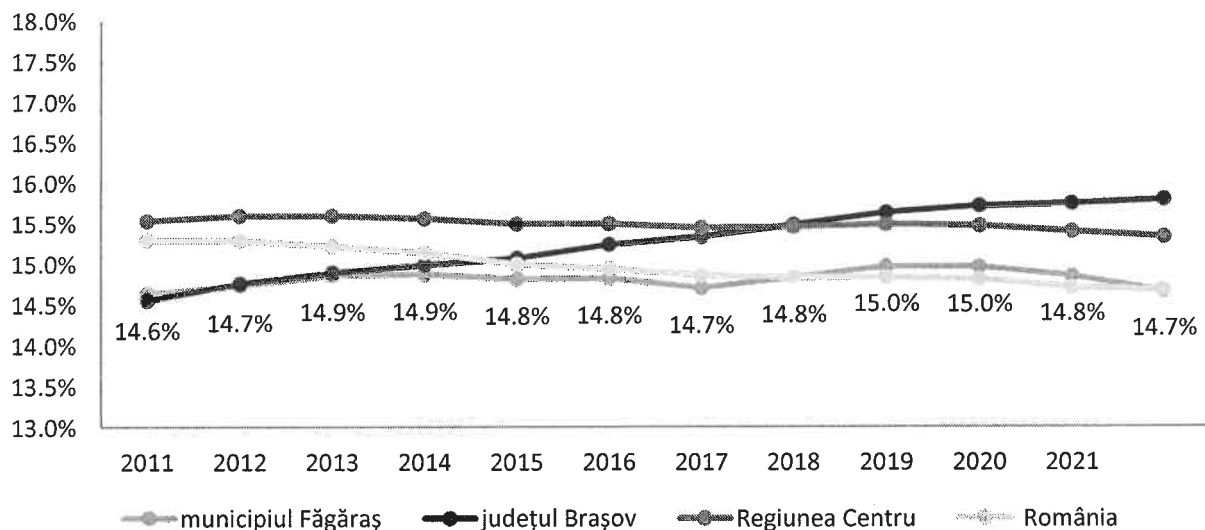
Municipiul Făgăraș	147,4	265,2	79,94%	196,7	217,3	10,51%
Județul Brașov	174,6	258,1	47,78%	200,0	235,8	17,85%
Regiunea Centru	195,5	257,6	31,74%	219,9	227,7	3,55%
România	207,7	253,3	21,94%	218,1	215,5	-1,18%

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Ponderea copiilor la nivelul municipiului Făgăraș este relevantă pentru aprecierea populației active de peste 10 ani. În comparație cu valoarea înregistrată în 2021 la nivelul județului (15,8%), proporția copiilor din municipiul Făgăraș este mai mică (14,7%), având o valoare asemănătoare cu cea înregistrată la nivel național (14,7%). Din punct de vedere al evoluției indicatorului, se observă o creștere minoră în municipiul Făgăraș de la 14,6% în anul 2010 la 14,7% în 2021. Cu toate că ponderea copiilor de sub 14 ani în totalul populației este într-o oarecare măsură mai ridicată, acest lucru este determinat în special de dinamica negativă a populației totale de la nivelul municipiului care a scăzut de la 42.325 de locuitori în anul 2010 la 37.948 de locuitori în anul 2021.

Dintre toate nivelurile analizate, o rată de scădere a ponderii numărului de copii în anul 2021, prin comparație cu anul 2010 este remarcată la nivelul Regiunii Centru (-1,3%) și la nivelul României (-4,1%), iar situația cea mai favorabilă este specifică județului Brașov unde ponderea copiilor de sub 14 ani în totalul populației a crescut cu 8,4% în anul 2021, spre deosebire de anul 2010.

FIGURA 32 PROPORȚIA POPULAȚIEI DE SUB 15 ANI ÎN TOTALUL POPULAȚIEI, ÎN ȚARĂ, REGIUNE, JUDEȚ ȘI MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, %, 2010-2021

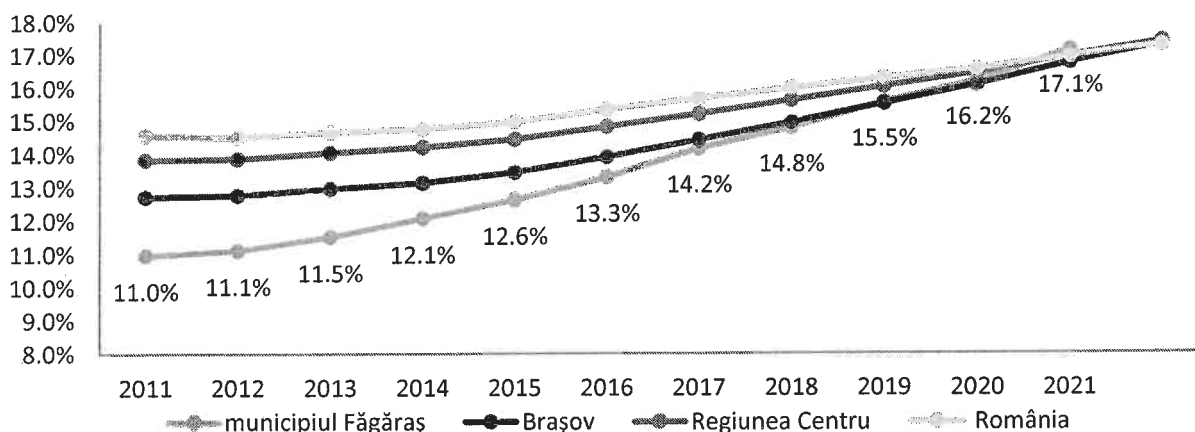

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

În ceea ce privește proporția persoanelor de 65 de ani și de peste din populație, aceasta este calculată ca raport dintre numărul persoanelor de peste 65 ani și numărul total al populației. La nivelul municipiului Făgăraș, în perioada 2010-2021, valoarea acestuia a crescut de la 11,0% la 17,9%. Indicele ilustrează declinul demografic și îmbătrânirea populației și trebuie luat în considerare pe viitor pentru a ajunge la un echilibru demografic. În municipiul Făgăraș, proporția persoanelor de 65 de ani și peste prezintă valori relativ apropiate, dar mai ridicate decât cele de la nivelul județului (17,3%), de nivel regional (17,3,‰) și de la nivel național (17,2%). Însă evoluția de creștere a acestuia este mult mai rapidă decât în celelalte teritorii analizate. În perioada de referință, proporția persoanelor de 65 de ani și de peste a crescut cu 63,1% în municipiul Făgăraș față de 36,0% la nivelul județului, 25,5% la nivelul regiunii și 18,4% la nivelul țării.

FIGURA 33 PROPORȚIA POPULAȚIEI DE 65 DE ANI ȘI PESTE ÎN TOTALUL POPULAȚIEI, ÎN ȚARĂ, REGIUNE, JUDEȚ ȘI MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, %, 2010-2021

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

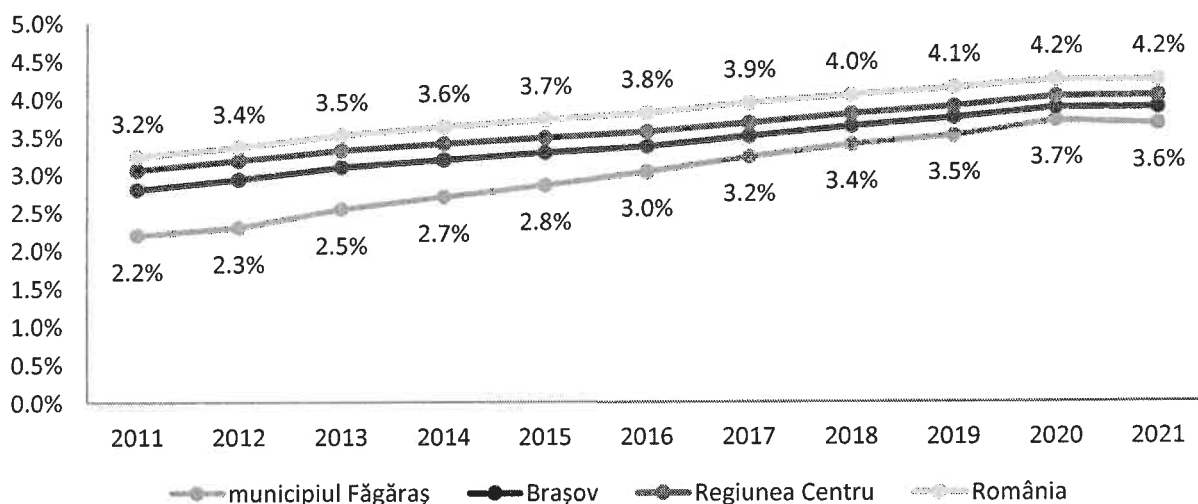
Indicele de senioritate, denumit și indicele de îmbătrânire a populației și calculat prin raportarea numărului de persoane de peste 80 ani la numărul total al populației, ilustrează la rândul său declinul demografic cu care se confruntă regiunea și îmbătrânirea populației cu o intensitate crescută, care trebuie interpretată că un semnal de alarmă pentru decidenți în sensul gândirii unor măsuri rapide și eficiente pentru obținerea unui echilibru demografic. În municipiul Făgăraș, indicele de senioritate de 3,6% nu are o valoare mai mare față de nivelul național de 4,2%, regional de 4,0% și județean de 3,9%, fapt ce indică o longevitate mai scăzută a populației, cu toate că aceasta este mai îmbătrânită.

În general, datele înregistrate la nivelul acestui indicator atrag atenția asupra nevoilor comunității de dezvoltare a serviciilor publice de îngrijire și de proiectare urbană destinate persoanelor vârstnice (spații de relaxare, aspecte referitoare la mobilitatea în spațiul urban al vârstnicilor, accesul în instituții și dotările publice). Cu toate acestea, municipiul Făgăraș are cea mai ridicată rată de creștere a indicatorului în anul 2021, prin comparație cu anul 2010 de 66,2%, prin comparație cu rate de creștere de 31,3% la nivel regional, prin comparație cu rata de 30,6% la nivel național și de 37,8% la nivel județean. Totodată, din perspectiva unei strategii de dezvoltare, indicele de senioritate evidențiază un tip special de presiune socială referitoare la îngrijirea persoanelor vârstnice.

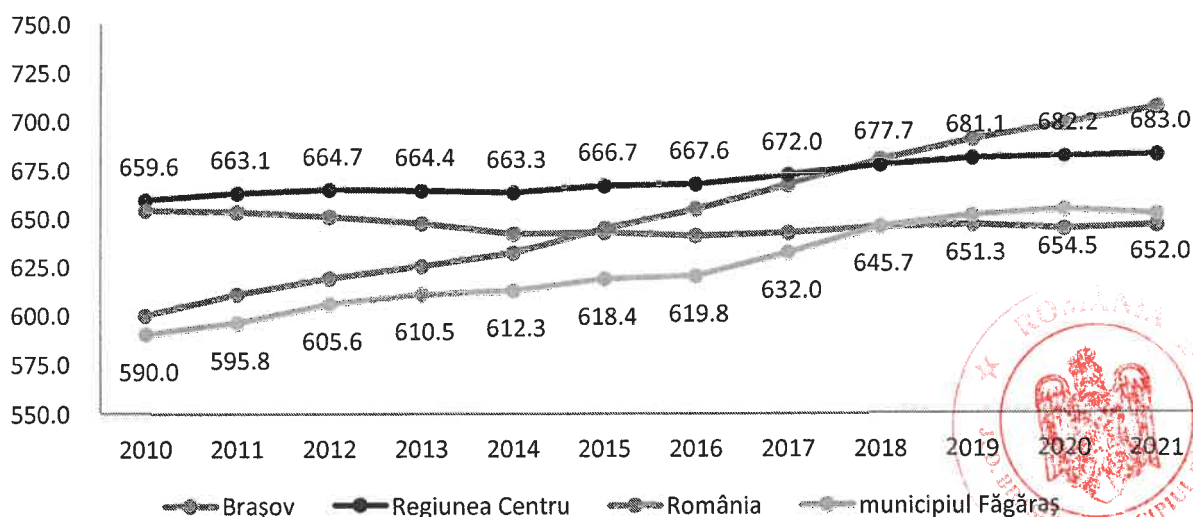
FIGURA 34 INDICELE DE SENIORITATE, ÎN ȚARĂ, REGIUNE, JUDEȚ ȘI MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, %, 2010-2021

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Rata de înlocuire a forței de muncă reprezintă măsura în care structura actuală a populației municipiului Făgăraș asigură un volum suficient de copii și tineri pentru a înlocui forța de muncă ce va ieși la pensie în următorii 15 ani. La nivelul municipiului Făgăraș sunt înregistrate valori în creștere ale indicatorului în perioada 2010- 2021, de la 590,0‰ la 652,0‰. Aceeași tendință de creștere este remarcată și la nivelul județului și regiunii, unde în 2021 sunt prezente valori mai mari cu 15,8% și respectiv cu 3,0%, comparativ cu anul 2010. La nivelul țării se remarcă o scădere ușoară (-1,0%) a acestui indicator în ultimii ani. Creșterea numărului de copii și tineri raportat la mia de persoane de vârstă activă, reprezintă o oportunitate pentru reducerea vulnerabilităților municipiului cu condiția ca trendul de creștere să fie menținut prin politici de stimulare a natalității și de consolidare a populației tinere, evoluția acestui indicator fiind generată nu doar de natalitate, ci și de migrație.

FIGURA 35 RATA DE ÎNLOCUIRE A FORȚEI DE MUNCĂ ÎN ȚARĂ, ÎN REGIUNE, JUDEȚ ȘI MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 200-2021

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Mișcarea naturală a populației

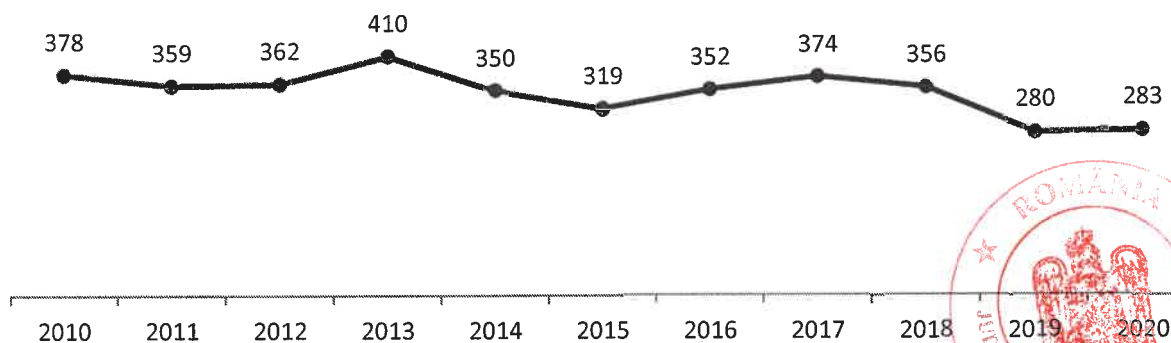
Prin mișcarea naturală și migratorie a populației se analizează evoluția numărului, compoziției și distribuției teritoriale a populației, dar și intrările și ieșirile (nașteri, decese, emigrare, imigrare etc.). În funcție de soldul acestor intrări și ieșiri se poate preconiza evoluția pe termen mediu și lung a populației. Astfel se pot lua decizii de intervenții publice, care să contribuie la menținerea unei structuri echilibrate a populației. În acest context este necesară asigurarea unei evoluții care să susțină segmentelor inactive de populație (tinerii și vârstnicii) de către segmentele active (populația în vârstă de muncă).

Anul 2020 este al 31-lea an în care numărul morților este mai mare decât numărul nou-născuților, în România. Din analiza datelor disponibile pe platforma INS Tempo reiese că sporul natural, la nivelul întregii țări, a înregistrat o ușoară îmbunătățire în perioada 2015 – 2017. Începând cu anul 2017 situația s-a înrăutățit constant, în 2019 sporul natural înregistrând o scădere de peste 57.244 de persoane, iar în 2020 această scădere a ajuns la peste 118.000 de persoane, pe fondul efectelor negative ale pandemiei de COVID-19. Conform Institutului Național de Statistică, la nivelul României, în anul 2020 numărul deceselor a crescut semnificativ în lunile octombrie, noiembrie și decembrie față de aceleași luni din anul 2019, iar în lunile ianuarie-februarie 2021 se observă un trend descrescător al numărului de decese față de ultimele luni ale anului 2020, numărul acestora rămânând în continuare mai ridicat decât cel înregistrat în aceleași luni ale anului precedent. De asemenea, în contextual pandemiei de COVID-19, în luna octombrie 2021 s-a înregistrat cea mai mare creștere a numărului de decese din întreaga perioadă de pandemie, după o perioadă de descreștere de 5 luni a numărului total de decese (aprilie-august).

Totodată, din datele disponibile pe platforma INS Tempo reiese că, la nivel național, numărul de copii născuți în 2020 este cel mai mic din ultimii 30 de ani, ajungând la 178.609 de nou-născuți, cu 43% mai puțin decât în 1990, când în România se nășteau 314.746 de copii. Specialiștii estimează că un spor natural negativ de peste 100.000 de persoane pe an, la populația României, va avea un impact negativ foarte mare.

Natalitatea la nivelul municipiului Făgăraș a înregistrat o dinamică fluctuantă în ultimii ani, culminând cu cele mai ridicate valori în anii 2013 și 2017 și rezultând în anul 2020 cu a doua cea mai scăzută valoare din ultimii ani. Având în vedere acestea, natalitatea în anul 2020 prezintă valori cu 25,1% mai scăzute, prin comparație cu anul 2010.

FIGURA 36 NUMĂRUL NĂSCUȚILOR VII ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2010-2021

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Din perspectiva municipiilor din județul Brașov, similar dinamicii de la nivelul municipiului Făgăraș, aceeași tendință de scădere a numărului de născuții vii se remarcă și în cadrul municipiului Brașov (-13,4%), municipiului Codlea (-9,5%) și municipiului Săcele (-1,0%). Totuși, la nivelul municipiului Făgăraș este remarcată dinamica cea mai negativă. În cadrul acestuia, numărul născuților vii a

urmat cea mai ridicată scădere în anul 2020, prin comparație cu anul 2010. La nivelul județului, numărul născuților vii a fluctuat pe parcursul perioadei analizate, dar anul 2020 surprinde un număr cu -2,3% mai scăzut de născuți vii, prin comparație cu numărul acestora în anul 2010.

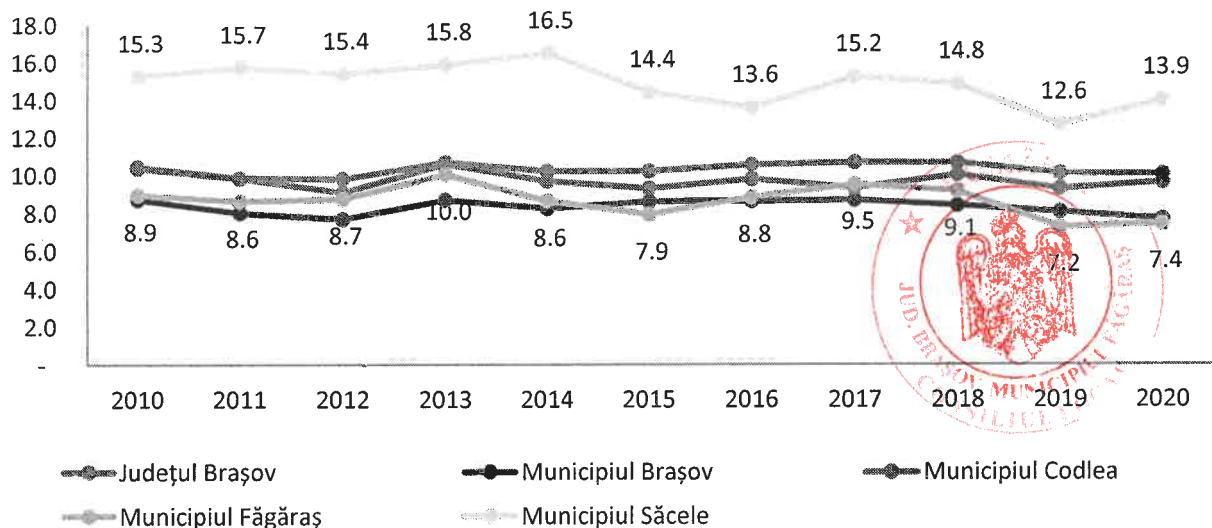
TABEL 6 SITUAȚIE COMPARATIVĂ A NUMĂRULUI DE NĂSCUȚI VII, MUNICIPIILE DIN JUDEȚUL BRAȘOV, 2010-2020

UAT	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2010-2020
Municipiul Brașov	2553	2241	2398	2507	2426	2211	-13,4%
Municipiul Codlea	273	239	253	255	259	247	-9,5%
Municipiul Făgăraș	378	362	350	352	356	283	-25,1%
Municipiul Săcele	518	536	584	489	539	513	-1,0%

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Rata natalității¹⁷ la nivelul municipiului Făgăraș a fost de 7,4 ‰ în 2020 (față de 8,9‰ în 2010). Această scădere a ratei natalității este generată atât de scăderea numărului de nașteri cât și de creșterea numărului de locuitori din municipiu. În perioada 2010-2020 populația municipiului a scăzut cu 9,3%. Interacțiunea dintre numărul în scădere de nou-născuți și situația populației face ca municipiul Făgăraș să înregistreze cea mai mare scădere, în ultimii 10 ani, a ratei natalității (-17,4%) comparativ cu celelalte teritorii analizate și prezentate în figura următoare. În municipiul Brașov rata natalității a scăzut cu -12,0%, în municipiul Codlea cu -7,5%, în municipiul Săcele cu -8,7%, iar la nivelul județului Brașov, rata natalității în anul 2020, comparativ cu anul 2010 a scăzut cu -4,1%.

FIGURA 37 EVOLUȚIA RATEI NATALITĂȚII, JUDEȚ ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚUL BRAȘOV, ‰, 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Rata mortalității¹⁸ de la nivelul municipiului Făgăraș a crescut în 2020, comparative cu anul 2010 cu 20,7%, iar tendința de creștere a acestui indicator este specifică și celorlalte teritorii analizate și prezentate în figura de mai jos. Totuși, cea mai mare rată de creștere a ratei mortalității este specifică municipiului Codlea (62,1%) și municipiului Brașov (41,4%). Până în anul 2019, indicatorul a urmat o dinamică fluctuantă pentru toate cele 5 teritorii. După acest an, pe fondul

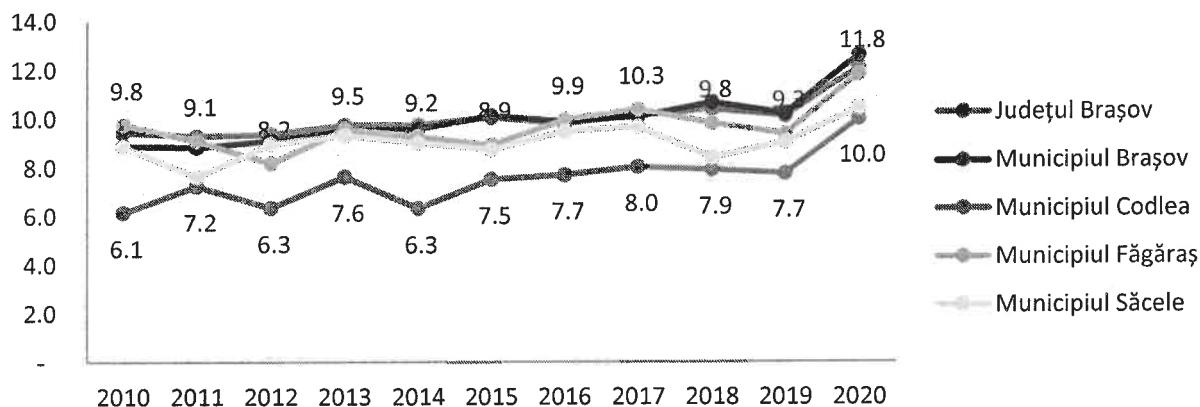
¹⁷ Rata natalității este definită ca numărul de născuți vii/ populația totală*1000

¹⁸ Numărul persoanelor decedate/populație totală x 1000

prezenței pandemiei de COVID-19 ce a avut efecte negative asupra sănătății locuitorilor, atât direct prin infectarea cu virusul și afectarea aparatului respirator, cât și indirect prin manifestarea unor boli endocrine, de nutriție și metabolism, boli ale aparatului circulator sau boli legate de tulburări mentale apărute în urma pandemiei, rata mortalității a crescut atât în municipiile din județul Brașov, cât și la nivel județean.

FIGURA 38 EVOLUȚIA RATEI MORTALITĂȚII, JUDEȚ ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚUL BRAȘOV, ‰, 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Sporul natural de la nivelul municipiului Făgăraș a urmat de-a lungul perioadei analizate o evoluție descrescătoare, valoarea acestui indicator la finalul anului 2020 fiind de -4.40‰. Valoarea sportului natural în anul 2010 era de -0,8‰, fapt ce surprinde evoluția negativă din această perspectivă. Accentuarea dinamicii negative a ratei natalității de după anul 2019 este specifică perioadei când contextual a fost marcat de izbucnirea și extinderea pandemiei de COVID-19 în întreaga lume, iar efectele negative ale pandemiei au fost resimțite puternic și în România. Cele mai importante schimbări sociale care au afectat sporul natural, în această perioadă, sunt creșterea numărului de decese, ca urmare a îmbolnăvirilor, dar și scăderea ratei natalității, peste previziunile anterioare. Această tendință se regăsește și în municipiul Făgăraș, rata natalității fiind în anul 2020 cea mai mică din intervalul analizat, 2010-2020.

TABEL 7 SITUAȚIE COMPARATIVĂ A RATEI NATALITĂȚII, MORTALITĂȚII ȘI SPORULUI NATURAL, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, MUNICIPIILE DIN JUDEȚUL BRAȘOV ȘI JUDEȚUL BRAȘOV, 2020

UAT	POPULAȚIE	NR. NĂSCUȚI	NR. DECESE	RATA NATALITĂȚII ‰	RATA MORTALITĂȚII ‰	SPOR NATURAL ‰
Județul Brașov	624.778	6.379	7.692	10,0	12,0	-2,06
Municipiul Brașov	296.973	2.211	3.634	7,6	12,5	-4,91
Municipiul Codlea	26.304	247	257	9,6	10,0	-0,39
Municipiul Făgăraș	43.024	283	452	7,4	11,8	-4,40

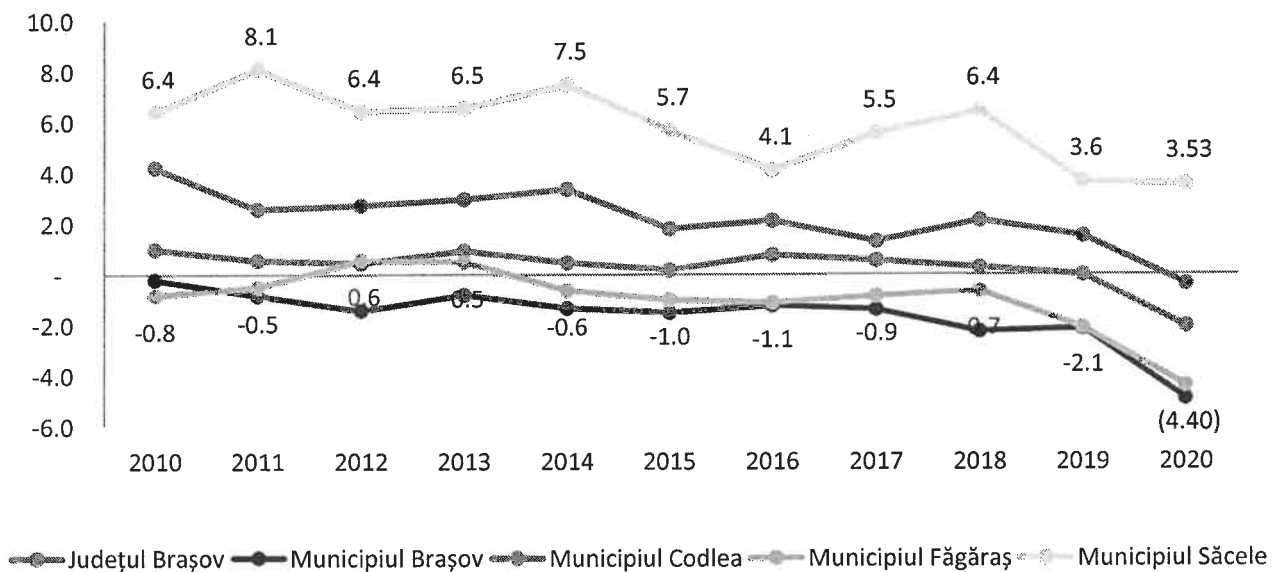

Municipiul Săcele	32.964	513	383	13,9	10,4	3,53
-------------------	--------	-----	-----	------	------	------

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Valori negative ale sporului natural s-au înregistrat, în 2020, în patru din cele cinci teritorii analizate, cea mai mare scădere fiind observată la nivelul municipiului Brașov prin rata sporului natural ce fost de -4,91%. După acesta, o rată negativă a sporului natural se remarcă în cadrul municipiului Făgăraș, urmat apoi de valoarea la nivelul județului Brașov de -2,06%. Municipiul Codlea se poziționează puțin peste limită cu o rată a sporului natural de -0,39%, dar în continuă scădere pe perioada analizată. Municipiul Săcele, cu toate că urmează și acesta o tendință în scădere, prezintă cea mai favorabilă situație prin comparație cu restul nivelurilor analizate, având rata a sporului natural de 3,53%.

FIGURA 39 EVOLUȚIA RATEI SPORULUI NATURAL, JUDEȚUL BRAȘOV ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚ, 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

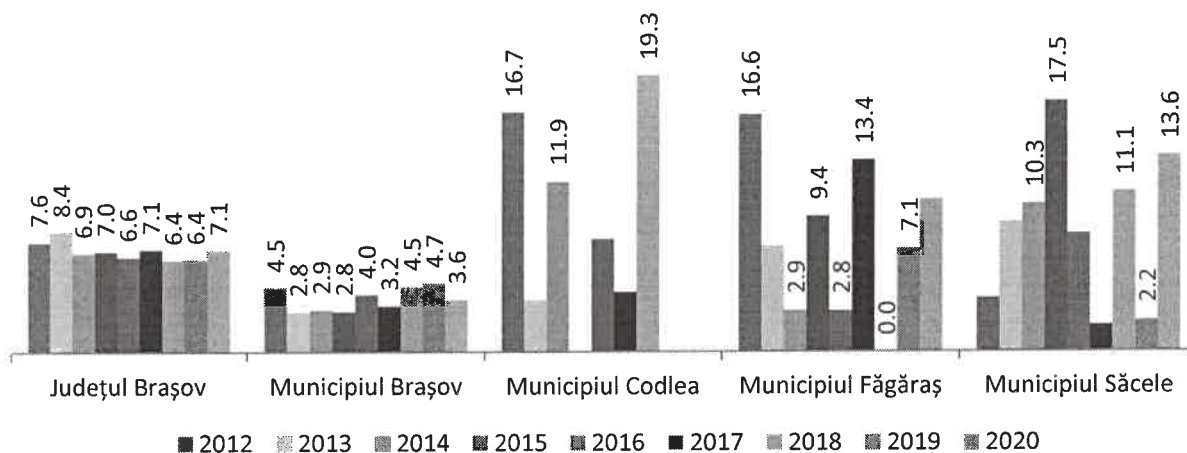
Rata mortalității infantile¹⁹ a înregistrat în municipiul Făgăraș valori fluctuante. Astfel, în timp ce în anumite perioade există înregistrate decese sub 1 an, se remarcă și perioade în care nu sunt înregistrate astfel de decese, ca de exemplu în anul 2018. În restul anilor analizați, sunt înregistrate 1-6 decese pentru un an ceea ce influențează o rată a mortalității infantile cuprinsă între valoarea minimă înregistrată de 0 pentru anul 2018 și valoarea maximă înregistrată de 16,6 pentru anul 2012. O rată fluctuantă se remarcă și în cadrul celorlalte municipii din județ. Raportat la acestea, rata mortalității infantile prezintă cele mai ridicate valori în anul 2013 pentru județul Brașov cu o rată a mortalității infantile de 8,4, în anul 2019 pentru municipiul Brașov cu o rată de 4,7, în anul 2019 pentru municipiul Codlea cu o rată de 19,3 și în anul 2020 pentru municipiul Săcele cu o rată de 13,6. La nivelul județului, rata mortalității infantile se menține pe toată perioada între 6,4 și 8,4. La nivelul României, indicatorul are o valoare ridicată în comparație cu media Uniunii Europene. Astfel, dacă în Uniunea Europeană sunt 4 decese înregistrate în rândul copiilor cu vârste de sub

¹⁹ Numărul de decese ale copiilor cu vârste de până la un an, raportat la mii de născuți vii din același an

1 an la mia de născuți vii, România înregistrează în anul 2020 cca. 5,5 decese la mia de născuți vii²⁰.

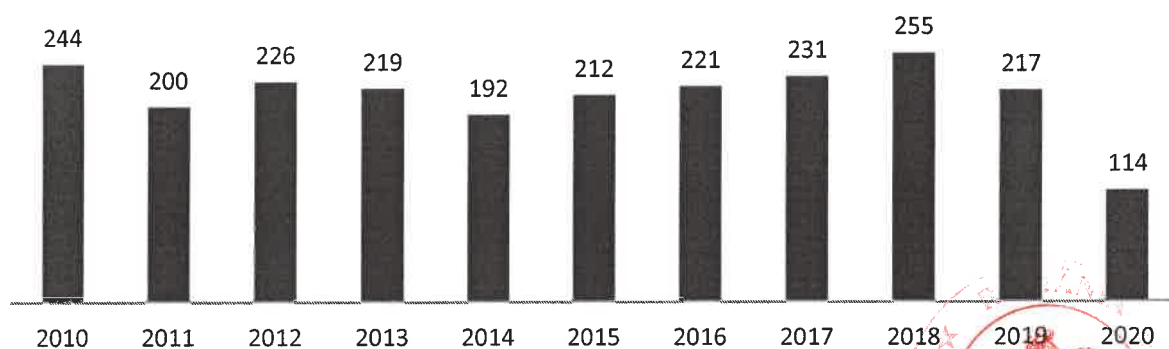
FIGURA 40 EVOLUȚIA RATEI MORTALITĂȚII INFANTILE, JUDEȚUL BRAȘOV ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚ, %, 2012-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Numărul de căsătorii în municipiul Făgăraș a urmat o evoluție fluctuantă, cu o scădere procentuală de -53,3% în anul 2020, comparativ cu anul 2010. În intervalul analizat se remarcă o creștere în perioada 2015-2018, ce ajunge la 255 de căsătorii în anul 2018, cea mai ridicată valoare din acești ani. După această perioadă este remarcat un declin până în anul 2020, an în care numărul de căsătorii aproape s-a înjumătățit. Acest context de scădere drastică este cel mai probabil influențat de contextul pandemiei de COVID-19 când reglementările speciale stabilite au făcut dificilă organizarea evenimentelor.

FIGURA 41 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE CĂSĂTORII, ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2010-2020

Sursa: Tempo INS

Rata de nupțialitate²¹ este în scădere atât în municipiul Făgăraș, cât și în celelalte teritorii. Evoluția indicatorului a fost fluctuantă, cu o tendință favorabilă din anul 2014, până în anul 2018, după care rata de nupțialitate a urmat o scădere constantă, culminând în anul 2020 cu o valoare de 3,0‰,

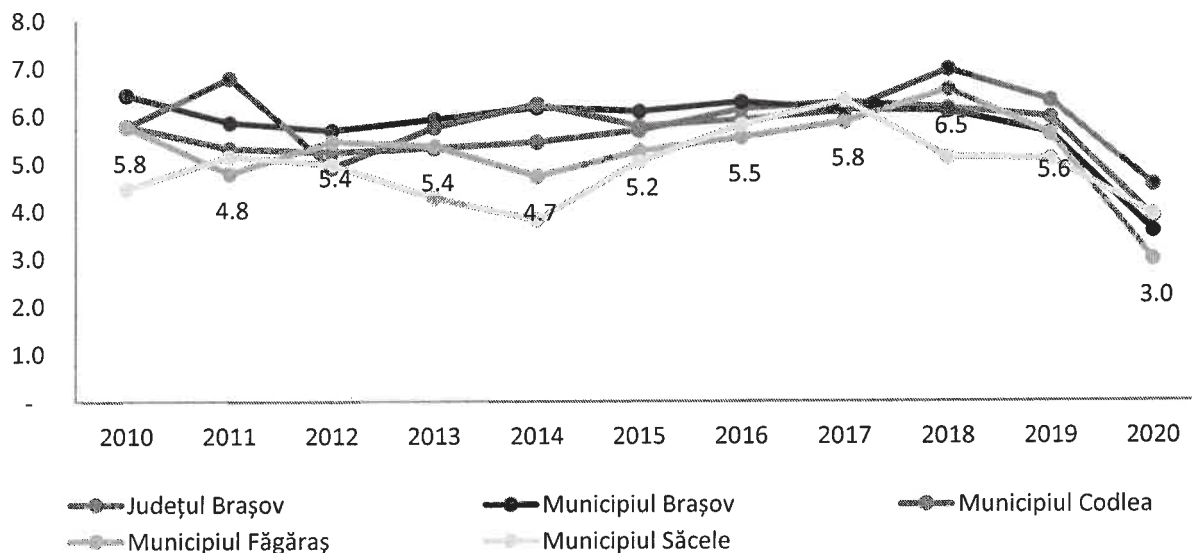
²⁰ Anuarul demografic al României 2015, INS

²¹ Este calculată prin raportarea numărului de căsătorii încheiate într-un an calendaristic, la populația după domiciliu la 1 ianuarie pentru anul respectiv, la 1.000 de locuitori

respectiv cu circa -48% mai scăzută decât valoarea de 5,8‰ din anul 2010. Aceeași tendință de declin după anul 2018 este remarcată și pentru restul teritoriilor analizate.

FIGURA 42 RATA DE NUȚIALITATE, ÎN JUDEȚUL BRAȘOV ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚ, ‰, 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Rata de divorțialitate²² la nivelul municipiului Făgăraș a avut o tendință de scădere atât în perioada 2019-2020, cât și în ultimii 5 ani. În cadrul județului Brașov, municipiului Brașov și municipiului Făgăraș, rata de divorțialitate în anul 2020, este mai mică comparativ cu anul 2010 cu valori cuprinse între 2,7 și 51,3%.

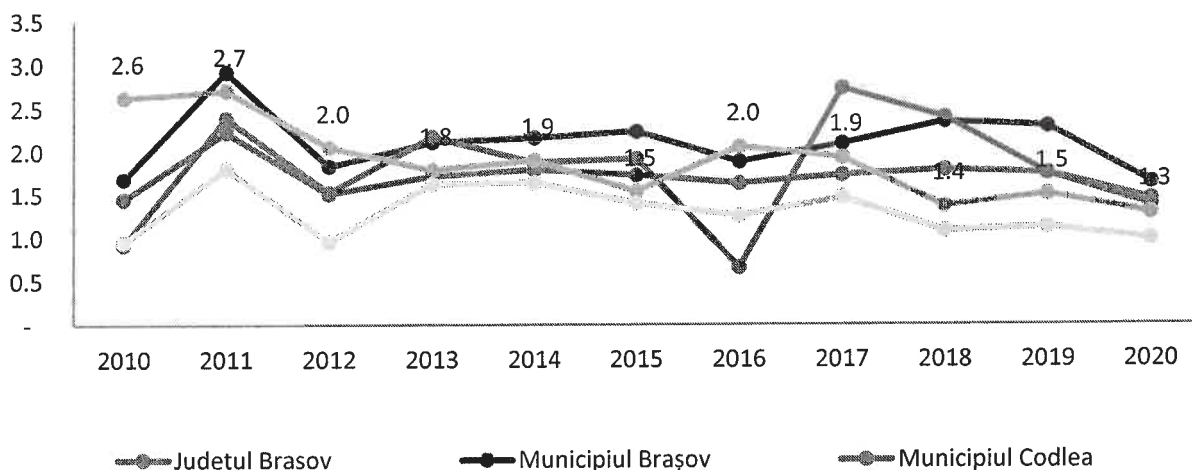
În municipiul Făgăraș, rata de divorțialitate a scăzut cu -51,3%, în municipiul Brașov rata de divorțialitate a scăzut cu -2,7%, iar în județul Brașov aceasta a scăzut cu -5,2%. Opus acestora, în municipiul Codlea rata divorțialității a crescut cu 57,6% în anul 2020, comparativ cu anul 2010, iar în municipiul Săcele rata a crescut cu 3,7% pentru aceeași perioadă.

În municipiul Făgăraș, se remarcă a doua cea mai mică rată a divorțialității (1,3‰) din cadrul teritoriilor analizate și prezentate în figura de mai jos, dar și cea mai ridicată rată de scădere a ratei divorțialității din perioada 2010-2020.

²² Se calculează prin raportarea numărului de căsătorii desfăcute în cursul unui an calendaristic la populația după domiciliu la 1 ianuarie din anul respectiv ce revin la 1.000 de locuitori.

FIGURA 43 RATA DE DIVORȚIALITATE, JUDEȚUL BRAȘOV ȘI MUNICIPIILE DIN JUDEȚ, ‰, 2010-2020

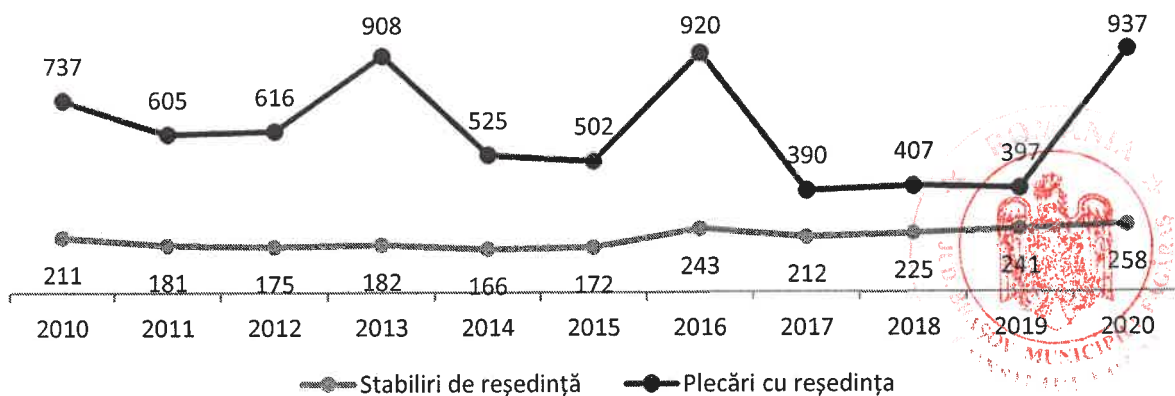
Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Mișcarea migratorie

Situația mișcării migratorii poate echilibra sau dezechilibra bilanțul demografic, fiind un important proces. Alături de mișcarea naturală a populației, migrația internă și externă de la nivelul unei localități reliefează informații importante cu privire la tendințele de mobilitate a populației.

La nivelul municipiului Făgăraș, în anul 2020 au existat 258 de stabiliri cu reședința și 937 de plecări cu reședința. Astfel, numărul plecărilor cu reședința era cu 263% mai ridicat decât numărul stabilirilor. Comparativ cu anul 2010, atât numărul stabilirilor, cât și numărul plecărilor cu reședința de la nivelul municipiului Făgăraș au crescut cu 22,3% în cadrul stabilirilor și cu 27,1% în cadrul plecărilor.

Din perspectiva zonelor urbane asemănătoare din județ, respectiv din perspectiva municipiilor, dinamica în creștere a numărului de stabiliri cu reședința în anul 2020, prin comparație cu anul 2010 mai este specifică doar municipiului Codlea (+6,2%) și municipiului Săcele (+92,7%). Raportat la plecările cu reședința, numărul acestora a crescut în anul 2020, prin comparație cu anul 2010, atât în cadrul municipiilor din județ, cât și în cadrul județului Brașov.

FIGURA 44 EVOLUȚIA MIGRAȚIEI TEMPORARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, NUMĂR PERSOANE, 2010, 2020

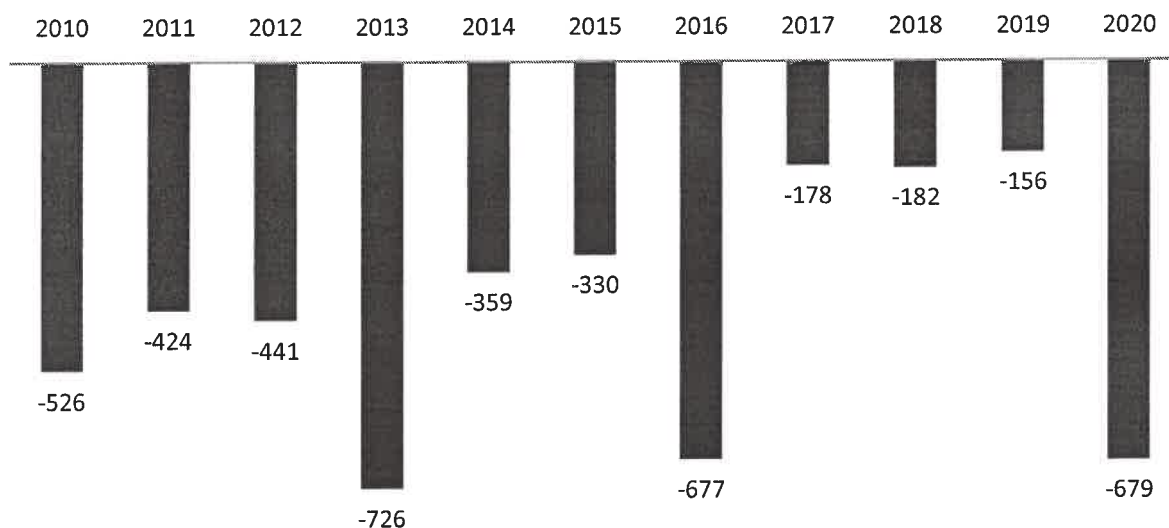

Sursa: Tempo INS

Prin urmare, soldul migrației temporare în municipiul Făgăraș are o valoare negativă în anul 2020 de -679 de persoane. Pe parcursul perioadei 2010-2020, evoluția soldului migrației temporare a avut un caracter fluctuant, dar constant negativ.

După anul 2016, tendința prezenta o dinamică favorabilă în scădere a soldului migrației temporare, iar în anul 2020, comparativ cu anul anterior au crescut plecările cu reședința cu 136,0%, dar și stabilirile cu reședința cu circa 7,1%. Acest lucru a fost influențat prin tendințele apărute la nivelul populației ca urmare a efectelor negative ale pandemiei de COVID – 19. Restricțiile de circulație, închiderea instituțiilor de învățământ și trecerea în sistemul online, reducerea activității agenților economici (și pierderea locurilor de muncă) au determinat noi tendințe migratorii și astfel, persoanele au fost nevoite să se întoarcă în localitățile unde aveau domiciliu permanent, rezultând, astfel, al doilea cel mai ridicat număr de stabiliri cu reședința din ultimii perioada analizată, după anul 2013.

FIGURA 45 SOLDUL MIGRAȚIEI TEMPORARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, NUMĂR PERSOANE, 2010-2020

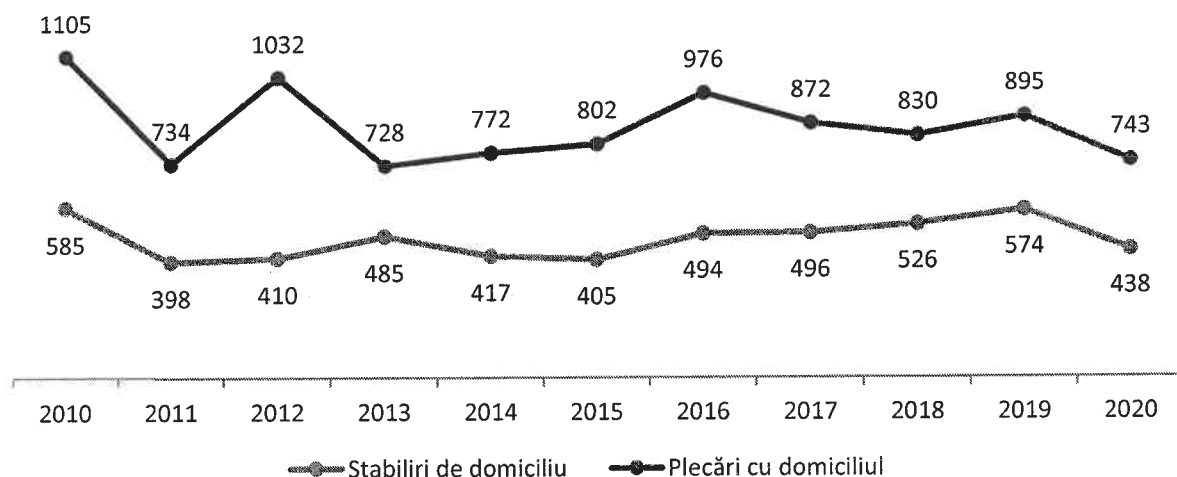
Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Migrația permanentă în municipiul Făgăraș din ultimii ani este caracterizată de fluctuații constante, culminând din anul 2019 cu o scădere atât a plecărilor cu domiciliul, cât și a stabilirilor cu domiciliul.

Totuși, în ciuda creșterii numărului de plecări cu domiciliul, anul 2020 prezintă o situație mai favorabilă a acestora comparativ cu anul 2010. În anul 2020 s-au realizat cu circa -31,8% mai puține plecări cu domiciliul, prin comparație cu anul 2010. Totodată, numărul stabilirilor cu domiciliul în municipiul Făgăraș din anul 2020 este cu -25,1% mai scăzut, comparativ cu anul 2010. În acest sens, în ultima perioadă se realizează mai puține plecări cu domiciliul, dar și mai puține sosiri cu domiciliul raportat la municipiul Făgăraș. Evoluția atipică din ultimul este influențată, în cea mai mare măsură, de efectele pandemiei de COVID – 19. Restricțiile de circulație, creșterea incertitudinilor privind contextul social pe termen scurt și mediu, au condus la o reducere atât a stabilirilor cât și a plecărilor cu domiciliul, persoanele care intenționau să își schimbe domiciliul fiind nevoite să amâne sau să renunțe la intențiile lor.

FIGURA 46 EVOLUȚIA MIGRAȚIEI PERMANENTE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, NUMĂR PERSOANE, 2010-2020

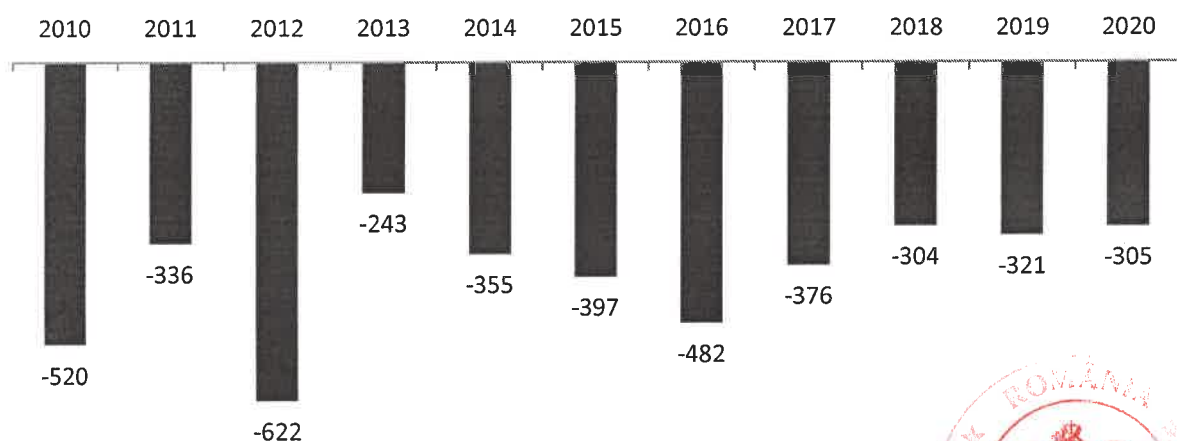

Sursa: Tempo INS

Soldul migrației permanente în perioada analizată 2010-2020 este negativ pentru fiecare an. Anul 2010 prezintă cea mai nefavorabilă situație când în urma analizei plecărilor și stabilirilor cu domiciliul, au rezultat cu circa 622 de persoane mai puține în municipiul Făgăraș.

Comparativ cu restul municipiilor cu caracteristici asemănătoare din județ, în anul 2020 situația este una asemănătoare, soldul migrației permanente fiind negativ și în cadrul municipiului Codlea (-88 de persoane) și Săcele (-7 persoane). Cu toate acestea, situația cea mai nefavorabilă unde rezultă cea mai mare pierdere a populației este în cadrul municipiului Făgăraș (-305 persoane). La nivelul municipiului Brașov (+11 persoane) și a județului Brașov (+2019 persoane), soldul migratoriu este unul favorabil.

FIGURA 47 SOLDUL MIGRAȚIEI PERMANENTE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, NUMĂR PERSOANE, 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Migrația externă

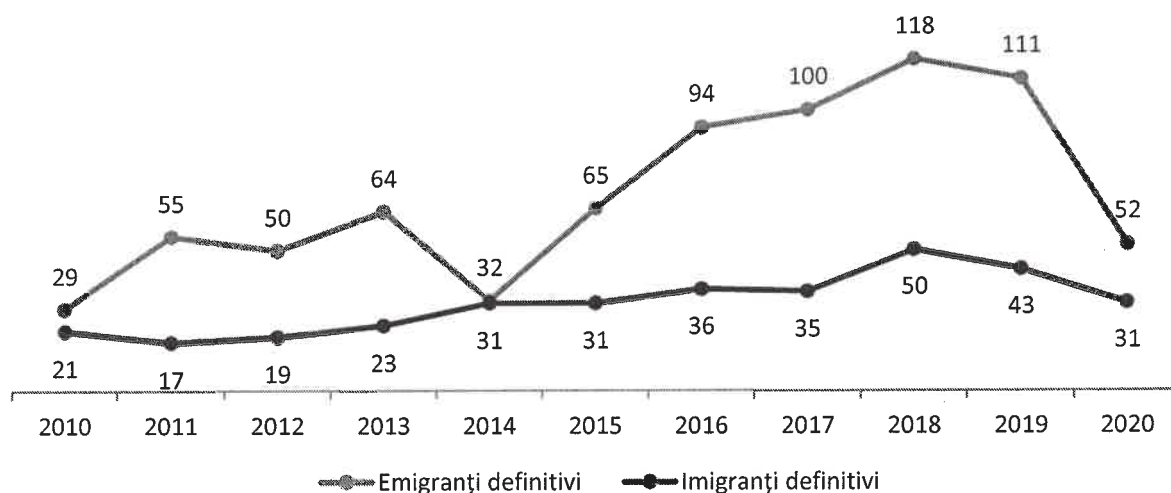
Migrația externă este determinată de oportunitățile de dezvoltare socio-economică pe care cetățenii români doresc să le acceseze, în afara țării, oportunități reprezentate, în principal, de condiții mai avantajoase de muncă și de studiu în țările învecinate, mai dezvoltate sau acces la servicii medicale și sociale mai bune.

Emigrația definitivă a urmat o evoluție fluctuantă, dar cu o valoare în creștere constantă după anul 2014. Anul în care a fost remarcat cel mai ridicat număr de emigranți definitivi este anul 2018 cu 118 astfel de persoane. În anul 2020, se observă o scădere a numărului emigranților definitivi la doar 52. O creștere și la nivelul numărului de imigranți definitivi este observată după anul 2011, iar tot în anul 2018 este observat și cel mai ridicat număr de persoane care au imigrat în municipiul Făgăraș. Cu toate acestea, în perioada analizată au imigrat 337 de persoane, dar au emigrat 770 și astfel diferența dintre numărul de imigranți și cel al emigranților în perioada analizată este de -433.

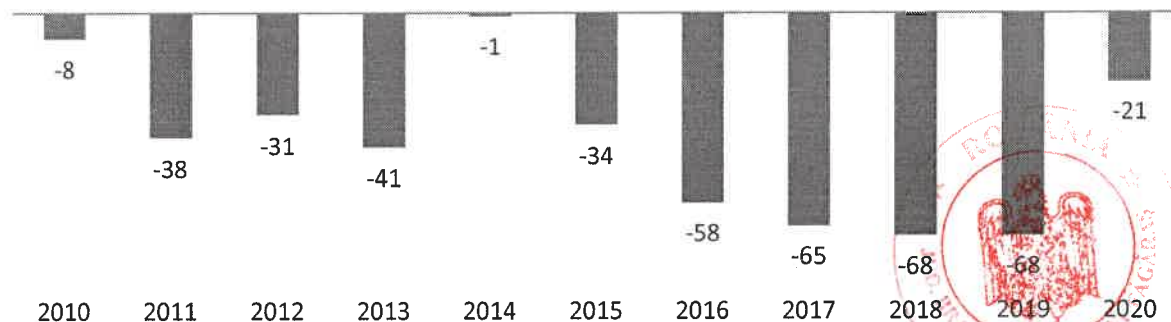
FIGURA 48 EMIGRANȚI DEFINITIVI ȘI IMIGRANȚI DEFINITIVI, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, NUMĂR PERSOANE 2010-2020

Sursa: Tempo INS

Soldul migrator, reprezintă o consecință directă a evoluției emigrației și imigrației definitive. Având în vedere numărul constant mai ridicat al emigranților, solul este unul negativ pe toată perioada analizată și atinge un vârf al valorilor negative în anul 2018 și în anul 2019 cu -68 de persoane în municipiul Făgăraș.

FIGURA 49 SOLDUL MIGRATOR ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, NUMĂR DE PERSOANE, 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie conform datelor de pe Tempo INS

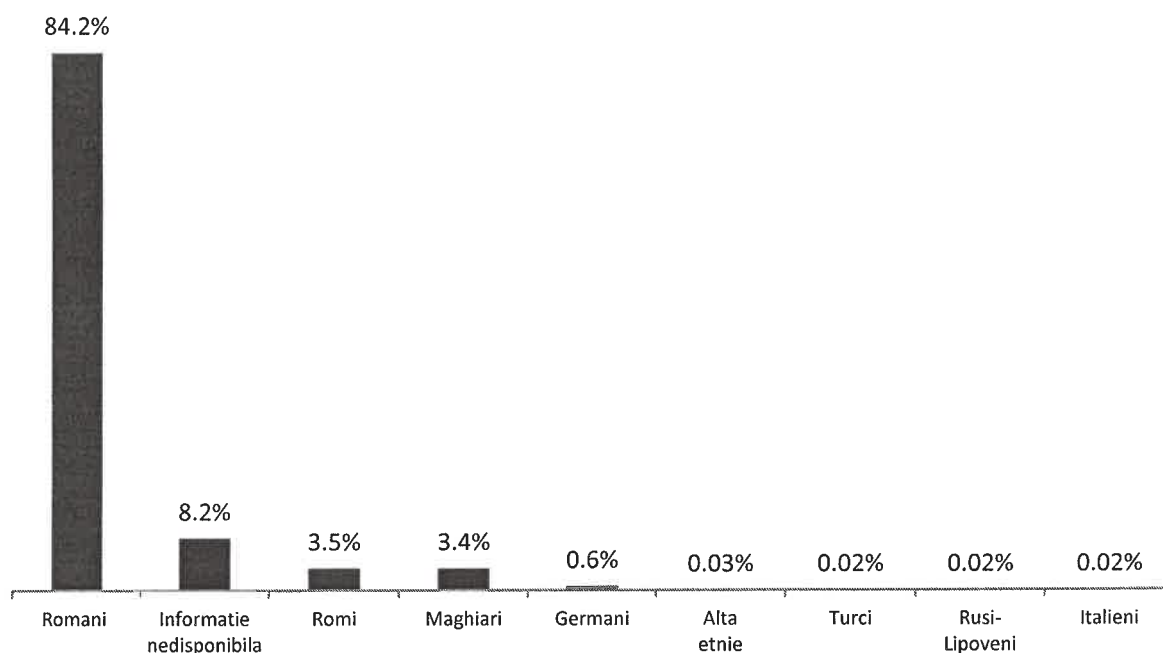

3.4. PROFIL ETNIC ȘI CONFESIONAL

Structura populației după etnie

Structura etnică a municipiului Făgăraș, conform datelor de la recensământul din 2011, nu este foarte diversă, predominând cele trei categorii principale pe care le regăsim la nivelul întregii țări, români, maghiari, romi. Astfel, la nivelul municipiului se evidențiază comunitatea românească în procent de 84,2%, o comunitatea romă cu o pondere de 3,5%, comunitatea maghiară, cu o pondere de 3,4%, comunitatea germană cu o pondere de 0,6% și comunități de turci, ruși-lipoveni și italieni cu o pondere de sub 0,05%.

**FIGURA 50 STRUCTURA ETNICĂ A POPULAȚIEI ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2011
RECENSĂMÂNT**

Sursa: www.recensamantromania.ro, prelucrare proprie

La nivelul județului, situația este aproape asemănătoare. În județul Brașov, comunitatea românească este în proporții de 82,5%, urmată apoi de comunitatea de maghiari în proporții de 7,2% și romi 3,4%. Pe lângă aceștia, în județul Brașov mai trăiesc în proporții de sub 1% comunități de ucraineni, germani, turci, ruși-lipoveni, tătari, sârbi, slovaci, bulgari, croați, greci, italieni, evrei, cehi, polonezi, chinezi, armeni, ceangai, macedoneni și alte etnii.

Structura populației după religie

Structura religioasă de la nivelul municipiului Făgăraș este determinată de diversele etnii care locuiesc aici pe lângă persoanele de etnie română. Cea mai numeroasă confesiune este cea a creștinilor ortodocși cu ponderea de 83,1%. Următoarele locuri sunt ocupate de reformați (1,8%), romano catolici (1,4%) și greco-catolici (1,0%). Restul religiilor prezentate în tabelul de mai jos sunt specifice împreună pentru 4,1% din totalul populației municipiului Făgăraș. La nivelul țării ierarhizarea principalelor confesiuni este în felul următor: Ortodox, romano-catolica, reformata, penticostala și greco-catolica.

TABEL 8 STRUCTURA POPULAȚIEI DUPĂ RELIGIE, ROMÂNIA, JUDEȚUL BRAȘOV ȘI MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2011

RELIGIA	ROMANIA	BRAȘOV	MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ	% DIN TOTAL MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ
Ortodoxa	16.307.004	439.055	25.528	83,1%
Romano-catolica	870.774	17.800	420	1,4%
Reformata	600.932	11.426	568	1,8%
Penticostala	362.314	10.724	193	0,6%
Greco-catolica	150.593	3.401	307	1,0%
Baptista	112.850	1.685	195	0,6%
Adventista de ziua a saptea	80.944	2.180	188	0,6%
Musulmana	64.337	230	8	0,0%
Unitariana	57.686	5.059	84	0,3%
Martorii lui Iehova	49.820	2.455	69	0,2%
Crestina dupa Evanghelie	42.495	2.360	102	0,3%
Crestina de rit vechi	32.558	314	11	0,0%
Evanghelică lutherana	20.168	10.374	156	0,5%
Ortodoxa sarba	14.385	132	*	-
Evanghelică	15.514	1.877	93	0,3%
Evanghelică de confesiune augustana	53.99	1.794	81	0,3%
Mozaica	35.19	77	*	-
Armeana	393	4	-	-
Alta religie	30.557	1.351	33	0,1%
Fara religie	18.917	1.045	28	0,1%
Atei	20.743	885	28	0,1%
Informatie nedisponibila	1.259.739	34.989	2.620	8,5%

Sursa: www.recensamantromania.ro, prelucrare proprie

În anul 2011, municipiul Făgăraș avea 42.325 de locuitori la o suprafață de 36,41km² iar în anul 2021, numărul acestora era de 37948. Astfel, acest lucru prezintă o tendință de scădere a densității populației la nivelul municipiului Făgăraș, în special după anul 2015, cu o rată de scădere de 0,96% pentru perioada analizată de la 1.148 de locuitori pe km² în 2010, la 1.042 km² în 2021. Această evoluție descendentă este influențată de scăderea populației de la nivelul municipiului în ultimii ani cu -9,2%.

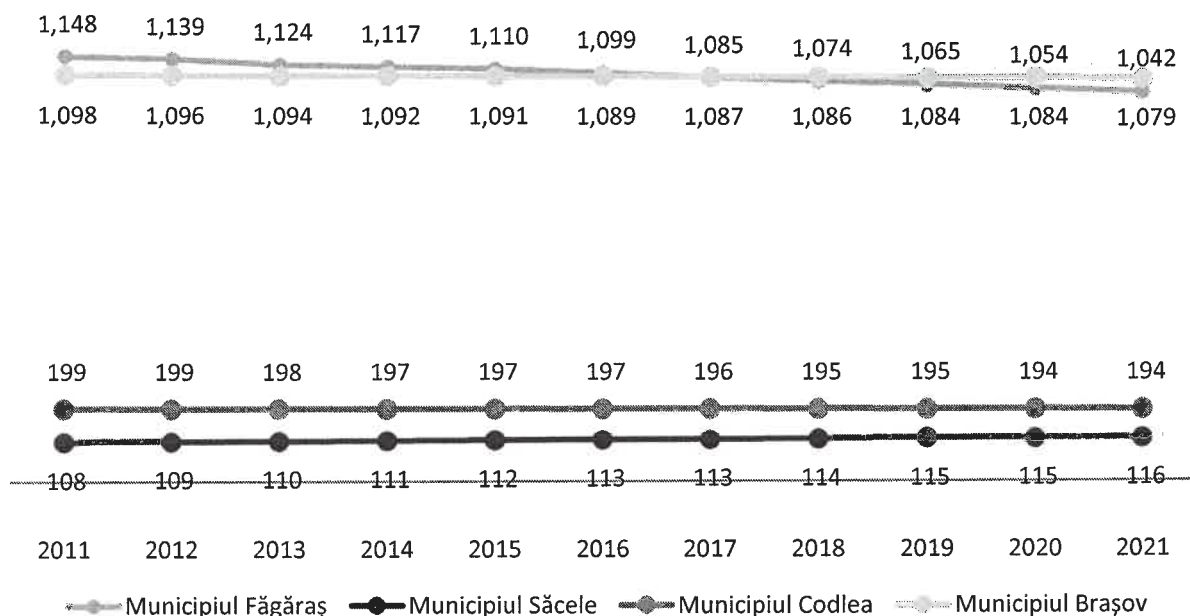
Comparativ cu ale unități administrativ-teritoriale municipii din județ, densitatea populației a fost de asemenea în scădere din anul 2011, până în anul 2021 pentru municipiul Brașov (de la 1.098 în anul 2011 la 1.079 în anul 2021) și pentru municipiul Codlea (de la 199 în anul 2011 la 194 în anul 2021), iar opus acestora, în municipiul Săcele densitatea populației a urmat o creștere constantă (de la 108 în anul 2011 la 116 în anul 2021). Prin urmare, tendința de la nivelul municipiului

Făgăraș este asemănătoare cu tendința majorității municipiilor din județ, cu mențiunea că la nivelul acestuia se remarcă cea mai ridicată rată de scădere a densității locuirii.

FIGURA 51 DINAMICA DENSITĂȚII LOCUIRII ÎN MUNICIPIILE DIN JUDEȚUL BRAȘOV, 2011-2021, KM²

Sursa: www.recensamantromania.ro, prelucrare proprie

3.5. ZONE DEZAVANTAJATE DIN PUNCT DE VEDERE SOCIO-ECONOMIC ȘI AL INCLUZIUNII SOCIALE

„Atlasul zonelor urbane marginalizate din România” definește zonele urbane „marginalizate” ca „zone intraurbane, sărace, izolate din punct de vedere social, caracterizate prin excluziune socială, concentrare de persoane cu nivel scăzut de capital uman cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire”.²³

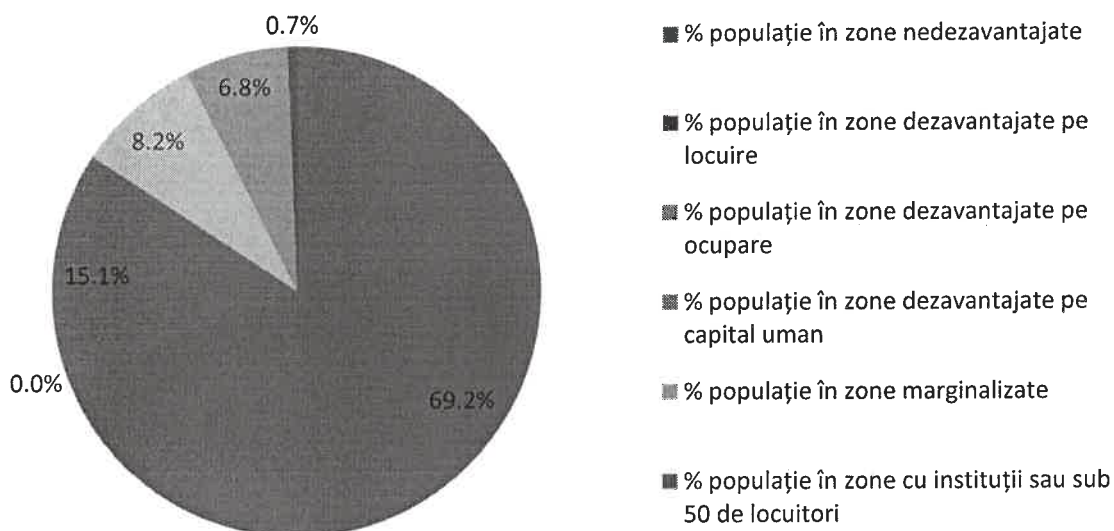
La nivelul populației municipiului Făgăraș, în Atlasul zonelor urbane marginalizate se precizează faptul că un procent de 69,2% locuiesc în zone nedezavantajate, în timp ce 15,1% locuiesc în zone dezavantajate pe ocupare, 8,2% locuiesc în zone dezavantajate pe capital uman, 6,8% locuiesc în zone marginalizate, iar 0,7% locuiesc în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori.

²³ „Atlasul zonelor urbane marginalizate din România”, Banca Mondială, 2016

FIGURA 52 POPULAȚIA PE TIPURI MEDII DE LOCUINȚE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

Sursa: „Atlasul zonelor urbane marginalizate din România”, Banca Mondială, 2016

Conform Atlasul zonelor urbane marginalizate din România realizat de Banca Mondială în anul 2016, următoarea imagine prezintă delimitarea comunităților marginalizate declarate de către autoritățile locale, cu accent pe cartierul Combinat ce însuma circa 1654 de locuitori.

FIGURA 53 COMUNITĂȚI MARGINALIZATE DECLARATE DE AUTORITĂȚILE LOCALE

Legenda

Limita intravilan

Tipuri de comunități urbane marginalizate

- Zone de tip ghetou cu blocuri
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori
- Zone de tip mahala cu case
- Zone de tip mahala cu adăposturi improvizate
- Zone de locuințe sociale modernizate
- Zone istorice (centrale) cu locuințe sociale și/ sau clădiri ocupate abuziv
- Zone mixte

(număr) Estimare număr locuitori în zonă

Cartografie: ESRI, ArcGIS 10.1

Sursa: „Atlasul zonelor urbane marginalizate din România”, Banca Mondială, 2016

3.6. CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII POSIBILE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>Densitatea populației este în scădere - acest aspect are impact asupra modului de utilizare a teritoriului, dar și asupra nivelului de echipare a locuințelor cu dotările necesare.</p> <p>Tendința de creștere a gradului de dependență demografică dintre populația activă și inactivă este în creștere, favorizând apariția unor dezechilibre pe termen mediu și lung din perspectiva susținerii grupurilor inactice de către salariați.</p>	<p>Implementarea de măsuri care să aibă în vedere utilizarea eficientă a teritoriului, pentru a limita fenomenul de suburbanizare.</p> <p>Măsuri de încurajare a natalității prin oferirea de stimulente familiilor tinere, asigurarea infrastructurii suport și de educație în toate etapele de creștere a copilului (creșe, locuri de joacă, grădinițe, after-school, centre de competențe – ex. robotică, școli și licee performante, universități recunoscute prin calitatea actului educațional).</p> <p>Creșterea calității vieții prin măsuri ce vizează factorii de mediu, transport și servicii publice de calitate, pentru a încuraja familiile tinere să locuiască în municipiul Făgăraș.</p> <p>Măsuri de retenție a forței de muncă la nivelul municipiului ce vizează dezvoltarea investițiilor, creșterea calității ofertei educaționale și corelarea acestora cu piața forței de muncă.</p>
<p>Accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică, similar nivelului regional și național.</p>	<p>Măsuri privind sprijinirea grupurilor dependente (vârstnicii) în procesul de îmbătrânire activă (servicii sociale și comunitare diversificate, adaptarea serviciilor publice la nevoile și posibilitățile acestora, servicii medicale și de geriatric de calitate).</p> <p>Integrarea vârstnicilor în programe suport pentru alte tipuri de servicii, precum asistarea copiilor în creșe și grădinițe.</p>
<p>Din totalul populației rezidente în municipiul, 30,8% din populație locuiește în zone dezavantajate.</p>	<p>Realizarea de intervenții punctuale în zonele marginalizate care să țintească problemele specifice ale populației dezavantajate. Asigurarea unei palete largi de servicii sociale: locuințe sociale, servicii de asistență socială, inclusiv beneficii sociale.</p>

4. PROFIL ECONOMIC

4.1. CONTEXT ECONOMIC REGIONAL

Județul Brașov se poziționează pe primul loc la nivelul regiunii Centru în ceea ce privește Produsul Intern Brut, cu o valoare de 7441,79 mil. EUR în anul 2019, acesta contribuind cu 30,2% la producția de bunuri și servicii din totalul regional, cu 0,8 puncte procentuale mai mult față de nivelul anului 2014. Economia județului Brașov este cea mai dezvoltată dintre județele regiunii Centru pe baza unor avantaje comparative, cum ar fi conectivitatea și accesibilitatea bună, un profil turistic bine conturat și o industrie manufacturieră dezvoltată. Evoluția în perioada 2014-2019 a PIB-ului județului Brașov (exprimat în standardul puterii de cumpărare – PPS) a fost de 42,7%, valoare comparabilă la nivel regional cu cea a județului Alba (41,5%) (unde se remarcă mai degrabă un efect de bază mai pronunțat, în condițiile unui PIB inițial redus), însă cu aproximativ 4 puncte procentuale sub creșterea medie la nivel regional, dar aproximativ la fel cu evoluția PIB-ului național. Conform datelor referitoare la distribuția teritorială a cifrei de afaceri pentru companiile din județul Brașov, municipiul Făgăraș contribuie cu aproximativ 1,8% la PIB-ul județean, acesta fiind un centru economic secundar.

Contribuția județelor la produsul intern brut al regiunii centru în anul 2019, %

FIGURA 54 CONTRIBUȚIA JUDEȚELOR LA PRODUSUL INTERN BRUT AL REGIUNII CENTRU ÎN ANUL 2019, %

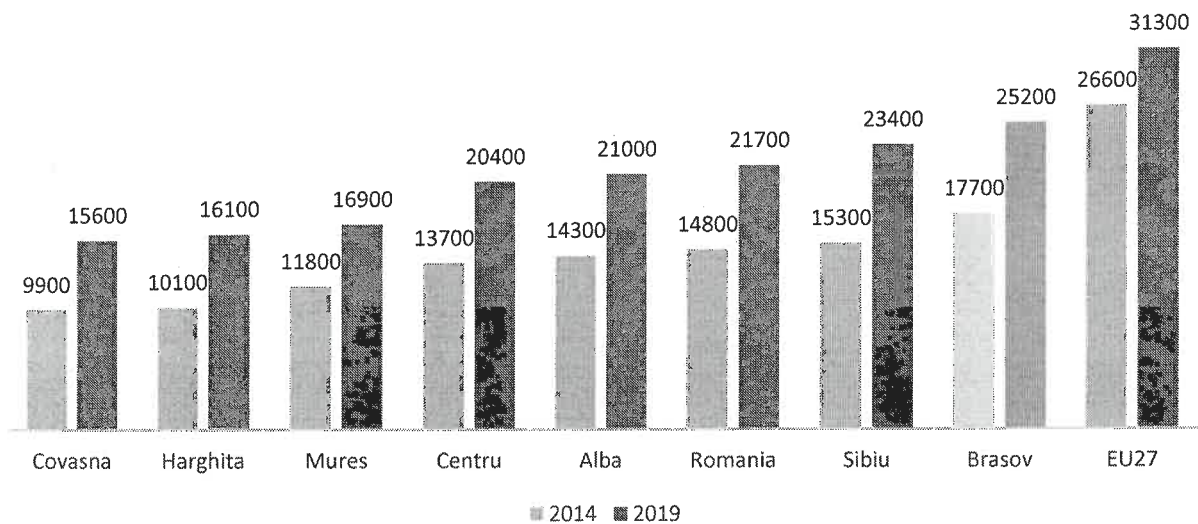
Sursa: Baza de date Eurostat, calcule proprii

În urma înregistrării unei creșteri economice, calitatea vieții cetățenilor este mai bună, fapt care se reflectă și în nivelul mai ridicat al PIB-ului per locuitor (PPS). Conform datelor Eurostat, în 2019 județul Brașov înregistra cea mai mare valoare la nivel regional a acestui indicator, de 25.200 EUR/loc, situându-se peste mediile regionale și naționale (21.700 EUR/loc). Din perspectiva convergenței economice, ce implică tendința de apropiere față de media UE27 a nivelului PIB/locuitor, județul Brașov a înregistrat un progres important în perioada 2014-2019, crescând de la 66% din media UE 27, la 80% din această medie. Prin comparație cu regiunile considerate la nivelul Uniunii Europene ca fiind rămase în urmă din perspectiva decalajelor față de nivelul de dezvoltare și bunăstare în plan european (valoare de aproximativ 75% considerată pentru aceste regiuni), județul Brașov înregistrează așadar o evoluție bună, trecând de acest prag. Mai mult,

valoarea PIB-ului per locuitor în Brașov s-a menținut peste valoarea națională a acestui indicator, înregistrând doar o ușoară scădere, de la 19,6% la 16,1% (peste media națională) între 2014 și 2019.

FIGURA 55 EVOLUȚIA COMPARATIVĂ A PIB/LOCUITOR LA NIVELUL REGIUNII CENTRU, 2014 VS. 2019

Sursa: Baza de date Eurostat, calcule proprii

4.2. STRUCTURA ECONOMICĂ A MUNICIPIULUI

Inițial, dezvoltarea economică a municipiului Făgăraș s-a bazat pe comercializarea produselor agricole din zonă și activitatea micilor meșteșugari. Orașul a cunoscut o transformare radicală economică și socială în perioada comunistă, fiind supus unui proces de urbanizare și industrializare accelerată. Profilul economic al municipiului a devenit unul monoindustrial iar fondul construit s-a dezvoltat spre a permite integrarea afluxului de forță de muncă necesară dezvoltării industriei chimice.

Majoritatea populației rezidente era angajată la Combinatul chimic din Făgăraș, unul dintre cele mai mari din România la vremea respectivă. După 1989, dependența aproape totală de o singură întreprindere a produs mutații dramatice în oraș. Redimensionarea industriei grele din anii '90, care ori consuma prea multă energie, ori pierduse piețe de desfacere, a dus la împărțirea combinatului în mai multe firme cu capital românesc sau străin. Restructurările pre- și post-privatizare au fost însoțite de disponibilizări masive. Dacă în 1995, jumătate din totalul persoanelor de vârstă activă (15-64) avea un loc de muncă, în 2010 rata de ocupare a scăzut la 33%. Lipsa locurilor de muncă a marcat puternic centrul urban, dar ea nu e singura cauză a depopulării. În special pentru tineri, oportunitățile de viață socială după orele de lucru sunt la fel de importante ca existența acestora, iar ridicarea restricțiilor de a munci în alte țări și explozia de oportunități alternative au fost o parte din cauzele apariției procesului de depopulare (numărul locuitorilor a scăzut între 1995 și 2010 cu 20%). Migrația tinerilor către alte orașe, dar mai ales către alte țări (Italia, Spania, Germania etc.) a fost evidentă și se reflectă în structura pe vârste a populației. Comunitatea îmbătrânește, se nasc din ce în ce mai puțini copii: rata natalității e mult sub media națională, fiind chiar mai scăzută decât în alte zone cu probleme similare.

Încă anul 1926 este înființată de către „Prima Societate Română de Explosivi” o nouă societate sub denumirea „Societatea Română de explozivi Nitramonia”, cu scopul construirii pe aceeași platformă din Făgăraș a unei fabrici de acid azotic și nitrat de amoniu, cât și de alte materii prime

necesare pentru producția de materiale explozive. În anul 1938, când era tot mai evidentă perspectiva declanșării unei noi conflagrații mondiale, astfel că producția la fabricile din Făgăraș a crescut vertiginos, profilându-se pe produse necesare pentru război (Ministerul Înzestrării Armatei a contractat activitatea platformei industriale de la Făgăraș pentru pulberi și trotil). Fabrica Nitramonia și-a dublat capacitatea de producție, astfel că s-a decis construirea unei fabrici proprii de amoniac și a unei fabrici pentru regenerarea acidului sulfuric.

În urma actului naționalizării, societatea își schimbă numele și funcționează sub numele de "Combinatul Chimic Făgăraș" pe toată perioada regimului comunist, având o gamă foarte variată de produse precum: explozivi, îngrășăminte chimice, săruri anorganice, produse organice, rășini fenolice, gaze industriale, mase plastice. Combinatul chimic din Făgăraș a fost unul dintre coloșii industriei chimice românești din perioada comunistă și un punct de referință al industriei județului Brașov. Întinsă pe 650 ha, fabrica exporta în toată lumea produsele chimice obținute la Făgăraș. Tot aici, exista cea mai mare fabrică de explozivi din România, iar în combinat lucrau la acea vreme peste 12.000 de oameni. Activitatea economică intensă din cadrul uzinei a dus la extinderea municipiului Făgăraș, dar și la dezvoltarea economică a acestuia. Nitramonia reprezenta un simbol la nivel național, majoritatea familiilor din Făgăraș având angajate în cadrul platformei cel puțin un membru al familiei. După 1989 combinatul s-a transformat în societate comercială, luând denumirea de S.C. Nitramonia S.A. Făgăraș.

La sfârșitul epocii comuniste, Făgărașul avea o industrie destul de diversificată care asigura 30.000 de locuri de muncă. Pe lângă coloșii industriali, precum platforma chimică Nitramonia, UPRUC, Economica și IPIC, municipiul avea și o rețea destul de bine pusă la punct de producție de alimente și băuturi, existând întreprinderi pentru prelucrarea cărnii și laptelui și producția de pâine. Rând pe rând, după 1990, toate acestea au dispărut, iar în decurs de câțiva ani, secțiile de producție ale Combinatului Chimic s-au închis una câte una, acesta a fost vândut. Pentru că Nitramonia nu avea numai active în cadrul halelor, ci și stadion, ștrand, bază sportivă, bloc de locuințe, grădiniță, seră (pe circa 8 hectare), un club, iar la munte un hotel cu păstrăvărie, acestea au fost vândute pe baza unor înțelegeri private.

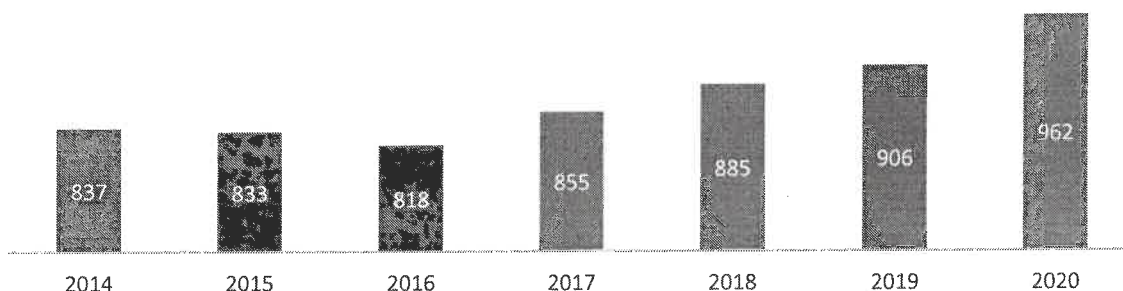
Economia Municipiului Făgăraș a cunoscut o restructurare dramatică după 1989. Astfel, între 1992 și 2011, numărul de locuri de muncă în industrie a scăzut de la peste 12 mii la puțin peste 3 mii de salariați. Principalele ramuri industriale în Făgăraș erau industria chimică, industria construcțiilor de mașini, ce angaja 3.626 persoane, industria textilă și de confecții (566 salariați) și industria alimentară (426 salariați).

ÎNTRINDERI ACTIVE | Conform Institutului Național de Statistică, în municipiul Făgăraș, în anul 2020 însă existau 962 de întreprinderi active, cu 14,9% mai multe decât în anul 2014. Întreprinderile active din municipiu reprezintă 4.2% din numărul total de întreprinderi din județ, generează 1,9% din cifra de afaceri și antrenează 3,2% din numărul de salariați din județul Brașov. Totuși, deși municipiul Făgăraș a înregistrat un ritm de creștere de 14,9% a numărului de întreprinderi active, acest ritm este inferior celui înregistrat la nivel județean (+27,1%), regional (+18,7%), la nivelul municipiului Brașov (+22,7%). De asemenea, municipiul Făgăraș a înregistrat un ritm de creștere mai lent decât celelalte municipii din județ: Codlea (+28,5%) și Săcele (+27%).

FIGURA 56 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE ÎN PERIOADA 2014-2020, LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

Sursa: eDemos INS

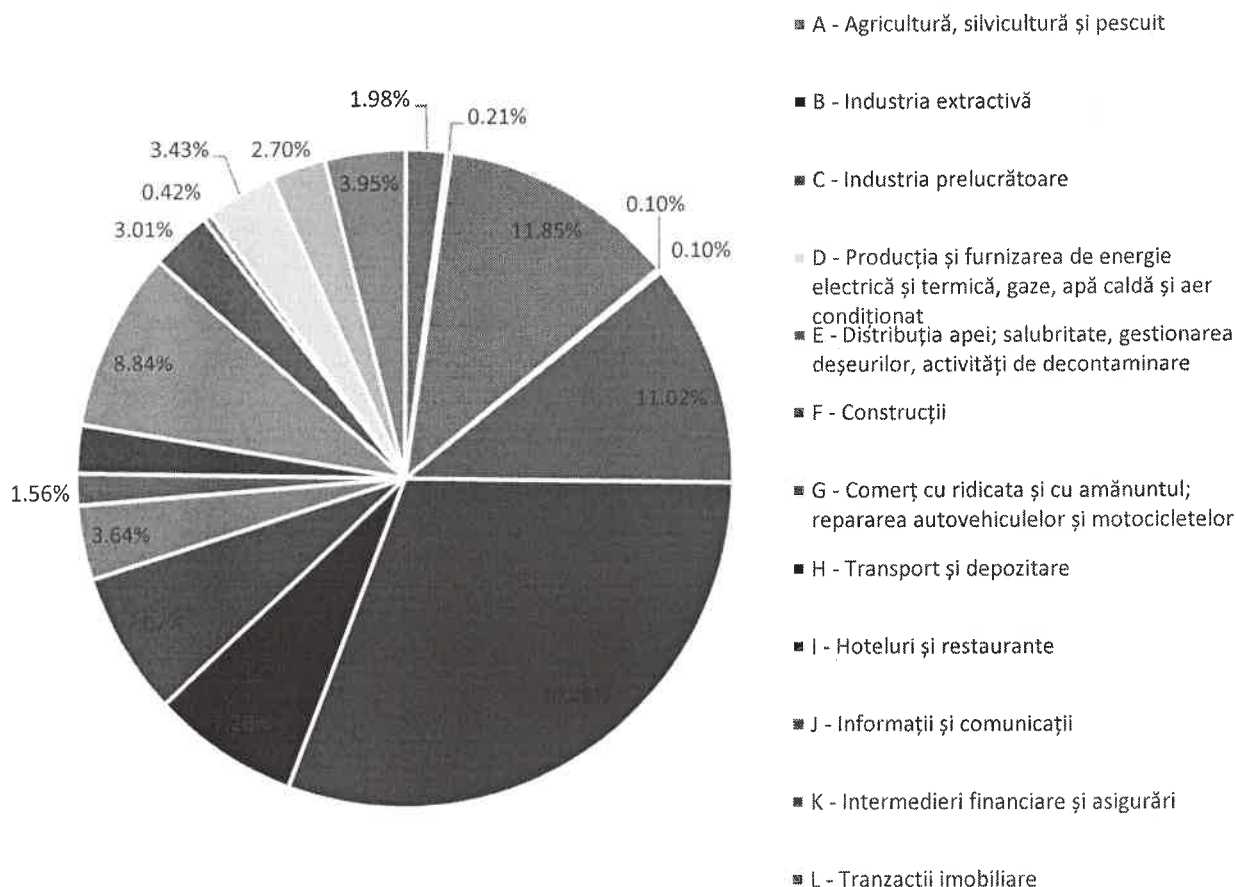
TABEL 9 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A EVOLUȚIEI ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE ÎN MUNICIPIILE DIN JUDEȚUL BRAȘOV, 2014-2020

	2020	2014	DINAMICĂ
Județul Brașov	22.765	17.914	27.1%
Regiunea Centru	70.174	59.135	18.7%
Municipiul Brașov	13.844	11.285	22.7%
Municipiul Codlea	662	515	28.5%
Municipiul Făgăraș	962	837	14.9%
Municipiul Săcele	998	786	27.0%

Sursa: eDemos INS

În ceea ce privește structura întreprinderilor active pe secțiuni CAEN, la nivelul municipiului Făgăraș pot fi identificate câteva ramuri economice care sunt mai reprezentative pentru peisajul economic din oraș: G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor – cu 30,5% din totalul de întreprinderi, C – Industria prelucrătoare – 11,85%, și F – Construcții 11%. Astfel, observăm că aceste 3 ramuri reunesc peste 50% din numărul de întreprinderi active. Totuși, următoarele 50% din întreprinderi sunt distribuite în mai multe sectoare, cu ponderi medii, ceea ce indică o diversificare a economiei locale.

FIGURA 57 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE PE SECȚIUNI CAEN, ÎN ANUL 2020, ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

Sursa: eDemos INS

În ceea ce privește densitatea întreprinderilor active, calculată ca un raport al numărului de firme la 1.000 de locuitori, municipiul Făgăraș înregistra o valoare de 25,1 întreprinderi per 1.000 de locuitori, în creștere cu 22,4% față de anul 2014 (20,6 întreprinderi / 1.000 locuitori). Totuși, într-o abordare comparativă, municipiul Făgăraș înregistrează o valoare inferioară mediei județene (27,1 firme active / 1.000 locuitori), regionale (25,6 firme active / 1.000 locuitori) și naționale (25,8 firme active / 1.000 locuitori). De asemenea, valori superioare au înregistrat și celelalte municipii din județ: Brașov (35,7 firme active / 1.000 locuitori), și municipiile cu caracteristici socio-demografice similare: Săcele (26,7 firme active / 1.000 locuitori) și Codlea (47,8 firme active / 1.000 locuitori).

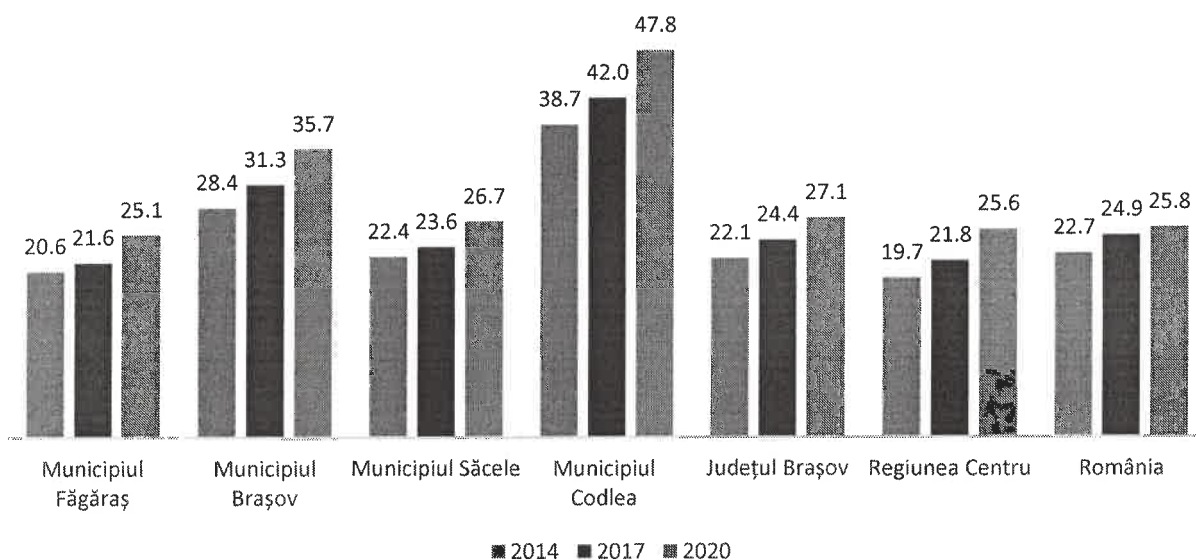
În dinamică, față de anul 2014, municipiul Făgăraș a înregistrat o creștere relativă a densității întreprinderilor de 22%, ritm de creștere superior înregistrat la nivel de țară (14%), și la nivelul municipiului Săcele, însă inferior municipiului Brașov (25%), municipiului Codlea (24%), județului Brașov (24%), regiunii Centru (31%). Din alt punct de vedere, în intervalul 2014-2020, municipiul Făgăraș a înregistrat o medie a ratei de creștere a densității întreprinderilor active de 3,4%, valori similare cu media județeană și peste media națională (2,2%), dar sub media regională (4,6%), și sub media municipiilor din județ: Brașov (3,9%), Săcele (4,0%), Codlea (3,6%). Această situație vorbește despre necesitatea de a implementa măsuri de stimulare a antreprenoriatului, prin

oferirea de facilități, servicii suport, infrastructură de afaceri și suport și acces la programe de mentorat, antreprenoriat, management, etc.

FIGURA 58 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A DENSITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE, FIRME/1000 LOCUITORI, ÎN ANII 2014, 2017 ȘI 2020

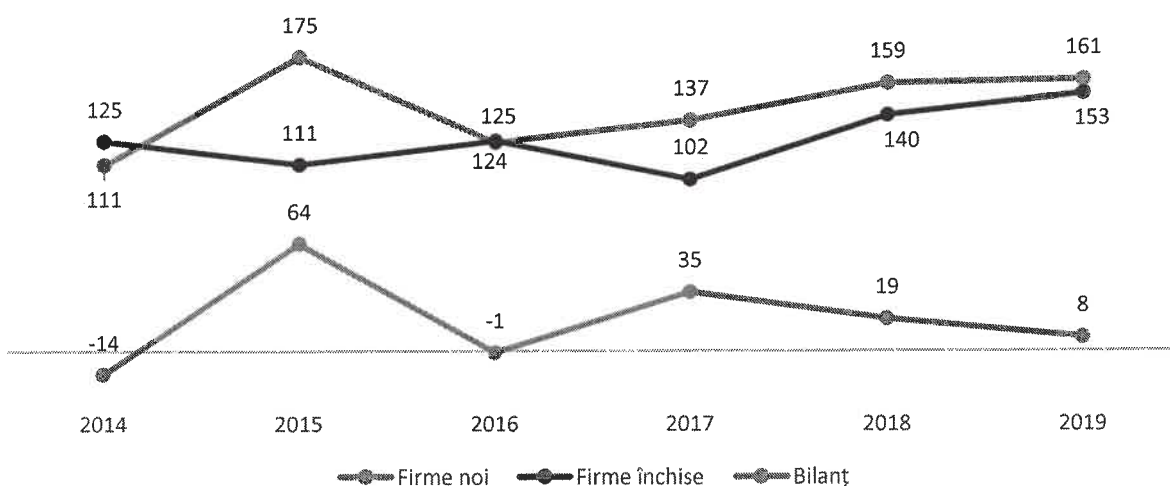
Sursa: eDemos INS

DINAMICA ANTREPRENORIALĂ | În perioada 2014-2019, dinamica antreprenorială a municipiului Făgăraș este descrisă de un bilanț total de +111 întreprinderi. O analiză în detaliu scoate în evidență faptul că la nivelul municipiului au fost înregistrați ani când numărul de întreprinderi închise a depășit numărul întreprinderilor noi: 2014 (111 firme noi și 125 de firme închise) și 2016 (124 de firme noi și 125 de firme închise). Ultimele date disponibile fac referire la anul 2019, în care au fost înființate în oraș 161 de firme noi, și au fost închise 153, rezultând astfel un bilanț pozitiv de 8 întreprinderi. În altă ordine de idei, numărul de întreprinderi închise a fost cel mai mare în anul 2019, ceea ce reprezintă o situație alarmantă pentru mediul antreprenorial din oraș. În același context, este de luat în considerare și impactul crizei economice cauzată de pandemia de Covid-19 și de conflictul militar din Ucraina. Astfel, antreprenoriatul în municipiul Făgăraș necesită măsuri de stimulare, pentru a diversifica și a crește economia locală. Acest fapt poate fi realizat prin creșterea accesului antreprenorilor locali la resurse de informare și educare privind modalitățile de gestionare a afacerilor, relația cu clienții / furnizorii, oportunitățile de finanțare disponibile și gestionarea proiectelor, iar în acest sens primăria municipiului Făgăraș are deja în desfășurare un proiect de realizare a unui incubator de afaceri la nivel local.

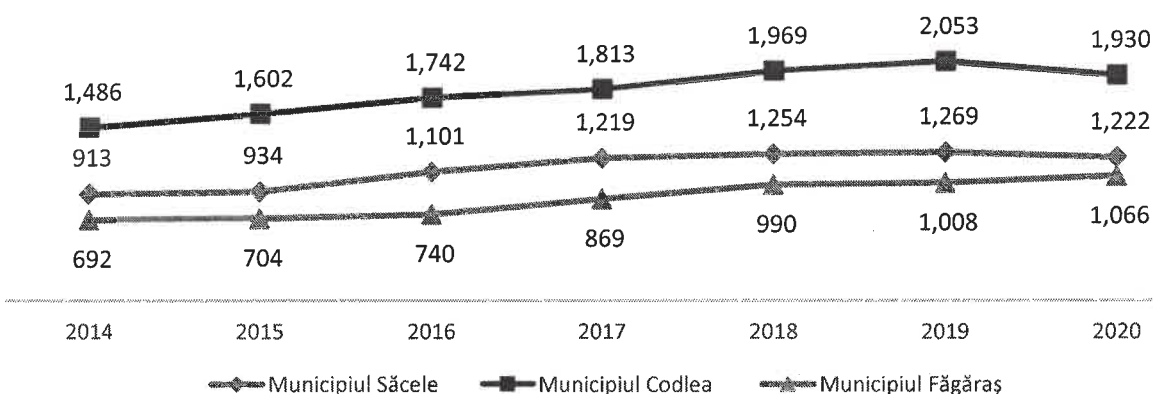
FIGURA 59 NUMĂRUL DE ÎNTREPRINDERI NOI ȘI ÎNTREPRINDERI ÎNCHISE, ÎN PERIOADA 2014-2019, ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

Sursa: eDemos INS

REZULTATELE ÎNTREPRINDERILOR ACTIVE | Conform Institutului Național de Statistică, întreprinderile active din municipiul Făgăraș au înregistrat o cifră de afaceri de 1,066 mil. lei, în creștere cu 54,1% față de anul 2014, în moneda RON. Totuși, întreprinderile din municipiul Făgăraș au înregistrat o cifră de afaceri mai mică decât celelalte municipii cu caracteristici similare (Săcele și Codlea), însă a înregistrat un ritm de creștere superior mediei regionale (46,6%), județene (51,8%), a municipiului Brașov (45,4%) și a municipiilor Săcele (33,9%) și Codlea (30%).

FIGURA 60 EVOLUȚIA CIFREI DE AFACERI ÎNREGISTRATĂ DE ÎNTREPRINDERILE ACTIVE DIN MUNICIPIILE FĂGĂRAȘ, CODLEA ȘI SĂCELE, ÎN PERIOADA 2014-2020

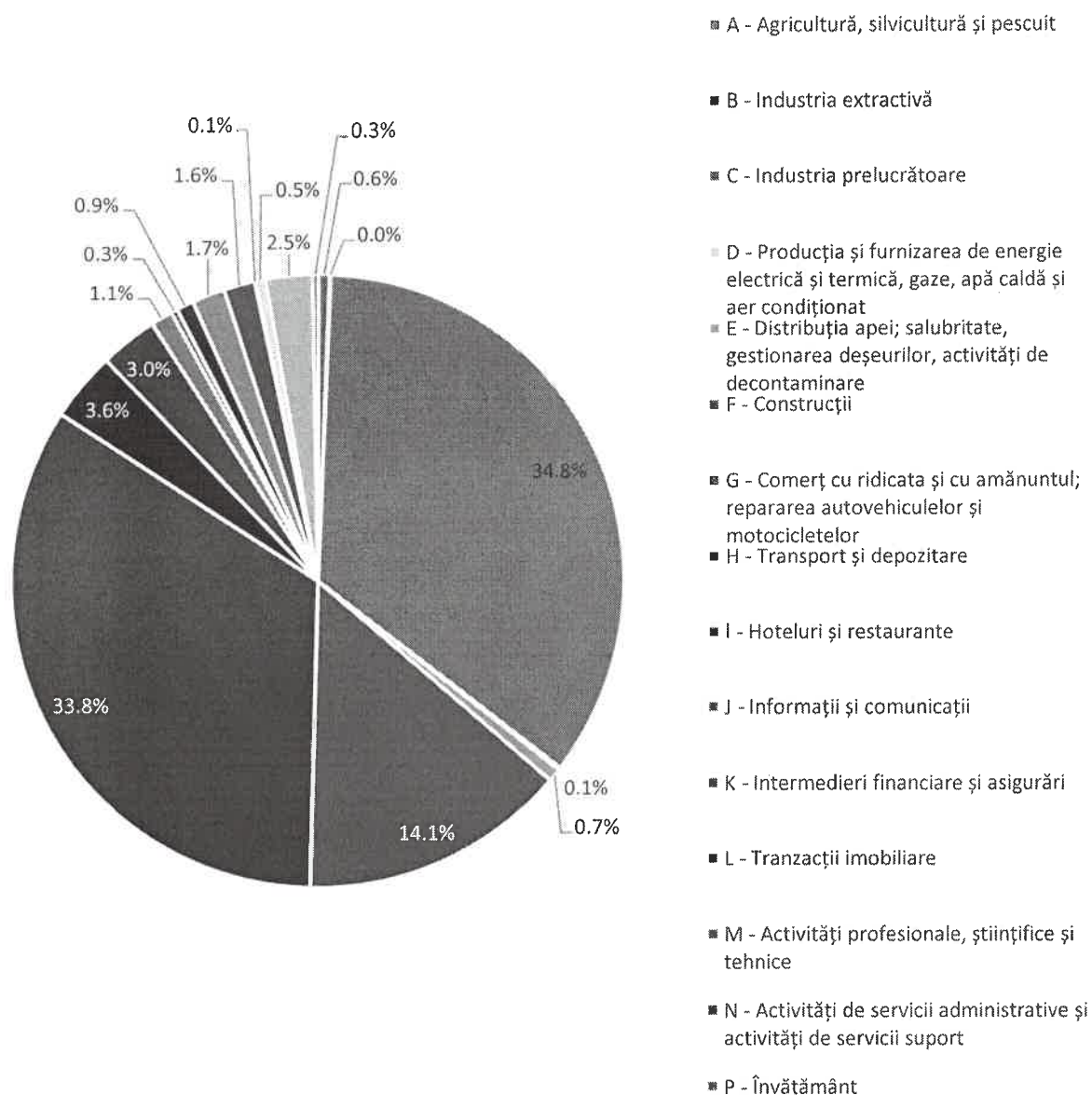
Sursa: eDemos INS

Astfel, municipiul Făgăraș înregistrează cea mai înaltă rată de creștere a cifrei de afaceri generată de întreprinderile active, față de celelalte municipii din județul Brașov. Conform datelor din 2020, la nivelul municipiului pot fi identificate trei ramuri economice cu impact semnificativ în economia locală: C – Industria prelucrătoare, G – Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor și F – Construcții. În total, întreprinderile active din aceste trei ramuri contribuie cu 82,7% la cifra de afaceri totală din oraș la nivelul anului 2020, fapt care indică o slabă diversificare economică. Pe de altă parte la nivelul orașului există o prezență slabă a

firmelor din domenii cu valoare adăugată brută sporită și cu nivel de salarizare mai înalt, precum IT&C, intermediari financiare și asigurări, activități profesionale, științifice și tehnice – ponderea acestora din urmă fiind foarte mică în totalul cifrei de afaceri.

FIGURA 61 PONDEREA SECTOARELOR ECONOMICE DIN TOTALUL CIFREI DE AFACERI ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2020

Sursa: eDemos INS

Continuând raționamentul, la nivelul municipiului, în perioada 2014-2020, cele mai dinamice sectoare ale economiei în funcție de evoluția cifrei de afaceri au fost: C - Industria prelucrătoare (+42,1%), F - Construcții (+235,1%), E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+99,1%), P - Învățământ (+1.069%), L - Tranzacții imobiliare (+223,8%), M - Activități profesionale, științifice și tehnice (+125%), etc. De partea cealaltă, o scădere a cifrei de afaceri a fost înregistrată în sectoarele: A - Agricultură, silvicultură și pescuit (-42,7%), B - Industria extractivă (-90,4%), HORECA (-37%), D - Producția și furnizarea de energie

electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-61,3%). Totuși, este important de menționat că aceste valori indică o creștere în moneda RON, fără a fi efectuate actualizări cu inflația.

Cea mai importantă structură de sprijin pentru afaceri de la nivelul municipiului Făgăraș în prezent este Camera de Comerț și Industrie Brașov, reprezentanța Făgăraș. Aceasta a fost înființată în 1992, fiind prima entitate a unei camere de comerț din România care desfășoară activitate într-o altă locație decât cea a reședinței de județ și activează în concordanță cu prevederile statutului CCI Brașov. Misiunea acesteia, ca și a Camerei de Comerț și Industrie, este de a crea, dezvolta și menține un mediu de afaceri flexibil, care să poată genera dezvoltare economică sustenabilă și creșterea calității vieții. În acest sens, reprezentanța Făgăraș din cadrul CCI Brașov oferă următoarele servicii:

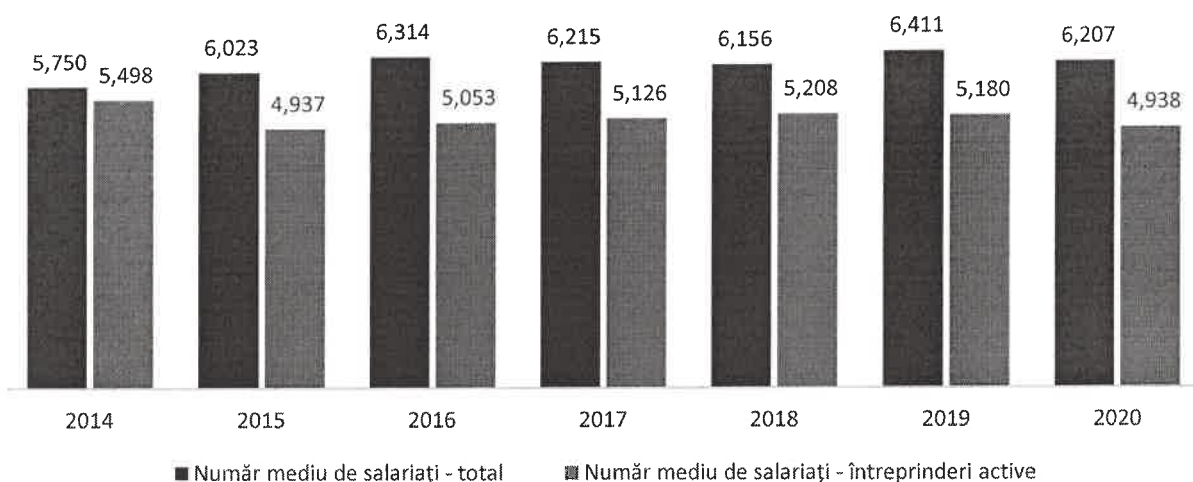
- Consultanță și asistență pentru constituirea societăților comerciale, modificarea actelor constitutive ale societăților comerciale, întocmirea documentelor pentru suspendarea sau reînceperea activității, obținerea certificatelor constatatoare și de onorabilitate pentru IMM-uri, etc. Serviciile de consultanță și asistență în domeniul afacerilor sunt disponibile și pentru conceperea și lansarea afacerilor—de la planificarea strategică și operativă a afacerilor la elaborarea de planuri de afaceri, studii de fezabilitate și studii de marketing.
- Sprijin în dezvoltare: organizația pune la dispoziție baze de date utilizate în marketing pentru dezvoltarea afacerilor, servicii de promovare a firmelor și afacerilor, dar și informații comerciale privind partenerii de afaceri, produse și servicii, prețurile, concurența și evoluțiile acestora.
- Accesare de fonduri: oferirea de consultanță și asistență pentru accesarea de fonduri structurale și obținerea de finanțări prin programe ale Uniunii Europene. Entitățile economice pot beneficia și de servicii de consultanță și redactare a proiectelor, planurilor de afaceri și studiilor de fezabilitate.

La nivel municipal, infrastructura de sprijin a afacerilor necesită o dezvoltare și diversificare, pentru a stimula antreprenoriatul și creșterea economică, ceea ce pe termen lung înseamnă locuri de muncă noi, diversitate economică, creșterea calității vieții, etc. De asemenea, la nivelul municipiului Făgăraș funcționează un parc industrial (SC Nitroparc SRL), care începând cu anul 2016 a înregistrat o creștere ușoară a cifrei de afaceri și profitului, însă și o creștere a datoriilor. În 2022, Consiliul Local împreună cu alți actori locali din peisajul economic au inițiat demersuri pentru dezvoltarea acestuia, dorindu-se extinderea parcului și creșterea numărului de întreprinderi care își desfășoară activitatea în aria acestuia.

4.3. PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI RESURSA UMANĂ

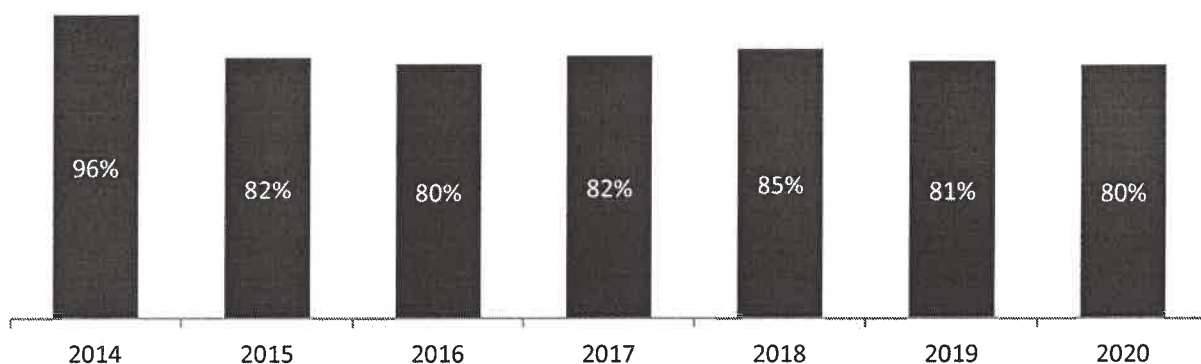
Conform Institutului Național de Statistică, în municipiul Făgăraș, în anul 2020 erau 6.207 de salariați, dintre care 4.938 în întreprinderile active (sectorul privat al economiei). În dinamică, față de anul 2014, numărul total de salariați din municipiu a crescut cu 7,9%, în timp ce numărul de angajați din întreprinderile active a scăzut cu 10,2%. Aceste dinamici susțin concluzia că angajatorii din sistemul public și locurile de muncă oferite de aceștia (spitale, primării, instituții publice, etc.) sunt mai atractive decât cele din mediul privat local.

FIGURA 62 EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL MEDIU DE SALARIAȚI ȘI A NUMĂRULUI MEDIU DE SALARIAȚI DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE

Sursa: prelucrare după datele Tempo INS

O altă descrescere a fost înregistrată în ceea ce privește ponderea salariaților din întreprinderile active în numărul total de salariați. Astfel, în anul 2020, aceasta era de 80%, față de 96% în anul 2014. Totuși, această pondere indică un mediu de afaceri sustenabil, care poate să se dezvolte și să se autosustină. În altă ordine de idei, în contextul pandemiei de COVID-19 și a conflictului militar din Ucraina, precum și a crizei economice rezultate din aceste două evenimente, mediul de afaceri poate stagna și mai mult, ceea ce poate crește atractivitatea sectorului public pentru forța de muncă.

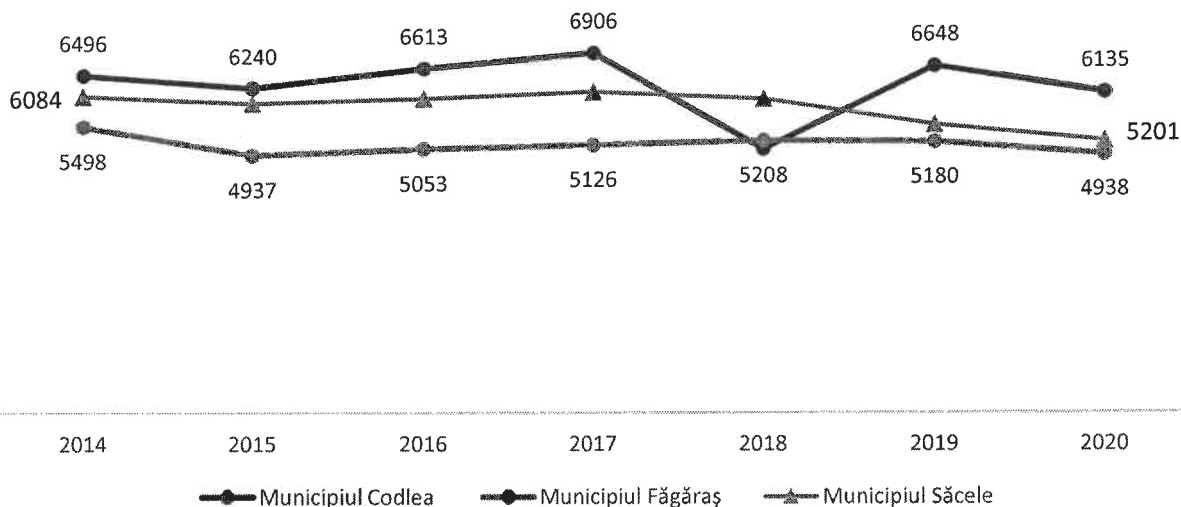
FIGURA 63 EVOLUȚIA PONDERII SALARIAȚILOR DIN ÎNTREPRINDERILE ACTIVE ÎN TOTALUL SALARIAȚILOR DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

Sursa: prelucrare după datele Tempo INS

Comparativ cu municipiile din județ cu caracteristici socio-demografice similare, deși municipiul Făgăraș este mai mare din punct de vedere al populației, acesta are un număr mai redus al salariaților din întreprinderile active (sectorul privat). Acest fapt poate fi explicat prin diferențele pe care le întâmpină aceste orașe în ce privește structura demografică, dezvoltarea antreprenariatului și atragerea de investiții străine pentru crearea a noi locuri de muncă. Din alt punct de vedere, se poate observa că în municipiile Codlea, Făgăraș și Săcele, în dinamică, este înregistrat un declin al numărului de salariați din întreprinderile active.

FIGURA 64 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A EVOLUȚIEI NUMĂRULUI DE SALARIAȚI DIN ÎNȚREPRINDERI ACTIVE LA NIVELUL MUNICIPIILOR CODLEA, FĂGĂRAȘ ȘI SĂCELE

Sursa: prelucrare după datele eDemos INS

Pe secțiuni CAEN, cei mai mulți angajați din întreprinderile active din municipiul Făgăraș lucrau în industria prelucrătoare (44%), comerț cu ridicata și cu amănuntul (18%), construcții (8%), HORECA și activități de servicii administrative și servicii suport – câte 6%. Astfel, putem observa că acestea ramuri sunt cele mai dezvoltate la nivelul Făgărașului, în special în ceea ce privește numărul de locuri de muncă pus la dispoziție.

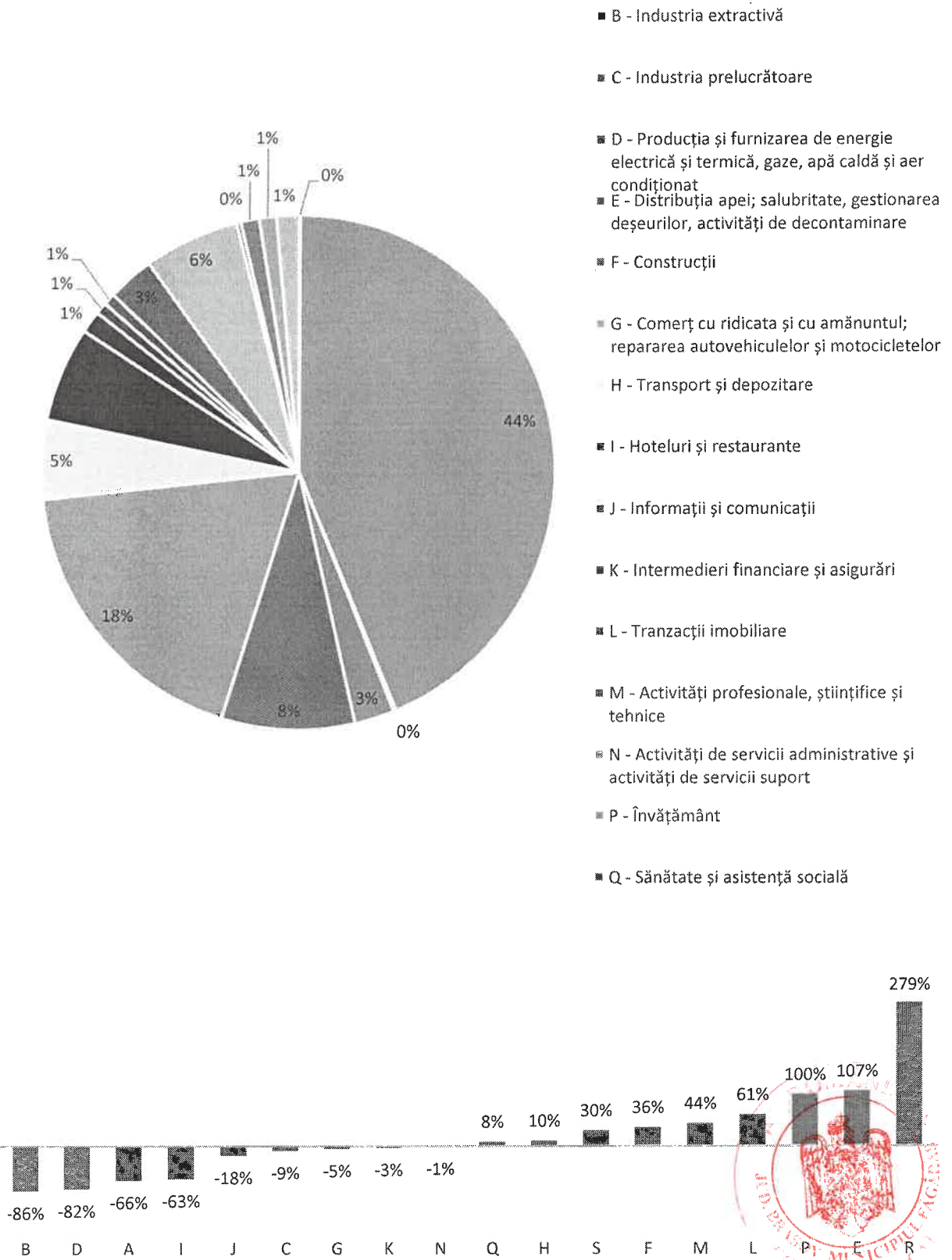
În dinamică, față de anul 2014, în aceste ramuri, numărul de salariați a evoluat în felul următor: industria prelucrătoare (-9%), construcții (+36%), comerț cu ridicata și cu amănuntul (-5%), HORECA (-63%) și activități de servicii administrative și servicii suport (-1%). Prin comparație, sectoarele economice cu remunerare salarială înaltă și valoare adăugată brută antrenau un număr modest de salariați în municipiul Făgăraș: IT&C – 69 (1,4%), tranzacții imobiliare – 37 (0,7%), intermediari financiare și asigurări – 36 (0,7%) și activități profesionale, științifice și tehnice 143 (2,9%).

FIGURA 65 DISTRIBUȚIA ÎN 2020 (SUS) ȘI EVOLUȚIA ÎN PERIOADA 2014-2020 (JOȘ) A NUMĂRULUI DE SALARIAȚI PE SECȚIUNI CAEN LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

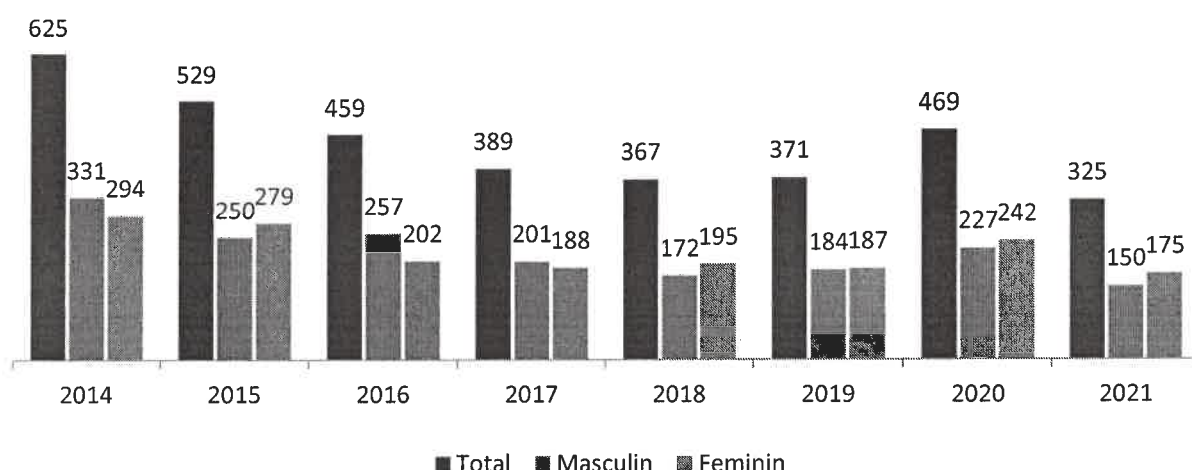

Sursa: prelucrare după datele eDemos INS

ȘOMAJ | Conform INS, în anul 2021, în municipiul Făgăraș au fost înregistrați 325 de șomeri, dintre care 150 erau bărbați și 175 erau femei. Față de anul 2014, numărul total de șomeri a scăzut cu 48% (cu 55% în rândul bărbaților și cu 40% în rândul femeilor). În graficul de mai jos poate fi observat impactul crizei economico-sanitare din anul 2020, când fenomenul șomajului a luat amploare în întreaga lume, iar în anul 2021 se poate observa un fenomen de relansare economică, reprezentată prin scăderea numărului de șomeri față de anul anterior.

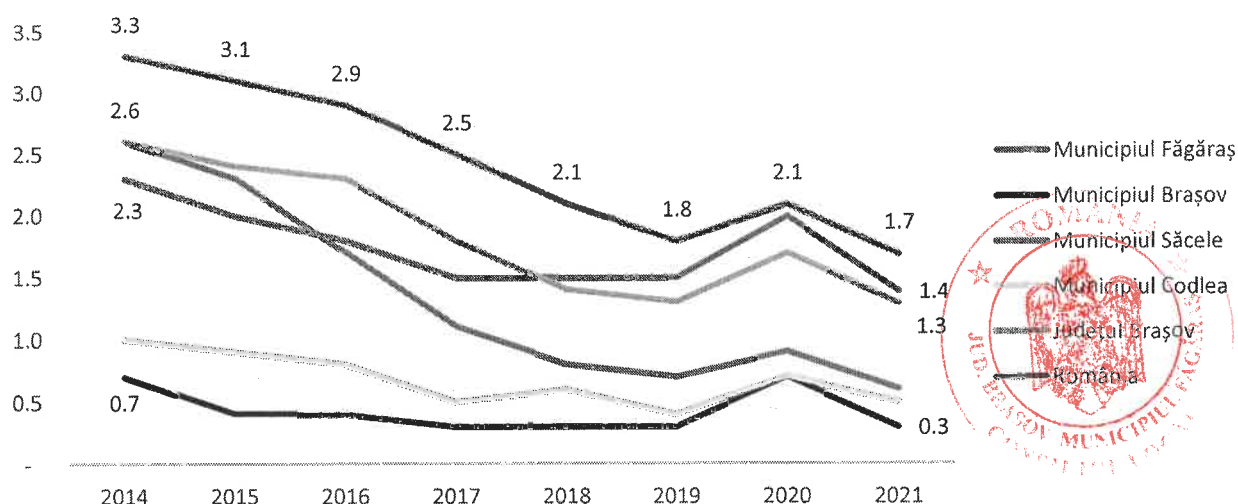
FIGURA 66 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ȘOMERI ÎNREGISTRAȚI ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014-2021

Sursa: prelucrare după datele Tempo INS

Pentru o analiză în termeni comparabili a evoluției ratei șomajului, se folosește indicatorul cu privire la ponderea șomerilor în totalul resurselor de muncă. Astfel, la nivelul anului 2021, în municipiul Făgăraș, șomerii au înregistrat o pondere 1,4% din totalul resurselor de muncă, sub media națională de 1,7%, dar peste media județeană de 1,3%. În comparație însă cu celelalte municipii din județul Brașov, municipiul Făgăraș a înregistrat ponderi foarte înalte: municipiul Brașov (0,3%), Săcele (0,6%), Codlea (0,5%). În dinamică, față de nivelul din 2014, municipiul Făgăraș a înregistrat o scădere de 0,9 puncte procentuale, cea mai mare scădere dintre UAT-urile supuse comparației fiind înregistrată în municipiul Săcele (-2%).

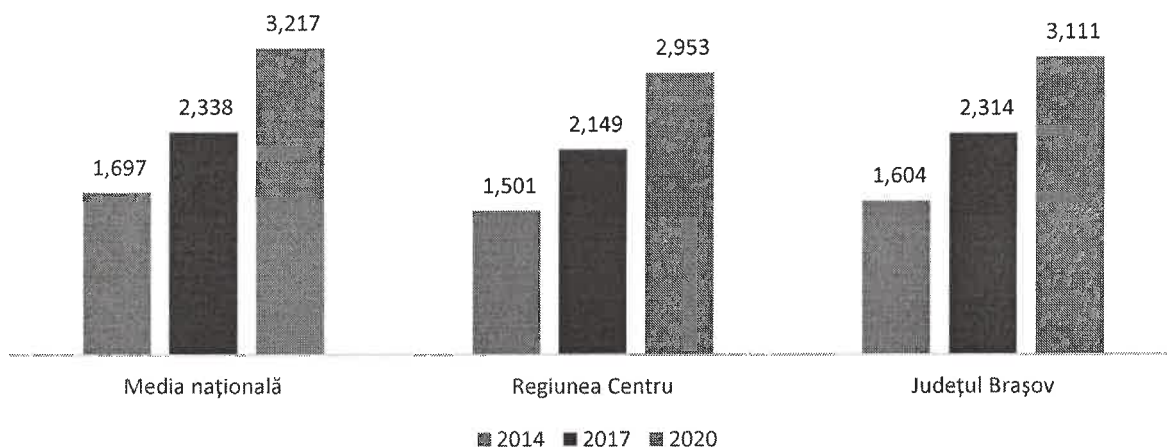
FIGURA 67 EVOLUȚIA COMPARATIVĂ A PONDERII ȘOMERILOR ÎN TOTALUL RESURSELOR DE MUNCĂ ÎN JUDEȚUL BRAȘOV, 2014-2021

Sursa: prelucrare după datele Tempo INS

CÂȘTIG SALARIAL | Datele cu privire la câștigul salarial sunt disponibile doar la nivel județean. Astfel, la nivelul județului Brașov, salariul mediu net lunar era de 3.111 lei, peste media regională de 2.953 de lei, dar sub media națională de 3.217 lei. În dinamică, față de anul 2014, salariu mediu net din județul Brașov a crescut cu 94%, ritm de creștere superior celui înregistrat la nivel național (89,6%), dar inferior celui regional (96%).

FIGURA 68 EVOLUȚIA SALARIULUI MEDIU NET LUNAR, LA NIVEL JUDEȚEAN (BRAȘOV), REGIONAL (CENTRU) ȘI NAȚIONAL, ÎN PERIOADA 2014-2020

Sursa: prelucrare după datele Tempo INS

Din perspectiva tipurilor de activități economice, cele mai înalte salarii erau întâlnite în următoarele domenii: 62-63 Activități de servicii în tehnologia informației; Activități de servicii informatice – 6.764 lei; 19 Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țiteiului – 6.610 lei; 30 Fabricarea altor mijloace de transport – 5.166 lei; Producția și furnizarea de energie electrică și termică – 4.844 de lei; Administrație publică și apărare – 4.922 de lei. La polul opus, cele mai mici salarii erau înregistrate în sectorul HORECA – 1.803 lei, fabricarea de mobilă – 1.534 lei, alte activități de servicii – 1.776 lei, transport și depozitare – 2.659 lei.

Raportând câștigul salarial mediu din județul Brașov la numărul de salariați din municipiul Făgăraș, pe sectoare economice, reiese faptul că 44% din salariați primesc puțin peste media județeană (persoanele din industria prelucrătoare, unde salariul mediu este de 3.187 lei). Din alt punct de vedere, alți 43% din salariați din municipiu primesc sub câștigul salarial mediu pe județ: lucrătorii din sectorul comerțului (18% - 2.671 lei), construcțiilor (8,3% - 2.960 lei), HORECA (6% - 1.803 lei), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (5,9% - 2.340 lei) și transport și depozitare (4,9% - 2.659 lei). În acest context, este important de menționat faptul că numărul salariaților din municipiul Făgăraș care lucrează în domenii în care există remunerare salarială foarte înaltă este foarte mic: IT&C – (1,4% - 5.652 lei), intermediari financiare și asigurări (0,7% - 3.665 lei), activități profesionale, științifice și tehnice (2,9% - și salariu mediu de doar 3.325 lei), producția și furnizarea de energie electrică și termică (0,1% - 4.844 lei).

4.4. DOMENII DE SPECIALIZARE LA NIVEL LOCAL

În vederea identificării sectoarelor economice din municipiul Făgăraș care prezintă un avantaj comparativ în raport cu economiile regionale și naționale, a fost utilizată o metodă de analiză prin care se compară concentrarea forței de muncă pe sectoare economice cu importanța domeniilor la nivel național și evoluția fiecărei componente. În cadrul acestei metode se definesc astfel doi indicatori, coeficientul de localizare (CL) și variația diferențială (VD), primul reprezentând excesul

sau lipsa forței de muncă calificată per sector (util pentru determinarea elementelor de potențial economic local), iar al doilea definind ritmul de dezvoltare al unui sector (conform numărului de salariați). Această metodă a fost aplicată pentru datele comparative de la nivelul municipiului Făgăraș, regiunii Centru și nivelului național din anii 2014 și 2020, iar în urma rezultatelor obținute, fiecare sector economic local a putut fi încadrat într-una din următoarele categorii:

- $CL > 1, VD > 0$ – Sectoare în dezvoltare – cele mai competitive, cu potențial de specializare și concentrare ridicată. În plus, aceste sectoare se dovedesc a fi atractive pentru companiile și persoanele cu expertiză în domeniu.
- $CL > 1, VD < 0$ – Sectoare în transformare – prezintă potențial de specializare, chiar dacă prezintă o creștere mai lentă decât la nivel regional sau național;
- $CL < 1, VD > 0$ – Sectoare de perspectivă – deși nu prezintă potențial ridicat de specializare, acestea înregistrează o creștere mai mare decât evoluția la nivel regional/național;
- $CL < 1, VD < 0$ – Sectoare în declin – reprezintă domeniile economice în care municipiul pierde din competitivitatea la nivel regional/național.

Mai mult, această metodă de analiză este completată de analiza sectoarelor urmând clasificarea Eurostat privind tehnologia înaltă și serviciile intensive în cunoaștere, astfel încât să putem identifica sectoarele economice cu avantaj competitiv la nivelul municipiului Făgăraș care prezintă și un potențial mai ridicat de dezvoltare a economiei locale. Definirea sectoarelor economice cu cel mai mare potențial de dezvoltare oferă posibilitatea concentrării eforturilor de dezvoltare ale actorilor locali astfel încât aceste domenii să devină motorul economic pentru economia locală.

Creșterea economică în prezent este dată de sectoarele aflate în dezvoltare, fapt ce indică o tendință de specializare la nivel local. Conform tabelelor de mai jos, se poate observa că inclusiv în raport cu economia națională, municipiul Făgăraș dispune de o serie de motoare economice atât din domeniul manufacturier, cât și din cel al serviciilor. Pe de o parte, se observă prezența unor industrii de tehnologie joasă (conform clasificării Eurostat), intensive în forță de muncă, precum 15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor și 16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite, însă se evidențiază și 24 - Industria metalurgică, ca sector în dezvoltare de tehnologie medie joasă. Aceste industrii au potențialul de a crește valoarea adăugată produsă dacă sunt dezvoltate în raport cu tendințele actuale de transformare în domeniul industrial, dar mai ales dacă activități tot mai complexe ale lanțului de valoare sunt localizate în fabricile din Făgăraș, provocând astfel o creștere a cererii pentru calificări mai înalte. Pe de altă parte, trebuie reținut faptul că acest proces este unul lent și depinde în mare măsură de capacitatea de furnizare și angajare a forței de muncă bine pregătită în astfel de domenii. În paralel cu acestea, din categoria serviciilor intensive în cunoaștere se regăsesc 69 - Activități juridice și de contabilitate, 75 - Activități veterinare, 90 - Activități de creație și interpretare artistică și 93 - Activități sportive, recreative și distractive printre sectoarele economice în dezvoltare la nivel local prin comparație cu economia națională.

Sectoarele de perspectivă reprezintă acele sectoare care au potențialul de a deveni motoare economice la nivel local, având un ritm de creștere mai bun decât cel înregistrat la nivel național. În vederea tranziției în categoria sectoarelor în dezvoltare, este nevoie însă de atingerea unei mase critice importante, astfel încât să înglobeze un procent semnificativ din numărul de salariați la nivel național. La nivelul municipiului Făgăraș, în categoria sectoarelor de perspectivă se disting sectoare care fac parte din industria prelucrătoare, în domenii ce necesită o calificare tehnică, și totodată creativă, a resurselor de muncă, precum fabricarea mobilei, sau în zona serviciilor suport, intensive în cunoaștere, precum activități de servicii informatice, activități de arhitectură și inginerie, activități de testări și analiză tehnică sau cercetare-dezvoltare.

Înregistrarea unui declin al numărului de salariați și scăderea concentrării la nivel local a acestora conduce la definirea unor sectoare "în transformare", pentru care este nevoie de stimularea cererii pentru produse și servicii în cazul în care se dorește inversarea tendinței economice. Dintre aceste sectoare, domeniul fabricării produselor textile poate beneficia în viitor ca urmare a valorificării potențialului dat de industriile creative în ansamblu, în timp ce industria fabricării produselor din cauciuc și mase plastice, poate beneficia de pe urma tranziției industriale.

Printre sectoarele aflate în declin identificate la nivelul municipiului Făgăraș se regăsesc sectoare ce utilizează intens resursa umană sau produc o valoare adăugată redusă (de exemplu, agricultura, comerțul), însă se regăsesc și servicii intensive în cunoaștere (ex: telecomunicații și servicii în tehnologia informației), care ar fi putut contribui la o relansare economică și creșterea nivelului de dezvoltare prin valorificarea tendințelor actuale globale (tehnologia informației, era digitală).

TABEL 10 POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE AL ECONOMIEI MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ ÎN RAPORT CU ECONOMIA NAȚIONALĂ, 2014-2020

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE
SECTOARE ÎN TRANSFORMARE (CL>1, VD<0)	SECTOARE ÎN DEZVOLTARE (CL>1, VD>0)
<p>13 - Fabricarea produselor textile</p> <p>18 - Tipărire și reproducerea pe suport și înregistrările</p> <p>20 - Fabricarea substanțelor și a produselor chimice</p> <p>22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice</p> <p>25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații</p> <p>56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație</p> <p>66 - Activități auxiliare pentru intermediari financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii</p> <p>80 - Activități de investigații și protecție</p>	<p>15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor</p> <p>16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite</p> <p>24 - Industria metalurgică</p> <p>38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile</p> <p>53 - Activități de poștă și de curier</p> <p>69 - Activități juridice și de contabilitate</p> <p>75 - Activități veterinare</p> <p>81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri</p> <p>90 - Activități de creație și interpretare artistică</p> <p>93 - Activități sportive, recreative și distractive</p> <p>96 - Alte activități de servicii</p>
SECTOARE ÎN DECLIN (CL<1, VD<0)	SECTOARE DE PERSPECTIVĂ (CL<1, VD>0)
<p>01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe</p> <p>02 - Silvicultură și exploatare forestieră</p> <p>08 - Alte activități extractive</p> <p>10 - Industria alimentară</p> <p>14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte</p> <p>23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice</p> <p>28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.</p> <p>30 - Fabricarea altor mijloace de transport</p> <p>35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat</p> <p>43 - Lucrări speciale de construcții</p> <p>47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor</p> <p>49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte</p> <p>55 - Hoteluri și alte facilități de cazare</p>	<p>17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie</p> <p>29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor</p> <p>31 - Fabricarea de mobilă</p> <p>32 - Alte activități industriale n.c.a.</p> <p>33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor</p> <p>41 - Construcții de clădiri</p> <p>42 - Lucrări de geniu civil</p> <p>45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor</p> <p>46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete</p> <p>50 - Transporturi pe apă</p> <p>51 - Transporturi aeriene</p> <p>52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi</p>

58 - Activități de editare	59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală
60 - Activități de difuzare și transmitere de programe	63 - Activități de servicii informatice
61 - Telecomunicații	68 - Tranzacții imobiliare
62 - Activități de servicii în tehnologia informației	70 - Activități ale direcțiilor(centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management
64 - Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică
73 - Publicitate și activități de studiere a pieței	72 - Cercetare-dezvoltare
77 - Activități de închiriere și leasing	74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice
79 - Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor, alte servicii de rezervare și asistență turistică	78 - Activități de servicii privind forța de muncă
86 - Activități referitoare la sănătatea umană	82 - Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor
95 - Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	85 - Învățământ
	92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri

Sectoarele bolduite se regăsesc și în clasificarea Eurostat ca fiind intensive tehnologice sau în cunoaștere.

Sursa: prelucrare după datele eDemos INS

Bineînțeles, prin aplicarea metodologiei de analiză sectorială pentru nivelul regiunii Centru, municipiul Făgăraș înregistrează tranziția unor sectoare către categoria celor aflate în dezvoltare, precum 22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice, 50 - Transporturi pe apă sau 59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală, fapt ce pune în evidență importanța municipiului la nivel regional din perspectiva dezvoltării economice în ansamblu. Identificarea unor sectoare intensive în cunoaștere și tehnologie (în mai mică sau mai mare măsură) aflate în dezvoltare sau de perspectivă oferă astfel municipiului o paletă de opțiuni de concentrare a investițiilor cu scopul creșterii valorii adăugate brute și a productivității astfel încât procesul de dezvoltare economică să se realizeze mai accelerat.

TABEL 11 POTENȚIALUL DE SPECIALIZARE AL ECONOMIEI MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ ÎN RAPORT CU ECONOMIA REGIUNII CENTRU, 2014-2020

SECTOARE NECOMPETITIVE	SECTOARE COMPETITIVE
SECTOARE ÎN TRANSFORMARE (CL>1, VD<0)	SECTOARE ÎN DEZVOLTARE (CL>1, VD>0)
13 - Fabricarea produselor textile	15 - Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor
18 - Tipărire și reproducerea pe suport și înregistrările	16 - Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite
20 - Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	22 - Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	24 - Industria metalurgică
56 - Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	38 - Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile
60 - Activități de difuzare și transmitere de programe	41 - Construcții de clădiri
61 - Telecomunicații	50 - Transporturi pe apă
73 - Publicitate și activități de studiere a pieței	53 - Activități de poștă și de curier

79 - Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică

80 - Activități de investigații și protecție

59 - Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală

66 - Activități auxiliare pentru intermediari financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii

69 - Activități juridice și de contabilitate

72 - Cercetare-dezvoltare

75 - Activități veterinare

81 - Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri

90 - Activități de creație și interpretare artistică

92 - Activități de jocuri de noroc și pariuri

93 - Activități sportive, recreative și distractive

96 - Alte activități de servicii

SECTOARE ÎN DECLIN (CL<1, VD<0)

- 01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe
- 02 - Silvicultură și exploatare forestieră
- 08 - Alte activități extractive
- 10 - Industria alimentară**
- 23 - Fabricarea altor produse din minerale nemetalice
- 25 - Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații
- 28 - Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.**
- 30 - Fabricarea altor mijloace de transport
- 35 - Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat
- 43 - Lucrări speciale de construcții
- 49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte
- 55 - Hoteluri și alte facilități de cazare
- 58 - Activități de editare**
- 62 - Activități de servicii în tehnologia informației**
- 77 - Activități de închiriere și leasing
- 86 - Activități referitoare la sănătatea umană**
- 95 - Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc

SECTOARE DE PERSPECTIVĂ (CL<1, VD>0)

- 14 - Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte
- 17 - Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie
- 29 - Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor
- 31 - Fabricarea de mobilă**
- 32 - Alte activități industriale n.c.a.**
- 33 - Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor
- 42 - Lucrări de geniu civil
- 45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor
- 46 - Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete
- 52 - Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi
- 63 - Activități de servicii informatice**
- 64 - Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii**
- 68 - Tranzacții imobiliare
- 70 - Activități ale direcțiilor(centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management**
- 71 - Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică**
- 74 - Alte activități profesionale, științifice și tehnice**
- 78 - Activități de servicii privind forța de muncă**
- 82 - Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor**
- 85 - Învățământ**

Sectoarele bolduite se regăsesc și în clasificarea Eurostat ca fiind intensive tehnologic sau în cunoaștere.

Sursa: prelucrare după datele eDemos-INS

4.5. COMERȚ EXTERIOR

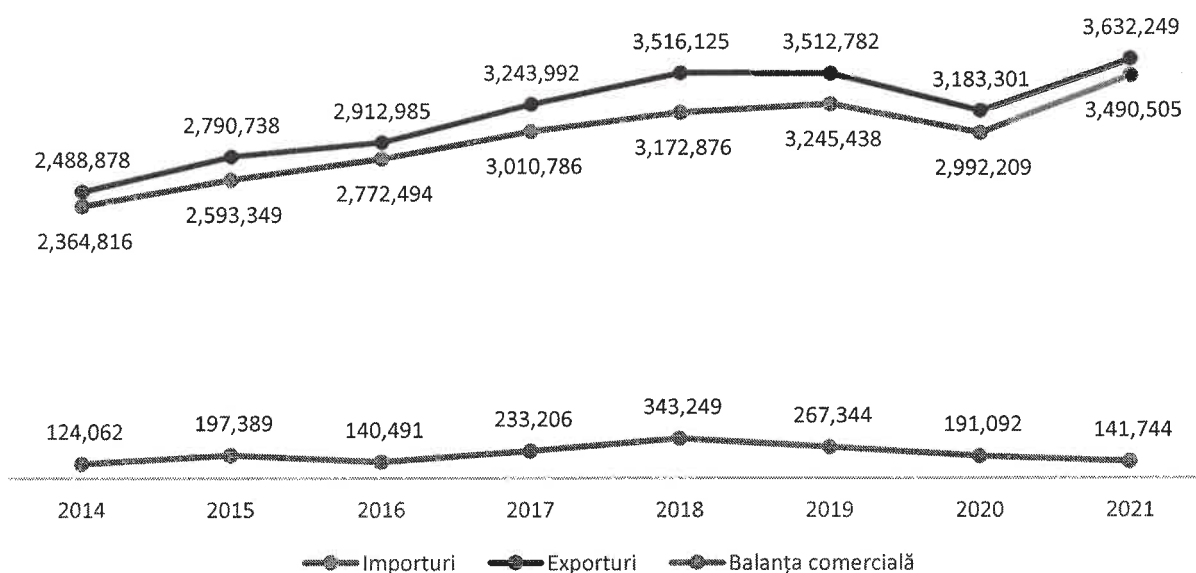
Cele mai recente date disponibile cu privire la comerțul exterior fac referire la anul 2021, și sunt disponibile doar la nivel județean. Astfel, la nivelul anului 2021, în județul Brașov, au fost înregistrate exporturi de 3,63 miliarde de Euro (EUR), și importuri de circa 3,49 miliarde EUR, ceea

reprezintă o balanță comercială pozitivă de circa 141,7 milioane EUR. În dinamică, față de anul 2014, valoarea exporturilor a crescut cu 46%, valoarea importurilor a crescut cu 48%, iar valoarea balanței comerciale a înregistrat o creștere de 14%. Totuși, începând cu anul 2018, balanța comercială a județului Brașov a început să scadă. De asemenea, în graficul de mai jos poate fi observat și impactul crizei economice cauzată de pandemia de COVID-19, la nivelul anului 2020, și relansarea economică și a comerțului exterior din anul 2021.

Pe de altă parte, alte județele cu performanțe economice deosebite la nivel național, precum Cluj, au înregistrat o balanță comercială negativă, fapt ce induce ideea că balanța comercială nu reprezintă în mod constant performanța și creșterea economică, însă oferă o imagine asupra volumului de materiale cuantificat de către întreprinderile locale.

FIGURA 69 EVOLUȚIA PRINCIPALILOR INDICATORI CU PRIVIRE LA COMERȚUL EXTERIOR AL JUDEȚULUI BRAȘOV, ÎN PERIOADA 2014-2021, MII EURO

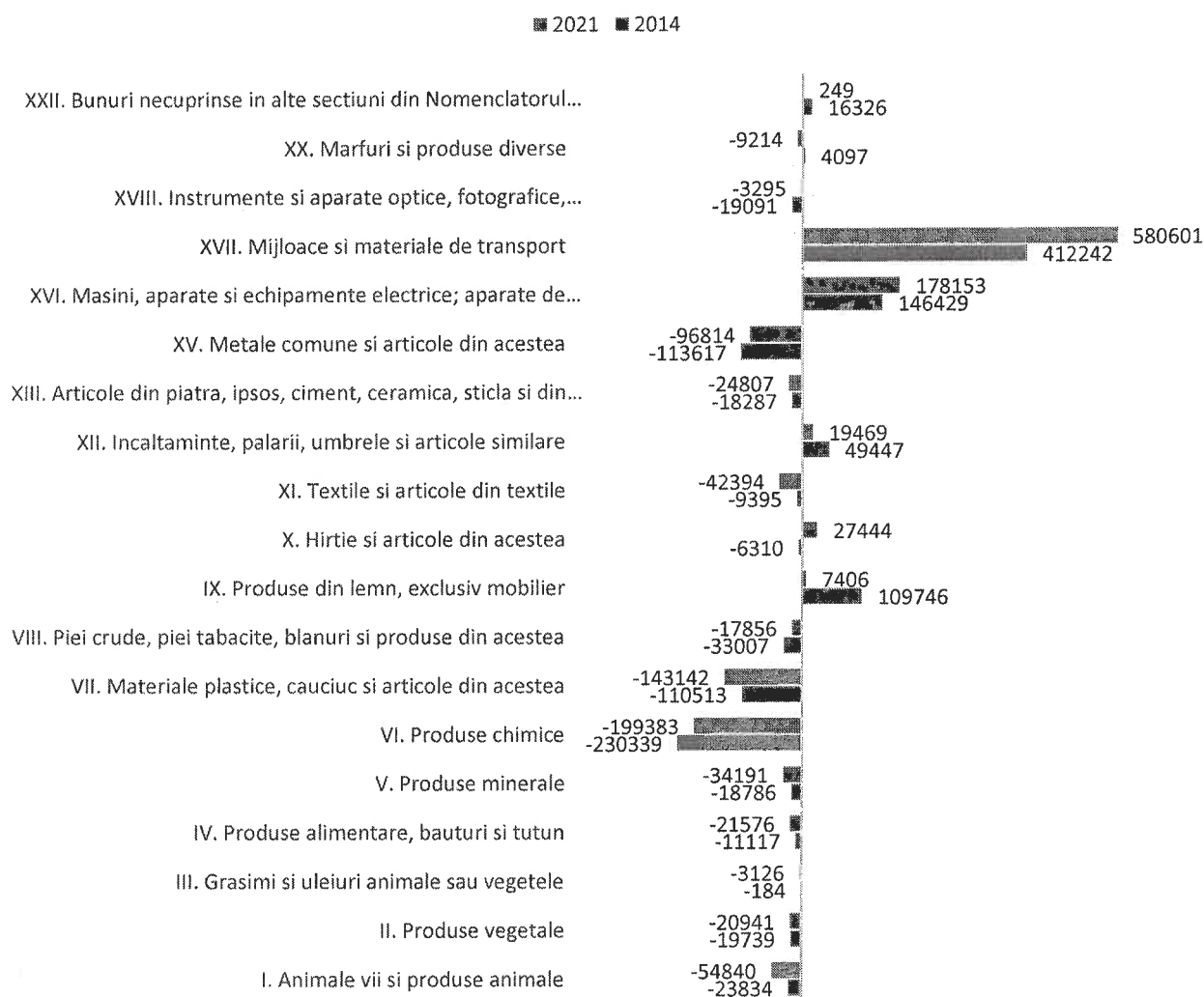
Sursa: prelucrare după datele TEMPO INS

Pe tipuri de bunuri, la nivelul județului Brașov, în anul 2021, câteva categorii de bunuri au înregistrat o balanță comercială pozitivă, cum ar fi mijloace și materiale de transport; mașini, aparate și echipamente electrice, aparate de înregistrat sau aparate de reproducere a sunetului și imaginii; încălțăminte, pălării, umbrele; hârtie și produse din hârtie; produse din lemn, altele decât mobilier. Totuși din toate aceste produse, cel mai mare volum al exporturilor a fost înregistrat la categoria mijloace și materiale de transport, de peste 580 mil. EUR, și la categoria mașini și echipamente electrice (peste 178 mil. EUR).

La polul opus, o balanță comercială negativă a fost înregistrată pentru produse din categoriile metale comune și articole din acestea; articole din piatră, ipsos, ciment; textile și articole din textile; produse din piele; materiale plastice și cauciuc; produse chimice; produse minerale; produse alimentare; grăsimi și uleiuri animale și vegetale; produse vegetale; animale vii și produse animale. Dintre acestea, cele mai mari solduri negative ale balanței comerciale au fost înregistrate la următoarele categorii: produse chimice (-199 mil. EUR), materiale plastice și cauciucuri (-143 mil. EUR) și metale comune și articole din acestea (-96 mil. EUR). De asemenea, este importantă mențiunea metodologică că datele respective fac referire la activitatea economică și comerțul exterior al județului Brașov, date la nivel de localitate nefiind disponibile.

FIGURA 70 – BALANȚA COMERCIALĂ A JUDEȚULUI BRAȘOV, PE TIPURI DE BUNURI, ÎN ANUL 2014 ȘI 2021

Sursa: prelucrare după datele TEMPO INS

4.6. CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII POSIBILE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>Zona fostului Combinat Chimic din Făgăraș acoperă o suprafață însemnată la nivel municipal, aceasta având potențialul dezvoltării unor activități industriale de amploare în cazul în care situația terenurilor din perspectiva problemelor de mediu este rezolvată. În plus, această zonă prezintă căi de conectivitate pe cale rutieră și feroviară astfel încât să nu afecteze principalele zone urbane locuite din municipiu.</p> <p>Mai mult, disponibilizarea terenurilor din această incintă prezintă un potențial nu doar din</p>	<p>Soluționarea problemelor referitoare la situația terenurilor (stabilirea încadrării acestora cu ajutorul APM) din incinta platformei vechiului combinat din perspectiva mediului și realizarea unor studii asupra structurii de rezistență a clădirilor și construcțiilor din această zonă.</p> <p>Împărțirea terenurilor necontaminate care sunt libere de proprietate și utilizarea acestora în vederea extinderii zonei industriale a municipiului</p>

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>perspectiva dezvoltării activităților industriale, ci și din cea a diversificării mediului economic local. Clădirile și vechile construcții ale combinatului ar putea fi utilizate în scop turistic (turism industrial) sau ar putea fi refuncționalizate pentru alte tipuri de activități în cazul în care structura de rezistență permite acest lucru.</p> <p>Nivel redus de dezvoltare a parcului industrial din Făgăraș</p> <p>La nivel municipal există doar doi angajatori de mărime mare (peste 250 de salariați) conform datelor din 2019 (care cumulează 14% din angajații mediului privat), iar cei mai mari 5 angajatori reprezintă firmele care cumulează jumătate din cifra de afaceri pentru industria prelucrătoare.</p> <p>Numărul de angajați la nivel local în industrii care asigură un nivel de salarizare mai mare este scăzut, acest fapt fiind corelat și cu plecarea tinerilor din localitate.</p> <p>La nivel local bilanțul dinamicii antreprenoriale este pozitiv, dar prezintă o scădere continuă în ultimii trei ani, fiind necesare măsuri de stimulare a antreprenoriatului.</p> <p>La nivel local întreprinderile din industriile culturale și creative sunt slab dezvoltate, reprezentând doar 9% din cifra de afaceri cumulată per municipiu, dar în perioada 2014-2019 s-au dezvoltat în aproape toate domeniile, în special sectorul de artizanat și meșteșuguri.</p>	<p>(dezvoltarea unui parc industrial în zona fostului combinat chimic).</p> <p>Refuncționalizarea clădirilor din perimetrul vechiului combinat chimic în vederea dezvoltării și diversificării activităților economice la nivel local</p> <p>Realizarea unor materiale / completarea pe pagina web a Primăriei Făgăraș a informațiilor referitoare la posibilitățile de dezvoltare a afacerilor în cadrul parcului industrial și promovarea municipiului Făgăraș ca destinație de investiții (inclusiv prin detalierea facilităților, dotărilor și oportunităților de colaborare cu alți actori locali).</p> <p>Realizarea promovării municipiului Făgăraș în rândul investitorilor cu ajutorul celor mai mari angajatori la nivel municipal, cu scopul de a atrage noi investiții care să fie complementare activităților întreprinderilor medii și mari existente.</p> <p>Operaționalizarea unui incubator de afaceri și realizarea de programe de stimulare a antreprenoriatului, în special în rândul tinerilor, poate conferi municipiului Făgăraș o șansă pentru relansarea sau dezvoltarea unor domenii economice cu valoare adăugată mai mare (meșteșuguri, artele spectacolului, IT/software).</p> <p>Realizarea unui parteneriat între incubatorul de afaceri, Institutul de Cercetare Făgăraș și ONG-urile locale pentru susținerea dezvoltării unor proiecte și / sau afaceri care să răspundă problemelor existente la nivel local / zonal.</p>

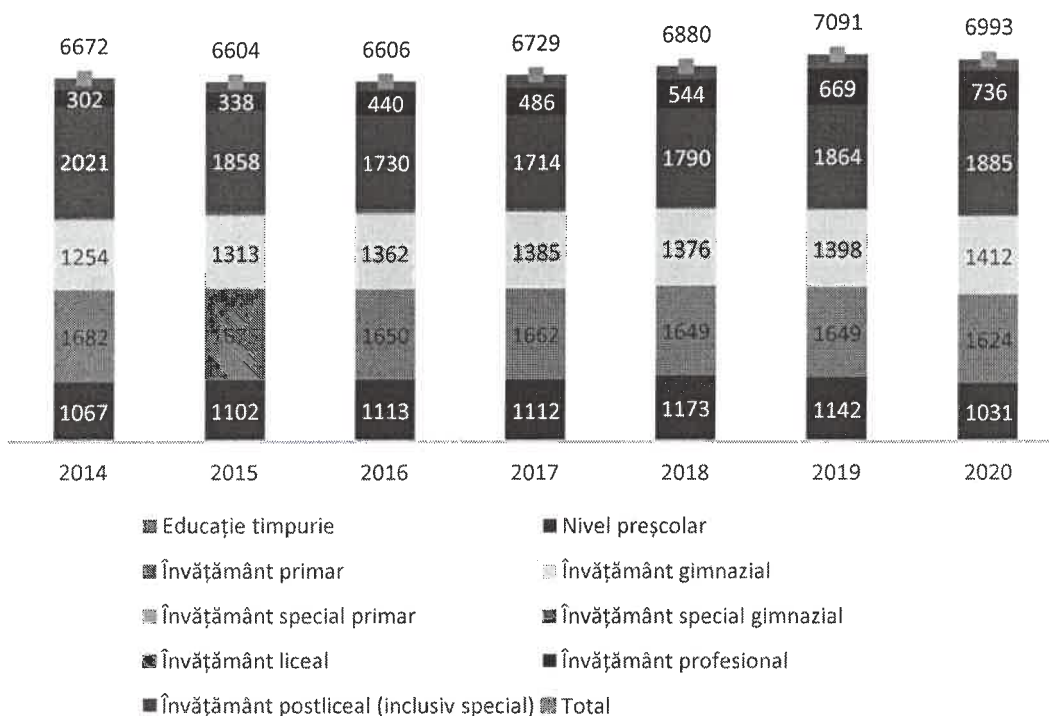

5. SERVICII ȘI DOTĂRI PUBLICE

5.1. EDUCAȚIE

Conform datelor INS, efectivele școlare de la nivelul municipiului Făgăraș per total prezintă o ușoară creștere în perioada 2014-2020, cu inflexiune după anul 2019. Cu toate acestea, analizând detaliat pe niveluri de învățământ se observă că doar anumite cicluri de studii a înregistrat o creștere a numărului de elevi, în speță învățământul gimnazial (de 12,6%) și mai ales cel profesional (de 146,7%). Astfel, dinamica generală este dată de aceste două niveluri de învățământ, pentru toate celelalte cicluri înregistrându-se rate de scădere între 2014 și 2020 a numărului de elevi.

FIGURA 71 EVOLUȚIA EFECTIVELOR ȘCOLARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014-2020

Sursa: Tempo INS

Din perspectiva tranziției elevilor între ciclurile de învățământ pe care le pot urma în municipiul Făgăraș, strict conform datelor de școlarizare, se observă că în 4 ani în învățământul gimnazial vor fi cu aproximativ 200 de elevi mai mult, astfel că se pune problema disponibilității spațiilor de învățare. Cu toate acestea, conform discuțiilor din cadrul grupurilor de lucru organizate la nivelul Primăriei Făgăraș, a reieșit necesitatea actuală de creștere a claselor disponibile pentru învățământul preșcolar și mai ales pentru cel antepreșcolar. Inclusiv anumiți angajatori au expus faptul că există anumite dificultăți în asigurarea retenției personalului datorită lipsei unor facilități educaționale pentru copii de până la 6 ani. În această privință însă, Primăria Municipiului Făgăraș a avut în vedere începerea demersurilor pentru construcția a două grădinițe și două creșe, crescând astfel numărul de locuri disponibile cu peste 150 pentru aceste niveluri de învățământ.

Din perspectiva infrastructurii de învățământ, în municipiul Făgăraș funcționează în prezent (2022) 20 de instituții cu rol în asigurarea activităților de școlarizare și un Club al Copiilor, ce realizează

activități extracurriculare pentru aceștia. Dintre cele 20 instituții de învățământ (dintre care 2 private), o instituție este dedicată pentru copii în vârstă de creșă, 8 asigură școlarizarea pentru învățământul preșcolar, 9 sunt dedicate ciclurilor primar și gimnazial, 6 realizează școlarizarea la nivel liceu, 4 oferă posibilitatea școlarizării în învățământ profesional și tehnic, iar 3 au programe de pregătire postliceală.

Conform informațiilor de pe platforma dedicată rețelei școlare la nivel național SIIIR, doar Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Făgăraș realizează activitățile de predare-învățare în 2 schimburi, pe când celelalte instituții de învățământ primar și secundar funcționează doar într-un schimb. Așadar, la momentul realizării analizei, situația disponibilității spațiilor de învățare este una medie și chiar bună în cazul anumitor unități de învățământ, rămânând de văzut în schimb în ce măsură tranziția efectivelor școlare între ciclurile de studii va crea un alt necesar de spații didactice noi. Acest aspect trebuie corelat și cu atractivitatea municipiului Făgăraș pentru copii din UAT-urile învecinate, existând posibilitatea supraaglomerării unor spații în cazul în care mai mulți elevi sau părinții acestora ar dori școlarizarea în municipiu. Analizând și datele de la INS cu privire la numărul sălilor de clasă, se observă totuși că autoritățile publice locale trebuie să ia în considerare în următorii ani că este nevoie de extinderea spațiilor și în școli situația pentru învățământul primar și gimnazial fiind la limită (conform datelor statistice).

TABEL 12 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A RAPORTULUI DINTRE NUMĂRUL DE ELEVII ȘI NUMĂRUL SĂLILOR DE CLASĂ ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS. 2020

NIVEL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	2014	2020
Educație timpurie	10.0	10.0
Nivel preșcolar	26.0	24.5
Învățământ primar și gimnazial	36.2	37.0
Învățământ primar și gimnazial special	5.0	6.1
Învățământ liceal	12.4	12.6
Învățământ postliceal (inclusiv special)	221.0	69.3
Total	21.7	24.0

Sursa: Tempo INS

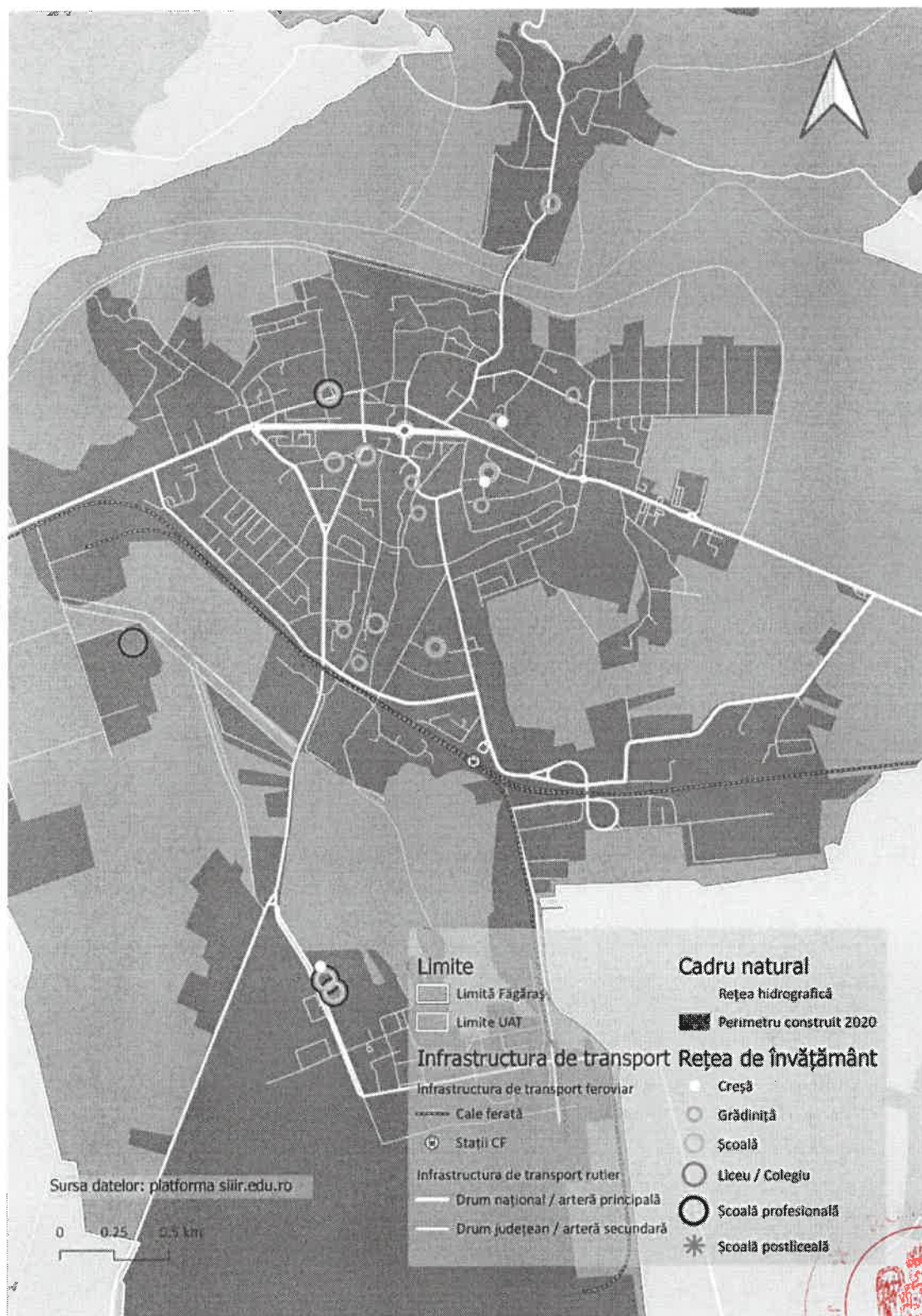
Referitor la distribuția teritorială a instituțiilor de învățământ, se observă că pentru educația timpurie instituțiile sunt concentrate la nord de calea ferată și dispuse în principal între străzile 13 Decembrie, Teiului, Negoiului și Azotului, descriind o axă nord-sud în planul municipiului. Acest fapt conduce la un nivel de deservire pentru jumătate din zonele cu locuințe la nivel municipal, iar în plus anumite cartiere nu sunt deservite deloc de astfel de instituții, precum Ion Creangă, Veteranilor, Florilor, Titu Perția sau Colonia Combinat. În schimb, în ceea ce privește învățământul primar și secundar inferior, nivelul de deservire al instituțiilor este unul bun, cartierul Meltea, Colonia Combinat și zona industrială din est fiind doar parțial deservite.

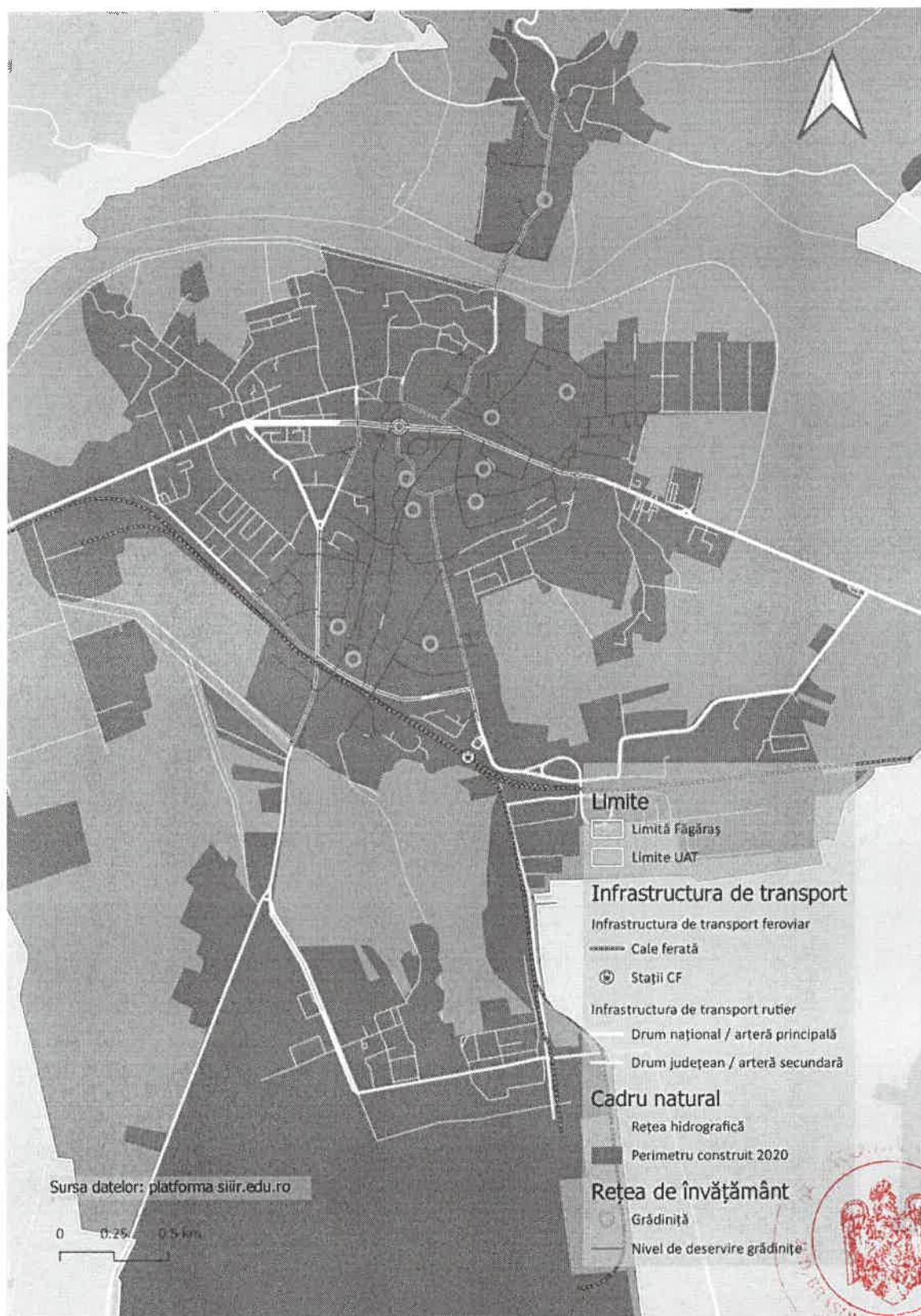
FIGURA 72 DISTRIBUȚIA TERITORIALĂ A INFRASTRUCTURII DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

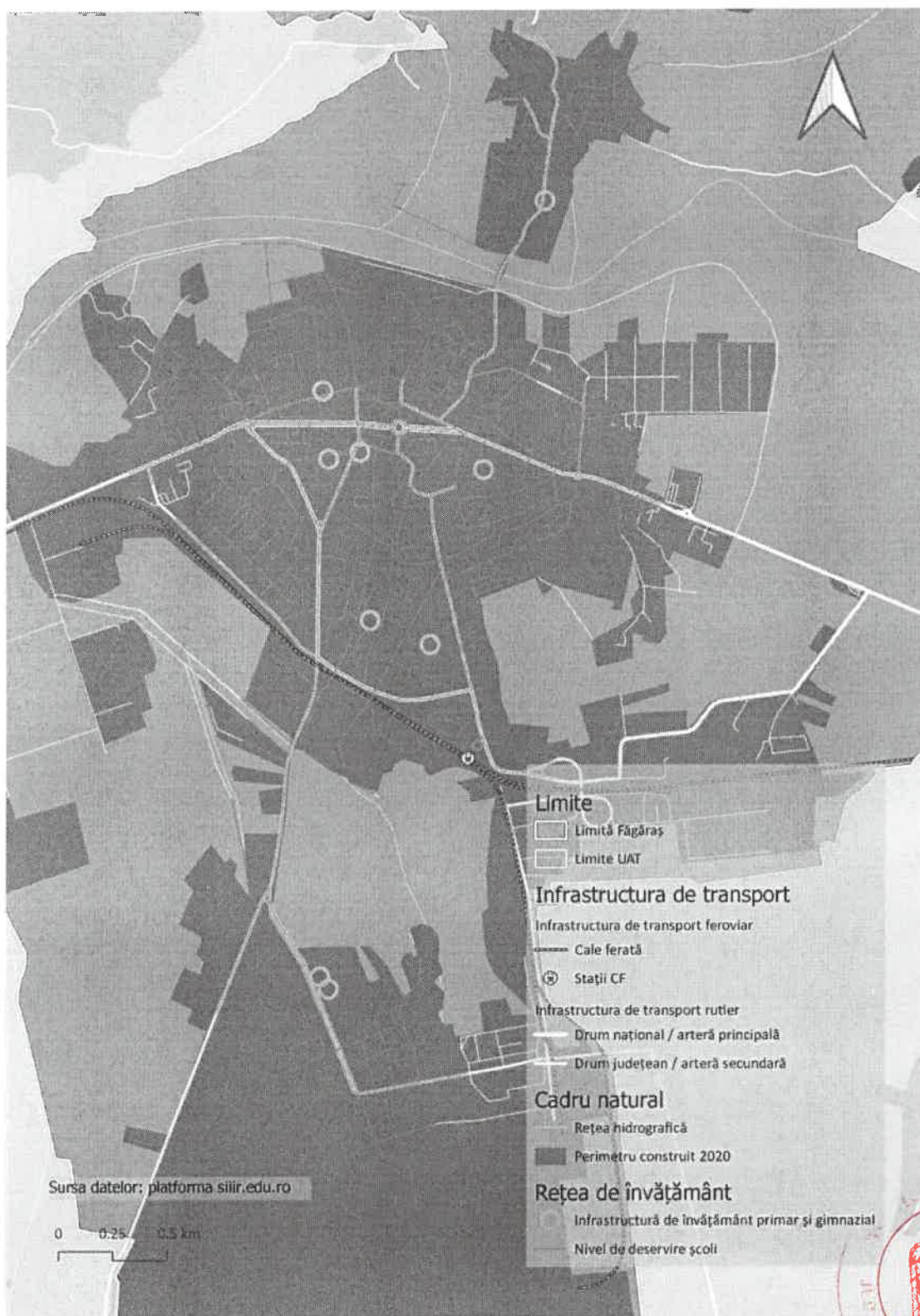
FIGURA 73 NIVELUL DE DESERVIRE AL INFRASTRUCTURII DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

FIGURA 74 NIVELUL DE DESERVIRE AL INFRASTRUCTURII ȘCOLARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2022

Din perspectiva calității infrastructurii de învățământ, autoritățile publice locale realizează și pregătesc proiecte de modernizare a clădirilor și spațiilor didactice în funcție de finanțările disponibile. Ca atare, este în implementare un proiect pentru modernizarea Școlii Gimnaziale nr. 7, dar sunt și în pregătire mai multe proiecte de consolidare, reabilitare și extindere pentru Colegiul Național "Radu Negru" Făgăraș, Colegiul Tehnic "Aurel Vijoli", Grupul Școlar "Dr. Ioan Senchea", Colegiul Național "Doamna Stanca". La nivelul Primăriei Municipiului Făgăraș se observă preocuparea pentru dezvoltarea unităților de învățământ prin realizarea de investiții din fonduri externe și proprii, între 2016 și 2019 fiind alocate 7.739.761 RON în acest sens. Proiectele realizate în acest interval au avut în vedere realizarea de lucrări de reparații, modernizări și îmbunătățirea facilităților oferite, cum ar fi reabilitarea internatului Colegiului „Aurel Vijoli” (pentru elevi din învățământul profesional), reabilitarea fostului internat al Colegiului Național „Radu Negru”, realizarea de lucrări de reparații la fațadele Liceului Teologic Ortodox „Constantin Brâncoveanu” și Grădiniței „Voinicelul”, repararea hidroizolației clădirilor în care funcționează Secția Germană a Colegiului Național „Doamna Stanca”, Grădinița „Pinocchio” și Grădinița „Voinicelul” etc.

În ce privește baza didactică pentru realizarea activităților de predare-învățare, conform datelor statistice de la INS, numărul laboratoarelor și atelierelor școlare a scăzut ușor în perioada 2014-2020. Acest fapt este în detrimentul elevilor deoarece atât pentru pregătirea din cadrul profilurilor real, uman sau vocațional dar mai ales pentru învățământul tehnic și profesional, realizarea de activități experimentale și practice este o metodă esențială de învățare, înțelegere a conținuturilor și specializarea cunoștințelor teoretice. Nevoia pentru modernizarea și dotarea atelierelor școlare din învățământul profesional și tehnic a reieșit și din cadrul grupurilor de lucru organizate, inclusiv anumiți angajatori la nivel școlar menționând faptul că este necesară extinderea bazei de practică astfel încât numărul de elevi școlarizați în liceele cu profil tehnologic și profesional să crească, iar absolvenții să fie mai bine pregătiți. În acest sens se observă și nevoia realizării de consiliere a elevilor încă din ciclul gimnazial și organizarea de campanii pentru promovarea învățământului profesional și tehnic. Aceste două acțiuni sunt necesare în condițiile în care la nivelul comunității s-a observat că modul în care sunt văzute și înțelese oportunitățile pentru absolvenții de licee tehnologice și școli profesionale în rândul părinților nu este unul benefic / bun – părinții elevilor de gimnaziu au o influență mare asupra specializării tinerilor, iar în cazul pregătirii profesionale aceștia au rețineri în a susține sau motiva copii pentru astfel de cariere. Așadar, activitățile de consiliere și orientare în carieră ar fi benefic să includă discuții nu doar între consilieri și tineri, ci și cu părinții acestora, iar pentru a schimba părerea generalizată asupra școlilor profesionale este nevoie de un proces de consiliere și promovare amplu, desfășurat pe parcursul mai multor ani.

TABEL 13 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A LABORATOARELOR ȘI ATELIERELOR ȘCOLARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS 2020

	2014	2020
Laboratoare didactice	38	36
Învățământ primar și gimnazial	7	9
Învățământ liceal	30	26
Învățământ postliceal	1	
Ateliere școlare	27	23
Învățământ primar și gimnazial	3	3
Învățământ liceal	24	20

Sursa: Tempo INS

În ceea ce privește dezvoltarea competențelor digitale în rândul noilor absolvenți, tinerii angrenați în momentul de față în școală au o înțelegere mai bună asupra importanței dispozitivelor electronice în societate față de generațiile anterioare. În schimb, pentru îmbunătățirea și dezvoltarea unor competențe digitale adecvate, programa școlară prevede parcurgerea unor materii de informatică și tehnologia informației și comunicațiilor, activități pentru care este nevoie de existența unor laboratoare specializate și dotate corespunzător. La nivelul municipiului Făgăraș se observă că numărul de PC-uri în instituțiile de învățământ primar și gimnazial a crescut semnificativ între 2014 și 2020, iar la nivel liceal există aproape 200 de astfel de echipamente pentru activitatea didactică. Prin raportarea numărului de elevi la numărul de PC-uri se poate vedea că situația este una mai bună în prezent față de nivelul anului 2014, dar pentru asigurarea unei baze materiale didactice actuale este nevoie de proiecte periodice de înlocuire a sistemelor de tip desktop din școli. Pentru învățământul primar și gimnazial, chiar dacă numărul de elevi per PC s-a înjumătățit, valoarea înregistrată la nivelul anului 2020 este încă una ridicată, peste media la nivel național (sub 10 elevi per PC). În schimb, în învățământul liceal valoarea acestui indicator este una bună, de 9,82 elevi per PC, grație scăderii efectivelor școlare. Prin urmare, în cadrul proiectelor de îmbunătățire a infrastructurii de învățământ, autoritățile publice locale ar trebui să considere și necesitatea actualizării periodice a dotărilor informatice (5-10 ani), sistemele noi de operare și aplicațiile utilizate în prezent având alte cerințe de funcționare.

TABEL 14 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A NUMĂRULUI DE ELEVI PER PC ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS 2020

NIVEL DE ÎNVĂȚĂMÂNT	2014	2020
Învățământ primar și gimnazial	50.52	27.46
Învățământ liceal	10.26	9.82
Învățământ profesional	-	16.36
Total	24.80	18.80

Sursa: Tempo INS

În privința facilităților didactice sportive, conform statisticii INS situația la nivelul municipiului Făgăraș nu este la fel de bună ca și nivelul înregistrat în 2014, numărul de căli de gimnastică și terenuri de sport fiind mai mic în 2020. Cu toate acestea, se observă că Primăria Municipiului Făgăraș are în vedere îmbunătățirea acestor facilități, fiind în curs de realizare investiții prin fonduri de la CNI pentru o sală de sport la Școala Gimnazială „Ovid Densușianu”, dar și realizarea de unui complex sportiv cu bazine de înot.

TABEL 15 SITUAȚIA COMPARATIVĂ A FACILITĂȚILOR SPORTIVE ȘCOLARE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS 2020

	2014	2020
Săli de gimnastică	12	9
Învățământ primar și gimnazial	4	4
Învățământ liceal	8	5
Terenuri de sport	13	9
Învățământ primar și gimnazial	3	2
Învățământ liceal	10	7

Sursa: Tempo INS

INIȚIATIVE DIN CADRUL COMUNITĂȚII | Dintre inițiativele locale în domeniul educației, în perioada 2018-2022 Asociația Centrul Step by Step pentru Educație și Dezvoltare Profesională (CEDP), în parteneriat cu Asociația Internațională Step by Step, Reprezentanța UNICEF în România și Ministerul Educației Naționale s-au ocupat de implementarea proiectului "România crește cu tine - Educația timpurie o investiție în viitor" în Județele Brașov, Bacău și un sector al Municipiului București, proiect finanțat prin intermediul Fundației Jacobs și al Fundației Botnar – Elveția. Acest proiect se înscrie în seria acțiunilor menite să susțină accesul și participarea tuturor copiilor (0-6 ani) la educație timpurie incluzivă și de calitate, fiind derulat și în municipiul Făgăraș, ca sprijin pentru autoritatea publică locală în promovarea participării în învățământul antepreșcolar și preșcolar. Obiectivele acestui proiect s-au concentrat pe dezvoltarea unui cadru normativ și instituțional comprehensiv și convergent în domeniul educației și îngrijirii timpurii (resurse necesare din domeniile educației, sănătății și protecției sociale), facilitarea la nivel local a unor parteneriate sustenabile cu scopul de a îmbunătăți calitatea serviciilor de educație și dezvoltare timpurie, și, nu în ultimul rând, elaborarea de studii și pilotarea la nivel local a unor servicii de educație timpurie.

Ca rezultate pentru această inițiativă, au fost realizate lucrări pentru construirea a două grădinițe (Grădinița de pe strada Cetății, nr. 45 și Grădinița de pe strada Negoiu, nr. 2) și demarate lucrări de renovare a unor clădiri pentru amenajarea de creșe (strada Tăbăcari nr. 11 și strada Nicolae Bălcescu nr. 53). Mai mult, la Liceul Teologic Ortodox "Sfântul Constantin Brâncoveanu", unde există o clasă cu profil pedagogic, s-a aprobat și specializarea de educator puericultor (din anul școlar 2021-2022), astfel încât să poată fi specializat la nivel local personalul necesar în creșe. Mai mult, a fost înființat și serviciul complementar PRIMOHUB (în clădirea Grădiniței cu P.P. „Albinuța”), care va activa începând cu anul 2022 ca un spațiu de activități pentru familii de diferite etnii, generații și preocupări, în vederea combaterii excluziunii sociale și promovării abordărilor complementare care pun în centrul lor stimularea dezvoltării copilul și sprijinirea familiei.

OFERTA EDUCAȚIONALĂ PENTRU LICEU | Oferta de învățământ Conform datelor de la Inspectoratul Școlar Județean Brașov, în anul 2022 la nivelul municipiului Făgăraș erau disponibile pentru absolvenții de gimnaziu 500 de locuri în vederea continuării studiilor, adică sub 10% din totalul locurilor disponibile la nivel județean. Oferta de admitere la liceele din Făgăraș prezenta elevilor disponibilitatea admiterii la liceu (256 de locuri) la profilurile real, uman și servicii, dar cuprindea și 180 de locuri în cadrul școlilor profesionale, plus 64 de locuri în învățământul dual.

FIGURA 75 DISTRIBUȚIA LOCURILOR DISPONIBILE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ LA ADMITEREA LA LICEU (ÎNVĂȚĂMÂNT DE MASĂ), 2022

Sursa: ISJ Brașov

Conform rezultatelor primei sesiuni de admitere în 2022, doar 9 locuri au rămas libere la nivelul instituțiilor liceale din Făgăraș în cadrul filierei teoretice. Pe de altă parte, dintre cele 244 de locuri

În învățământul profesional și dual, doar 84 au fost ocupate în cadrul primei sesiuni de admitere. Cu alte cuvinte, nivelul de atractivitate pentru filiera teoretică este în continuare unul ridicat, însă în cazul învățământului profesional și dual interesul este unul foarte scăzut. Conform listei de opțiuni, calificările profesionale disponibile în învățământul dual erau de operator fabricarea și prelucrarea polimerilor, bucătar, brutar-patiser-preparator produse făinoase, lucrător în agroturism și mecanic auto, iar instituțiile de învățământ dispuneau de 22 de parteneri de practică în vederea asigurării școlarizării elevilor. Dintre locurile disponibile în învățământul profesional, cele mai multe au fost disponibile în domeniul turism și alimentație (84 de locuri) și mecanică (48 de locuri), existând însă și posibilitatea specializării în domeniile electromecanică, electric și industrie textilă.

PROMOVABILITATEA LA BACALAUREAT | Conform rezultatelor din prima sesiune de examen de bacalaureat din 2022, media de promovare la nivelul municipiului Făgăraș a fost de 67,83%, sub media națională de 75,2% și media județeană de 84,5%. Din rândul liceelor făgărășene, Colegiul Național "Radu Negru" a înregistrat cea mai mare rată de promovare, de 96,5%, acesta situându-se în top 10 la nivel județean conform rezultatelor. La polul opus s-a situat Colegiul "Aurel Vijoli", unde rata de promovare a fost de 22,2% după soluționarea contestațiilor. Per ansamblu, situația la nivel municipal este una bună, 3 din 5 licee înregistrând un nivel de promovabilitate peste media națională, dar se observă că în cazul învățământului tehnic performanța la bacalaureat nu este una bună.

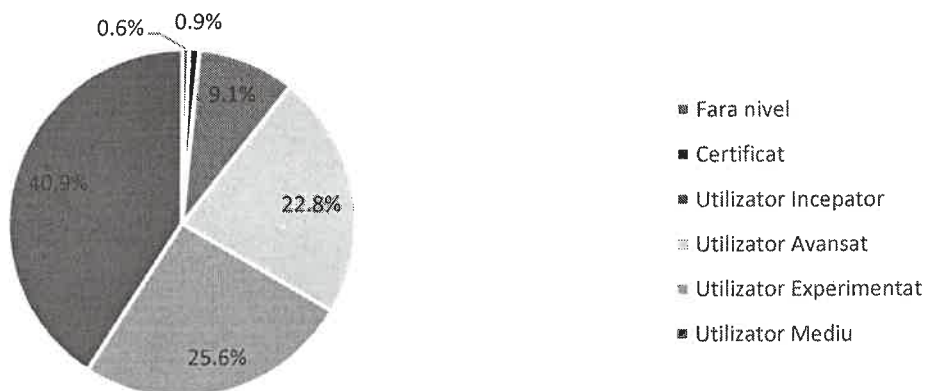
TABEL 16 PROMOVABILITATEA LA NIVELUL LICEELOR DIN FĂGĂRAȘ ÎN PRIMA SESIUNE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT DIN 2022

NR.	INSTITUȚIE DE ÎNVĂȚĂMÂNT	PROMOVABILITATE
1	Colegiul Național "Radu Negru"	96.50%
2	Liceul Teologic Ortodox "Sf. Constantin Brâncoveanu"	82.50%
3	Colegiul Național "Doamna Stanca"	77.08%
4	Liceul Tehnologic "Dr. Ioan Șenchea"	60.86%
5	Colegiul "Aurel Vijoli"	22.22%

Sursa: prelucrare după datele <http://static.bacalaureat.edu.ro/2022/rapoarte/>

În plus, din perspectiva competențelor digitale, relevante în contextul actual pentru viața socială, din cei 320 de participanți care s-au înscris la bacalaureat în 2022 la această probă, aproape jumătate au obținut calificative de utilizator avansat și experimentat, la care se adaugă și cei 0,9% de elevi certificați deja înaintea probei. Așadar, pregătirea în ce privește tehnologia informației și comunicațiilor și nivel de cunoștințe ale absolvenților de liceu pentru utilizarea echipamentelor digitale este unul mediu la nivel municipal, fiind în continuare nevoie de îmbunătățirea competențelor digitale.

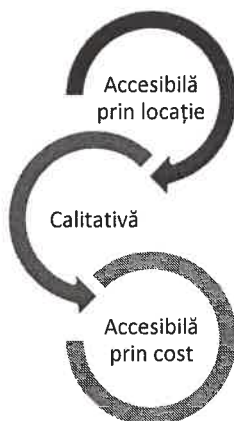
FIGURA 76 REZULTATELE LA PROBA DE COMPETENȚE DIGITALE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT ÎN SEȘIUNEA I DIN 2022, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

Sursa: prelucrare după datele disponibile pe data.gov.ro

5.2. SĂNĂTATE

În general, unii oameni nu beneficiază de serviciile de îngrijire medicală de care au nevoie, deoarece nu au asigurare de sănătate, nu-și permit anumite costuri sau locuiesc prea departe de furnizorii care le oferă astfel de servicii. Intervențiile pentru creșterea accesului la serviciile de îngrijire a sănătății - cum ar fi reducerea costurilor, îmbunătățirea acoperirii asigurărilor și creșterea utilizării telesănătății - pot ajuta mai mulți oameni să obțină îngrijirea de care au nevoie.

Prin urmare, domeniul sănătății este unul dintre domeniile fundamentale care are un impact asupra populației și este strâns legat de dezvoltarea comunității. O infrastructură medicală de calitate ajută la prevenirea bolilor și la îmbunătățirea calității vieții, iar aceasta constă în îmbunătățirea calității asistenței medicale și în asigurarea faptului că toți oamenii primesc serviciile de îngrijire a sănătății de care au nevoie. Totuși, ca o infrastructură de sănătate să fie favorabilă comunității, aceasta ar trebui să întrunească în special 3 factori cheie:

FIGURA 77 PRINCIPALII FACTORI ÎN SCOPUL UNEI INFRASTRUCTURI DE SĂNĂTATE FAVORABILĂ COMUNITĂȚII

Sursa: prelucrare proprie

*Strategia Națională de Sănătate 2014-2020*²⁴ reprezintă cel mai recent document oficial strategic de la nivelul țării care propune acțiuni ce vizează reducerea inegalităților existente în sănătate, optimizarea utilizării resurselor în serviciile de sănătate în condiții de cost-eficacitate crescută folosind medicina bazată pe dovezi și îmbunătățirea capacității administrative și a calității managementului la toate nivelurile. Acesta pune accent pe diverse domenii prioritare de sănătate, printre care:

- sănătatea femeii și copilului;
- reducerea incidenței bolilor netransmisibile majore (cardiovasculare, cancer, diabet, boli endocrine, boli dentare etc.);
- reducerea incidenței bolilor transmisibile (care pot fi prevenite prin vaccinare, tuberculoza, hepatita, HIV/SIDA, boli cu transmitere sexuală);
- măsuri de sprijinire a sănătății mintale a populației;
- combaterea bolilor rare, creșterea securității transfuzionale;
- reducerea gradului de infecții nosocomiale.

*Strategia Națională de Sănătate 2022-2030*²⁵ este varianta actualizată a documentului strategic menționat anterior, care la momentul de față se află în etapa de consultare. Aceasta propune mai multe obiective generale și strategice și direcții de acțiune din sfera sănătății publice, din sfera serviciilor de sănătate și din sfera sistemului de sănătate sustenabil și predictibil:

- OG.1 Sustenabilitatea și reziliența sistemului de sănătate publică;
- OG.2 Reducerea mortalității și morbidității asociate bolilor transmisibile cu impact individual și societal major;
- OG.3 Ani de viață sănătoși și creșterea calității vieții;
- OG.4 Îmbunătățirea disponibilității, accesului echitabil și în timp util la servicii de sănătate și tehnologii medicale sigure și cost-eficace;
- OG.5 Guvernanța sistemului de sănătate;
- OG.6 Asigurarea sustenabilității și a rezilienței financiare a sistemului de sănătate;
- OG.7 Asigurarea unei resurse umane adecvate, retenția și profesionalizarea acesteia;
- OG.8 Creșterea obiectivării, transparenței și responsabilizării sistemului de sănătate;
- OG.9 Coordonarea îngrijirii și integrarea serviciilor de sănătate;
- OG.10 Integrarea adecvată a cercetării și inovării pentru îmbunătățirea stării de sănătate;
- OG.11 Îmbunătățirea calității serviciilor de sănătate prin investiții în infrastructură în sănătate.

Între starea generală de sănătate a populației și nivelul de educație, mediul economic și social, respectiv investițiile și intervențiile realizate de autoritățile centrale și locale există o relaționare și o cauzalitate foarte complexă. Este important de menționat faptul că determinanții principali ai stării de sănătate sunt considerați a fi factorii socio-economici (sărăcia, nivelul investițiilor publice în măsuri de prevenire a bolilor), factorii de mediu și ocupaționali (incidența bolilor profesionale), factorii comportamentali individuali (fumatul, consumul de alcool, obiceiuri alimentare sau dieta, activitatea fizică, hipertensiunea arterială). Unul dintre cei mai importanți indicatori asociați gradului de dezvoltare al unei societăți este speranța de viață la naștere. Așadar orice creștere a acesteia este condiționată de nivelul stării de sănătate a populației care este în strânsă legătură cu alimentația, nivelul de educație sanitară etc. În acest context, elaborarea politicilor de sănătate

²⁴ <https://www.ms.ro/strategia-nationala-de-sanatate-2014-2020/>

²⁵ https://www.ms.ro/wp-content/uploads/2022/04/SNS_consultare-public%C4%83.pdf

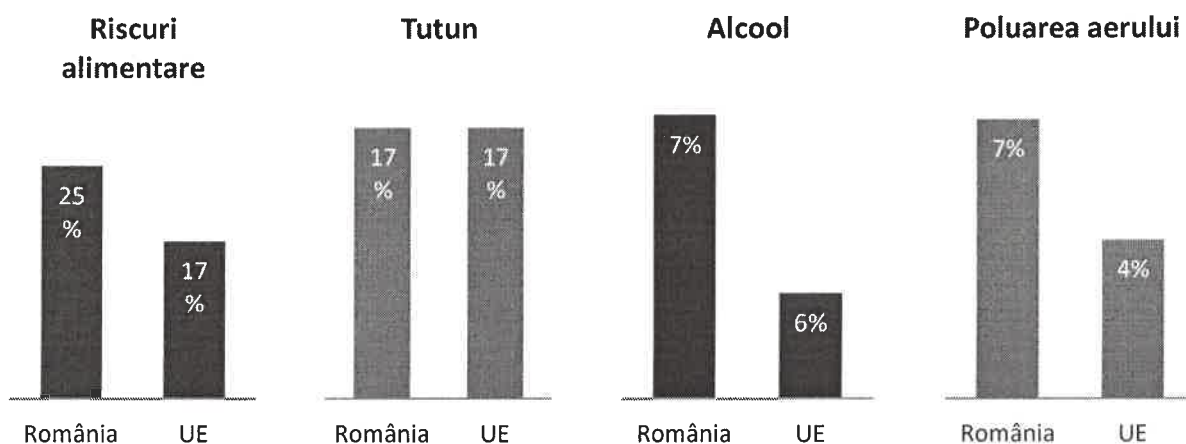

este deosebit de importantă, reușita acestora măsurându-se inclusiv prin gradul de creștere a speranței de viață.

Conform raportului realizat de către Comisia Europeană asupra *Stării de Sănătate în UE- Profilul de sănătate al țării 2021*²⁶, speranța de viață în România a crescut cu peste patru ani între 2000 și 2019, dar a scăzut temporar cu 1,4 ani în 2020 din cauza impactului COVID-19 – cu o diferență de aproape 8 ani între femei și bărbați. Tot acesta indică faptul că principalele cauze de mortalitate sunt bolile cardiovasculare, iar cancerul pulmonar este cea mai frecventă cauză de deces prin cancer. Raportat la factorii de risc, raportul indică faptul că o cauză principală a deceselor sunt comportamentele riscante, ca de exemplu consumul mai mare de alcool și dietele mai nesănătoase ale românilor decât mediile UE, dar obezitatea la adulți este cea mai scăzută din UE. Dieta neadecvată, tutunul și poluarea aerului sunt principalii factori care duc la creșterea ratei mortalității în România, situație mai nefavorabilă comparativ cu nivelul UE, după cum este prezentat în figura de mai jos. Astfel, România înregistrează o situație mai gravă decât majoritatea țărilor UE în ceea ce privește mulți factori de risc.

FIGURA 78 PRINCIPALII FACTORI CARE DUC LA CREȘTEREA RATEI MORTALITĂȚII ÎN ROMÂNIA VS UE

Sursa: *Stării de Sănătate în UE- Profilul de sănătate al țării 2021*

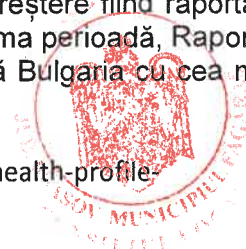
Raportul Comisiei Europene mai aduce în vedere faptul că în ultimul deceniu au crescut cheltuielile cu sănătatea în România, dar cu toate acestea, rămân pe locul al doilea cel mai scăzut din UE în ansamblu, atât ca pondere în PIB, cât și pe cap de locuitor. Pe de altă parte, aproximativ 44 % din cheltuielile cu sănătatea au fost alocate îngrijirii pentru pacienți internați în 2019, ceea ce reprezintă cea mai mare proporție dintre țările UE. Deși ponderea publică a cheltuielilor pentru sănătate este mare și în concordanță cu media UE, plățile din buzunar sunt peste media UE.

STAREA DE SĂNĂTATE A POPULAȚIEI | Cel mai recent *Raport Național privind Starea de Sănătate a Populației în anul 2020*²⁷ indică o speranță de viață de 76,11 ani, cu mai inegalități între genul feminin - 79,75 ani și genul masculin de 72,54 ani. Speranța de viață din ultimii ani a crescut, comparativ cu anul 2011 când aceasta era de 74,20 ani, cea mai mare creștere fiind raportată mediului urban (cu 1,94 ani). Cu toate că speranța de viață a crescut în ultima perioadă, Raportul Stării de Sănătate în UE indică faptul că România este caracterizată după Bulgaria cu cea mai

²⁶ https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/romania-country-health-profile-2021_74ad9999-en#page1

²⁷ [https://insp.gov.ro/download/cnepss/stare-de-](https://insp.gov.ro/download/cnepss/stare-de-sanatate/rapoarte_si_studii_despre_starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/RAPORTUL-NATIONAL-AL-STARII-DE-SANATATE-A-POPULATIEI-%25E2%2580%2593-2020.pdf)

[sanatate/rapoarte_si_studii_despre_starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/RAPORTUL-NATIONAL-AL-STARII-DE-SANATATE-A-POPULATIEI-%25E2%2580%2593-2020.pdf](https://insp.gov.ro/download/cnepss/stare-de-sanatate/rapoarte_si_studii_despre_starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/RAPORTUL-NATIONAL-AL-STARII-DE-SANATATE-A-POPULATIEI-%25E2%2580%2593-2020.pdf)

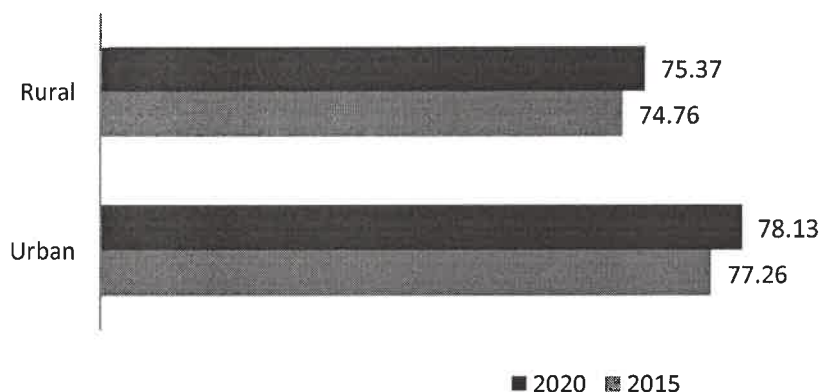

mică speranță de viață din UE. Deci în medie, un cetățean român trăiește cu aproximativ 5-6 ani mai puțin decât alți europeni.

La nivelul județului Brașov, conform datelor Tempo INS, cu toate că durata medie a vieții a crescut în anul 2020, prin comparație cu anul 2015, în figura de mai jos este prezentată situația ce indică o durată a vieții mai ridicată la nivelul mediului urban din județ, prin comparație cu durata vieții de la nivelul mediului rural. Astfel, dacă în anul 2015 la nivelul mediului rural durata medie a vieții era de 74,76 de ani, iar la nivelul mediului urban aceasta era de 77,26 de ani, durata medie a vieții în anul 2020 la nivelul mediului rural a crescut la 75,37 de ani, iar în mediul urban la 78,13 de ani.

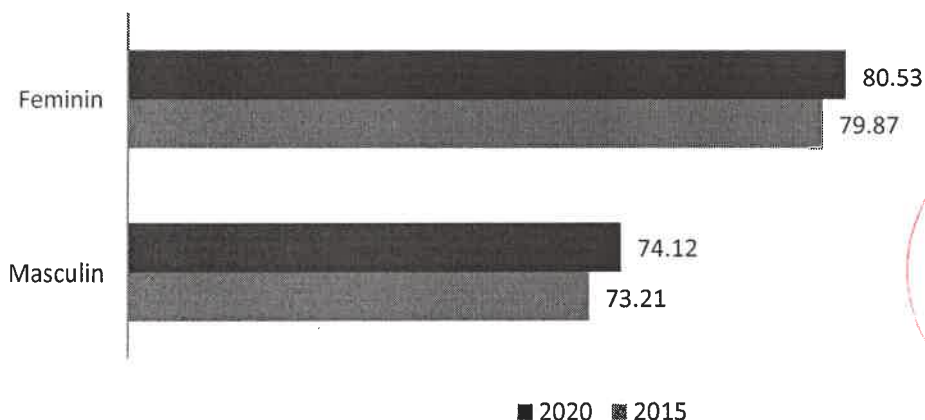
FIGURA 79 DURATA MEDIE DE VIAȚĂ ÎN MEDIUL RURAL ȘI URBAN DIN JUDEȚUL BRAȘOV, 2015 VS 2020

Sursa: Tempo INS

Tendința de inegalitate a duratei medii de viață între genul masculin și genul feminin de la nivelul țării este specifică și județului Brașov. Astfel, în anul 2015, diferența dintre durata de viață medie a femeilor și durata de viață medie a bărbaților din județul Brașov era de 6,66 de ani, iar în anul 2020 aceasta era de 6,41 de ani.

FIGURA 80 DURATA MEDIE DE VIAȚĂ ÎNTRE GENUL FEMININ ȘI GENUL MASCULIN, JUDEȚUL BRAȘOV, 2015 VS 2020

Sursa: Tempo INS

În cadrul Raportului Național privind Starea de Sănătate a Populației în anul 2020²⁸, unde sunt disponibile date la nivel de județ, identificăm următoarele situații specifice pentru județul Brașov:

- Rata natalității mult mai mare în rural față de urban este în județele Brașov, Covasna, Sibiu, Mureș, Harghita;
- Spor natural pozitiv în 2020, pe medii a fost în mediul urban în Ilfov și Sălaj, iar în rural spor natural pozitiv a fost în Brașov;
- Din punctul de vedere al distribuției teritoriale, cea mai mare speranță de viață în anul 2020 a fost înregistrată în județul Vâlcea (81,22 ani), urmat de Mun. București (78,44 ani) și de județele Cluj (77,53 ani), Brașov (77,43 ani);
- O rată mare a fertilității se constată în județele Sălaj (43,6 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani), Suceava (41,1 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani), Mureș (39,4 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani), Bistrița-Năsăud (39,2 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani), Brașov (38,8 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani);
- Diferențe mari ale ratei fertilității dintre urban și rural sunt în: Brașov (32,9 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani în urban și 54,1 n.vii ‰ femeii de 15-49 ani în rural);
- În anul 2020, cele mai mici rate ale mortalității s-au înregistrat în județele Vâlcea (8,5‰), Mun. București (11,2‰), Timiș (11,8‰), Cluj (12,0‰), Brașov (12,4‰);
- Ratele mortalității 1-4 ani în anul 2020 față de anul 2019, remarcă evoluție negativă ale mortalității 1-4 ani în județele Dâmbovița, Maramureș, Brașov;
- Rata cea mai mare a mortalității prin COVID-19 în anul 2020 a fost înregistrată în județul Sibiu (151.3‰00), urmat de Hunedoara, Bihor, Suceava, Brașov, Mureș;
- Distribuția la nivelul județelor a anilor de viață potențial pierduți prin decese cauzate de COVID-19 este inegală. Cel mai mare număr de ani de viață pierduți au fost în județele: M. București, Suceava, Brașov;
- Cea mai mică rată a mortalității prin accidente în 2020 a fost în Municipiul București (27,3‰00), urmat de Cluj, Brașov, Sibiu, Maramureș;
- Scăderi mai mici ale ratei morbidității spitalizate prin boli cerebro-vasculare în anul 2020 față de anul 2019 au fost în județele Neamț, Brașov, Vrancea;
- Județul cu cea mai mică rată a mortalității prin boli cerebro-vasculare în 2020 a fost Sibiu (90,1‰00 locuitori), urmat de Timiș, Vrancea, Ilfov, Brașov;
- Județul cu cea mai mică rată a morbidității spitalizate cu tumora malignă de sân la femei, în 2020 a fost Covasna (12,8‰00 femei), urmat de Giurgiu, Vrancea, Ilfov, Bacău, Brașov;
- Rata cea mai mare a mortalității prin tumora malignă a sânului la femei a fost înregistrată în județul Tulcea (45,1 ‰000 femei), urmat de Buzău, Brașov, Cluj;
- Județul cu cea mai mică rată a morbidității spitalizate cu tumora malignă a prostatei în 2020 a fost Giurgiu (6.3‰00 bărbați), urmat de Ilfov, Călărași, Brașov, Argeș, Covasna;
- Județul cu cea mai mică rată a morbidității spitalizate cu tumora malignă colorectală în 2020 a fost Giurgiu (12.9‰00 locuitori), urmat de Ilfov, Brașov, Vrancea, Argeș;
- Județul cu cea mai mică rată a morbidității spitalizate prin tumora malignă a bronhiilor și pulmonului în 2020 a fost Giurgiu 15.6‰00 locuitori, urmat de Brașov, Ilfov, Prahova, Covasna;

²⁸ https://insp.gov.ro/download/cnepss/stare-de-sanatate/rapoarte_si_studii_despre_starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/starea_de_sanatate/RAPORTUL-NATIONAL-AL-STARII-DE-SANATATE-A-POPULATIEI-%25E2%2580%2593-2020.pdf

- Județul cu cea mai mică rată a mortalității prin astm în 2020 a fost Prahova (0,1‰00 locuitori), urmat de Cluj, Brașov;

Mortalitatea la naștere²⁹ a fost de 1-2 decese/an, constant pe toată perioada pentru care există date disponibile la nivelul municipiului Făgăraș, respectiv în anul 2016, 2017 și 2018. Mortalitatea infantilă³⁰, indică pentru anul 2019, ultimul an pentru care există date disponibile, o rată de 8,5‰ (3 decedați sub un an / 354 copii sub un an) și se plasează peste valoarea la nivel național (3,39‰), județeană (2,20‰) și regională (3,65‰) indicând un context mai puțin favorabil în comparație cu media celorlalte teritorii. În general, acest lucru este influențat de factori precum defecte congenitale, de nașterea prematură sau greutate prea mică la naștere, de sindromul morții subite a sugarului, precum și de incapacitatea familiilor cu venituri reduse să susțină tratamentele și măsurile necesare la acea vârstă.

Conform datelor disponibile în cadrul Tempo INS și raportat la reședință, principalele afecțiuni care conduc la decese în general, la nivelul județului Brașov sunt:

- Bolile aparatului circulator- aproape jumătate din decese la nivel județean, respectiv 48,6% din totalul deceselor au avut drept cauza acest tip de afecțiuni, o mare parte dintre ele fiind datorate ischemiilor cardiace;
- Afecțiunile tumorale se află pe loc secundar la cauzele de deces, 19,2% din mortalitatea anului 2020 fiind datorată acestor afecțiuni, valorile fluctuând de-a lungul anilor, dar comparativ cu ponderea acestora din totalul afecțiunilor, este mai scăzută în anul 2020, spre deosebire de anul 2010 (24%);
- Pe la treilea loc în cauzele mortalității se poziționează bolile aparatului respirator cu 16,3% din mortalitatea anului 2020, în creștere constantă în ultimii ani (2010-2020).

Figura de mai jos prezintă evoluția principalelor cauze ale mortalității în județul Brașov.

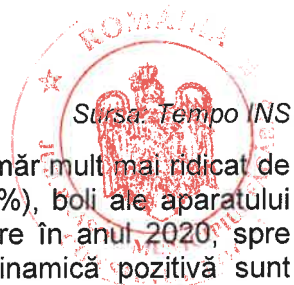
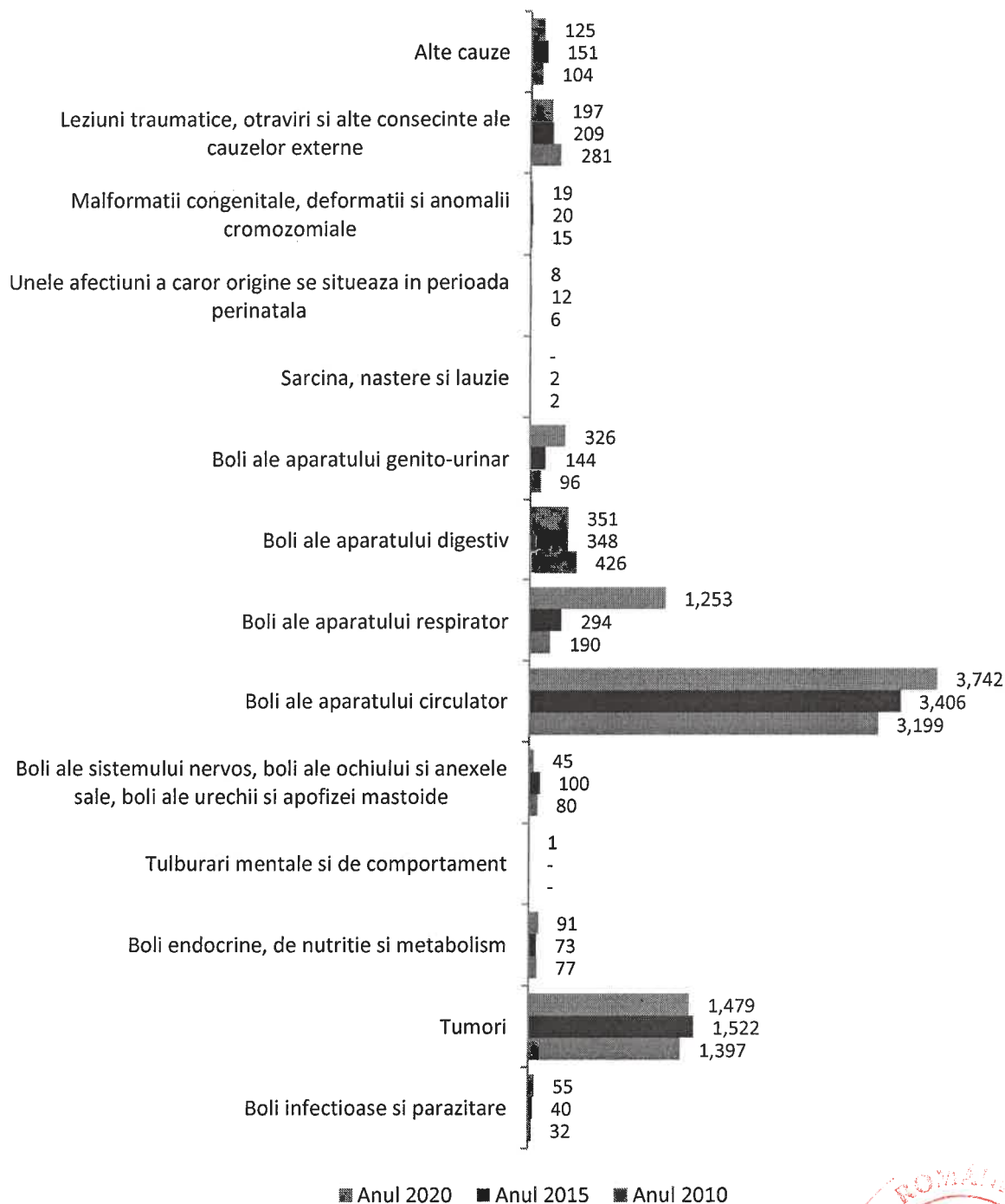

²⁹ INS Tempo POP204 C

³⁰ INS Tempo POP208 C

FIGURA 81 EVOLUȚIA PRINCIPALELOR CAUZE ALE MORTALITĂȚII ÎN JUDEȚUL BRAȘOV, DUPĂ REȘEDINȚĂ, 2010, 2015, 2020

În anul 2020, spre deosebire de anul 2010, bolile care au provocat un număr mult mai ridicat de decese sunt printre altele, în special boli ale aparatului respirator (+559%), boli ale aparatului genito-urinar (+240%) și boli infecțioase și parazitare (+72%). Bolile care în anul 2020, spre deosebire de anul 2010 au provocat mai puțin decese, urmând o dinamică pozitivă sunt tuberculoza (-81%), boli cerebro-vasculare (-28%) și boli ale aparatului digestiv (-18%).

INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE | Evoluția unităților sanitare din orașul Făgăraș este prezentată în tabelul de mai jos, pentru anul 2020, prin comparație cu anul 2015, raportat la datele existente până la momentul efectuării analizei. În acest caz, se remarcă o creștere de 13,7% a unităților sanitare, respectiv de la 102 de astfel de unități în anul 2015, la 116 în anul 2020. Categoriile de unități de sănătate care sunt mai numeroase în anul 2020, spre deosebire de anul 2015 sunt cabinetele medicale școlare, de la 4 unități la 8 unități, cabinetele stomatologice de la 29 de unități la 35 de unități, cabinetele medicale de specialitate de la 18 unități la 21, laboratoarele medicale de la 2 unități la 6 unități și laboratoarele de tehnică dentară unde în anul 2015 nu exista nicio unitate, în anul 2020 există o astfel de unitate. Opus acestora, în anul 2020, spre deosebire de anul 2015 a scăzut numărul policlinicilor, de la 2 unități la 1, a scăzut numărul cabinetelor medicale de familie de la 26 de unități la 25 și alte tipuri de cabinete medicale pentru care în anul 2015 exista o unitate, în anul 2020 nu mai existau unități de acest tip.

TABEL 17 UNITĂȚILE SANITARE DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ PE FORME DE PROPRIETATE, 2015, 2020

CATEGORIE	FORMĂ DE PROPRIETATE	ANUL 2015	ANUL 2020
Spitale	Proprietate publica	1	1
Ambulatorii integrate spitalului	Proprietate publica	1	1
Ambulatorii integrate spitalului	Proprietate privata	-	-
Policlinici	Proprietate publica	-	-
Policlinici	Proprietate privata	2	1
Dispensare medicale	Proprietate publica	1	1
Dispensare medicale	Proprietate privata	-	-
Centre de sănătate mintala	Proprietate publica	1	1
Cabinete medicale școlare	Proprietate publica	4	8
Cabinete medicale de familie	Proprietate publica	-	-
Cabinete medicale de familie	Proprietate privata	26	24
Cabinete stomatologice	Proprietate publica	-	-
Cabinete stomatologice	Proprietate privata	29	35
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate publica	-	-
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate privata	18	21
Farmacii	Proprietate publica	1	1
Farmacii	Proprietate privata	11	11
Laboratoare medicale	Proprietate publica	2	6
Laboratoare medicale	Proprietate privata	4	4
Laboratoare de tehnica dentara	Proprietate publica	-	-
Laboratoare de tehnica dentara	Proprietate privata	-	1
Alte tipuri de cabinete medicale	Proprietate publica	1	0
TOTAL		102	116

Sursa: Tempo INS

Atât în anul 2015, cât și în anul 2020, predomină forma de proprietate private a unităților sanitare. Cu toate acestea, unitățile sanitare publice au crescut din anul 2015, până în anul 2020 cu circa 58,3%, de la 12 unități sanitare publice la 19 unități sanitare publice în anul 2020. Unitățile sanitare private au crescut cu 7,8% în perioada analizată, de la 90 de unități în anul 2015, la 97 de unități în anul 2020. Prin urmare, ponderea unităților sanitare private în anul 2020 scade, comparativ cu

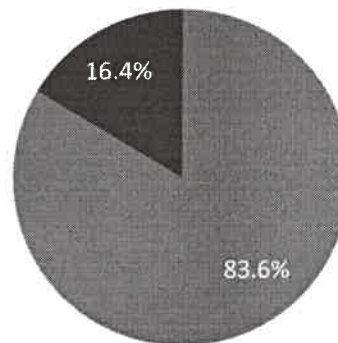
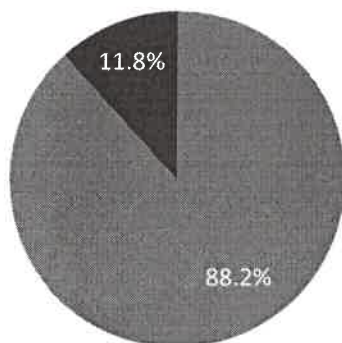

anul 2015, așadar, în anul 2015 88,2% din totalul unităților sanitare sunt private, iar în anul 2020 ponderea acestora este de 83,6%.

FIGURA 82 DISTRIBUȚIA UNITĂȚILOR SANITARE DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ PE FORME DE PROPRIETATE, 2015, 2020

Anul 2015

Anul 2020

■ Proprietate privata ■ Proprietate publica

■ Proprietate privata ■ Proprietate publica

Sursa: procesare proprie conform datelor de pe Tempo INS

În ultimii 5 ani, după cum poate fi observat și în tabelul de mai jos, numărul total al paturilor în unitățile sanitare a crescut cu aproximativ 11,7%. Această creștere este datorată numărului de paturi în spitale pentru cazurile de zi. Astfel, înainte de anul 2020 nu sunt înregistrate paturi pentru cazurile de zi în cadrul unităților sanitare din municipiul Făgăraș, iar în anul 2020, 32 astfel de paturi sunt disponibile, rezultând un total de 305 paturi în unitățile sanitare, spre deosebire de 273 în anul 2015. Totalitatea acestora se regăsește în cadrul infrastructurii publice de sănătate.

TABEL 18 NUMĂRUL DE PATURI ÎN UNITĂȚILE SANITARE DE TIPUL SPITALELOR PE FORME DE PROPRIETATE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2015-2020

CATEGORII DE UNITATI SANITARE	FORME DE PROPRIETATE	ANUL 2015	ANUL 2016	ANUL 2017	ANUL 2018	ANUL 2019	ANUL 2020
In spitale, inclusiv în centre de sănătate cu paturi de spital - paturi pentru internare continua	Proprietate publica	273	273	273	273	273	273
In spitale, inclusiv in centre de sănătate cu paturi de spital - paturi pentru cazuri de zi	Proprietate publica	-	-	-	-	-	32
TOTAL		273	273	273	273	273	305

Sursa: Tempo INS

În cadrul infrastructurii de sănătate din municipiul Făgăraș, cea mai mare unitate publică ce asigură servicii medicale în regim de permanență este Spitalul Municipal Dr. Aurel Tulbure Făgăraș. Conform prezentării acestuia, reprezintă al doilea spital ca mărime din județul Brașov. În cadrul Spitalului Municipal Dr. Aurel Tulbure Făgăraș, se regăesc următoarele secții:

- Secția ATI;
- Compartiment de Primiri Urgențe;
- Secția Clinică Cardiologie;
- Secția Medicină internă;
- Compartiment Diabet Zaharat, Nutriție și Boli Metabolice;
- Compartiment Recuperare, Medicină fizică și balneologie;
- Secția Chirurgie Generală;
- Compartiment Ortopedie și Traumatologie;
- Secția Pediatrie;
- Secția Obstetrică Ginecologie;
- Compartiment Neonatologie;
- Compartiment Boli Infecțioase;
- Secția Neurologie;
- Centrul de Hemodializă.

Ambulatoriul Integrat în cadrul Spitalului Municipal Dr. Aurel Tulbure Făgăraș cuprinde următoarele cabinete:

- Medicină internă;
- Cardiologie;
- Chirurgie generală;
- Urologie;
- Ortopedie-traumatologie;
- Pediatrie;
- Obstetrică-ginecologie;
- Neurologie;
- Cabinet diabet zaharat, nutriție și boli metabolice;
- Recuperare, medicină fizică și balneologie;
- O.R.L.;
- Ortopedie pediatrică.

Spitalul Municipal Dr. Aurel Tulbure Făgăraș este prezent în mediul online prin pagina web-<https://www.spitalulfagaras.ro/>, iar în cadrul acesteia sunt puse la dispoziție diverse informații precum descrierea generală, informații pentru pacienți, prezentarea structurii secțiilor și a ambulatoriului de specialitate, informații de interes public, precum și secțiunea unde sunt puse la dispoziția persoanelor interesante informații de contact. În cadrul site-ului, este pusă la dispoziție posibilitatea realizării programărilor online și astfel, pacienții pot alege cabinetul, data și doctorul la care doresc să se programeze.

FIGURA 83 PAGINA WEB A SPITALULUI MUNICIPAL DR. AUREL TULBURE FĂGĂRAȘ

Sursa: <https://www.spitalulfagaras.ro/>

PERSONALUL MEDICAL | Numărul cadrelor medicale de la nivelul municipiului Făgăraș a urmat un trend ascendent, rezultând un număr de cadre medicale cu 18,0% mai ridicat în anul 2020, comparativ cu anul 2015. Astfel, dacă în anul 2015 personalul medico- sanitar din domeniul public și privat era reprezentat de 405 persoane, în anul 2020, numărul acestora crește la 430.

Cea mai ridicată rată de creștere este reprezentativă numărului farmaciștilor cu proprietate privată, aceștia urmând o creștere de 40,0% în anul 2020, prin comparație cu anul 2015. Alte creșteri ale personalului medical în perioada analizată, 2015-2020, mai sunt observate în cadrul personalului sanitar mediu public, cu o creștere de 24,3%, stomatologilor privați, cu o creștere de 21,9%, medicilor privați cu o creștere de 16,1% și în cadrul personalului sanitar mediu privat cu o creștere de 3,6%. O evoluție negativă a personalului medico-sanitar este observată în anul 2020, spre deosebire de anul 2015 în cadrul medicilor privați, cu o scădere de -7,7% și în cadrul medicilor de familie privați, cu o scădere de -7,7% a acestora.

TABEL 19 EVOLUȚIA PERSONALULUI MEDICAL PUBLIC ȘI PRIVAT, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014-2020

CATEGORII DE CADRE MEDICO-SANITARE	FORME DE PROPRIETATE	ANUL 2015	ANUL 2016	ANUL 2017	ANUL 2018	ANUL 2019	ANUL 2020
Medici	Proprietate publica	62	68	68	74	72	72
Medici	Proprietate privata	26	26	26	22	22	24
din total medici: medici de familie	Proprietate publica	:	:	:	:	:	0
din total medici: medici de familie	Proprietate privata	26	26	26	21	21	24
Stomatologi	Proprietate publica	2	2	1	2	2	2

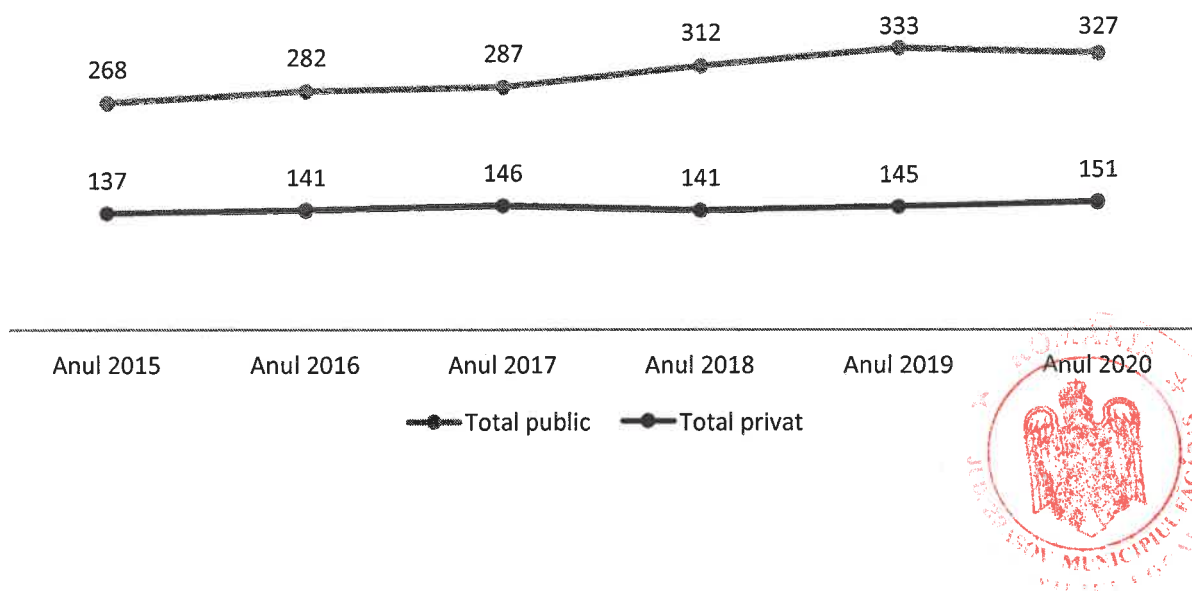

CATEGORII DE CADRE MEDICO-SANITARE	FORME DE PROPRIETATE	ANUL 2015	ANUL 2016	ANUL 2017	ANUL 2018	ANUL 2019	ANUL 2020
Stomatologi	Proprietate privata	32	32	37	39	39	39
Farmacisti	Proprietate publica	2	2	2	3	2	2
Farmacisti	Proprietate privata	25	33	33	35	35	35
Personal sanitar mediu	Proprietate publica	202	210	216	233	257	251
Personal sanitar mediu	Proprietate privata	28	24	24	24	28	29
Total public		268	282	287	312	333	327
Total privat		137	141	146	141	145	151
TOTAL		405	423	433	453	478	478

Sursa: Tempo INS

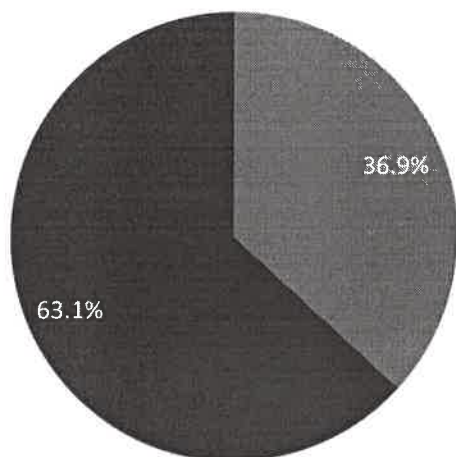
Distribuția personalului pe forme de proprietate indică o dinamică mai accentuată de creștere în rândul cadrelor medicale din sistemul public, comparativ cu cadrele medicale din sistemul privat. Numărul cadrelor medicale din sistemul public reprezintă în anul 2020, 327 de persoane, de la 268 de persoane în anul 2015, având o creștere constantă pe parcursul perioadei analizate. Cu toate că până în anul 2019 numărul acestora a crescut constant, după anul 2019 numărul cadrelor medicale angajate în sistemul public a urmat o evoluție negativă. Numărul cadrelor medicale angajate în sistemul privat indică o evoluție mai lentă, cu o diferență de 14 persoane în anul 2020, prin comparație cu anul 2015. Având în vedere acestea, dacă în anul 2015, 63,1% din totalul cadrelor medicale de la nivelul municipiului Făgăraș sunt angajați ai sistemul public, în anul 2020 ponderea acestora din totalul cadrelor medicale este de 62,8%, după cum este prezentat și în figura de mai jos.

FIGURA 84 DISTRIBUȚIA PERSONALULUI DIN SISTEMUL DE SĂNĂȚATE PE FORME DE PROPRIETATE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2015,2020 ȘI EVOLUȚIA 2015-2020

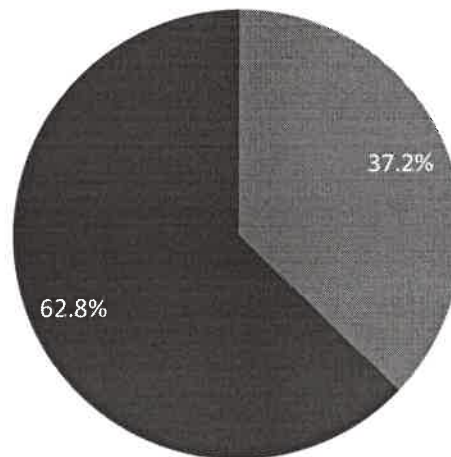

2015

■ Total public ■ Total privat

2020

■ Total public ■ Total privat

Sursa: procesare proprie conform datelor de pe Tempo INS

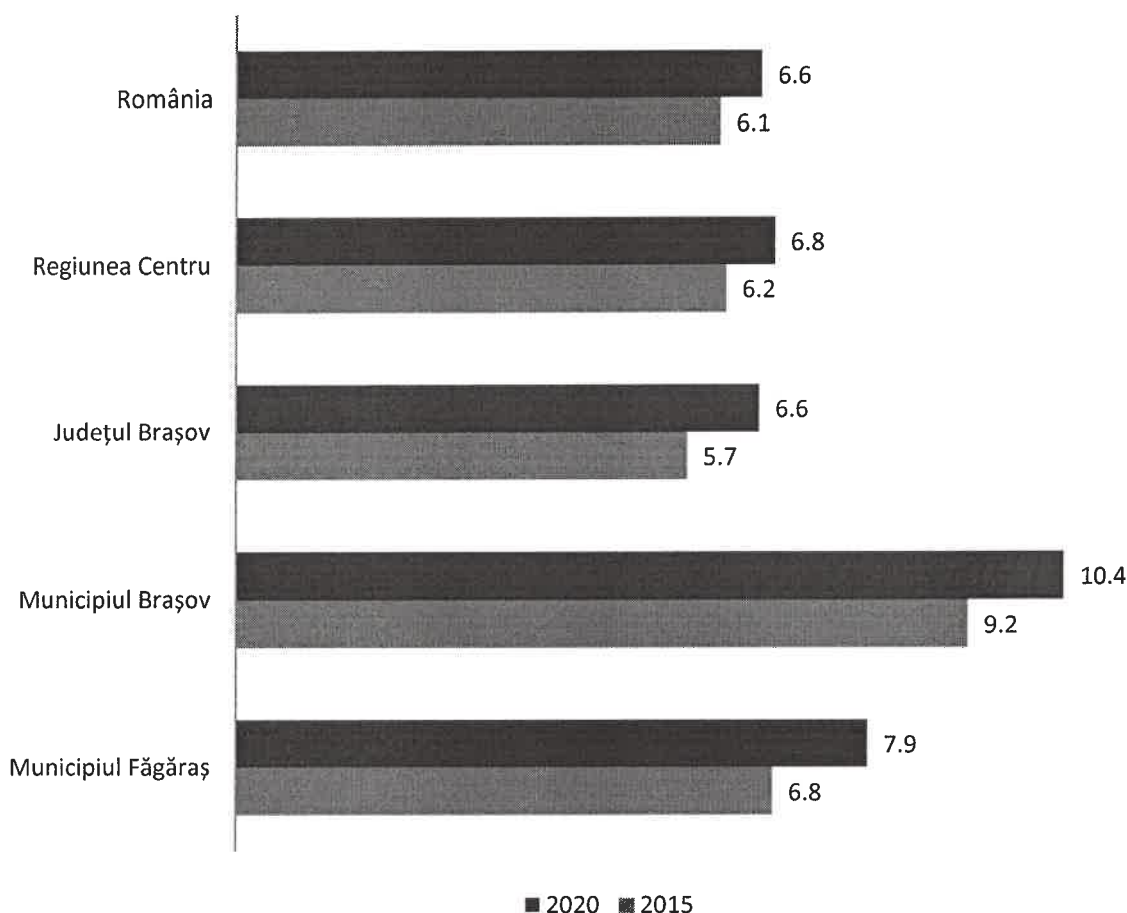
DESERVIREA POPULAȚIEI ȘI SATISFAȚIA POPULAȚIEI | Conform Barometrul urban 2020³¹, gradul de satisfacție al locuitorilor din centrele urbane din România față de serviciile de sănătate oferite de oraș este unul mediu. Astfel, 52% dintre aceștia se declară mulțumiți de serviciile de sănătate la nivel local. Tot în cadrul acestuia, se evidențiază faptul că persoanele cu venituri sub 3.000 lei/lună tind să fie mai nemulțumite de serviciile de sănătate din localitate decât persoanele cu venituri peste această sumă.

Prin intermediul numărului de paturi din spitale ce revin în medie la 1.000 de locuitori poate fi caracterizată deservirea cu infrastructura de sănătate. În raport cu acestea, situația de la nivelul municipiului Făgăraș a fost analizată comparativ cu situația de la nivelul municipiului reședință de județ, a județului Brașov, a Regiunii Centru și a țării. Municipiul Făgăraș prezintă a doua cea mai avantajoasă situație din acest punct de vedere după municipiul Brașov. Dacă în anul 2015 în municipiul Făgăraș, existau 6,8 paturi care revin în medie la 1.000 de locuitori, în anul 2020 numărul acestora crește la 7,9.

După cum reiese și din figura de mai jos, cele mai multe paturi de spital care revin în medie la 1.000 de persoane sunt remarcate în cadrul municipiului Brașov, 10,4 paturi care revin în medie la 1.000 de locuitori în anul 2020. La nivelul județului acestea de doar 6,6‰, la nivelul regiunii 6,8‰, iar la nivelul țării 6,6‰. Prin urmare, locuitorilor din municipiul Făgăraș le revin în medie un număr cu 17-20% mai ridicat de paturi de spitale la 1.000 de persoane, comparativ cu media județului, a regiunii și a țării. Referitor la evoluția în anul 2020, spre deosebire de anul 2015, situația a evoluat favorabil în cadrul tuturor nivelelor analizate.

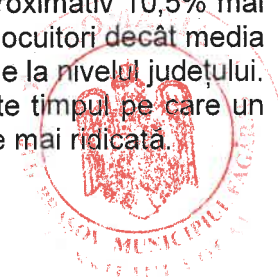
³¹ https://citadini.ro/wp-content/uploads/Barometrul-Urban_Politica-Urbana-a-Romaniei.pdf

FIGURA 85 NUMĂRUL DE PATURI DIN SPITALE CE REVIN ÎN MEDIE UNUI NUMĂR DE 1.000 DE LOCUITORI DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, MUNICIPIUL REȘEDINȚĂ DE JUDEȚ, DIN JUDEȚUL BRAȘOV, REGIUNEA CENTRU ȘI ROMÂNIA, 2015, 2020

Sursa: procesare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Raportat la numărul de locuri ce revin în medie unui medic de familie în anul 2020, situația de la nivelul municipiului Brașov indică cel mai favorabil context, cu 1.232 de persoane, urmat apoi situația de la nivelul municipiului Făgăraș cu o medie de 1.599 de persoane de revin unui medic de familie. Totuși, în comparație cu județul Brașov, cu Regiunea Centru și cu nivelul național, la nivelul municipiului Făgăraș, un număr mai scăzut de locuri revin în medie unui medic de familie. Prin urmare, circa 1.599 de locuitori sunt atribuiți unui medic de familie în municipiul Făgăraș, în comparație cu media de 1.612 în județul Brașov, în comparație cu 1.717 în Regiunea Centru și în comparație cu media de 1.786 de la nivelul țării.

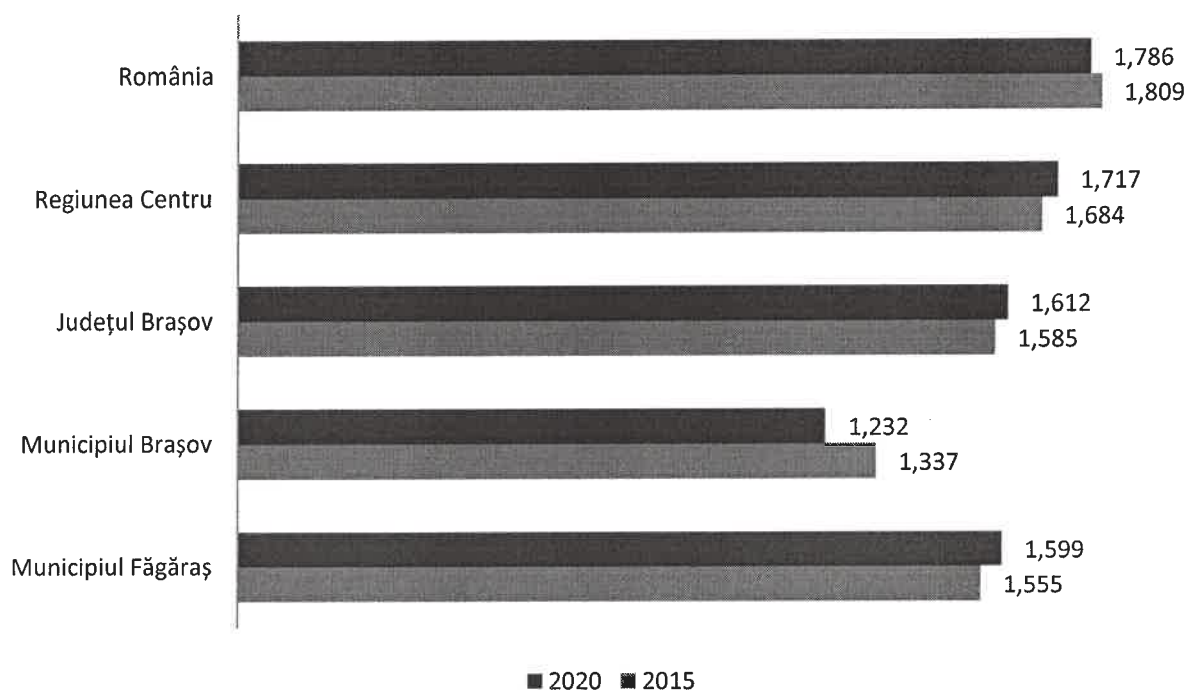
Totuși, situația de la nivelul municipiului Făgăraș este una favorabilă luând în considerare faptul că unui medic de familie din municipiul Făgăraș ar trebui să îi revină cu aproximativ 10,5% mai puțini locuitori decât media de la nivelul țării, cu aproximativ 6,9% mai puțini locuitori decât media de la nivelul regiunii și cu aproximativ 0,8% mai puțini locuitori decât media de la nivelul județului. Astfel, cu cât mai multe persoane sunt de gestionat, cu atât mai scăzut este timpul pe care un medic îl poate atribui unui pacient și astfel, serviciile oferite prezintă o calitate mai ridicată.

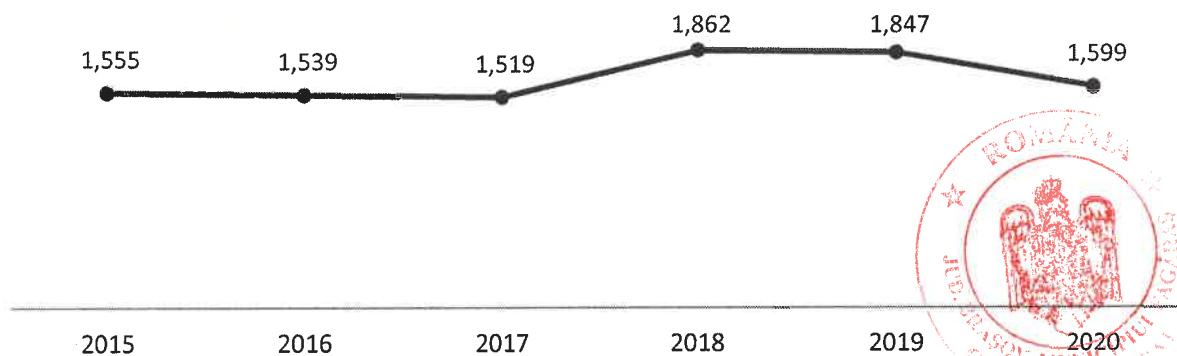
FIGURA 86 NUMĂRUL DE LOCUITORI CE REVIN UNUI MEDIC DE FAMILIE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, MUNICIPIUL BRAȘOV, JUDEȚUL BRAȘOV, REGIUNEA CENTRU, ROMÂNIA, 2015, 2020

Sursa: procesare proprie conform datelor de pe Tempo INS

Evoluția numărului de locuitori care revin unui medic de familie, este una negativă la nivelul municipiului Făgăraș în anul 2020, comparativ cu anul 2015, dar totuși cu o tendință pozitivă după anul 2018, an după care numărul locuitorilor ce revin unui medic de familie a scăzut constant. Dacă în anul 2015, în municipiul Făgăraș 1.555 de persoane reveneau în medie unui medic de familie, în anul 2020 numărul acestora era cu 2,9% mai ridicat – 1.599, astfel eficiența și calitatea timpului acordat unei persoane este relativ mai scăzută. Cu toate că și populația municipiului a scăzut, această tendință lucru datorată scăderii numărului de medici de familie din municipiu cu circa -7,7% în această perioadă.

FIGURA 87 NUMĂRUL DE LOCUITORI CE REVIN UNUI MEDIC DE FAMILIE, MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ, 2015-2020

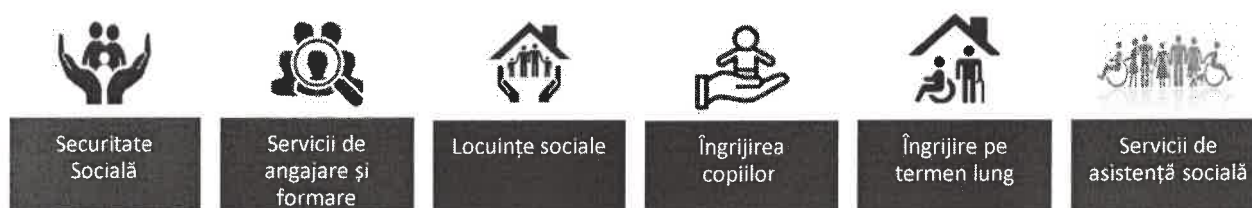
Sursa: Tempo INS

5.3. ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Asistența socială este tot mai adesea asociată cu lupta împotriva sărăciei și a vulnerabilității. Astfel, în ultimii ani, asistența socială a câștigat o atenție din ce în ce mai mare pe agendele politicilor de dezvoltare atât la nivel global, cât și național, nu numai ca un drept fundamental al omului, ci și o modalitate eficientă de a diminua sărăcia și vulnerabilitatea.

Conform Comisiei Europene, serviciile sociale joacă un rol esențial în îmbunătățirea calității vieții și în asigurarea protecției sociale, iar acestea includ aspectele prezentate în figura următoare, descrise ca fiind mijloace vitale pentru îndeplinirea obiectivelor de bază ale UE, cum ar fi coeziunea socială, economică și teritorială, gradul de ocupare ridicat, incluziunea socială și creșterea economică. Sistemele de protecție socială ajută persoanele și familiile, în special pe cei săraci și vulnerabili, să facă față crizelor și șocurilor, să găsească locuri de muncă, să-și îmbunătățească productivitatea, să investească în sănătatea și educația copiilor lor și să protejeze populația în vârstă.

FIGURA 88 CATEGORIILE DE SERVICII INCLUSE ÎN CADRUL SERVICIILOR SOCIALE

Sursa: Servicii sociale de interes general, <https://ec.europa.eu>

FURNIZORII ȘI INFRASTRUCTURA DE SERVICII SOCIALE | La nivelul municipiului Făgăraș, principalii furnizori de asistență socială sunt Direcția de Asistență Socială Făgăraș (DAS Făgăraș) și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov.

FIGURA 89 PRINCIPALII FURNIZORI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

Conform Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale a Județului Brașov 2019-2030³² și a Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din Municipiul Făgăraș 2022-2027³³, la nivelul municipiului Făgăraș sunt identificate următoarele structuri care furnizează servicii sociale: Centrul rezidențial pentru persoane Vârstnice Făgăraș, Centrul de îngrijire și asistență Făgăraș, Locuința protejată Gabriela, Îngrijire la domiciliu persoane vârstnice "Bunicii noștri", Îngrijire persoane adulte cu dizabilități la domiciliu, Protecția "Mama și copilul" prin Colaborare Hospice – Casa Speranței,

³² <https://www.dgaspbv.ro/wp-content/uploads/2019/08/Strategie-2019-2023.pdf>

³³ <https://www.dasfagaras.ro/wp-content/uploads/2022/04/Strategia-de-dezvoltare-a-serviciilor-sociale-din-Municipiul-Fagaras-2022-2027-descarca-document.pdf>

Asociația Vlavian, Societatea de binefacere Diakonia, Asociația de Dezvoltare Integrală a Făgărașului, Asociația Partida Romilor Pro Europa Făgăraș și Asociația Romilor din Făgăraș.

Raportat la structurile pentru care există date disponibile sunt indicate în cea mai mare măsură un grad de ocupare de 80%-100%, dar există și câte o situație ce indică un grad de ocupare de 20% și 30%, după cum poate fi observat în tabelul de mai jos. În cadrul acestor servicii, numărul aproximativ de beneficiari este de 453, iar dintre structurile prezentate, aproape jumătate, 45% sunt finanțate din alte surse, 27% sunt finanțate doar din bugetul local iar restul de 27% sunt finanțate atât din bugetul local, cât și din alte surse.

FIGURA 90 SERVICIILE SOCIALE MUNICIPALE, CAPACITATE, GRAD DE OCUPARE ȘI SURSĂ DE FINANȚARE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

SERVICIILE SOCIALE	CAPACITATE	GRAD DE OCUPARE	SURSA DE FINANȚARE
Cantina de ajutor social, DAS Făgăraș	150/zi	80%	Buget local
Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice, DAS Făgăraș	20	100%	Buget local
Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice Făgăraș, Asociația Vlavian	63	100%	Buget local
Locuința protejată Gabriela, Soecitatea de binefacere Diakonica	9	100%	Alte surse
Îngrijire persoane cu dizabilități la domiciliu, Societatea de binefacere Diakonica	20	100%	Alte surse
Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice, Asociația Centru pentru persoane cu nevoi Tabita	43	100%	Alte surse
Îngrijire la domiciliu pentru persoane adulte cu dizabilități, Hospice Casa Speranței	10/zi	100%	Buget local, alte surse
Centru de zi pentru recuperare copii cu dizabilități Sfântul Nectarie, Asociația de Dezvoltare Integrată a Făgărașului	25	20%	Buget local, alte surse
Centru de zi pentru dezvoltarea deprinderilor de viață Sfânta Ana, Asociația de Dezvoltare Integrată a Făgărașului	63	30%	Buget local, alte surse
Servicii de formare profesională, Asociația Partida Romilor Pro Europa Făgăraș	30	100%	Alte surse
Servicii facilitare comunitară, Asociația Romilor din Făgăraș	20	100%	Alte surse

Sursa: Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din Municipiul Făgăraș 2022-2027

Direcția de Asistență Socială Făgăraș (DAS Făgăraș) este structura specializată, în subordinea Consiliului Local al municipiului Făgăraș, specializată în acordarea beneficiilor de asistență socială și a serviciilor de asistență socială în vederea asigurării aplicării politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități și altor persoane sau grupuri afectate de probleme sociale și care au domiciliu pe raza municipiului Făgăraș. Conform datelor³⁴, Direcția de Asistență Socială Făgăraș are ca obiect principal de activitate îndeplinirea măsurilor de protecție și asistență socială pentru protejarea persoanelor care din cauza unor motive de natură economică, fizică, psihică sau socială nu au posibilitatea să și asigure nevoile sociale, de a-și dezvolta propriile capacități și competențe pentru integrarea socială. Următoarele sunt principalele servicii sociale care stau la baza Direcției de Asistență Socială Făgăraș:

- recuperare și reabilitare;

³⁴ <https://www.dasfagaras.ro/despre-noi/>

- suport și asistență pentru familiile și copiii aflați în dificultate;
- educație informală extracurriculară pentru copii și adulți, în funcție de nevoia fiecărei categorii;
- asistență și suport pentru persoanele vârstnice, inclusiv pentru persoanele vârstnice dependente;
- sprijin și orientare pentru integrarea, readaptarea și reeducarea profesională;
- mediere socială;
- consiliere psihologică și planning familial;
- consiliere socială și juridică;
- facilitarea îmbunătățirii condițiilor de viață și sprijinirea integrării persoanelor cu handicap;
- orice alte măsuri și acțiuni care au drept scop menținerea, refacerea sau dezvoltarea capacităților individuale pentru depășirea unei situații de nevoie socială.

În cadrul Direcției de Asistență Socială Făgăraș funcționează mai multe birouri cu diverse atribuții și responsabilități:

1. Biroul Servicii, Strategii, Programe, Proiecte în domeniul Asistenței Sociale și Relația cu Asociațiile și Fundațiile;
2. Biroul de Asistență și Prestații Sociale;
3. Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice Făgăraș.

Structurile Sociale susținute de către Direcția de Asistență Socială Făgăraș sunt Centrul de zi pentru Persoane Vârstnice, Cantina de Ajutor Social, Creșa de Copii "Mămăruța", Centrul de zi Pentru Copii "Sfântul Nectarie", dintre care serviciile subordonate Direcției de Asistență Socială Făgăraș sunt Centrul de Zi pentru Persoanele Vârstnice și Cantina de Ajutor Social.

Centrul de zi pentru Persoane Vârstnice contribuie la prevenirea autoexcluderii vârstnicilor, după ieșirea la pensie, din viața socială a comunității și la resocializarea acestora prin actul cultural, cel distractiv-recreativ, prin consiliere psiho-socială și juridică, iar beneficiarii sunt vârstnicii cu domiciliul în municipiul Făgăraș a căror stare de sănătate le permite frecventarea comunității. Centrul de Zi pentru Persoane Vârstnice are o capacitate de 20 de locuri, iar activitatea sa a fost sistată pe perioada pandemiei, fiind reluată din luna iunie 2022. Cantina de ajutor social oferă servicii de preparare și distribuire a hranei beneficiarilor aflați în risc de sărăcie, de pe raza municipiului Făgăraș, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excludere socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții acestora. Creșa de Copii "Mămăruța" este singura creșă din municipiul Făgăraș și asigură servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație a copiilor de vârstă antepreșcolară și de dezvoltare programe de educație timpurie adecvate vârstei, nevoilor, potențialului de dezvoltare și particularităților acestora. Până în acest an, conform datelor furnizate de către DAS Făgăraș, creșa se afla în subordinea Direcției, iar recent a fost transferată în subordinea Primăriei municipiului Făgăraș. Centrul de zi de recuperare pentru copii cu dizabilități „Sfântul Nectarie” funcționează pe baza parteneriatului dintre Asociația pentru Dezvoltare Integrată a Făgărașului și Arhiepiscopia Ortodoxă Română Sibiu (AOR Sibiu)- Protopopiatul Făgăraș, iar beneficiarii sunt copii cu dizabilități/ CES din municipiul Făgăraș cu vârsta cuprinsă între 3 și 18 ani.

Serviciile sociale furnizate de către Direcția de Asistență Socială Făgăraș sunt următoarele:

- Alocații de susținere a familiei;
- Alocații de stat;
- Venit minim garantat;
- Indemnizații creștere copil și stimulent inserție;

- Stimulent financiar pentru nou născuți;
- Ajutor pentru încălzirea locuinței;
- Tichete sociale pentru grădiniță;
- Ajutor de înmormântare;
- Tichete sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional.

Raportat la categoriile de beneficiari, serviciile sociale sunt clasificate, conform DAS Făgăraș, în servicii sociale destinate copilului și/sau familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc., victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune, persoanelor cu afecțiuni psihice, persoanelor din comunități izolate, șomerilor de lungă durată, precum și servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor.

Conform Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale acordate la nivelul Municipiului Făgăraș, pentru perioada cuprinsă între anii 2022-2027 sunt propuse următoarele obiective strategice pentru performanța, dezvoltarea și eficientizarea serviciilor sociale de la nivelul municipiului:

1. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale furnizate la nivel local cu scopul de a răspunde cât mai bine nevoilor sociale ale comunității;
2. Dezvoltarea capacității instituționale pentru a oferi sprijin social adecvat și adaptat nevoilor sociale existente la nivel local;
3. Creșterea implicării comunității locale și a societății civile în procesul de furnizare, diversificare și dezvoltare a serviciilor sociale.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov este principalul furnizor public de servicii sociale specializate la nivel județean. Direcția oferă o gamă largă de servicii sociale, servicii sociale acordate copiilor, persoanelor adulte și oricăror persoane aflate în nevoie. Conform prezentării³⁵, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, în domeniul protecției copilului asigură respectarea drepturilor copilului prin servicii de consiliere, prevenire a separării acestuia de familie, propune și aplică măsurile de protecție specială pentru copiii aflați în dificultate sau cu handicap, realizează evaluarea complexă a copilului în vederea încadrării acestuia într-un grad de handicap, precum și demersurile necesare procesului de adopție. Raportat la persoanele adulte, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov asigură sprijin persoanelor adulte aflate în nevoie prin consiliere și le asigură servicii adecvate în vederea refacerii și dezvoltării capacităților individuale și familiale pentru a depăși situațiile dificile în care se află prin acordarea de suport, în condițiile legii. Direcția mai asigură măsurile de protecție necesare pentru reabilitarea persoanelor adulte care s-au aflat în situații de risc, precum și respectarea drepturilor persoanelor cu handicap prin acordarea de servicii de asistență, consiliere, îngrijire, tratament, recuperare, reabilitare, orientare și formare profesională, precum și alte tipuri de servicii, în funcție de nevoile persoanelor cu handicap, în baza încadrării acestora în categorii de persoane cu handicap.

Organizarea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov are la bază următoarele structuri generale:

- Direcția Servicii Comune;
- Direcția Asistență Socială;
- Direcția Economică;

³⁵ <https://www.dgaspcbv.ro/>

- Centre / Complexuri de servicii;
  - A. Complexuri pentru copii - dintre care 1 centru în municipiul Făgăraș, **Complexul de Servicii Făgăraș** și un alt centru în orașul Rupea;
  - B. Complexuri de servicii pentru adulți cu dizabilități aflate în orașele Predeal și Victoria;
  - C. Complexuri de servicii mixte (copii și adulți) aflate în municipiul Săcele, în comuna Târlungeni, în municipiul Brașov și în municipiul Codlea;
  - D. Centre de zi – dintre care 1 centru în municipiul Făgăraș, **Centrul de Zi de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii Făgăraș**, iar alte două în municipiul Brașov și orașul Rupea;
  - E. Centre pentru adulți (cu personalitate juridică) aflate în orașul Victoria și în comuna Șercaia.

TABEL 20 ORGANIZARE DIRECȚIA GENERALĂ DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA COPILULUI BRAȘOV

STURCTURA	UAT
Direcția Servicii Comune	
Direcția Asistență Socială	
Direcția Economică	
Centre / Complexuri de servicii	
A. Complexuri pentru copii	
Complexul de Servicii Rupea-Dacia	Rupea
Complexul de Servicii Făgăraș	Făgăraș
B. Complexuri de servicii pentru adulți cu dizabilități	
Complexul de Servicii Timiș	Predeal
Complexul de Servicii Victoria	Victoria
C. Complexuri de servicii mixte (copii și adulți)	
Complexul de Servicii Săcele - Brădet	Săcele
Complexul de Servicii Târlungeni	Târlungeni
Complexul de Servicii „Piatra Craiului”	Brașov
Complexul de Servicii „Măgura” Codlea	Codlea
Complexul de Servicii „Cristian”	Brașov
D. Centre de zi	
Centrul de Zi de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii Brașov	Brașov
Centrul de Zi de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii Făgăraș	Făgăraș
Centrul de Zi de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii Rupea	Rupea
E. Centre pentru adulți (cu personalitate juridică)	
Căminul pentru Persoane Vârștnice „Castanul” Victoria	Victoria
Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilități „Canaan” Șercaia	Șercaia

Sursa: Pagina web a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov
<https://www.dgaspcbv.ro/despre-noi/organizare/>

Raportul de activitate a Complexului de Servicii Făgăraș, indică în componența acestuia Centrul de Plasament “Casa Maria”- serviciu social de tip rezidențial și Centrul de Plasament “Floare de Colț”- serviciu social de tip rezidențial pentru copii cu dizabilități, ce au misiunea de asigurare a

accesului copiilor pe o perioada determinată la găzduire, îngrijire, educație nonformală și informală, sprijin emoțional, consiliere psihologică și socială, precum și dezvoltarea deprinderilor de viață independentă și pregătire în vederea reintegrării/integrării în familie sau integrării socio-profesionale.

Centrul de Zi de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii Făgăraș are ca beneficiari copii cu tulburări de comportament aflați în risc de abandon școlar cu vârstă cuprinsă între 6 și 18 ani, care frecventează o formă de învățământ și provin din zona municipiului Făgăraș, precum și familiile acestora aflate în situații de dificultate.

BENEFICIARII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ | Pe raza Municipiului Făgăraș prin intermediul structurilor specializate sunt furnizate beneficii și servicii sociale următoarelor categorii de beneficiari, conform DAS Făgăraș:

TABEL 21 CATEGORII DE BENEFICIARI AI SERVICIILOR DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

1. Copii si familie
2. Persoane cu dizabilități
3. Persoane vârstnice
4. Persoane si familii cu diferite nevoi și probleme:
<ul style="list-style-type: none">
• victimele violenței în familie;
• persoanele fără adăpost;
• persoanele cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc.;
• victimele traficului de persoane;
• persoanele private de libertate;
• persoanele sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune;
• persoanele cu afecțiuni psihice;
• persoanele din comunități izolate, șomerilor de lungă durată.
+ servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor.

Sursa: datele furnizate de către DAS Făgăraș

Evoluția populației municipiului Făgăraș, conform datelor disponibile, indică o tendință descendentă în perioada 2010-2021, cu o medie a ratei de scădere de circa 1,0%/an, de la 42.325 de locuitori în anul 2010, la 37.948 de locuitori în anul 2021. Astfel, în anul 2021, municipiul Făgăraș are cu 10,3% mai puțini locuitori comparativ cu anul 2010. Tendința crescătoare a îmbătrânirii demografice și rata anuală de creștere indica faptul că, în lipsa unor măsuri de redresare, numărul de persoane vârstnice din municipiul Făgăraș va fi tot mai ridicat, prin comparație cu numărul de tineri, ceea ce va genera un dezechilibru demografic major în perioadele următoare, cu implicații negative pe plan social. Tinerii și vârstnicii reprezintă categoriile de populație considerate dependente (de populația adultă) și cele mai predispușe la situații de vulnerabilitate. Această dinamică demografică reprezintă un indicator pentru nevoia de a crește capacitatea și de a eficientiza furnizarea a serviciilor sociale, pe termen mediu și lung, având în vedere creșterea numărului de potențiali beneficiari dar și o eventuală diversificare a nevoilor acestora, din punct de vedere al asistenței sociale.

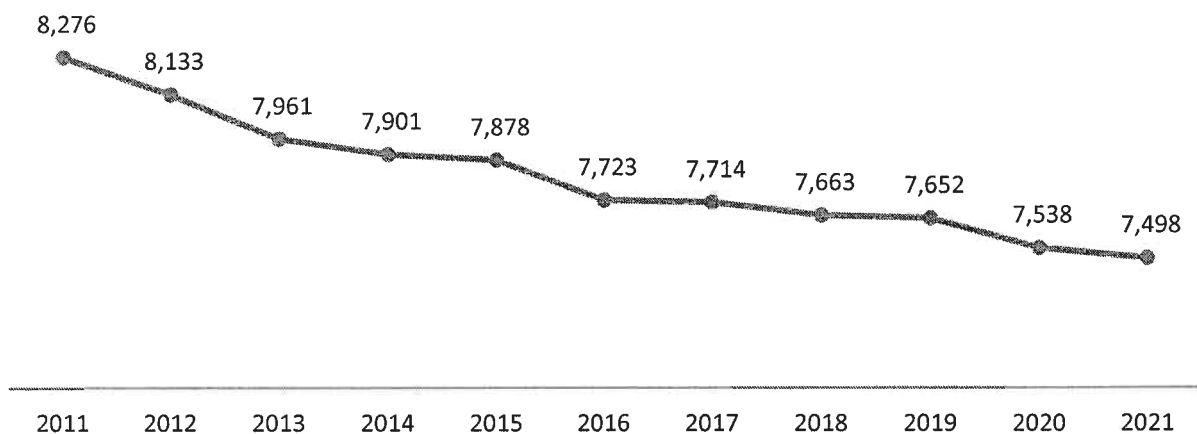

De asemenea, contextul pandemic de COVID-19, la începutul anului 2020 a dat naștere la nenumărate provocări pentru domeniul asistenței sociale în România. Efectele negative ale pandemiei se fac resimțite la nivelurile tuturor categoriilor sociale, însă nu în mod egal, persoanele vulnerabile resimțind aceste efecte negative mai mult decât celelalte categorii. În comunitățile în care existau deja probleme sociale, pandemia a multiplicat și agravat acele probleme în timp ce unele persoane nevulnerabile s-au confruntat pentru prima dată cu probleme de ordin social. Dintre categoriile cele mai afectate, copiii și bătrânii sunt cei mai vulnerabili. Având în vedere ca aceste categorii de persoane au crescut în volum în ultimii ani, se remarcă, încă o dată, nevoia de consolidare a serviciilor sociale dedicate acestora.

Copii și familie

Conform datelor preluate de la Institutul Național de Statistică (INS), în anul 2021 populația Municipiului Făgăraș era de 37.948 de locuitori, din care 7.498 de persoane cu vârsta între 0-19 ani. Populația municipiului Făgăraș cu vârsta între 0-19 ani reprezintă aproximativ 20% (19,8%) din totalul populației. Ca și evoluție, numărul total de locuitori la nivelul municipiului a scăzut în ultimii 10 ani, cu -9,2%, iar numărul copiilor și tinerilor scăzut cu -9,4% în perioada de referință.

FIGURA 91 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE COPII ȘI TINERI (0 – 19 ANI) CU DOMICILIUL ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2011 - 2021

Sursa: Tempo INS

În ceea ce privește evoluția pe grupe de vârstă, comparativ cu anul 2011 se înregistrează o tendință de scădere în cadrul grupelor 0-4 ani, 5-9 ani și 15-19 ani, iar cea mai ridicată rată de scădere a numărului de persoane este înregistrată în raport cu grupa de vârstă 0-4 ani, de -26% în anul 2021, comparativ cu anul 2011. Opuș acestora, o rată de creștere a numărului de persoane în anul 2021, spre deosebire de anul 2011 este înregistrată în cadrul segmentului de vârstă 5-9 ani, cu o creștere de 11% a numărului de persoane de această vârstă.

TABEL 22 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE COPII ȘI TINERI PE GRUPE DE VÂRSTĂ ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2011 - 2021

GRUPE DE VARSTĂ	2011	2013	2015	2017	2019	2021	2011-2021
0- 4 ani	2.235	2.047	1.898	1.758	1.738	1.644	-26%
5- 9 ani	2.000	2.143	2.211	2.054	1.931	1.794	-10%
10-14 ani	1.922	1.893	1.882	2.045	2.131	2.125	11%
15-19 ani	2.119	1.878	1.887	1.857	1.852	1.935	-9%

Sursa: Tempo INS

Conform Raportului de Activitate a Direcției de Asistență Socială Făgăraș 2021³⁶, în cursul anului 2021, Compartimentul Autoritate tutelară-Protecția copilului a efectuat printre altele, următoarele atribuții și sarcini de serviciu raportat la familiile și copiii din municipiul Făgăraș:

- S-au efectuat **81 de anchete sociale** cu privire la stabilirea domiciliului minorilor și exercitare autoritate părintească și un număr de 10 anchete privind desemnarea unui curator pentru minori;
- Au fost înaintate instanței **8 acțiuni** pentru delegarea atribuțiilor părintești pentru copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în afara țării;
- S-au întocmit **8 fișe de evaluare risc și consiliere** pentru copiii care se află în grija rudelor;
- S-au efectuat **4 anchete sociale** însoțite de rapoarte de vizită și de evaluare inițială pentru desemnarea unui tutore pentru persoanele puse sub interdicție;
- Pentru divorț cu copii, la solicitarea biroului notarial s-au întocmit **20 de anchete psihosociale**;
- Reprezentanții compartimentului au participat la poliție și parchet la asistarea minorilor, care au săvârșit infracțiuni într-un număr de **61 de cazuri**;
- S-au emis **54 de dispoziții** ale primarului municipiului pentru numirea unui curator la solicitarea cabinetului notarial, în caz de succesiuni și acte de autorizare bunuri minori;
- S-au emis **15 dispoziții** ale primarului municipiului pentru aprobarea planului de servicii în cazul familiilor cu risc;
- Pentru un număr de **3 dosare de tutelă minori** s-au întocmit dare de seamă anuală și rapoarte de monitorizare trimestrială înaintate AJPIS Brașov;
- Au fost inițiate în instanță **2 acțiuni de tutelă pentru 4 copii**;
- S-au întocmit **4 anchete sociale** pentru acordare burse sociale studenți;
- Au fost întocmite **4 dosare pentru luarea măsurii de instituționalizare a 4 copii**; s-au întocmit un număr de 202 fișe de risc pentru familiile vulnerabile; au fost întocmite 30 de dosare (fișe de evaluare inițială, rapoarte de vizită, fișe de monitorizare trimestrială, plan de servicii) pentru familiile vulnerabile; s-a efectuat corespondență cu diverse unități: școală, spital, Avocatul Poporului; în vederea prevenirii abandonului școlar s-au efectuat 10 anchete sociale la domiciliul elevilor;
- Au fost întocmite **86 de dosare pentru 102 copii preșcolari** în vederea acordării tichetelor sociale de grădiniță;

De asemenea, Compartimentul consiliere psihologică, planning familial, monitorizare, analiză statistică, indicatori asistență și incluziune socială a efectuat printre altele, următoarele atribuții și sarcini de serviciu raportat la familiile și copii din municipiul Făgăraș:

- S-au efectuat — **32 evaluări/ 17 monitorizări** pentru familiile care doresc reintegrarea copil în familie;
- S-au efectuat **ședințe de consiliere pentru 12 situații** de copii și familiile acestora, care s-au prezentat la sediul D.A.S și care au cerut sprijin, în vedere ameliorării problemelor precum: consum alcool, acuzații de suicid, fuga de acasă a minorilor care se afiliază unor grupuri delincvente, fete minore însărcinate, violență domestică, sprijin în depășirea pierderii unui membru din familie;
- S-au evaluat și testat **6 dosare aferente minorilor** cu probleme de reintegrarea școlară;

³⁶ <https://www.dasfagaras.ro/despre-noi/rapoarte-de-activitate-anuale/>

- S-au organizat în cadrul a **9 dosare activități de consiliere individuală** cu copiii, elevi cu probleme de adaptare școlară, stil de viață sănătos, prevenirea comportamentelor agresive sau consecințele absenteismului școlar;
- S-au organizat activități de consiliere de grup cu părinți și copii sau alți membrii ai familiei, pe teme privind prevenirea fumatului, a alcoolului sau a substanțelor stupefiante, furtul din propria locuință și optimizarea relației părinte, în cadrul a **11 dosare**;
- S-au realizat **fișe de evaluare psihologică a copilului și familiei**, pentru Judecătoria Făgăraș, în cazuri de divorț cu copii, stabilire domiciliu minori, exercitarea autorității părintești, tăgădă paternitate, stabilire program vizitare — **40** pentru judecătoria și **20** de evaluări în urma solicitărilor birourilor notariale din Făgăraș;

Conform datelor furnizate de către Direcția de Asistență Socială Făgăraș, în trimestrul IV al anului 2021 sunt înregistrate 173 de familii în care părinții sunt plecați la muncă în străinătate, 272 de copii în cadrul acestora, iar 164 din totalul copiilor sunt aflați în grija rudelor de până la gradul IV, fără măsuri de protecție instituite. Astfel, din numărul total de copii cu părinți plecați în străinătate, circa 60% se află în grija rudelor de până la gradul IV. De asemenea, din numărul total de familii în care părinții sunt plecați, aproximativ 32% au ambii părinți plecați la muncă în străinătate, 47% au un singur părinte plecat în străinătate la muncă, iar 21% dintre familii sunt monoparentale, cu unicul părinte susținător plecat la muncă în străinătate.

TABEL 23 SITUAȚIA FAMILIILOR ÎN CARE PĂRINȚII SUNT PLECAȚI LA MUNCĂ ÎN STRĂINĂTATE, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, TRIMESTRUL IV, 2021

NUMĂR DE FAMILII ÎN CARE PĂRINȚII SUNT PLECAȚI LA MUNCĂ ÎN STRĂINĂTATE	NUMĂR DE COPII	NUMĂR DE COPII AFLAȚI ÎN GRIJA RUDELOR PÂNĂ LA GRADUL IV, FĂRĂ MĂSURA DE PROTECȚIE
-cu ambii părinți plecați la muncă în străinătate	56	106
-cu un singur părinte plecat la muncă în străinătate	81	117
-cu părinte unic susținător al familiei monoparentale plecat la muncă în străinătate	36	49
Total	173	272

Sursa: datele furnizate de către DAS Făgăraș

În cadrul complexelor pentru copii din municipiul Făgăraș, gestionate de către Direcția Generală de Asistență și Protecția Copilului Brașov, se regăsesc cele două centre de plasament, Centrul de Plasament "Casa Maria"- serviciu social de tip rezidențial și Centrul de Plasament "Floare de Colt"-serviciu social de tip rezidențial pentru copii cu dizabilități. Conform rapoartelor, în cadrul Centrului de Plasament "Casa Maria", în anul 2021 au fost instituționalizați 36 de copii proveniți din familii cu probleme sociale, cu vârste cuprinse între 9 - 22 ani care frecventează o formă de învățământ la zi, iar în cadrul Centrului de Plasament "Floare de Colt" au fost instituționalizați 33 de copii, cu vârste cuprinse între 10 -22 ani (18 băieți și 15 fete), dintre care 13 cu grad de handicap.

TABEL 24 BENEFICIARIILOR COMPLEXELOR DE COPII DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, GESTIONATE DE CĂTRE DGASPC BRAȘOV, 2021

COMPLEX COPII	BENEFICIARI	VÂRSTA ȘI ALTE MENȚIUNI
Centrul de Plasament "Casa Maria"	36 de copii proveniți din familii cu probleme sociale	• 9-22 de ani

COMPLEX COPII	BENEFICIARI	VÂRSTA ȘI ALTE MENȚIUNI
Centrul de Plasament "Floare de Colț"	33 de copii	<ul style="list-style-type: none"> • 10-22 de ani • 18 băieți și 15 fete • 13 cu grad de handicap

Sursa: Rapoartele Centrelor de Plasament, <https://www.dgaspcbv.ro/despre-noi/organizare/>

Persoane cu dizabilități

Raportat la acțiunile care au vizat persoanele cu dizabilități din municipiul Făgăraș și conform Raportului de Activitate a Direcției de Asistență Socială Făgăraș 2021³⁷, Compartimentul pentru protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap a realizat următoarele demersuri:

- S-au demarat acțiuni de informare cu privire la drepturile și obligațiile persoanelor cu dizabilități, conform prevederilor legale;
- S-au realizat **anchete sociale** dintre care, 56 pentru angajarea ca asistent personal, 60 pentru rovinietă, 430 pentru evaluare-reevaluare grad de handicap, 65 pentru certificate de orientare școlară, 4 pentru entitatea Diakonica, 2 pentru cantină socială, 4 pentru incapacitate de muncă și 2 pentru Centrul de zi Sfântul Nectare;
- S-a întocmit Decizia responsabilului în vederea monitorizării minorilor cu dizabilități care conform Ordinului nr.1985/2016, pe raza municipiului Făgăraș au domiciliul sau reședința un număr de **74 de copii cu dizabilități**;
- S-au încheiat **30 de contracte cu familia minorilor** și **148 rapoarte de monitorizare** conform Ordinului nr.1985/2016;
- Au fost în plată un număr de **120 de asistenți personali/lună** și un număr de **120 de indemnizații /lună**, la care s-au întocmit dosarele în vederea punerii în plată și s-au realizat controale periodice;
- S-au distribuit **maști de protecție** persoanelor cu dizabilități : 98 beneficiarii;
- S-au **întocmit și instrumentat 3 dosare** ale persoanelor cu dizabilități în vederea instituționalizării în centre rezidențiale.

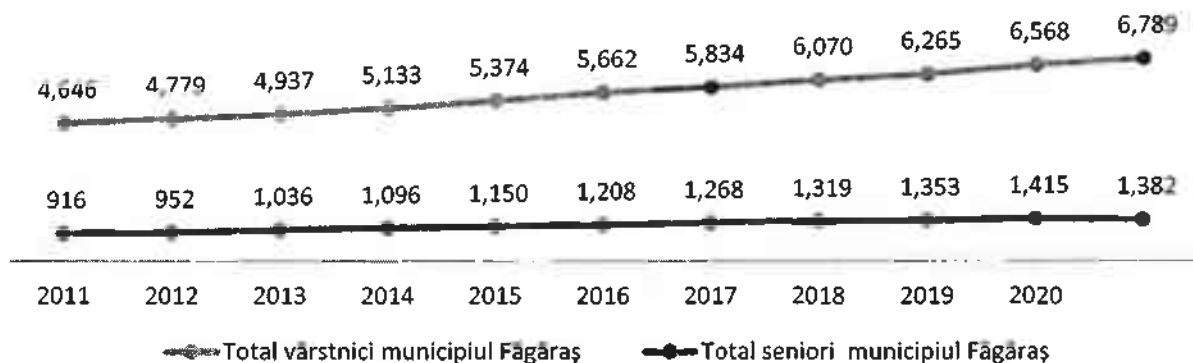
În ceea ce privește serviciul de îngrijire la domiciliu a persoanelor cu dizabilități, acest serviciu este furnizat la nivelul municipiului Făgăraș prin Societatea de binefacere Diakonica care conform Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale din Municipiul Făgăraș 2022-2027 dispune de 20 locuri și prin Hospice Casa Speranței care dispune de 10 locuri pe zi.

Persoane vârstnice

Evoluția indicelui de îmbătrânire demografică reprezintă tendința de îmbătrânire demografică a populației municipiului Făgăraș care în ultimii ani prezintă o evoluție crescătoare. În urma procesării datelor disponibile în cadrul Institutului Național de Statistică, se remarcă faptul că în anul 2021, numărul persoanelor vârstnice din municipiul Făgăraș a crescut cu 46,1%, prin comparație cu anul 2011, iar dintre aceștia, numărul seniorilor ce reprezintă persoanele de peste 80 de ani a crescut cu circa 50,9% în perioada analizată. Prin urmare, numărul în creștere a persoanelor vârstnice indică o nevoie ridicată de adaptare și dezvoltare a serviciilor sociale, astfel încât să satisfacă tendința în creștere a beneficiarilor și viitori potențiali beneficiari din categoria persoanelor vârstnice și seniorilor de la nivelul municipiului Făgăraș.

³⁷ <https://www.dasfagaras.ro/despre-noi/rapoarte-de-activitate-anuale/>

FIGURA 92 EVOLUȚIA PERSOANELOR VÂRSTNICE (+65) ȘI SENIORILOR (+80) CU DOMICILIUL ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2011 - 2021

Sursa: Tempo INS

Persoanele vârstnice din municipiul Făgăraș pot beneficia de servicii de îngrijire acordate de către Direcția de Asistență Socială Făgăraș (DAS) prin Centrul de zi pentru Persoane Vârstnice. Centrul are o capacitate de 20 de locuri unde vârstnicii își petrec timpul liber, participând la activități precum jocuri de masă – table, șah, remy, vizionare programe TV, lecturare de ziare, reviste, cărți, spectacole și activități culturale, excursii, tricotaj, broderie și confecționare articole decorative. Având în vedere contextul pandemic recent în care activitatea Centrului de zi pentru Persoane Vârstnice a fost sistată, acesta și-a reluat recent activitatea, din luna iunie 2022.

FIGURA 93 CENTRUL DE ZI PENTRU PERSOANE VÂRSTNICE Sursa: <https://www.dasfagaras.ro/servicii-sociale/centrul-de-zi-pentru-persoane-varstnice/>

Conform Raportului de Activitate a Direcției de Asistență Socială Făgăraș 2021³⁸, în activitățile compartimentelor de specialitate ale direcției și în special în cadrul Compartimentul pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Persoanelor Vârstnice, în raport cu persoanele vârstnice din municipiul Făgăraș s-au demarat printre altele, următoarele:

- S-au distribuit **măști de protecție pentru 123 beneficiari pensionari** cu pensii până la 800 lei;
- Au fost distribuite un număr de **85 carduri sociale pentru masa caldă** persoanelor vârstnice cu pensia până la 800 lei;
- S-a acordat asistență juridică persoanelor vârstnice la încheierea a **46 de contracte întreținere**;

³⁸ <https://www.dasfagaras.ro/despre-noi/rapoarte-de-activitate-anuale/>

- S-au identificat prin **ancheta socială nevoile persoanelor vârstnice** aflate în situație de risc și s-au propus servicii sociale în vederea ieșirii din situația de dificultate, monitorizarea situației persoanelor vârstnice aflate într-o perioadă de dificultate în vederea instituționalizării persoanelor vârstnice într-un centru rezidențial pe locuri subvenționate local/de stat;
- S-au efectuat **anchete sociale în vederea instituționalizării** persoanelor vârstnice în centre rezidențiale private;
- În urma Protocolului de colaborare cu Societatea de Binefacere Diakonia s-a participat la **anchetele sociale efectuate în vederea obținerii serviciilor oferite de Unitatea de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice "Bunici de Suflet"**;
- S-au întocmit **protocoale de colaborare** cu Centrul pentru Persoane Vârstnice AVIV Făgăraș, Asociația Centru pentru Persoane cu Nevoi- Tabita și Societatea de Binefacere Diakonia;
- Au fost preluate **124 de dosare în vederea obținerii ajutorului pentru încălzirea** locuinței și a suplimentului de energie și au fost efectuate anchete sociale la toate dosarele preluate;
- În cadrul Centrului Rezidențial pentru Persoane Vârstnice „AVIV” Făgăraș s-a răspuns pentru un număr mediu de 14 internați (cazuri sociale);

Serviciile de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice sunt furnizate prin intermediul Societății de binefacere Diakonica, prin programul „Bunici de Suflet”, iar activitățile de îngrijire personală la domiciliu destinate persoanelor vârstnice și vizează activități de bază ale vieții de zi cu zi, activități instrumentale de preparare și livrare a hranei, servicii de îngrijire social-medicală de natura serviciilor conexe- masaj, gimnastică de recuperare, consiliere familială, integrare socială și participare, informare și evaluare.

Alte categorii de beneficiari de asistență socială

La nivelul municipiului Făgăraș există **comunități dezavantajate** care implică o atenție sporită și servicii sociale extinse și aprofundate care să corespundă nevoilor și să maximizeze posibilitățile de susținere ale acestora. Principalele locații în cadrul cărora sunt identificate comunități dezavantajate sunt cartierul Combinat - zona Colonie, cartierul Combinat – zona strada Plopului, cartierul Galați – strada Prunului, strada Salcâmului, strada Negoiu și strada 13 Decembrie. Dintre acestea, cele mai multe comunități dezavantajate de regăsesc în cadrul zonei Colonie din cartierul Combinat.

TABEL 25 LOCAȚIA COMUNITĂȚILOR DEZAVANTAJATE, NUMĂR LOCUINȚE ȘI NUMĂR LOCUITORI ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

NR CRT	ZONA	NR. LOCUINȚE	NR. LOCUITORI
1	Cartier Combinat, zona Colonie	184 locuințe	736 locuitori
2	Cartier Combinat, str. Plopului	165 locuințe	625 locuitori
3	Cartier Galați, str. Prunului	166 locuințe	664 locuitori
4	Str. Salcâmului	52 locuințe	208 locuitori
5	Str. Negoiu – clădire Manutanta	38 locuințe	114 locuitori
6	Str. 13 Decembrie	120 locuințe	360 locuitori

Sursa: datele furnizate de către DAS Făgăraș

Conform raportului DAS Făgăraș pentru anul 2021, **Cantina de ajutor social** din cadrul Direcției de Asistență Socială Făgăraș, funcționează în baza Legii nr. 208/1997 și prestează servicii sociale gratuite sau contra cost, persoanelor aflate în situații economico-sociale sau medicale deosebite,

prin pregătirea și servirea a două mese zilnice, în limita alocației de 12 lei/zi. Numărul locurilor disponibile pentru anul 2021 a fost de 150, iar numărul de persoane care au beneficiat de hrană a fost de 120 asistați, fiind astfel un grad de ocupare a serviciilor oferite de către cantină de circa 80%. Numărul de persoane care au beneficiat de masă la sediul cantinei a fost de 115 asistați, iar numărul de persoane care au beneficiat de masă la domiciliu a fost de 5 asistați, transportul hranei fiind asigurat de către Societatea de binefacere Diakonia, gratuit. Tot în cadrul cantinei, a fost asigurată hrana zilnică pentru elevii cazați în internatul Colegiului Aurel Vijoli Făgăraș, în medie a 100 de porții.

În perioada sezonului rece, s-a asigurat prin Cantina de Ajutor Social Făgăraș hrană pentru buna funcționare a **Adăpostului de Noapte a Municipiului Făgăraș**, unde au fost internați un număr de **13 persoane**. Aceștia au fost sprijiniți și prin consiliere, întocmire de acte, acordarea de VMG, internare în spital, haine din donații, anchete sociale și altele.

În anul 2021, conform raportului DAS Făgăraș s-a solicitat și beneficiat de ajutor social în cadrul următoarelor situații:

- Au beneficiat de **venitul minim garantat un număr de 140 familii**, număr mediu lunar de dosare în evidență, care sunt înregistrate și introduse în baza de date format electronic, conform raportului pentru anul 2021;
- Au beneficiat de **ajutor social 373 de persoane**, dintre care 40 au fost dosare noi;
- S-au acordat **ajutoare de urgență pentru 3 situații și ajutoare de înmormântare pentru 5 situații**;
- Referitor la ajutorul pentru **încălzirea locuinței** cu gaz, curent, Ecoterm (beneficiari VMG) și supliment de energie, s-au înregistrat **47 de dosare**, iar în cadrul ajutoarelor pentru încălzirea locuinței cu lemne și supliment de energie s-au înregistrat **61 de dosare**;
- S-au depus **188 de dosare** privind acordarea indemnizației, sprijinul lunar, supliment **pentru creșterea copilului**;
- S-au depus **97 de dosare pentru acordarea stimulentului de inserție**;
- S-au depus **196 de dosare pentru acordarea alocației de stat** pentru copiii născuți în țară și în străinătate.

5.4. CULTURĂ, TURISM ȘI PETRECEREA TIMPULUI LIBER

În cadrul acestui capitol sunt evaluate serviciile culturale existente din cadrul municipiului Făgăraș, considerând atât infrastructura culturală (disponibilă, cât și potențială), cât și consumul cultural al locuitorilor.

Prima atestare documentară a localității Făgăraș o găsim în cunoscutul document din 11 martie 1291 emis de regele Ungariei, Andrei al III-lea, în Congregația de la Alba Iulia pentru magistrul Ugrinus. În acest context, nobilul credincios al regelui revendica posesiunile sale Făgăraș și Sâmbăta, în virtutea drepturilor avitice susține și de diplomele regale pe care le primiseră antecesorii săi.³⁹

Spre finalul secolului al XVI-lea, la nivelul orașului se remarcă o activitate economică bazată pe schimburi comerciale și activitatea a aproximativ 20 de bresle. Făgăraș a reprezentat o așezare cu structură confesională și etnică tipică orașelor transilvănene, unde coabitau nu doar români, maghiari și sași, ci și greci, armeni și evrei. Orașul avea o populație de aproximativ 2000 de locuitori în secolul XVII, astfel că ierarhic se situa între Alba Iulia și Medias, în jurul său existând

³⁹ Monografia turistică a municipiului Făgăraș, 2022, Primăria Municipiului Făgăraș

alte 62 de sate locuite de români. Astfel, se identifică Țara Făgărașului, care cuprinde localitățile situate în lungul Oltului de la poalele muntilor cu același nume, iar în timp situația administrativă a suferit multiple modificări, ajungând ca astăzi municipiul Făgăraș să facă parte din județul Brașov, pe când Țara Făgărașului se regăsește pe teritoriul județelor Brașov și Sibiu.

Municipiul Făgăraș însă este cel mai mult cunoscut pentru cetatea cu același nume, atestată în scrieri prima dată în anul 1455, structură ce reprezenta o fortificație de importanță strategică (la jumătatea drumului comercial dintre Sibiu și Brașov și aproape de granița cu Țara Românească). Conform cercetărilor arheologice realizate până în prezent însă, a reieșit faptul că pe aproximativ același amplasament exista o fortificație din lemn și pământ încă din perioada 1200-1300, din punct de vedere tipologic aceasta încadrându-se în sistemul general de apărare din Transilvania.⁴⁰

Stilul arhitectural al clădirilor din jurul cetății este marcat de coloniștii sași și influențe austriece, Făgărașul trecând în proprietate austriacă în 1696 și fiind transformat în garnizoană. Până la mijlocul secolului XX, cetatea a servit un scop militar, între 1918 și 1948 fiind garnizoană a armatei române, iar orașul reprezentând centrul politico-administrativ și chiar reședința de județ pentru Țara Făgărașului. În schimb, din 1968 fostul județ Făgăraș devine parte componentă a județului Brașov, iar orașul înregistrează în timp o transformare economică bazată pe o dezvoltare industrială și urbanizare datorită regimului comunist. În 1979 orașul primește titulatura de municipiu, ca efect al procesului de dezvoltare a fondului construit și aflulul de forță de muncă necesar platformei industriale.

RESURSE CULTURALE | La nivelul municipiului Făgăraș se identifică o serie de dotări culturale cu rol în asigurarea serviciilor de acest tip la nivel local și de creștere a atractivității centrului urban pentru persoane din afara acestuia (locuitori din proximitate sau turiști):

- Cetatea Făgăraș – ansamblu medieval de importanță culturală națională;
- Muzeu și complexuri muzeale: Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat” (instituție ce funcționează în cadrul Cetății Făgăraș);
- Lăcașuri și edificii de cult: Biserica Ortodoxă „Sfânta Treime”, Biserica Ortodoxă „Sfântul Ierarh Nicolae”, Biserica Romano-Catolică și Mănăstirea Franciscanilor, Biserica Evanghelică, Biserica Reformată, Sinagoga, Catedrala ortodoxă „Sf. Ioan Botezătorul”, Biserica Ortodoxă „Adormirea Maicii Domnului”, Biserica Ortodoxă „Sf. Trei Ierarhi”, Biserica Ortodoxă „Sf. Ioan Botezătorul”, Biserica Ortodoxă „Sf. Ev. Ioan”, Biserica ortodoxă „Înălțarea Domnului” și Biserica Greco-Catolică „Adormirea Maicii Domnului”;
- Case memoriale: Casa Dr. Giurcă și Casa Inocențiu Micu Klein;
- Instituții culturale: Casa de Cultură a municipiului Făgăraș, Fundația Culturală ”Negru Vodă” Făgăraș, Fundația Comunitară ”Țara Făgărașului”;
- Biblioteci: Biblioteca Municipală ”Octavian Paler” Făgăraș;
- Monumente de for public: Statuile lui Badea Cârțan și Doamnei Stanca;
- Ansambluri urbane: Ansamblul Urban „Zona De Nord A Orașului”, Ansamblul Urban „Zona Morii”.

Majoritatea acestor resurse culturale sunt concentrate în zona centrală a municipiului, aceasta fiind și principala zonă de relaxare pentru rezidenți și turiști deopotrivă. Deși în Făgăraș există în teren aceste infrastructuri culturale, o parte dintre acestea nu sunt însă disponibile oricând publicului larg, cum ar fi o parte din lăcașurile de cult. În plus, rezidenții din cartierelor periferice nu dispun de infrastructură culturală în proximitate, fiind nevoiți să se deplaseze către zona centrală pentru a putea beneficia de acest tip de facilități.

⁴⁰ <https://cetateafagarasului.com/istoria-cetatii/>

De asemenea, la nivelul municipiului Făgăraș se regăsește și o clădire ce a avut rol de cinematograful, însă acesta nu mai funcționează în prezent, dorindu-se însă la nivelul autorităților publice locale modernizarea și redeschiderea acestuia. În acest sens, amplasamentul (sală existentă la parterul unui imobil de locuințe) a fost predat în 2019 către Ministerul Dezvoltării în vederea efectuării unor lucrări de reabilitare. Redeschiderea acestuia pentru publicul făgărașean după mai mult de 20 de ani de inexistență a unor astfel de instituții la nivel local (cinematografele Transilvania și Negoiu nu au mai difuzat pelicule de la începutul anilor 2000) ar reprezenta o oportunitate pentru iubitorii de film, care acum sunt nevoiți să se deplaseze la Brașov sau Sibiu pentru a putea viziona cele mai noi pelicule. La momentul realizării acestei analize însă, nu există un termen limită setat pentru finalizarea lucrărilor din cadrul cinematografului deoarece s-a identificat nevoia unor lucrări mai ample asupra structurii, care au condus la creșterea finanțării necesare.

Activitatea culturală principală actuală din municipiul Făgăraș este organizată în mare parte de către Casa de Cultură, Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat”, Fundația Culturală „Negru Vodă” Făgăraș, Fundația Comunitară „Țara Făgărașului” și Biblioteca municipală „Octavian Paler”, cu sprijinul Primăriei Municipiului Făgăraș.

Casa de Cultură a Municipiului Făgăraș și-a început activitatea în urmă cu 50 de ani, fiind situată în aria de protecție a ansamblului Cetatea Făgăraș, și dispune de o sală de spectacole de 411 locuri cu scenă și foaier, o sală de expoziții, cabină pentru actori și spații tehnice la parter, iar la etaj de o serie de săli destinate activităților de coregrafie, conferințe (sală multifuncțională de 90 de locuri) și arhivă, pe lângă sala club și foaierea anexat acesteia. În cadrul unui proiect cu finanțare nerambursabilă realizat de Primăria Municipiului Făgăraș, Casa de Cultură se află la momentul realizării analizei într-un proces de reabilitare și modernizare, cu scopul diversificării oportunităților de realizare a activităților cultural-recreative și educaționale. Acest proiect presupune o serie de îmbunătățiri asupra spațiilor interioare și dotărilor, precum: reamenajarea interioară a spațiilor conform compartimentării inițiale, reamenajarea sălilor în funcție de specificul activităților culturale realizate, repararea acoperișului, dotarea sălilor în vederea desfășurării activităților de pictură, dans, teatru și training-uri, modernizarea și înlocuirea instalațiilor sanitare, termice, electrice și de ventilație, înlocuirea spațiilor vitrate și a tâmplăriei (inclusiv refacerea finisajelor interioare) și îmbunătățirea eficienței energetice a clădirii prin montarea unor panouri fotovoltaice.

Activitatea anuală a Casei de Cultură din Făgăraș are un rol important în viața culturală a comunității, în cadrul acesteia desfășurându-se proiecte de educație culturală, evenimente cultural-artistice, festivaluri, concursuri, cercuri științifice, cursuri de formare profesională și educație civică și expoziții. Conform informațiilor de pe website-ul instituției, activitatea desfășurată în cadrul acesteia este structurată pe 4 planuri: dans modern, folclor (Ansamblul de dansuri „Ceata Făgărașului”), muzică (realizarea de cursuri de pian, canto, chitară, clarinet, vioara și corul de copii „Andante”) și teatru (trupa locală „Thalia”).⁴¹

Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat” a fost înființat în anul 1923 prin intermediul colecției preotului profesor Valer Literat, iar din 1951 și-a stabilit sediul în cadrul Cetății Făgăraș, primind statut de instituție de stat. Această expoziție permanentă de la etajul I al cetății cumulează obiecte cu însemnătate istorică și etnografică reprezentativă pentru Țara Făgărașului, prezentând evoluția acestui areal de-a lungul secolelor. Circuitul muzeal este organizat într-o serie de încăperi și construcții din cadrul cetății, în funcție de specificul și importanța istorică a exponatelor pentru dezvoltarea Făgărașului⁴²:

- Sala de arheologie – cuprinde exponate descoperite în urma cercetărilor arheologice, datând din Epoca Bronzului și perioadele dacică, romană și post romană (vase lucrate

⁴¹ <https://casadeculturafagaras.ro>

⁴² Monografia turistică a municipiului Făgăraș, 2022, Primăria Municipiului Făgăraș

manual, obiecte specifice ritualurilor, un altar din piatră din castrul roman de la Hoghiz, o mască de paradă de la castrul roman din Cincșor etc.);

- Sala medievală – încăpere în care se regăsesc vestigiile din timpul fortificației din lemn și val de pământ (sec. XII-XIII) și un altar triptic din cadrul bisericii evanghelice din Cincșor (sec XVII);
- Sala breslelor – prezintă istoria celor aproape 20 de bresle din Cetatea Făgăraș, corporații de tip medieval, cu meșteri calificați, ce asigurau producția și desfacerea produselor locale;
- Sala modernă – prezintă importanța comunității din Țara Făgărașului în cadrul evenimentelor din secolul XIX, precum cele politice, dar și Primul Război Mondial și Marea Unire din 1918;
- Sala de port și interior țărănesc – încăpere ce expune portul popular specific zonei Făgărașului și modul de organizarea și împodobire a interioarelor caselor din areal (care era realizat într-o manieră ce depășește practicile vremii de strictă utilitate și confort estetic);
- Turnul Roșu – care cuprinde o expoziție de arme specifice perioadelor medievale și modernă, o reconstituire a așa numitei "Marea Sală a Țării" și o capelă, în care se regăsește și un instrument de tortură denumit "Fecioara de fier";
- Turnul Negru – construcție cu încăperi ce conțin statuete ale unor sfinți militari minori și o madona, colecția de patrimoniu a familiei Szcoocs, dar și Casa Doamnei, o încăpere care reconstituie dormitorul principesei Szuszanna Lorantfi.
- Turnul Temniță – construcție ce a îndeplinit de la bun început rolul de temniță a cetății, dar și depozit de provizii și armament;
- Casa Temnicerului – casa exterioară a bastionului temniță, în care se regăseau uneltele specifice încarcerării condamnaților, dar care, conform legendei locului, dispunea de un tunel secret prin care preoții bisericii franciscane pătrundeau în cetate pentru realizarea slujbelor.

FIGURA 94 CETATEA FĂGĂRAȘ - VEDERE SUPERIOARĂ ȘI LA INTERIOR

Sursa: baza de date a Primăriei Făgăraș

Fundația Culturală „Negru Vodă” reprezintă o societate culturală non-profit ce activează din 1994 și angrenează peste 100 de membrii din comunitatea locală (printre care și elevi și studenți), având ca scop valorificarea resurselor, tradițiilor și talentelor din Țara Făgărașului. Activitățile acestei fundații se concentrează pe sprijinirea reformelor educaționale, revitalizarea obiceiurilor și

mesteșugurilor făgărășene și valorificarea turistică a zonei și municipiului. Unul dintre cele mai importante acțiuni desfășurate a fost campania de cercetare științifică, derulată în satele din proximitate cu ajutorul unor cadre didactice și studenți din mai multe universități din țară (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Transilvania” Brașov) și Institutul de Istorie Orală Cluj Napoca, în vederea investigării activităților din cadrul penitenciarului de la Cetatea Făgăraș (1949-1960). Tema închisorilor comuniste și a represiunii regimului de la vremea respectivă a fost tratată în amănunt și în cadrul unor publicații ale fundației, cum ar fi „Rezistența Anticomunistă – cercetare științifică și valorificare muzeală ” (2 vol, editura Argonaut, 2006), „Colectivism și singurătate în satele românești – Țara Oltului în perioada comunistă și primii ani după Revoluție” (Editura Polirom, 2006), „Experimentul Târgșor – Inceputul represiunii comuniste” (Editura Curtea Veche, Publishing București, 2011) și „Identități sociale, culturale, etnice și religioase în comunism (Editura Polirom, 2015).

Fundația Comunitară „Țara Făgărașului” este o organizație non-profit, ce are ca scop susținerea proiectelor filantropice, educative și de dezvoltare comunitară la nivelul localităților din Țara Făgărașului. Membrii acestei organizații și-au propus ajutarea comunităților locale pentru a se dezvolta echilibrat, susținând proiecte din domeniul mediului natural și construit, educație, antreprenoriat, arte, cultură și sport. La nivel local, Fundația Comunitară „Țara Făgărașului” se ocupă de desfășurarea a două programe importante, YouthBank și ZVIC, dedicate încurajării inițiativelor tinerilor și promovarea voluntariatului, însă a fost implicată și în implementarea unor proiecte importante destinate dezvoltării locale, precum „Făgăraș Însufletit”, „Bikeathon”, „Noaptea Cercetătorilor”, „Dezvoltarea Capacității ONG-urilor din Țara Făgărașului”, „Cercul de Donatori” ș.a.

Biblioteca municipală „Octavian Paler” a fost înființată în municipiul Făgăraș în anul 1950, însă și-a derulat activitatea de-a lungul timpului în diferite locații din municipiu, precum Casa de Cultură și Casa Dr. Giurca. În prezent, această instituție are sediu stabil în cadrul Cetății Făgăraș la etajul II, fiind singura entitate publică de acest gen din cele 13 existente la nivel municipal. Conform datelor INS, în 2020 în bibliotecile făgărășene iubitorii de carte aveau la dispoziție peste 273 de mii de volume, cu peste 1200 de volume în plus față de nivelul anului 2014. Pe de altă parte, numărul de cititori activi la biblioteci în Făgăraș s-a situat în perioada 2014-2020 sub cifra de 7000 de persoane anual (cu excepția anului 2018 – 7083 de persoane), adică sub 20% din populație. În plus, conform discuțiilor din cadrul grupurilor de lucru, oferta culturală a bibliotecii municipale a fost limitată din cauza spațiului insuficient, astfel că sunt necesare investiții pentru extinderea sediului instituției sau relocarea într-un spațiu mai mare. Pe de altă parte, la nivelul anului 2022 a fost propus, prin procesul de bugetare participativă, un proiect de digitalizare a serviciilor bibliotecii, astfel încât populația să aibă acces mai facil la lista volumelor existente în cadrul instituției. Realizarea acestui proiect nu doar ar facilita procesul de identificare și împrumut a titlurilor din colecție, însă ar ajuta la eficientizarea activității instituției în ansamblu, oferind personalului angajat posibilitatea de a se putea angrena mai mult și în alte tipuri de activități.

ACTIVITATEA CULTURALĂ | La nivel municipal se organizează anual de către principalele instituții culturale enumerate mai sus și Primăria Municipiului Făgăraș o serie de activități culturale, educative, sportive și artistice. În ultimii ani lista acestor manifestări s-a extins, ca dorință a publicului făgărășean de diversificare a ofertei culturale disponibile, astfel că anual populația rezidentă poate participa la următoarele evenimente⁴³:

- Ianuarie: Festivalul Cetelor de Feciori; Ziua Culturii Naționale;
- Martie: Campanii de informare/constientizare cu privire la schimbările climatice (Campanie de plantare a arborilor și igienizarea zonelor verzi, Ora Pământului); Ziua foștilor deținuți politici; Raliul Brașovului;

⁴³ Monografia turistică a municipiului Făgăraș, 2022, Primăria Municipiului Făgăraș

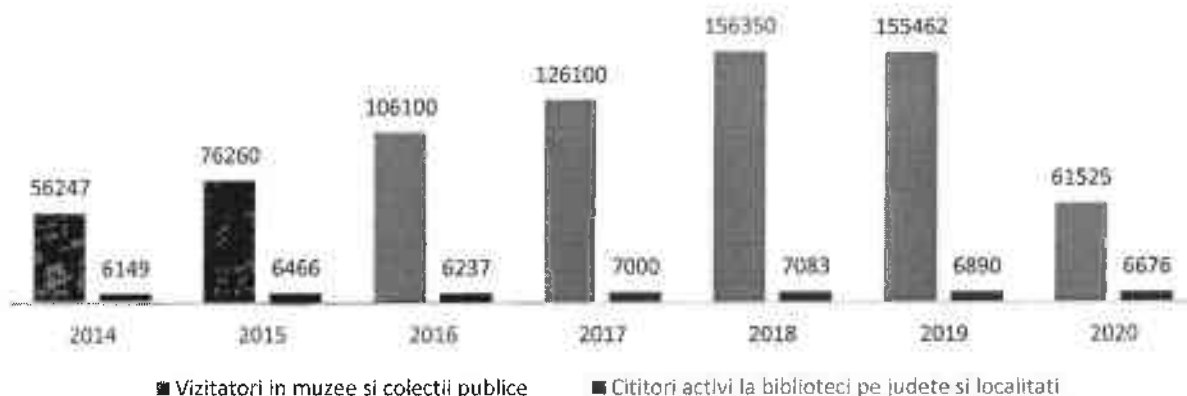
- Aprilie: Concurs interșcolar și interliceal de protecție civilă "Cu viața mea apar viața"; Campania Managementul eficient al deșeurilor în instituțiile de învățământ;
- Mai: Ziua Eroilor; Concursul de matematică „Traian Duță”; Simpozionul de fizică al Colegiului Național "Radu Negru"; Spectacolul „Noapte de mai”;
- Iunie: Ziua Copilului; Ziua Drapelului Național; Ziua Energiei Inteligente la Făgăraș; Cartea – sfârșit de an pentru elevi și Cartea-sprijin în dezvoltarea carierei; Cross – Alergăras în Făgăraș
- Iulie: Ziua Imnului Național; Festivalul Internațional de Folclor "Garofița Pietrei Craiului”;
- August: Festivalul "Zilele Cetății Făgărașului”; Comemorarea victimelor Holocaustului; Istoria de acasă- Rezistența din munți; Atelier de arhitectură; Concurs Tenis de masă;
- Septembrie: Săptămâna Mobilității Europene; Jocul Șarpelui în trafic (Traffic Snake); Concursul velo "Bikeathon”; Festivalul Păstrăvului Făgărașean; Acțiune de ecologizare "Let's do it Făgăraș”; Festivalul Național de Umor "Ceapa de aur”; Simpozionul "Zilele antropologiei românești”; Vânătoarea de comori;
- Octombrie: "Luna curățeniei”; Ziua Mondială a mersului pe jos; Nunta de aur;
- Noiembrie: Festivalul portului popular "Făgăraș, foaie de ceapă!"; Evenimentul "Nocturna Bibliotecii”;
- Decembrie: Ziua Națională (1 decembrie); Festivalul "Zile și Nopti Albe”.

Printre evenimentele de amploare organizate în ultimii ani la nivel municipal, care au necesitat și sprijin financiar consistent din partea actorilor locali, dar care au atras un număr însemnat de participanți atât din Făgăraș, cât și din alte localități, s-au numărat Zilele Cetății Făgărașului, Rezistența Făgăraș – Bike Fest, Transylvanian Bike Week, "Trei seri culturale în inima României”, Festivalul Medieval Turnirul Cetăților, Semimaratonul Țării Făgărașului, Bikeathon, Garofița Pietrei Craiului, Summer Fest și Murmur Festival.

Conform datelor statistice (INS Tempo) disponibile, consumul cultural din municipiul Făgăraș a înregistrat o creștere constantă în perioada 2014-2018, mai ales considerând numărul de vizitatori în muzee și colecții publice. Această creștere medie anuală de 29,4% până în 2018 a condus la înregistrarea în 2018 și 2019 a peste 155 de mii de vizitatori la nivelul Făgărașului, valoare ce se datorează în mare parte activităților desfășurate în cadrul Cetății Făgăraș. Această fortificație nu reprezintă doar principalul obiectiv turistic local, ci are și rol de organizare a unor activități culturale și educative, fiind dotat cu spații disponibile pentru realizarea unor vernisaje, expoziții și sesiuni științifice, precum: Centenar Toma Arnăuțoiu, premieră pentru filmul documentar "Cetăți și biserici fortificate”, expoziția "Icoane din sud-estul Transilvaniei”, expoziția temporară „Viața cotidiană în Sibiu în perioada medievală și modernă”, expoziția „Făgărașul în imagini de epocă”, expoziția „Bucătăria între necesitate și artă”, Acta Terrae Fogarasiensis – sesiune științifică anuală internațională a Muzeului Țării Făgărașului "Valer Literat” ș. a.

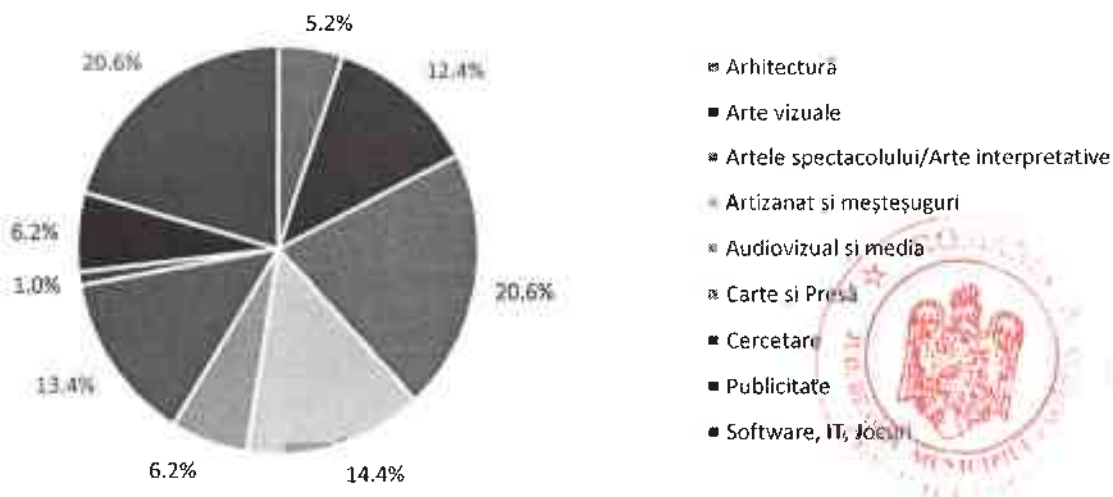
FIGURA 95 CONSUMUL CULTURAL ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ ÎN PERIOADA 2014-2020, NUMĂR DE PERSOANE

Sursa: baza de date INS Tempo

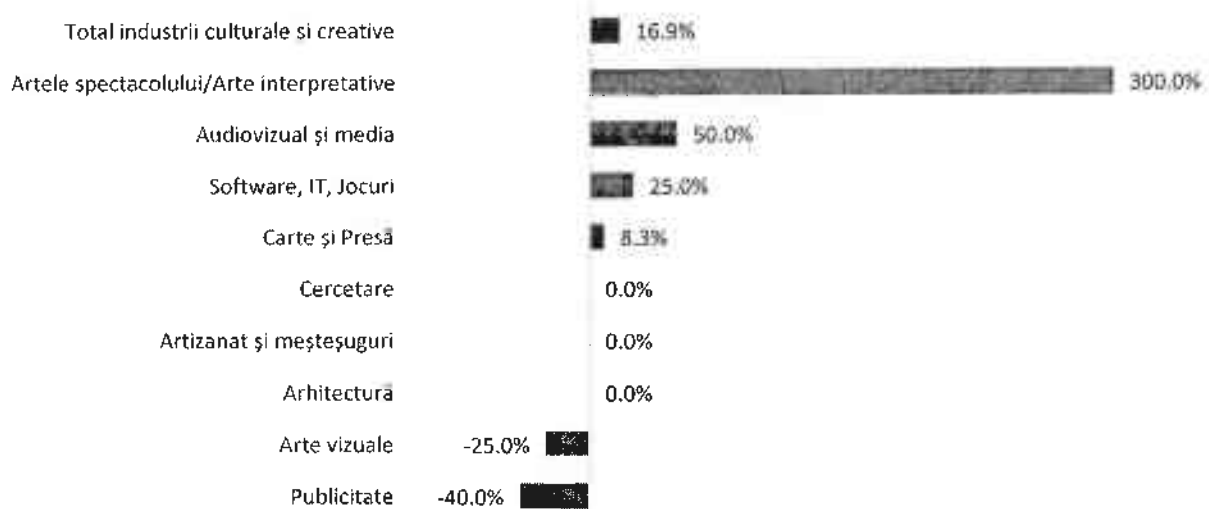
SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE | La nivelul municipiului Făgăraș, numărul de firme care activează în sectoarele culturale și creative a crescut în perioada 2014-2019 cu 16,9%, ajungând la aproape 100 de întreprinderi la finalul perioadei analizate. Tendința aceasta crescătoare s-a înregistrat doar în cazul a 4 domenii componente din cele 9 existente, și anume în cazul sectoarelor Artele spectacolului (300%), Audiovizual și media (50%), Software, IT, jocuri (25%) și Carte și presă (8,3%). La polul opus se regăsesc sectoarele publicitate și arte vizuale, în cazul cărora numărul de întreprinderi a scăzut, pentru celelalte nefiind înregistrate modificări în 2019 față de nivelul anului 2014. Deși valorile pentru ratele de creștere înregistrate sunt mari, nu putem preciza exact faptul că sectoarele culturale și creative la nivel local au înregistrat o dezvoltare exponențială, fiind vorba per total de o diferență de 14 întreprinderi între cei 2 ani considerați. Ca termen de mărime, aceste întreprinderi reprezentau în 2019 doar 10,6% din totalul companiilor înregistrate în municipiul Făgăraș. Nu în ultimul rând, din perspectiva distribuției pe sectoare, pentru artele spectacolului / arte interpretative, artizanat și meșteșuguri și domeniul carte și presă erau în activitate cele mai multe companii la nivel local la finalul anului 2019, adică 20, 14 și respectiv 133 întreprinderi.

FIGURA 96 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNTRINDERI DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2019

Sursa: Baza de date Listă Firme, BORG Design

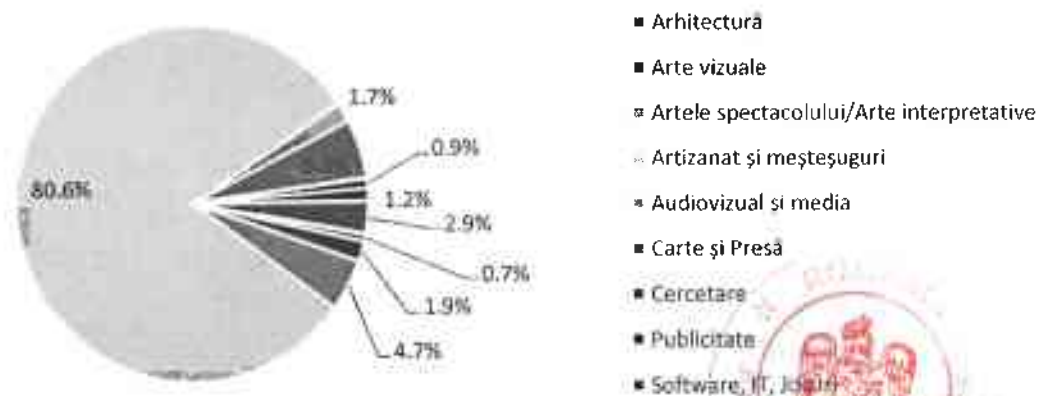
FIGURA 97 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ÎNȚEPRINDERI DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS. 2019

Sursa: Baza de date Listă Firme, BORG Design

Analizând situația salariaților din cadrul acestor tipuri de întreprinderi, rata de creștere medie înregistrată pentru sectoarele culturale și creative a fost de 70,4%, fapt ce a condus la atingerea ponderii de 14,6% din numărul total de salariați din întreprinderile private din Făgăraș. Defalcat, domeniile artele spectacolului, cercetare și artizanat și meșteșuguri au înregistrat creșteri ale numărului de angajați foarte mari, fapt ce a depășit tendința negativă a sectoarelor carte și presă, arte vizuale, software și publicitate. În valori absolute, domeniul artizanatului și meșteșugului a cumulat la finalul lui 2019 cel mai mare număr de salariați dintre aceste sectoare, cu 603 persoane, adică peste 80% din salariații sectoarelor culturale și creative. Prin comparație, în cazul firmelor de arhitectură, cercetare și publicitate de la nivel local nu erau angajate la finalul perioadei analizate mai mult de 10 persoane per domeniu.

FIGURA 98 DISTRIBUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI AI ÎNȚEPRINDERILOR DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2019

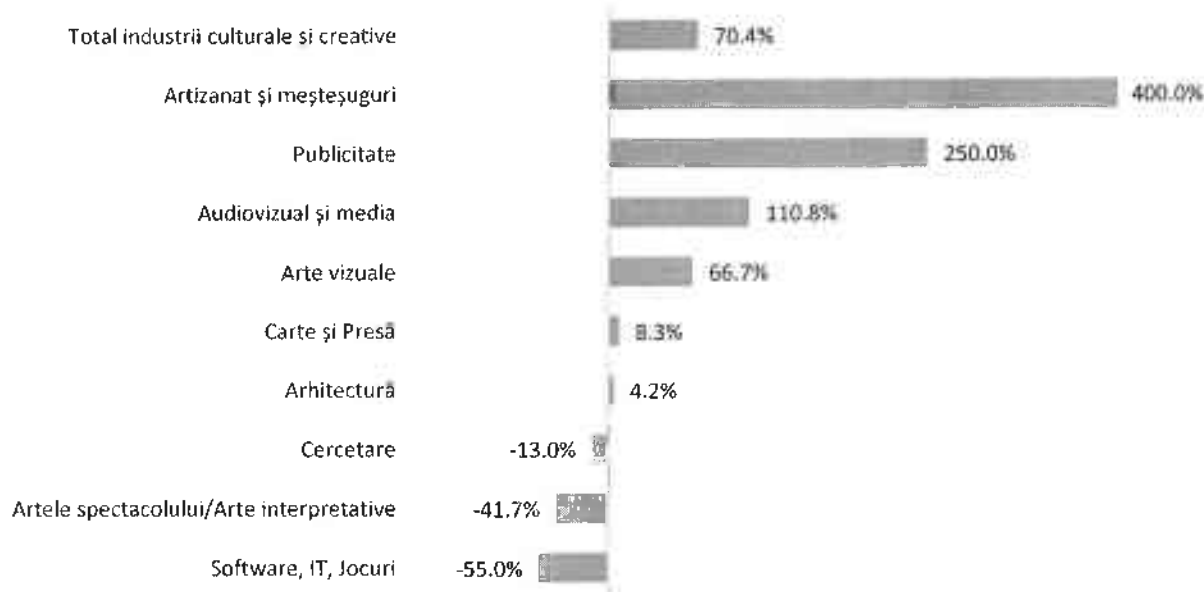

Sursa: Baza de date Listă Firme, BORG Design

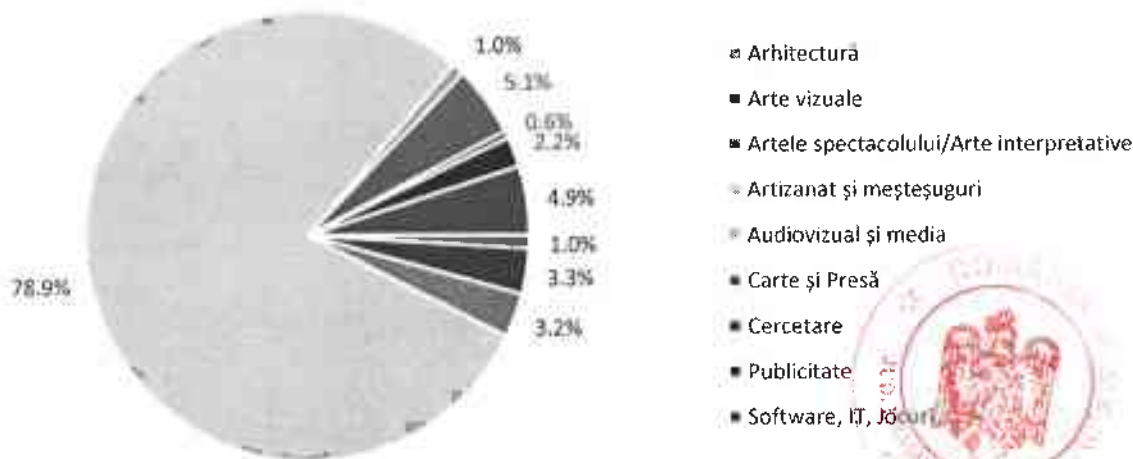
FIGURA 99 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE SALARIAȚI DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS. 2019

Sursa: Baza de date Listă Firme, BORG Design

Din perspectiva intensității activității economice a întreprinderilor din sectoarele culturale și creative, cifra de afaceri cumulată obținută la finalul anului 2019 a fost de 89,33 milioane RON, cu 97% mai mult decât rezultatul din 2014. Acest fapt se datorează în principal sectorului de artizanat și meșteșuguri, care reprezenta înainte de 2020 aproape 80% din totalul cifrei de afaceri pentru aceste sectoare. Ca perspectivă, următoarele două sectoare, adică cel de carte și presă și cel de software, IT, jocuri, nu au înregistrat o cifră de afaceri mai mare de 4,6 milioane RON anual. Pe de altă parte, domeniile arhitecturii și artelor vizuale s-au confruntat și în acest caz cu o scădere a intensității activităților (-21,5% și respectiv -11,7%).

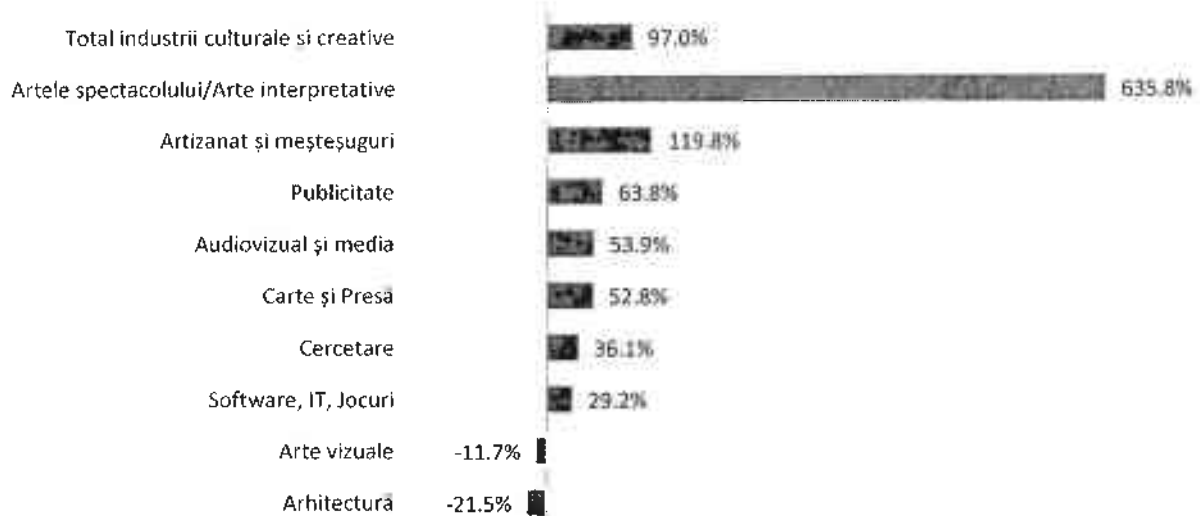
FIGURA 100 DISTRIBUȚIA CIFREI DE AFACERI A ÎNTRINDERILOR DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2019

Sursa: Baza de date Listă Firme, BORG Design

FIGURA 101 EVOLUȚIA CIFREI DE AFACERI A ÎNTREPRINDERILOR DIN SECTOARELE CULTURALE ȘI CREATIVE ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2014 VS. 2019

Sursa: Baza de date Listă Firme, BORG Design

TURISM | Informarea și promovarea turistică se realizează în mare parte prin intermediul Centrului Național de Informare și Promovare Turistică Făgăraș (CNIPT). Centrul a fost înființat în anul 2015 prin HCL nr. 20/ 28.01.2016, în cadrul unui proiect cofinanțat din Programul Operațional Regional 2014-2020 și funcționează în baza certificatului de acreditare nr. 87/08.09.2020 emis de Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, cu valabilitate până la data de 07.09.2025. Se resimte nevoia unei mai bune cooperări între agenții economici activi în turism și servicii conexe, pentru dezvoltarea de pachete turistice complexe și atractive, bazate nu doar pe servicii de cazare și alimentație cât și tururi ghidate, activități de agrement, ș.a. Un astfel de demers este esențial pentru a crește vizibilitatea zonei precum și pentru a permite o mai mare durată de ședere și venituri mai mari din activitățile aferente.

Activitățile de promovare turistică s-au dezvoltat în special în ultimii ani, cu finanțare prin fonduri europene (Programul Operațional Regional și PNDR, prin inițiativele Grupurilor de Acțiune Locală din zonă), însă au vizat în cea mai mare parte zona rurală a Țării Făgărașului. De remarcat în acest sens proiectul "Promovarea potențialului turistic, antropoc și natural al Țării Făgărașului", implementat de Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă și Promovare a Turismului Țara Făgărașului. Materialele dezvoltate în cadrul proiectului sunt, fără îndoială, utile și reprezintă un real progres însă nu acoperă și obiectivele din Municipiul Făgăraș. Pe de altă parte, proiectul "Cetatea Făgărașului – Legendă Vie", implementat de către Primăria municipiului Făgăraș, a valorizat patrimoniul existent în centrul municipiului.

Datorită poziționării sale geografice (într-o zonă depresionară, delimitată natural de Munții Făgăraș, Munții Persani și de râul Olt), a bogatului patrimoniu natural (prin amplasarea parțială pe teritoriul a 3 situri Natura 2000), a bogatului patrimoniu arhitectural și cultural (cu monumente istorice, tradiții și obiceiuri locale, instituții culturale și activități cultural-educative și sportive), precum și a infrastructurii de transport, structurilor de cazare existente și zonelor și structurilor de agrement, în municipiul Făgăraș se pot practica multe tipuri de turism, potențialul de dezvoltare al acestui sector fiind într-o continuă evoluție.

Turismul de agrement este cea formă de turism prin care se satisfac nevoile turistilor de odihnă, destindere, relaxare și amuzament. Turisții care vizitează municipiul Făgăraș au diverse oportunități pentru satisfacerea acestor nevoi de agrement, din următoarele considerente:

- Amplasarea într-un cadru natural deosebit, la poalele munților, cu o bogată rețea hidrografică și un bogat patrimoniu de mediu, cu situri Natura 2000;
- Spațiile verzi, zonele pietonale și de promenadă amenajate, în care turiștii se pot plimba sau relaxa;
- Parcurile cu locuri de joacă pentru copii;
- Zonele și structurile de agrement, în care turiștii se pot recrea;
- Posibilitatea de pescuit recreativ în lacurile din cadrul complexului „Laguna Albastră”;
- Facilitățile oferite de diferite unități turistice de cazare, în care turiștii se pot odihni sau și socializa, majoritatea având curți sau grădini cu spații de relaxare (terase, foisoare), locuri special amenajate pentru grătar, sau facilități pentru derularea diferitelor activități de socializare (jocuri, sporturi de echipă);
- Restaurantele, unde turiștii pot servi preparate locale, tradiționale românești sau diverse specialități, în funcție de preferințele acestora;
- Locații de divertisment (baruri, centre de evenimente) și diverse servicii de revigorare;
- Organizarea anuală a numeroaselor evenimente de agrement, care atrag turiștii, precum:
- Festivalul Național de Umor „Ceapa de aur”; Vânătoarea de comori (prin indicii ascunse în zonele de importanță turistică); Teatru de stradă; Bal medieval etc.

Turismul cultural-istoric este acea formă de turism prin care se satisfac nevoile turiștilor de vizitare a monumentelor istorice și de cunoaștere a tradițiilor și obiceiurilor locale dintr-o anumită zonă și de a participa la evenimente cultural-educative. Municipiul Făgăraș este o destinație favorabilă practicării turismului cultural din următoarele considerente:

- Vizitarea Cetății Făgăraș, care este de o frumusețe aparte și reprezintă unul dintre cele mai mari obiective turistice de pe teritoriul țării noastre și din Europa, unde este reconstituită istoria și atmosfera medievală, prin ceremonialul schimbului de gardă, care are loc în fiecare sâmbătă și duminică de la ora 11:00;
- Vizitarea Muzeului Țării Făgărașului „Valer Literat” din cadrul cetății, unde periodic se organizează diverse expoziții și se desfășoară activități cultural-educative;
- Vizitarea bisericilor incluse în patrimoniul arhitectural-istoric: Biserica Ortodoxă „Sfânta Treime”, Biserica Ortodoxă „Sfântul Ierarh Nicolae”, Biserica Romano-Catolică și Mănăstirea Franciscanilor, Biserica Evanghelică, Biserica Reformată, Sinagoga;
- Vizitarea altor monumente incluse în patrimoniul arhitectural-istoric: Casa Dr. Giurcă (fosta Casă a căsătoriilor), Casa Inocențiu Micu Klein, statuile „Doamna Stanca” și „Badea Cârțan” și ansamblele urbane „Zona de nord a orașului” și „Zona Morii”;
- Tradițiile și obiceiurile locale, precum Festivalul Cetelor de Feciori, șezătorile și colindele copiilor;
- Vizitarea instituțiilor culturale, de unde turiștii pot afla informații privind întreaga zonă a Țării Făgărașului;
- Organizarea anuală a numeroaselor festivaluri și manifestări culturale și educative, precum: Festivalul Cetelor de Feciori; Ziua Culturii Naționale; Festivalul „Murmur”; Festivalul „Zilele Bucătăriei Medievale”; Festivalul Internațional de Folclor „Garofița Pietrei Craiului”; Festivalul „Zilele Cetății Făgărașului”; Atelier de arhitectură; Festivalul Păstrăvului Făgărașean; Simpozionul „Zilele antropologiei românești”; Festivalul

Național de Teatru de Amatori din Cetatea Făgăraș; Festivalul portului popular „Făgăraș, foaie de ceapă!” etc.

Ecoturismul este acea formă de turism cu impact scăzut asupra mediului, care vizează nevoile turiștilor de cunoaștere a naturii și de apreciere și conservare a resurselor naturale, care asigură beneficii durabile populației locale. Municipiul Făgăraș are potențial în privința practicării ecoturismului datorită următoarelor resurse:

- Situl de importanță comunitară (SCI) „Oltul Mijlociu – Cibin – Hârtibaciu”, cod ROSCI00132, situat în partea de nord a municipiului;
- Situl de protecție specială avifaunistică (SPA) „Avrig – Scorei - Făgăraș”, cod ROSPA0003, situat în partea de nord-vest a municipiului;
- Situl de protecție specială avifaunistică (SPA) „Podișul Hârtibaciului”, cod ROSPA0099, situat în partea de nord a municipiului;
- Bogata rețea hidrografică, municipiul fiind străbătut de la est la vest de râul Olt și de afluenții acestuia (Făgărășel, Berivoi, Racovița, Poenița și Galați), tabloul fiind completat de salba de lacuri care alcătuiesc Complexul de agrement „Fântânița Craieșei”;
- Biodiversitate, cu numeroase specii de plante cu utilizări medicinale, faună cinegetică și pești care populează râul Olt și afluenții acestuia;
- Organizarea anuală a numeroaselor campanii și acțiuni ecologice, precum: Campaniile de plantare a arborilor și de igienizare a zonelor verzi; Campania „Managementul eficient al deșeurilor”; Ziua Energiei Inteligente la Făgăraș; Acțiunea de ecologizare „Let's do it Făgăraș”; Ziua Mondială a mersului pe jos etc

PATRIMONIUL | Patrimoniul cultural este format din totalitatea bunurilor tangibile și intangibile care reprezintă o mărturie și o expresie a valorilor, credințelor, cunoștințelor și tradițiilor naționale, indiferent de regimul de proprietate al acestora. Patrimoniul cultural național este alcătuit din bunuri cu valoare deosebită sau excepțională, istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică și epigrafică, reprezentând mărturiile materiale ale evoluției mediului natural și ale relațiilor omului cu acesta, ale potențialului creator uman și ale contribuției românești la civilizația universală. În acest cadru de definire a patrimoniului cultural se remarcă importanța patrimoniului construit atât prin valoarea sa arhitecturală, culturală, istorică și memorială cât și prin valoarea sa funcțională, aceea de cadru de desfășurare a activităților economice, culturale sau sociale.

În Municipiul Făgăraș sunt clasate 25 monumente în lista monumentelor istorice elaborată de Ministerul Culturii și Identității Naționale, printre care se regăsesc structuri de tip casă de secol XVIII, lăcașuri religioase de secol XVIII și două ansambluri urbane („Zona de nord a orașului” cu datare între secolele XIII-XX și ” Zona Morii”, cu datare sec XVIII- XIX). Având o importanță culturală deosebită (clasa A) sunt desemnate Cetatea Făgăraș și ansamblul acesteia (incinta interioară, șanțul de apă), Muzeul Țării Făgărașului “Valer Literat”, precum și Biserica “Sf. Nicolae” Brâncoveanu, Biserica reformată, Biserica Sfânta Treime, Mănăstirea Franciscană și Casa Inocențiu Micu Klein.

Acest patrimoniu este cu atât mai valoros cu cât este contextualizat în mediul construit specific zonei. Astfel, conservarea țesutului tradițional de locuire (ansamblu de case, scuarul și dependințele ale ansamblurilor religioase) din Făgăraș este esențială pentru menținerea și creșterea gradului de atractivitate pentru aceste obiective - atât pentru rezidenți, cât și pentru vizitatori.

TABEL 26 LISTA MONUMENTELOR ISTORICE DIN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ, 2015⁴⁴

NR. CRT.	COD LMI	DENUMIRE	ADRESA	DATARE
1	BV-II-a-B-11674	Ansamblul urban "Zona de nord a orașului"	Delimitare: S - Bd. Unirii; V - str. Perțea Titu, str. Pălărierilor; N - Piața Mihai Viteazul; E - str. Doamna Stanca	sec. XVIII - înc. sec. XX
2	BV-II-a-B-11675	Ansamblul urban "Zona Morii"	Delimitare: N - Bd. Unirii; E - str. Pe Vale, str. Câmpului, str. Morii; S - str. Cosbuc George, până la intersecția cu str. Parcului, str. Răului; V - str. Scolii până la Scoala Generală și limita parcului Bisericii Reformate	sec. XVIII - înc. sec. XIX
3	BV-II-a-B-11676	Mănăstirea franciscană	Str. Alecsandri Vasile 1	1721
4	BV-II-m-B-11676.01	Biserică	Str. Alecsandri Vasile 1	1721
5	BV-II-m-B-11676.02	Clastru	Str. Alecsandri Vasile 1	1721
6	BV-II-m-B-11677	Casă	Str. Bălcescu Nicolae 29	1920-1940
7	BV-II-m-B-11678	Casă	Str. Bălcescu Nicolae 47	1920
8	BV-II-m-B-11679	Casă	Str. Bălcescu Nicolae 49	Sec. XVIII
9	BV-II-m-B-11680	Casă	Str. Bălcescu Nicolae 51	Sec. XVIII
10	BV-II-m-B-11681	Casă	Str. Bălcescu Nicolae 53	Sec. XVIII
11	BV-II-m-B-11682	Biserica „Sf. Treime"	Str. Codru-Drăgușanu Ion 7	1783-1791
12	BV-II-m-B-11683	Casă	Str. Doamna Stanca 24	înc. sec. XX
13	BV-II-m-B-11684	Fosta Prefectură, azi Poliție	Str. Doamna Stanca 30	sec. XIX
14	BV-II-m-B-11685	Casă	Str. Doamna Stanca 44	sec. XIX
15	BV-II-m-B-11686	Banca Națională - filiala Făgăraș	Str. Eminescu Mihai 14	sec. XIX
16	BV-II-m-B-11687	Cetatea Făgăraș	Piața Mihai Viteazul	sec. XV - XVIII

⁴⁴ <http://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/LMI-BV.pdf>

NR. CRT.	COD LMI	DENUMIRE	ADRESĂ	DATARE
17	BV-II-m-B-11687.01	Castelul cu turnurile de Colț - incinta interioară	Piața Mihai Viteazul	sec. XIV - XVIII
18	BV-II-m-B-11687.02	Incinta bastionară (incinta exterioară), cu turnul de poartă și clădirile anexe	Piața Mihai Viteazul	sec. XIV - XVIII
19	BV-II-m-B-11687.03	Sant cu apă	Piața Mihai Viteazul	sec. XIV - XVIII
20	BV-II-m-B-11688	Casa dr. Giurcă, fosta Casa a Căsătoriilor	Piața Mihai Viteazul 2	inc. sec. XX
21	BV-II-m-B-11689	Baia comunală	Piața Mihai Viteazul 39	inc. sec. XX
22	BV-II-m-B-11690	Scoala Normală, azi Cercul Militar	Str. Tăbăcari 13	sec. XIX
23	BV-II-m-B-11691	Biserica Reformată	Bd. Unirii 17	1712 - 1715
24	BV-II-m-B-11692	Biserica "Sf. Nicolae"- Brâncoveanu	Ș Str. Vladimirescu Tudor 16	1697 – 1698
25	BV-II-m-B-11693	Casa Inocențiu Micu Klein	Ș Str. Vladimirescu Tudor 35	1727

5.5. CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII POSIBILE

EDUCAȚIE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>Nivel de deservire bun al infrastructurii de învățământ pentru ciclurile primar și secundar, însă în cazul educației timpurii se observă necesitatea extinderii infrastructurii disponibile</p> <p>Proiecte în derulare pentru reabilitarea infrastructurii de învățământ</p>	<p>Creșterea numărului de locuri disponibile în creșe și grădinițe</p> <p>Modernizarea laboratoarelor didactice din școli și a atelierelor pentru învățământul tehnic și profesional</p>
<p>Doar un liceu se situează în top 10 la nivel județean după performanțele înregistrate la examenul de bacalaureat (2022)</p>	<p>Realizarea de programe de ore remediate pentru elevii cu rezultate școlare reduse și creșterea ratei de promovare a bacalaureatului</p> <p>Dezvoltarea ofertei de cursuri opționale pe teme de interes</p>

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>La nivel local agenții economici din industria prelucrătoare au nevoie de personal calificat în mecanică, sudură, lăcătușărie, dar și de dezvoltarea bazelor de practică din infrastructura educațională astfel încât absolvenții de școli profesionale să fie bine pregătiți.</p> <p>Învățământul profesional și tehnic se confruntă cu un interes scăzut din partea elevilor și părinților acestora în ceea ce privește opțiunile de admitere la liceu, majoritatea dorind urmarea unui profil teoretic</p> <p>În prezent consilierea școlară pentru opțiunile de specializare după gimnaziu nu este văzută ca fiind un proces eficient, astfel că este nevoie de realizarea de acțiuni specifice în sensul orientării în carieră a elevilor, dar și consilierea părinților acestora.</p>	<p>Realizarea de campanii anuale de promovare pentru învățământul profesional și tehnic.</p> <p>Implementarea unui proces la nivel municipal de consiliere și orientare în carieră a elevilor, alături de părinți, aplicând teste specifice de stabilire a competențelor și aptitudinilor pe care copiii le stăpânesc.</p> <p>Diversificarea oportunităților de specializare în învățământul profesional și tehnic cu ajutorul autorităților locale și a mediului de afaceri în vederea planificării și stabilirii nevoilor de specializare a tinerilor</p>

SĂNĂTATE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>Incidența ridicată a bolilor cauzate de un stil de viață nesănătos (boli cardiovasculare, bolile aparatului respirator, tumori)</p> <p>Numărul ridicat de pacienți ce revin în medie unui medic de familie și astfel, calitatea timpului oferit pentru fiecare pacient este mai precară</p> <p>Numărul de paturi în spital per 1000 de locuitori în Făgăraș (15,8) este mai mic decât în municipiul reședință de județ, dar în creștere față de nivelul anului 2015 în UAT Făgăraș</p> <p>Proiect în desfășurare pentru "Reabilitarea, modernizarea și dotarea ambulatorului din cadrul Spitalului Municipal «Dr. Aurel Tulbure» Făgăraș"</p>	<p>Implementarea campaniilor de informare privind necesitatea adoptării unui stil de viață sănătos</p> <p>Realizarea de parteneriate între instituțiile cu rol în educarea populației în acest domeniu</p> <p>Dezvoltarea altor servicii publice cu rol în prevenirea acestor boli – activități sportive și recreative, calitatea crescută a aerului, spații verzi – asociate unei calități ridicate a vieții</p> <p>Sprijinirea înființării de noi cabinete medicale de specialitate și de medicină de familie (Numărul mediu de pacienți care revin unui medic de familie este de aproximativ 1600)</p> <p>Continuarea programelor de atragere de personal medical nou în oraș și modernizarea infrastructurii și serviciilor de sănătate;</p>

ASISTENȚĂ SOCIALĂ

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
Număr ridicat de familii în care părinții sunt plecați în străinătate și astfel, numărul ridicat la copiii cu risc de separare de părinți	Sporirea serviciilor și infrastructurii de sprijin în depășirea situațiilor de dificultate, supraveghere, suport pentru dezvoltarea abilităților de viață independentă
Numărul ridicat de comunități dezavantajate de la nivelul municipiului	Consolidarea capacităților de sprijin pentru integrare în societate, pentru integrarea în piața muncii, pentru sporirea calității vieții și pentru îndrumarea și consilierea persoanelor din comunități dezavantajate
Îmbătrânirea populației cu o intensitate crescută, și, prin aceasta, creșterea numărului de persoane vârstnice care necesită servicii sociale	Extinderea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice. Păstrarea serviciilor de îngrijire la domiciliu
Nevoia de informare adecvată a beneficiarilor potențiali despre oferta de servicii sociale și despre drepturile acestora	Crearea și implementarea campaniilor de informare, adaptate la nevoile și la specificul beneficiarilor
Atingerea capacității maxime în cazul anumitor centre dedicate oferirii de asistență socială	Extinderea infrastructurii pentru asistență socială pentru seniori, persoane adulte, tineri din medii defavorizate, persoane cu dizabilități etc.

CULTURĂ, TURISM, TIMP LIBER

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSSIBILE INTERVENȚII
Numărul anual de turiști a fost afectat puternic de pandemia de Covid-19	Promovarea integrată a destinației turistice Tara Făgărașului
La nivel local există un centru dedicat pentru informarea turiștilor cu privire la oportunitățile turistice și culturale din zonă	Suținerea CNIPT Făgăraș pentru realizarea materialelor de promovare și diseminarea acestora
În municipiul Făgăraș se observă că un număr însemnat de turiști care vor să realizeze drumeții în Munții Făgăraș vizitează sediul CNIPT în vederea informării asupra traseelor montane.	Realizarea unor pachete integrate de turism împreună cu UAT-urile din proximitate (ADI Tara Făgărașului)
3 situri Natura 2000 pe teritoriul UAT-ului	Creșterea numărului de evenimente culturale, artistice și sportive realizate anual/lunar la nivelul municipiului Făgăraș
Cetatea Făgăraș (inclusiv muzeul Țării Făgărașului) reprezintă principalul obiectiv turistic la nivelul municipiului Făgăraș	Reabilitarea și / sau reamenajarea obiectivelor de interes turistic, cultural, sportiv și a spațiilor aferente acestora
Există 25 de monumente în municipiul Făgăraș înscrise la nivel național în lista monumentelor istorice	Concurs de idei în rândul tinerilor pe tema promovării turismului și activităților culturale din Făgăraș
Mare parte din clădirile bisericilor ce sunt clasate în lista monumentelor istorice nu sunt deschise publicului larg pentru vizite turistice	

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>La nivel municipal se observă un număr restrâns de restaurante și spații de cazare pentru turiști. În plus, majoritatea acestor facilități și cele mai cunoscute și utilizate spații de petrecere a timpului liber sunt concentrate în zona centrală a municipiului</p>	<p>Dezvoltarea ofertei domeniului HORECA în municipiul Făgăraș</p> <p>Creșterea oportunităților de petrecere a timpului liber</p> <p>Creșterea numărului de evenimente culturale, artistice și sportive realizate anual/lunar la nivelul municipiului Făgăraș</p>

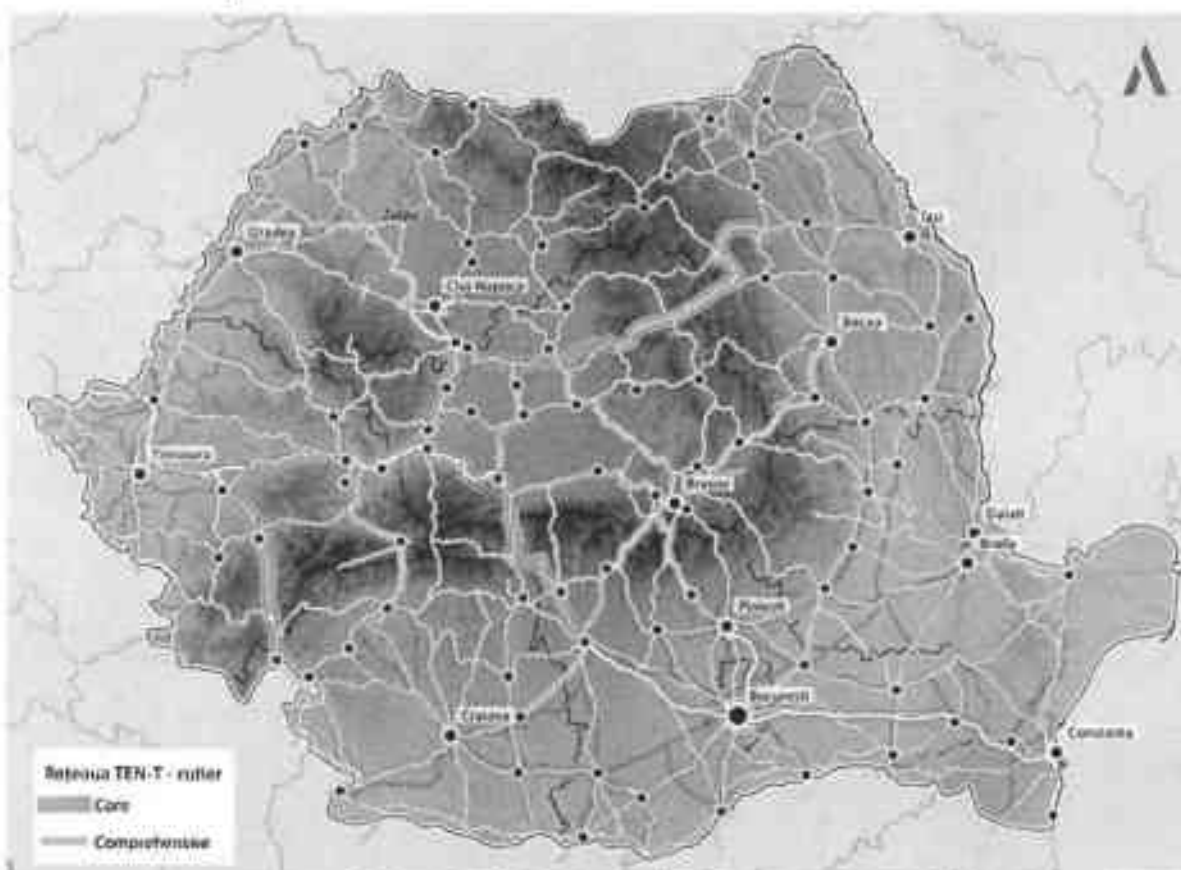

6. MOBILITATE URBANĂ

6.1. CONTEXT TERITORIAL

Municipiul Făgăraș este poziționat central la nivel național, situându-se pe traseul unui coridor TEN-T Comprehensive în raport cu rețeaua europeană de transport. Cel mai apropiat coridor de tip Core (central) este cel care traversează teritoriul național pe direcția est-vest: Arad – Timișoara – Sibiu – București - Constanța. Municipiul Făgăraș se află la aproximativ 70 km de autostrada A1 (față de Cluj-Napoca), proiect propus la nivel național pentru realizarea unei conexiuni rutiere rapide între București și Arad, care se continuă ulterior cu M43 / M5 spre Budapesta (Ungaria).

FIGURA 102 REȚEAUA TEN-T ÎN ROMÂNIA

Sursa: prelucrarea consultantului după TenTec Interactive map viewer

În ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de transport, Masterplanul General De Transport (MPGT) al României este documentul strategic principal prin care s-au stabilit prioritățile de dezvoltare în domeniu, inclusiv proiectele care beneficiază de finanțare din Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020. Acest document include analize și intervenții planificate pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, aerian și naval), precum și soluțiile pentru asigurarea unui nivel ridicat de interoperabilitate și mobilitate crescută pentru populație și firme. În cazul municipiului Făgăraș, MPGT prevede următoarele intervenții relevante, acestea vizând fie în mod direct orașul, fie fiind localizate în vecinătate, având impact direct asupra dezvoltării lui:

- Autostrada A13: Brașov – Făgăraș – Sibiu;
- Autostrada A3: Făgăraș – Sighișoara – Târgu Mureș.

6.2. CEREREA DE TRANSPORT

Cererea de transport la nivel teritorial se realizează prin intermediul unui model de transport, care are la bază date statistice și informații obținute în urma anchetelor de circulație. Conform Planului de Mobilitate Urbană Durabilă a Municipiului Făgăraș, modelul de transport a fost realizat pentru Zona Urbană Funcțională a municipiului Făgăraș, având la bază o rețea de transport extinsă pentru tot acest teritoriu și luând în considerare mai multe moduri de transport: transport privat (autoturism, mers pe jos, bicicletă) și transport public (rutier și feroviar).

Ținând seama de zonificarea realizată și de informațiile dezagregate din prelucrarea rezultatelor anchetelor cu privire la categoria demografică care utilizează un anumit mod de transport per zonă și respective ratele de deplasare pentru o anumită activitate și mod per zonă, s-a realizat o estimare pe baza unui model simplificat de cerere variabilă în patru pași. Matricele obținute din modelul de transport, care au fost completate cu influențele traficului rutier din Modelul Național de Transport (MPGT), au fost alocate pe itinerarii și apoi validate și calibrate în funcție de datele disponibile.

Matricea cererii de transport la nivelul orașului este rezultatul combinației dintre mărimea cererii modelate din datele obținute în cadrul modelului de transport și cererea de transport de penetrație rezultată din MPGT. În tabelul de mai jos s-a prezentat o sinteză asupra deplasărilor zilnice ținând cont de relațiile majore de deplasare (în interiorul orașului, în relație cu exteriorul orașului).

TABEL 27 SINTEZA MATRICELOR ORIGINE-DESTINAȚIE

Deplasări/zi	Autoturism – deplasări	Intern	Extern
	Intern	85567	32698
	Extern	33077	76986
	Transport de marfă – vehicule grele	Intern	Extern
	Intern	-	1462
	Extern	1237	3293
	Transport de marfă – vehicule ușoare	Intern	Extern
	Intern	9758	3141
	Extern	3815	9023
	Transport Public	Intern	Extern
	Intern	2572	9312
	Extern	15575	6821
	Bicicleta - deplasări	Intern	Extern
	Intern	12741	-
	Extern	-	-
	Mers pe jos - deplasări	Intern	Extern
	Intern	8212	-
	Extern	-	-

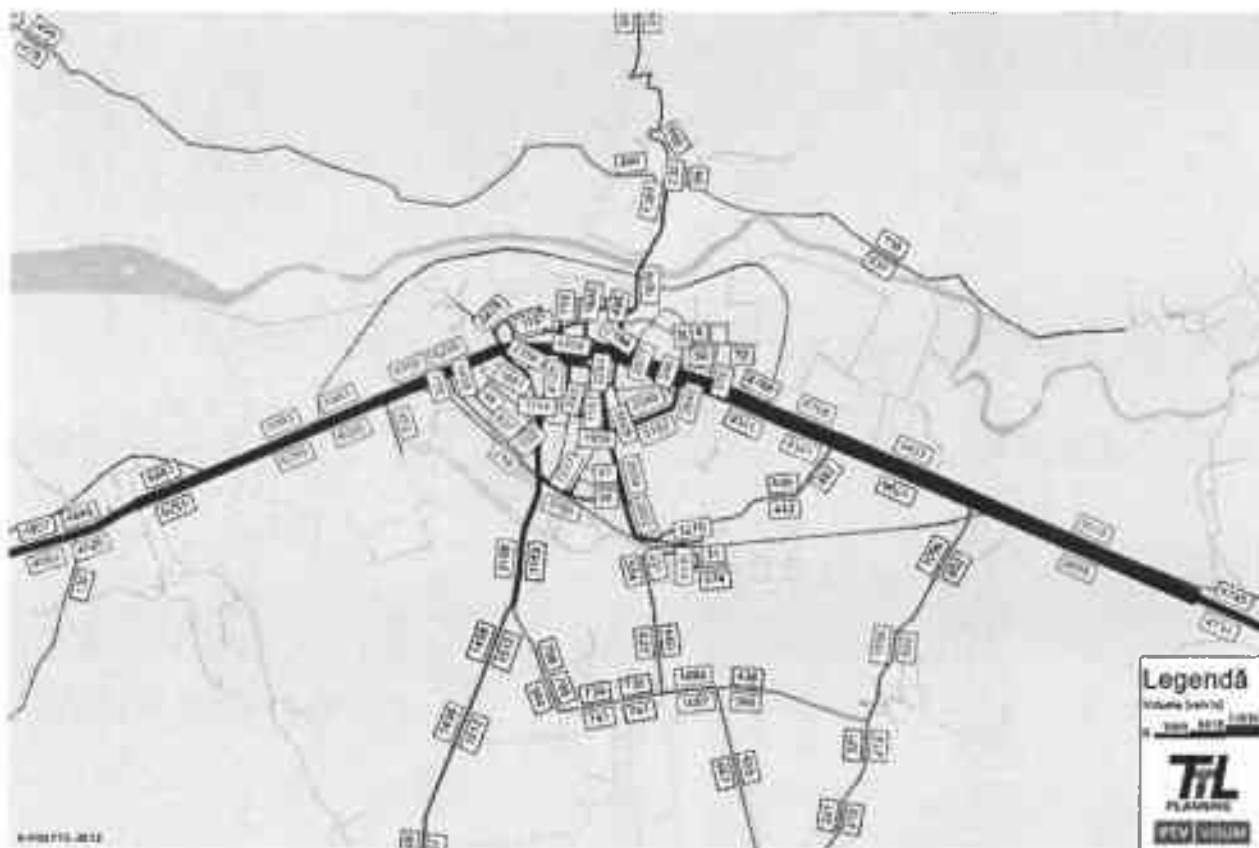
Pe baza matricelor mai sus enunțate și ținând cont de formalizările matematice ale algoritmilor de alocare, cererea de transport este distribuită în rețelele urbane modelate anterior, putându-se astfel ilustra mărimea fluxurilor de trafic pe elementele de rețea la nivelul anului de bază – 2022. Mărimea fluxurilor se exprimă în vehicule pe zi în cazul autoturismelor și vehiculelor de marfă, respectiv în deplasări pe zi în cazul deplasărilor cu bicicleta sau pe jos.

Se poate observa că în cazul vehiculelor, cea mai mare cerere de transport se înregistrează în cazul axei est-vest a municipiului, pe străzile Tudor Vladimirescu, Tâbăcari, Bulevardul Unirii, Doamna Stanca. Cu toate acestea, un volum mediu de transport cu autoturisme se observă și pe străzile municipale care realizează legătura pe direcția nord-sud, cum ar fi străzile 13 Decembrie, Negoiu, Combinatului și Uniunii.

Nivelul de serviciu al rețelei este așadar unul bun, cu excepția coridorului est-vest, unde se înregistrează un nivel mediu de serviciu, iar punctual, în zona intersecțiilor mari un nivel de serviciu scăzut.

FIGURA 103 AFECTAREA CERERII DE TRANSPORT PE REȚEA – AUTOTURISME [VEH/ZI] – 2022

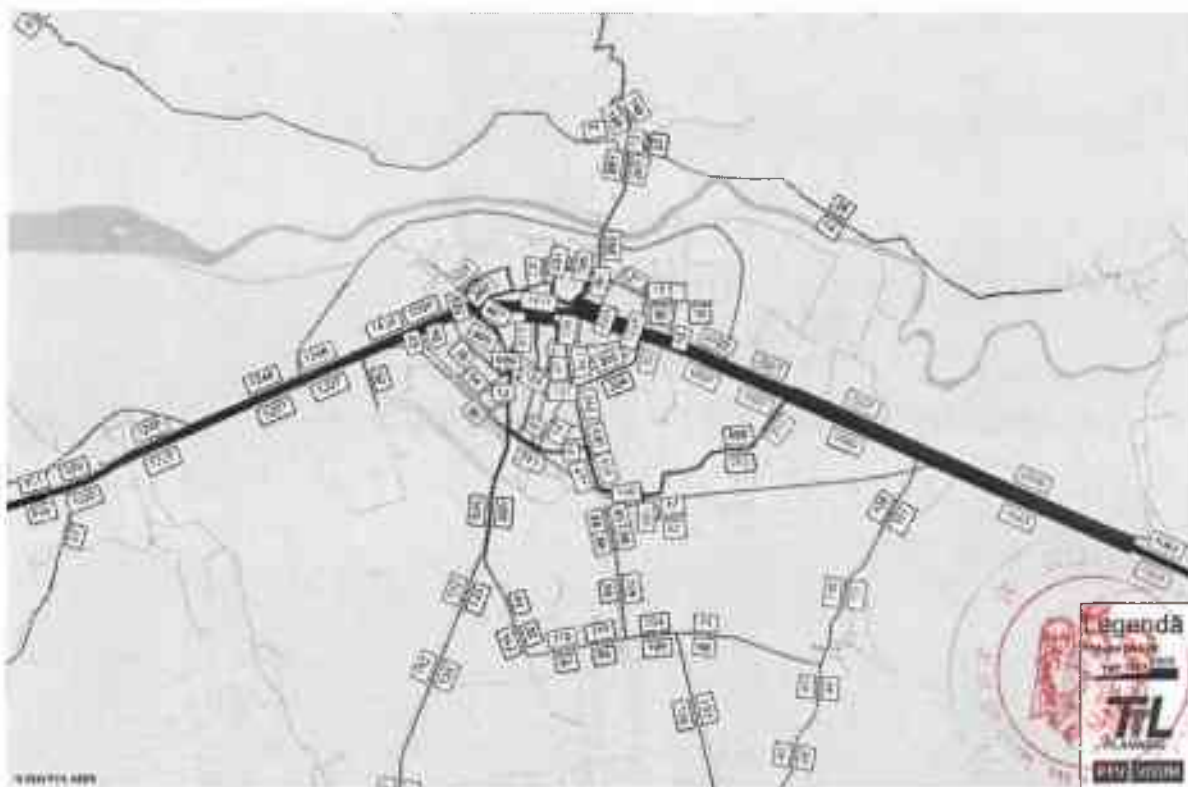

FIGURA 104 AFECTAREA CERERII DE TRANSPORT PE REȚEA – VEH. GRELE DE MARFĂ - VEH/ZI – 2022

FIGURA 105 AFECTAREA CERERII DE TRANSPORT PE REȚEA – VEH. UȘOARE DE MARFĂ - VEH/ZI – 2022

FIGURA 106 FIGURA 3.4 4. AFECTAREA CERERII DE TRANSPORT PE REȚEA – BICICLETE - VEH/ZI – 2022

FIGURA 107 NIVELUL DE SERVICIU AL REȚELEI – ANUL 2022

Validarea modelului a presupus compararea unui set de date independent față de datele modelate prin modelul de transport. Criteriul de validare a fost ca diferența dintre valorile observate și cele modelate să nu depășească 15% din valoarea observată. S-a constatat că duratele de deplasare înregistrate pe modurile de transport folosite ca set de date pentru validare se situează în marja considerată de criteriu de validare, astfel diferența dintre duratele de deplasare modelate și cele observate nu depășește 15%.

TABEL 28 VALIDAREA MODELULUI DE TRANSPORT

Axa de Transport	Durate medii de deplasare (min)		
	Valori observate	Valori modelate	Diferente
T1 (Urban): Kauftand – Spitalul Municipal	5min	4min39s	-7.00%
T2 (Urban): Cart. Galați – Str. Azotului – Str. Negoiu – Gara CFR	6min40s	5min48s	-13.00%
T3 (Urban): Str. Libertății – Str. 13 Decembrie – Str. Combinatului	5min30s	5min5s	-7.58%
T4 (Extraurban): Sercaia – Făgăraș – Voila - Ucea	41min	42min27s	3.54%
T5 (Extraurban): Sinca – Mărgăraii – Lisa – Victoria	50min47s	46min13s	-9.00%
T6 (Extraurban): Sercaia – Veneția – Comăna – Hoghiz	20min40s	18min57s	-8.31%
T7 (Extraurban): Făgăraș – Șoars – Jibert – Rupea	47min34s	42min15s	-11.39%

Odată cu dezvoltarea orașului este probabilă apariția mai multor puncte de interes (centre comerciale, zone turistice, zone rezidențiale, etc), care vor atrage / genera la rândul lor mai multe deplasări. Totodată, prin amplasarea orașului pe unul din coridoarele principale de tranzit ale regiunii și poziția sa în centrul geografic al țării este de așteptat ca traficul de tranzit să crească în zonă, lucru care va afecta calitatea vieții, în lipsa unor infrastructuri adecvate care să preia valorile de trafic în creștere.

În prezent municipiul Făgăraș nu dispune de o alternativă pentru traficul de tranzit, astfel că toate vehiculele care tranzitează Făgărașul pe relația Brașov – Sibiu trec prin centrul localității, afectând semnificativ calitatea locuirii, prin nivele crescute ale emisiilor de gaze cu efect de seră, a zgomotului și vibrațiilor cauzate de trecerea autovehiculelor, în special a vehiculelor grele de marfă.

6.3. TRANSPORT RUTIER

La nivelul municipiului Făgăraș, rețeaua stradală are elemente de tip grilă, având un ax central, reprezentat de DN1 pe direcția est – vest din care se desprind o serie de străzi colectoare pe direcția nord – sud, cele mai importante fiind Str. Gheorghe Doja spre Nord, care se continuă cu DJ104D spre Comuna Șoars, Str. Libertății, Str. Mihai Eminescu, Str. 13 Decembrie, Str. Negoiu, aflate la sud de DN1, dar și Str. Trandafirilor și Str. Uniunii care formează un semi-inel în zona de Sud, constituind o rută alternativă la DN, în special pentru traficul de marfă care se deplasează pe relația Sibiu – Brașov.

La nivelul zonei urbane funcționale, rețeaua de drumuri prezintă de asemenea elemente de tip grilă. Principala arteră de tranzit este DN1 pe direcția est – vest, din care pornesc o serie de drumuri județene spre sud către localitățile situate spre zona montană. Aceste drumuri sunt totodată conectate prin Drumul Județean 104A, paralel cu DN1.

La Nord de Făgăraș, rețeaua de drumuri și localități are o densitate redusă și urmează în ca mai mare parte relieful deluros. Cele mai importante drumuri sunt DJ104D Făgăraș – Șoars care se

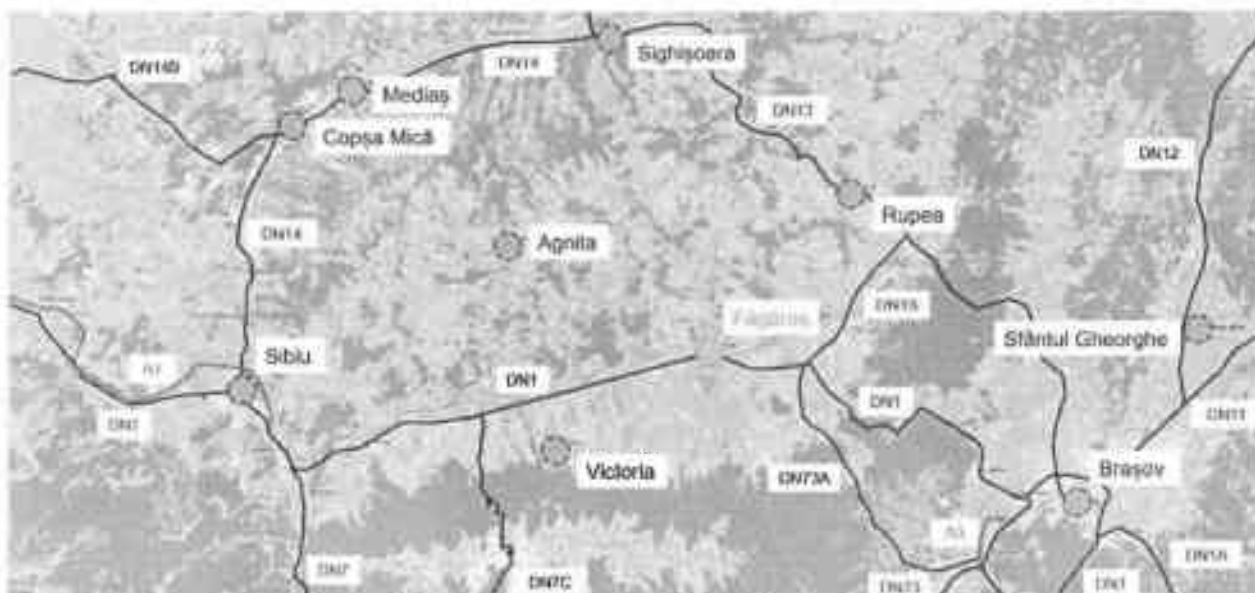

continuă către județul Mureș până în Sighișoara, respectiv DJ105A care face legătura cu localitatea Rupea spre nord-est și cu localitatea Agnita din județul Sibiu prin DJ105.

Din punct de vedere al încadrării în teritoriu, municipiul Făgăraș se află aproximativ la jumătatea distanței dintre Brașov și Sibiu (65km față de Brașov și 75km față de Sibiu), situându-se pe un important coridor național de tranzit. Alte localități importante din proximitate sunt orașul Victoria, situat la circa 32km Vest, parte din zona urbană funcțională și orașul Rupea, situat la circa 41km nord-vest.

FIGURA 108 ÎNCADRAREA MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ ÎN REȚEAUA NAȚIONALĂ DE DRUMURI

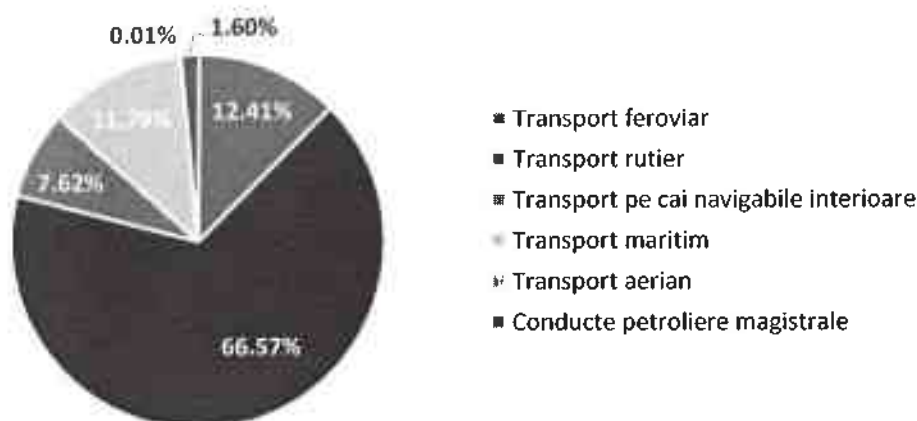
Rețeaua urbană de străzi a Municipiului Făgăraș măsoară în total circa 62.5 km, dintre care aproximativ 3.5 km reprezintă traseul DN1 prin localitate, fiind încadrat în categoria funcțională de stradă de legătură, având 4 benzi de circulație între limitele UAT-ului și o lățime a părții carosabile de 14 metri. Restul rețelei este împărțită astfel:

- 25.6 km străzi colectoare, reprezentând cu precădere arterele nord – sud și traseul de tranzit pentru marfă, având lățimi ale părții carosabile cuprinse între 6 și 14 metri: Șos. Combinatului, Str. Ion Creangă, Șos. Hurezului, Str. 13 Decembrie, Str. Octavian Paler, Str. Mihai Eminescu, Str. Negoiu, Str. Republicii, Str. Uniunii, etc.
- 33.4 km străzi de folosință locală, având lățimi ale părții carosabile mai mici de 7 metri, în general 4.5 – 6 metri.

Din lungimea totală a rețelei, peste 90% reprezintă străzi asfaltate, cu un procent redus de străzi de pietriș în zonele de periferie din nordul orașului, cum sunt Str. Gavrilă Ogoreanu, Str. Nouă, Str. Muncii, Str. Cănepii sau Str. Cristea Vasile.

Începând cu anul 2015, municipalitatea a început un program extins de reabilitări, astfel că pe multe străzi, cu precădere pe cele colectoare s-au făcut intervenții care au vizat realizarea de trotuare și refacerea structurii rutiere, având ca obiectiv final modernizarea întregii rețele rutiere până în anul 2023.

În cazul transportului de marfă la nivel național, se remarcă o utilizare accentuată a rețelelor rutiere în detrimentul transportului cu ajutorul căilor ferate sau a altor moduri de transport (aerian, naval, etc.). Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, ponderea modurilor de transport în desfășurarea traficului intern de marfă în anul 2020 este reprezentată în figura de mai jos.

FIGURA 109 MĂRFURI TRANSPORTATE PE MODURI DE TRANSPORT – ANUL 2020

Identificăm un procent de aproximativ 66% pentru marfa transportată prin intermediul rețelilor rutiere, fapt ce conduce către o serie de neplăceri cauzate de aglomerația ce se formează pe rețea, poluarea cauzată de noxe, valori ridicate ale zgomotului, precum și riscul mărit de accidente.

La nivelul municipiului Făgăraș și al zonei urbane funcționale, principala arteră rutieră este Drumul Național 1 București – Brașov – Sibiu – Cluj Napoca – Oradea și în lungul căruia se desfășoară cea mai mare parte din traficul de marfă, fiind un coridor major de tranzit la nivel național.

Industria de la nivelul municipiului generează pe de-o parte un flux de deplasări de persoane către și de la locul de muncă, însă centrele industriale atrag și generează și trafic de marfă. Principalii generatori pentru traficul de marfă la nivel local sunt concentrați în 3 puncte, respectiv la Combinatul Chimic, situat în zona de sud a municipiului, pe platforma URPUK din zona Str. Negoii și în Zona Industrială Vest, situată pe Str. Vlad Țepeș. La nivelul zonei funcționale se mai regăsesc Combinatul Chimic Victoria și Depozitul de Produse Petroliere din Sercaia care generează / atrag trafic de marfă într-o proporție semnificativă. La acestea se adaugă zonele comerciale care atrag traficul de marfă, cu precădere zona comercială aflată în estul Făgărașului.

Pe lângă transportul de marfă generat de industria locală și de comerț, o pondere semnificativă o înregistrează transportul de marfă care tranzitează municipiul Făgăraș și restul localităților, în mod special pe cele aflate în lungul DN1. Deoarece nicio localitate nu beneficiază de centuri ocolitoare, tot traficul de tranzit, inclusiv cel de marfă pătrunde în zonele locuite, generând disconfort locuitorilor, prin emisii și zgomot, crescând totodată riscul de accidente prin alternanța ambientală urban – extraurban a drumului care solicită conducătorii auto să se adapteze de la un regim de condus la altul într-un timp foarte scurt.

În municipiul Făgăraș, circulația vehiculelor cu masa totală autorizată mai mare de 7.5 tone este reglementată prin Hotărâre de Consiliu Local și se desfășoară doar pe trasee prestabilite, astfel:

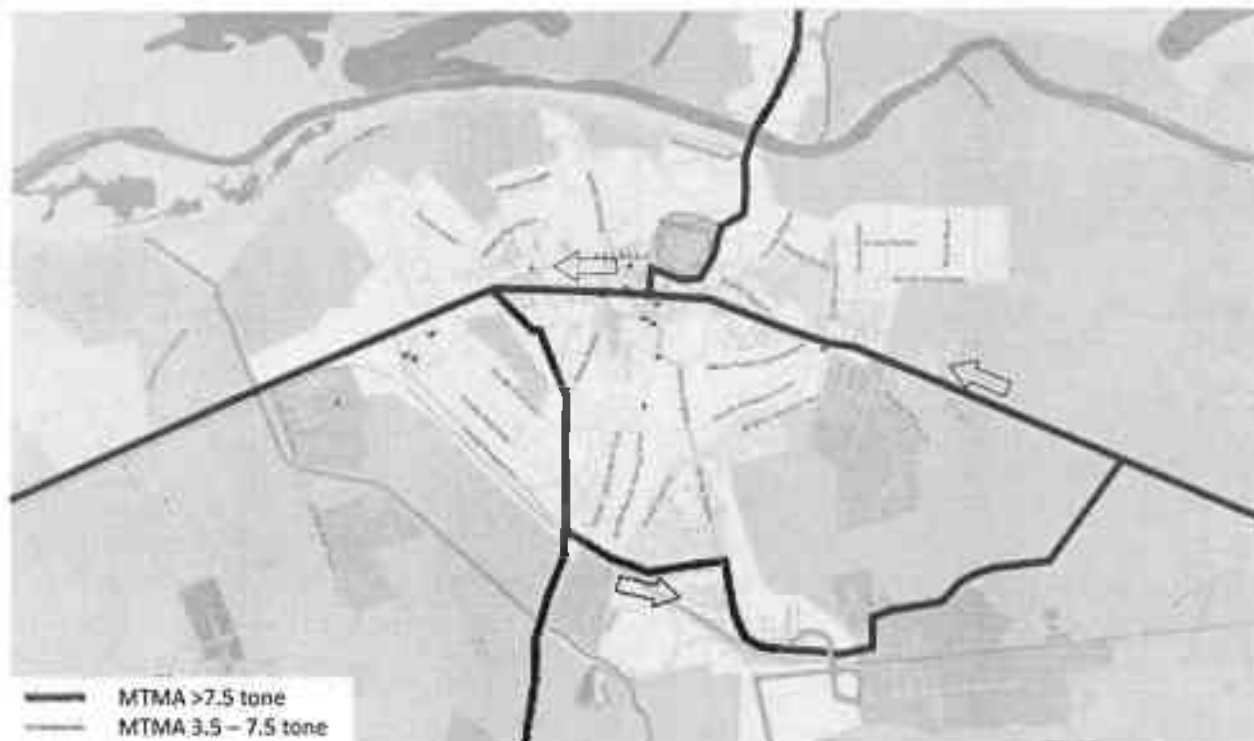
- Pe direcția est-vest:
  - Dinspre Brașov spre Sibiu: în lungul DN1 pe Str. Tudor Vladimirescu – Str. Tâbăcari – Bd. Unirii – Str. Doamna Stanca;
  - Dinspre Sibiu spre Brașov: pe Str. Doamna Stanca – Str. Octavian Paler – Str. 13 Decembrie – Str. Uniunii – Str. Negoii;
- Pe direcția nord – sud:
  - În zona industrială sud: pe Sos. Hurezului – Sos. Combinatului – Str. Uniunii, cu extensie pe Str. Ciocanului
  - În zona de nord: pe Str. Gh. Doja – Str. Mihai Viteazul – Str. Tâbăcari

Suplimentar, pe Str. Mircea Eliade și Str. Ion Creangă este permisă circulația vehiculelor cu masa totală autorizată până în 7.5 tone. Pe restul arterelor din municipiul Făgăraș este permisă circulația doar a vehiculelor de până în 3.5 tone, conform hărții atașate.

FIGURA 110 HARTA TRASEELOR DE MARFĂ ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

MANAGEMENTUL TRAFICULUI | În Municipiul Făgăraș există în prezent o singură intersecție semaforizată în funcțiune, cea dintre Bd. Unirii (DN1) și Str. Mihai Eminescu, autoritatea locală având în curs de implementare un program de extindere a sistemului de management al traficului prin care se vor semaforiza principalele intersecții și treceri de pietoni din localitate. Alte 5 intersecții în lungul DN1 sunt dirijate prin senzori giratorii, în timp ce restul intersecțiilor la nivelul localității Făgăraș sunt dirijate prin indicatoare rutiere.

Cele 6 intersecții dirijate prin semafoare sau sens giratoriu de pe DN1 în Municipiul Făgăraș sunt singurele puncte de pe rețeaua analizată care pot constitui puncte critice predispuse la congestie, însă în urma analizelor în teritoriu s-a constatat că întârzierea cauzată de aceste intersecții este redusă. Astfel, în cazul intersecției semaforizate dintre Bd. Unirii și Str. Mihai Eminescu, în urma unui ciclu de semaforizare s-a observat că toate vehiculele din coadă tranzitează intersecția pe durata unei singure faze de verde, în timp ce la senzurile giratorii cozile care se formează nu depășesc un număr redus de numai 3-4 vehicule, în ansamblu nivelul de serviciu al rețelei rutiere și intersecțiilor fiind satisfăcător.

În ceea ce privește managementul parcarilor, la nivelul municipiului Făgăraș au fost amenajate parcări de reședință în zonele dens construite. Astfel, la nivelul lunii mai 2022, în Făgăraș existau circa 5100 de locuri de parcare de reședință, cele mai multe fiind concentrate în cartierele Câmpului, 13 Decembrie, Tudor Vladimirescu, Negoiu și pe Bd. Unirii. Cu toate acestea, s-a constatat că în aceste zone, dar și în zonele cu densitate redusă de locuire numărul de locuri de parcare este insuficient, astfel că pe multe artere se regăsesc autoturisme parcate pe carosabil sau pe trotuar, stânjenind circulația, îndeosebi pe cea pietonală.

În vederea ameliorării situației parcarilor, autoritatea locală a implementat o serie de senzori unice pe arterele cu trafic redus pentru a putea amenaja locuri de parcare pe una din cele două benzi de circulație. Această măsură se dovedește a fi totuși insuficientă, în continuare existând

autoturisme parcate pe trotuare, în timp ce posibilitățile de extindere pe orizontală a parcajelor sunt puternic limitate.

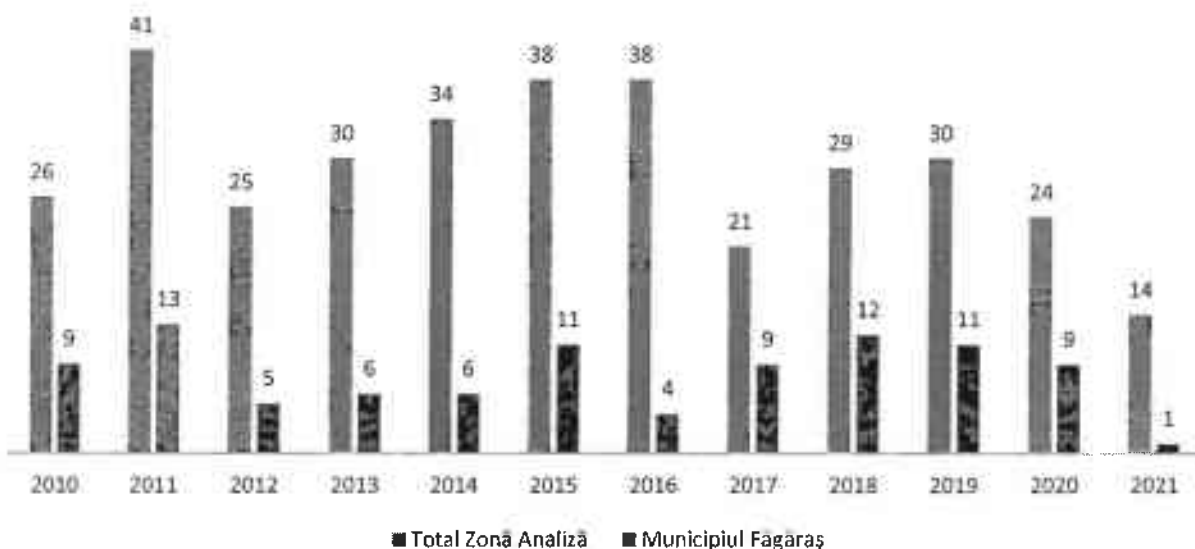
Parcările de reședință sunt rezervate riveranilor care le închiriază între orele 16:00 și 08:00 în zilele lucrătoare și permanent în zilele nelucrătoare. Astfel, aceste locuri sunt libere pentru a fi ocupate de oricine între orele 08:00 și 16:00 în zilele lucrătoare, însă la nivelul autorității locale nu există un sistem de informare dinamică privind disponibilitatea locurilor de parcare sau panouri de informare cu privire la amplasamentul parcarilor.

SIGURANȚA RUTIERĂ | Din analiza datelor de mobilitate s-a relevat că peste 70% din deplasările interne efectuate zilnic sunt realizate utilizând mijloacele de transport motorizat. Ca urmare a numărului mare de autoturisme aflate în trafic, precum și ponderea mare a deplasărilor nemotorizate (cu precădere pietonale), sunt înregistrate o serie de accidente, atât în oraș, cât și în localitățile din zona urbană funcțională și pe drumurile dintre acestea.

Conform Inspectoratului Județean de Poliție Brașov, în perioada 2010 – 2021, pe raza tuturor UAT-urilor din zona de analiză s-au înregistrat 350 de accidente cu victime, dintre care 96 în Municipiul Făgăraș. Acestea s-au soldat cu un număr total de 102 persoane decedate, 317 rănite grav și 205 rănite ușor, dintre care la nivelul municipiului Făgăraș s-au înregistrat 16 decese, 81 de răniți grav și 20 de răniți ușor.

Se constată o ușoară scădere a numărului de accidente după anul 2017, tendința fiind de scădere și începând cu anul 2020, după o creștere ușoară în anii 2018 și 2019. Această scădere poate totuși fi pusă pe seama restricțiilor de mobilitate impuse de pandemia COVID-19, care au condus la mult mai puține vehicule pe drumuri.

FIGURA 111 EVOLUȚIA NUMĂRULUI DE ACCIDENTE CU VICTIME ÎN PERIOADA 2010 – 2021, ZUF FĂGĂRAȘ

Sursa: IPJ Brașov – prelucrare consultant

Se constată că deși numărul accidentelor este în scădere, gravitatea acestora este tot mai mare, lucru evidențiat de numărul mediu de victime/accident. Deși aceasta a suferit fluctuații începând cu anul 2010, atingând valori maxime de 2.30 victime / accident în anul 2013, pornind de la o minimă de 1.41 în anul 2011, în anii recenti valoarea a crescut semnificativ către valoarea de 1.8 – 2.0 victime / accident. La nivelul municipiului Făgăraș, acest indicator s-a menținut relativ constant, ani la rând având valoarea minimă de 1.00 victime / accident, însă a crescut îngrijorător în ultimii 2 ani. Cu toate acestea, cel puțin la nivelul anului 2021, valoarea de 2.00, deși ridicată,

nu poate fi considerată relevantă, dat fiind că în statistici, la nivelul municipiului Făgăraș, în anul 2021 a fost înregistrat un singur accident cu victime.

6.4. TRANSPORT PUBLIC

În Municipiul Făgăraș este organizat un serviciu de transport public local aflat în subordinea Primăriei Făgăraș. Acesta operează 2 trasee care leagă principalele zone de interes și de locuințe, astfel:

- Traseul 1: Kaufland – Centru – Cartier Combinat – Centru – Kaufland;
- Traseul 2: Cartier Galați – Centru – Cartier Combinat.

Prețul unei călătorii este de 2 lei, iar al unui abonament lunar valabil pe ambele linii este de 65 de lei. În ciuda tarifelor accesibile, programul de circulație nu este deloc atractiv pentru călători, autobuzele având un interval de urmărire de 60 de minute în timpul săptămânii, mult prea mare, dat fiind faptul că la dimensiunile reduse ale orașului, acesta poate fi parcurs pe jos în aproximativ 30 – 40 de minute. În zilele de sâmbătă programul de circulație se încheie la ora 16:00, iar intervalul de urmărire este de 120 de minute, în timp ce duminică și în zilele de sărbători legale transportul public nu circulă.

Legătura cu celelalte localități din județ este asigurat prin liniile prevăzute în programul județean de transport public. Astfel, Făgărașul este punct de plecare sau de tranzit pentru o multitudine de linii județene care acoperă următoarele relații cu frecvențele zilnice menționate în paranteze:

- Brașov – Ghimbav – Făgăraș (LV 15 curse, SD 8 curse);
- Brașov – Râșnov – Făgăraș – Victoria (LD 3 curse);
- Făgăraș – Drăguș (LV 5 curse, SD 1 cursă);
- Făgăraș – Șinca Nouă (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Sercăița (LV 7 curse, SD 1 cursă);
- Făgăraș – Toderița (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Bărcuț (LV 3 curse, SD 1 cursă);
- Făgăraș – Iași (LV 2 curse, SD nu circulă);
- Făgăraș – Breaza (LV 5 curse, SD 2 curse);
- Făgăraș – Bohoț (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Grid (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Rodbav (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Felmer (LD 1 cursă);
- Făgăraș – Șona (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Cobor (LV 2 curse, SD nu circulă);
- Făgăraș – Victoria (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Homorod – Rupea (LD 2 curse);
- Făgăraș – Dacia – Rupea (LV 1 cursă, SD nu circulă);
- Făgăraș – Zărnești (LD 4 curse);

Programul de circulație al acestor linii acoperă cu precădere zilele lucrătoare și este adaptat încât să răspundă nevoilor punctuale de navetă la locurile de muncă sau la școală, nefiind un program regulat, ci cu curse stabilite la orele de interes – dimineața și seara la orele de navetă. Multe dintre aceste linii nu circulă în zilele nelucrătoare sau au un program puternic limitat cu o semicursă dimineața spre localitățile mari și una seara în sens opus, astfel că în afara zilelor lucrătoare, mobilitatea populației din zonele rurale este puternic limitată, în lipsa unor alternative individuale de transport.

Municipiul Făgăraș este de asemenea deservit de curse rutiere interjudețene și internaționale. Zilnic există legături către București, Aeroportul Otopeni, Brașov, Cluj-Napoca, Sibiu, Timișoara, Arad, Târgu Mureș, Alba Iulia, Deva, Focșani, Brăila, Galați, Botoșani, Iași, dar și destinații internaționale din Germania, Suedia, Marea Britanie, Olanda, Italia, Bulgaria și Grecia.

În ceea ce privește stațiile de transport public, este dificil de tras o concluzie generală, deoarece nivelul de amenajare variază mult. Astfel, în zona centrală unele stații au refugiu pentru călători, optional alveolă, în timp ce altele nu prezintă nicio amenajare în afara indicatorului rutier și marcajului orizontal. În zona industrială stațiile au amenajări vechi din perioada vechiului sistem de transport public asigurat de IJTL, care nu mai asigură protecție călătorilor în caz de intemperii meteo, în timp ce în alte zone periferice stațiile nu prezintă niciun fel de amenajări, o parte dintre acestea fiind amplasate în zone fără trotuar sau treceri de pietoni, unde accesul călătorilor este periculos.

În prezent se află în desfășurare o serie de proiecte de reamenajare a spațiilor urbane, ce includ și amenajări ale stațiilor de transport public, inclusiv zone de așteptare și de acces

FIGURA 112 STAȚII DE TRANSPORT PUBLIC ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

(a) Str. Ion Creangă (Buclă Pasaj)

(b) Str. Mircea Eliade

(c) Str. Combinatului

(d) Str. Combinatului

(e) Str. 13 Decembrie

(f) Str. Teiului

(g) Str. Negoiu

(h) Bd. Unirii

Situația stațiilor este similară și în localitățile din zona urbană funcțională unde stațiile au amenajări minime, adesea în stare de degradare și în general pe un singur sens al străzilor.

Nu sunt disponibile statistici cu privire la numărul de utilizatori ai serviciilor de transport județean, însă din anchetele de mobilitate a rezultat faptul că aceste servicii nu sunt foarte atractive, în special din cauza frecvențelor scăzute și a confortului scăzut din vehicule.

Municipiul Făgăraș, dar și o parte din localitățile din zona urbană funcțională sunt conectate la rețeaua feroviară națională prin Magistrala 200 de cale ferată Brașov – Sibiu. Cea mai importantă stație este Gara Făgăraș, alte localități cu acces la calea ferată fiind Perșani, Șercaia, Mândra, Beclean, Dridif, Voila, Oltet, Viștea și Ucea. CFR Călători este singurul operator feroviar din zonă, asigurând servicii IR, RE, Regio, dar și internaționale.

FIGURA 113 MERSUL TRENURILOR DE CĂLĂTORI ÎN STATIA CFR FĂGĂRAȘ, 2022

Nr. Crt.	Rang	Număr	Circulă		Sosire	Oprire	Plecare	Linia	Obs
			De la	Până La					
1	R	2513	Făgăraș	Sibiu			03:29	2	1
2	R	2502	Făgăraș	Brasov			04:10	2	
3	R	2515	Făgăraș	Sibiu			05:05	2	2
4	RE	2004	Sibiu	Brasov	05:35	4	05:39	3	3
5	IR	1928	Sibiu	Constanța	05:35	4	05:39	3	4
6	IR	74	Brasov	Budapesta	07:38	1	07:39	3	
7	R	13501	Brasov	Sibiu	07:50	17	08:07	3	5
8	R	2101	Brasov	Sibiu	07:50	17	08:07	2	6
9	IRN	473	Budapesta	București Nord	08:05	1	08:06	2	
10	R	2501	Brasov	Făgăraș	09:13			3	
11	R	2512	Sibiu	Făgăraș	10:14			2	7
12	R	2517	Făgăraș	Sibiu			11:35	3	7
13	R	2504	Făgăraș	Brasov			12:11	2	
14	R	2102	Sibiu	Brasov	14:05	5	14:10	2	
15	IR	1623	București Nord	Sibiu	14:08	1	14:09	2	8
16	R	2103	Brasov	Sibiu	16:08	2	16:10	3	
17	R	2104	Sibiu	Brasov	16:45	2	16:47	3	
18	R	2514	Sibiu	Făgăraș	17:42			4	
19	R	2503	Brasov	Făgăraș	18:05			2	
20	IR	1624	Sibiu	București Nord	18:11	1	18:12	3	8
21	R	2519	Făgăraș	Sibiu			19:24	3	9
22	RE	2005	Brasov	Sibiu	21:06	1	21:07	3	3
23	IR	1926	Constanța	Sibiu	21:06	1	21:07	3	4
24	R	2516	Sibiu	Făgăraș	21:35			4	
25	IRN	472	București Nord	Budapesta	21:38	1	21:39	3	
26	IR	75	Budapesta	Brasov	22:05	1	22:06	3	

Valabil din 12.12.2021

Sursa: infofer.ro

6.5. DEPLASĂRI NEMOTORIZATE

Mijloacele alternative de mobilitate se referă la deplasările nemotorizate – respectiv mersul pe jos, cu bicicleta sau cu trotineta, ce reprezintă elemente cheie necesare în asigurarea tranziției către mobilitatea urbană durabilă. Totodată, aceste moduri contribuie la îmbunătățirea calității mediului urban și a sănătății populației.

În ultimii ani, mijloacele alternative de transport s-au aflat pe lista priorităților conturate la nivelul Uniunii Europene, acest lucru reflectându-se în cadrul documentelor strategice și de planificare și al surselor de finanțare disponibile pentru dezvoltarea acestui sector. Aceste tendințe se păstrează și în perioada de programare 2021 – 2027, fiind disponibile fonduri pentru investiții în dezvoltarea infrastructurii aferente acestor mijloace de transport.

Ca modalitate de transport alternativ, din punct de vedere al costurilor de deplasare, al spațiului urban ocupat și al impactului asupra mediului, deplasarea cu bicicleta este una dintre cele mai eficiente modalități, și deci este necesar a fi promovată în fiecare mod posibil. Modul de deplasare cu bicicleta a început să devină o alternativă viabilă pentru deplasările din interiorul orașelor. Acest mijloc de deplasare conduce către un stil de viață sănătos, promovează conceptul de mediu nepoluat și ajută la reducerea congestiei de pe rețeaua rutieră.

Anchetele de mobilitate derulate indică faptul că doar 3% din deplasările zilnice sunt efectuate cu bicicleta, deși, dat fiind dimensiunile reduse ale municipiului Făgăraș, aceasta ar fi cea mai potrivită

alegere. În ciuda acestui fapt, lipsa spațiilor dedicate deplasărilor velo, fie piste sau benzi pentru biciclete conduce la un nivel scăzut de siguranță pentru utilizatori, ceea ce face ca acest mod să nu fie preferat de foarte multe persoane. Conflictul autovehicul - biciclist tinde să genereze o vulnerabilitate crescută a utilizatorilor de bicicletă, lipsa unei căi dedicate sau a unei delimitări vizibile între suprafața carosabilă și porțiunea dedicată pentru biciclete descurajează deplasările de acest fel.

Ca parte a proiectelor de modernizare a străzilor, autoritățile locale au în vedere trasarea de benzi pentru biciclete pe acele străzi a căror lățime este suficient de mare să acomodeze astfel de marcaje, în plus față de lățimea normală a unei benzi de circulație. În prezent există doar 2 străzi pe care s-au realizat astfel de marcaje, respectiv Str. Negoiu și Str. 13 Decembrie pe tronsonul de legătură cu Str. 1 Decembrie 1918. Cu toate acestea, marcajele respective delimitează benzi foarte înguste de aproximativ jumătate de metru care nu pot asigura gabaritul necesar unui biciclist și prin urmare nu prezintă siguranță în utilizare.

FIGURA 114 PISTE VELO LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

(a) Str. Negoiu

(b) Str. 13 Decembrie – tronson legătură

În afara acestor amenajări, utilizatorii de biciclete circulă în funcție de categoria funcțională a străzii, pe carosabil, acolo unde traficul este redus și în mod special pe unde nu circulă traficul greu, sau pe trotuar, așa cum este cazul arterelor peste care se suprapune DN1.

În zona centrală există totuși o serie de rastele care permit legarea în siguranță a bicicletelor. În afara acestora, utilizatorii de biciclete se folosesc de balustrade sau stâlpi pentru a-și lega bicicletele, ceea ce înseamnă, că deși deplasările cu bicicleta ocupă o pondere foarte redusă, există interes din partea utilizatorilor existenți pentru dezvoltarea infrastructurii de circulație și parcare.

FIGURA 115 PARCĂRI PENTRU BICICLETE LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

(a) Str. Mihai Viteazul

(b) Str. Republicii

(a) Bd. Unirii

(b) Str. Tabăcari

Conform rezultatelor din figura de mai jos, putem trage concluzia că în raport cu deplasările cu bicicleta, centrul orașului are un indice de accesibilitate foarte bun, putând fi accesat în maxim 15 minute din orice punct al municipiului Făgăraș și într-un timp rezonabil de până la 20-30 de minute din cele mai apropiate localități: Beclean, Mândra, Hurezeni, Răușor, Șona.

FIGURA 116 ACCESIBILITATEA REȚELEI RUTIERE PENTRU MERSUL CU BICICLETA FAȚĂ DE CENTRUL ORAȘULUI

Deplasările pietonale sunt un mijloc de transport alternativ, prietenos cu mediul care, alături de deplasările cu bicicleta pot susține reducerea emisiilor de carbon provenite din transport și, implicit, tranziția către orașe mai sustenabile. Pe lângă beneficiile pe care acest mijloc le are pentru mediu, se evidențiază și beneficiile asupra populației, contribuind în mod direct la îmbunătățirea și menținerea unei bune stări de sănătate a acestora. Totodată, infrastructura de transport pietonal, în special spațiile/zonile pietonale ample (piețe, scuaruri, parcuri etc.) constituie dotări de agrement și petrecere a timpului liber, fiind și importante zone pentru desfășurare a activităților de socializare sau de sport. Prin funcțiunea lor, acestea pot contribui și la închegarea comunităților la

nivel local. Astfel, infrastructura deplasărilor pietonale cuprinde atât zonele pietonale integral (piete, scuaruri, străzi), cât și alte elemente precum aleile aferente spațiilor verzi sau trotuarele.

În Municipiul Făgăraș deplasările pietonale sunt destul de frecvente, reprezentând 17% din totalul deplasărilor. Cu toate acestea, infrastructura dedicată acestui mod de transport necesită îmbunătățiri. Ca parte a proiectelor de reabilitare a străzilor, s-au făcut intervenții și asupra trotuarelor, adesea fiind primul element al tramei asupra căruia s-a intervenit. Cu toate acestea, în mod special pe străzile secundare trotuarele sunt înguste, din cauza amprizei înguste a străzilor, în timp ce pe străzile principale trotuarele, deși generoase sunt ocupate de diverse obstacole sau mașini parcate, ceea ce îngreunează deplasarea pietonilor. La nivelul Municipiului Făgăraș, lungimea trotuarelor se ridică la 47.90km, ceea ce înseamnă că aproximativ 15km de străzi nu au trotuar. Acești kilometri sunt distribuiți în mod special în zonele periferice, principalele artere fără trotuar fiind Șos. Combinatului, Șos. Hurezului, Str. Vlad Tepeș și străzile care sunt neasfaltate.

FIGURA 117 INFRASTRUCTURA PIETONALĂ LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

(a) Str. Narciselor

(b) Str. Trandafirilor

(c) Str. 1 Decembrie 1918

(d) Str. Ion Creangă

(e) Șos. Combinatului

(f) Str. Gheorghe Doja

(g) Str. Doamna Stanca

(h) Bd. Unirii

(i) Bd. Unirii

(j) Bd. Unirii

(k) Bd. Unirii

(l) Str. Tăbăcari

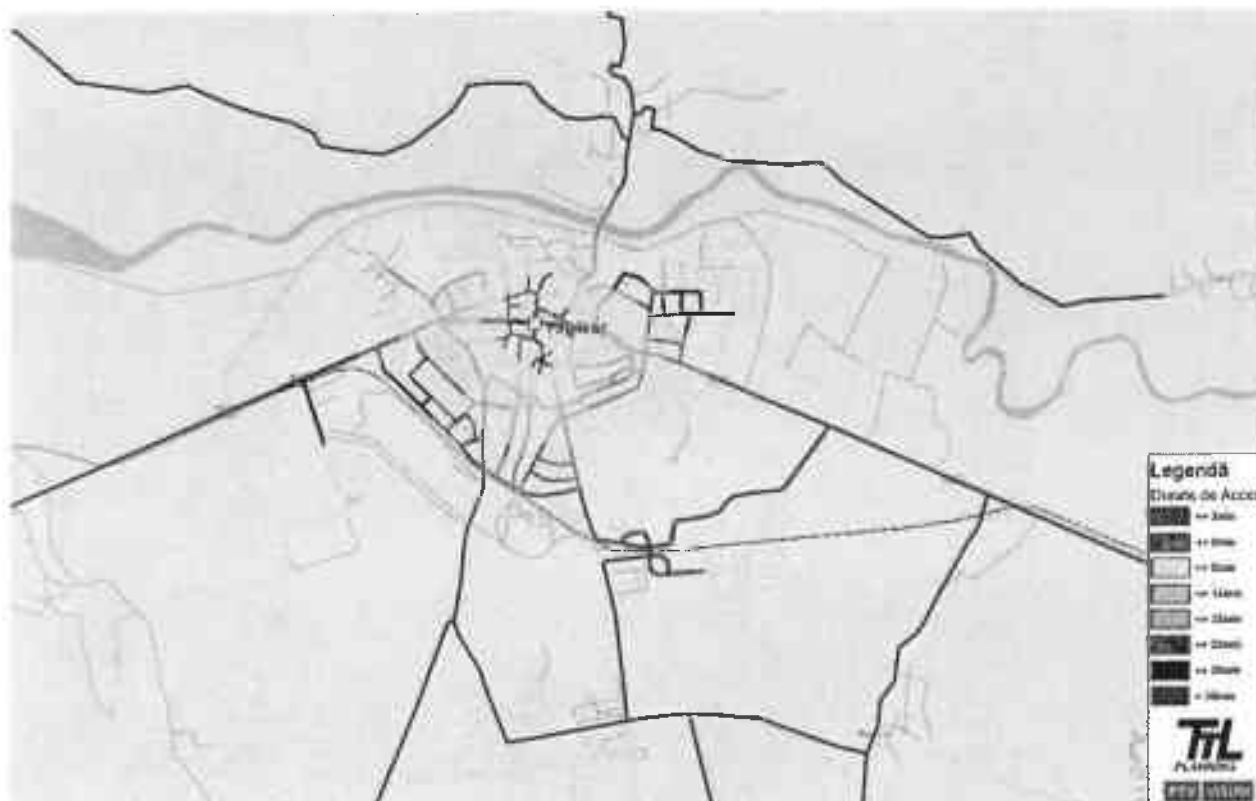
Cu toate acestea, există interes din partea autorităților de a îmbunătăți condițiile de deplasare ale pietonilor, prin modernizarea și extinderea rețelei de trotuare. Suplimentar față de aceste măsuri, se constată necesitatea intervenirii pe arterele peste care se suprapune DN1 pentru eliberarea trotuarelor de autoturismele parcare.

În ceea ce privește deplasările pietonale, centrul orașului poate fi atins în maxim 30 de minute de mers pe jos din tot nucleul orașului situat la nord de magistrala de cale ferată, inclusiv din Cartierul Galați. Pentru deplasările care au ca origine Cartierul Combinat, durata de acces în centrul orașului depășește 30 de minute.

FIGURA 118 ACCESIBILITATEA REȚELEI RUTIERE PENTRU MERSUL PE JOS FAȚĂ DE CENTRUL ORAȘULUI

6.6. CONCLUZII, PROVOCĂRI ȘI INTERVENȚII POSIBILE

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENȚIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>În prezent municipiul Făgăraș nu dispune de o alternativă pentru traficul de tranzit, astfel că toate vehiculele care tranzitează Făgărașul pe relația Brașov – Sibiu trec prin centrul localității.</p>	<p>Realizarea unei variante ocolitoare a municipiului astfel încât traficul de tranzit să fie deviat în afara zonelor urbane construite.</p>
<p>În ansamblu, nivelul de serviciu al rețelei rutiere și intersecțiilor este unul satisfăcător, fenomenul de congestie fiind în principal cauzat de creșterea valorilor pentru traficul de tranzit.</p>	
<p>Transportul public local este insuficient dezvoltat la momentul realizării analizei, acesta fiind format doar din 2 trasee, care nu sunt atractive pentru rezidenți din cauza cadentei scăzute.</p>	<p>Modernizarea sistemului de transport public într-o manieră integrată: achiziția de material rulant cu emisii scăzute, modernizarea stațiilor de transport public, extinderea traseelor și integrarea serviciilor digitale conexe pentru operarea serviciului.</p>
<p>Chiar dacă numărul parcărilor rezidențiale a crescut, acestea sunt în continuare insuficiente la nivelul zonelor de locuințe. Ca atare, în continuare</p>	<p>Extinderea spațiilor de parcare rezidențiale. Dezvoltarea unui sistem dedicat informării asupra disponibilității locurilor de parcare din municipiu,</p>

CONCLUZII, PROVOCĂRI, ELEMENTE DE POTENTIAL	POSIBILE INTERVENȚII
<p>se realizează parcări neregulamentare, care stânenesc deplasările pietonale.</p> <p>Infrastructura dedicată deplasărilor cu bicicleta este încă redusă la nivelul municipiului. Situația este în curs de ameliorare prin proiectele implementate până la finalul anului 2023.</p> <p>Calitatea infrastructurii pietonale este una medie la nivelul municipiului, însă deplasările pietonale sunt de multe ori stânenite de calitatea spațiului pietonal, în special pe străzile secundare, sau de alte obstacole de pe trotuar. În plus, s-a constatat că aproximativ 11km de străzi la nivel municipal nu dispun de trotuare.</p>	<p>atât pentru cele rezidențiale, cât și pentru cele publice.</p> <p>Completarea rețelei de piste pentru biciclete și continuarea susținerii evenimentelor dedicate comunității bicicliștilor.</p> <p>Modernizarea reabilitarea și extinderea rețelei de trotuare din municipiu.</p> <p>Amenajarea trotuarelor acolo unde acestea sunt de dimensiuni mici, iar profilul stradal permite o astfel de intervenție (ex. reconfigurare profil stradal, amenajare sens unic + trotuar etc.).</p>

7. MEDIU ȘI UTILITĂȚI PUBLICE

7.1. CADRUL NATURAL

Substratul geologic. Geomorfologia

Municipiul Făgăraș se regăsește în Podișul Transilvaniei⁴⁵, podiș situat pe fundament de orogen-tranziție, puternic sedimentat, cu oarecare trăsături de platformă, peneplenizat în mai multe rânduri înălțat și fragmentat diferențiat în 5 subtipuri, dintre care face parte și municipiul în cadrul depresiunilor marginale largi.

Teritoriul municipiului Făgăraș este caracterizat de către o depresiune submontană de origine tectonoerozivo-acumulativă, colmatată cu materiale erodate din munții apropiați, mai întâi în apele lacurilor formate, apoi – după retragerea apelor lacustre, în timpul cuaternarului – în mediul continental. Conform datelor⁴⁶, în zonă, aria depresionară a fost adâncită și extinsă către nord prin acțiunea erozivă a râurilor coborâte de pe versantul nordic al munților Făgărașului care au forțat albia Oltului să migreze spre nord în dauna Podișului Târnavelor. Întreaga câmpie făgărașană s-a transformat în timpul pleistocenului mediu și superior, când geneza a fost dirijată, în principal, de oscilațiile climatice legate de fazele glaciare și interglaciare: procesele de eroziune laterală și acumulare au corespuns dezvoltării maxime a produselor de gelifracție din fazele de răcire a climei din munții Făgăraș și Persani, pe când cele de adâncire și de tasare ca trepte a glacisurilor piemontane, fazelor de încălzire interglaciare.

De asemenea, formațiunile geologice cele mai răspândite aparțin cuaternarului, care constituie de fapt, zona depresionară, reprezentat prin depozite aluviale ale râului Olt, alcătuite din bolovaniș, pietrisuri, nisipuri de diferite granulatii cu intercalatii sub formă de lentile de grosimi diferite și la diferite adâncimi formate din prafuri nisipoase-argiloase, nisipuri argiloase.

Hidrografia

Rețeaua hidrografică din arealul studiat are la bază apele subterane-freatice și de adâncime și apele de suprafață, reprezentate prin rețeaua de râuri. În repartitia teritorială a apelor subterane sunt conturate trei zone:

- zona montană: cu roci cristaline, calcare, conglomerate, gresii- unde stratul acvifer se află de regulă la adâncime;
- zona joasă, depresionară: cu depozite groase de pietrisuri, nisipuri, ce permit construirea unor orizonturi acvifere destul de bogate;
- zona Podișului Hârtibaciului: cu o structură tubulară înclinată sud-nord și în adâncime, contrar abruptului de creastă dinspre Olt, ceea ce determină o fugă în adâncime a apelor vadoase și inexistența aproape totală a straturilor acvifere. Așa se explică raritatea izvoarelor în această zonă. Mineralizarea apelor poate ajunge până la 3 g/l în zona depresionară (mai ridicată și mai complexă la Persani și Rodbav) și foarte scăzută în zona montană.

Râurile care trec prin municipiul Făgăraș sunt:

- Râul Făgărașel - este un afluent al râului Olt, iar cursul este regularizat și traversează centrul orașului Făgăraș;

⁴⁵ Cf. Posea, G. (coord), (1983), *Enciclopedia Geografică a României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

⁴⁶ PMF, Studiu combinat

- Râul Berivoi (care alimentă platforma chimică) - își are izvoarele undeva la altitudinea de 1850 m, în Vârful Netedu. Acesta trece prin zona combinatului chimic unde trece prin cele trei baraje succesive construite prin anii '40 de angajații fabricii pentru acumularea apei necesare răcirii instalațiilor. Părăsește platforma chimică, trece de fostul santier, traversează Parcul 1 Mai, azi Regina Maria, ocolind apoi stadionul orașului după care intră în Făgăraș pe sub pasarela CFR;
- Râul Olt - Cel mai important curs de apă din zonă, care la nivelul municipiului Făgăraș are un debit de 49 m³/sec. Multimea afluenților din stânga ai Oltului determină aproape dublarea debitului marelui râu pe cursul său făgărășean;
- Râul Galați - este un afluent al râului Olt;

Alimentarea rețelei hidrografice este pluvionivală, cu predominarea celei nivale la apele care coboară de pe rama muntoasă înaltă din sud, în timp ce apele care vin dinspre nord, din Podișul Hârtibaciului, se alimentează mai mult din ploi. Creșterile mai mari sunt în lunile aprilie-iunie, la topirea zăpezilor montane.

Clima

Teritoriul Țării Făgărașului se încadrează zonal în climatul temperat continental-moderat în proporție de 65% (ținutul cu climă de dealuri și depresiune) și în proporție de circa 35% în sectorul cu climă de munte (ținutul munților mijlocii din est și al munților înalți din sud). Clima municipiului Făgăraș⁴⁷, ca și a întregii depresiuni, influențată de prezența munților, este caracterizată de frecvențe inversiuni de temperatură, mai ales iarna. Specifici zonei sunt curenții de aer cald cu caracter de fohn care, la sfârșitul iernii și începutul primăverii, determină topirea bruscă a zăpezilor (sunt numiți local "măncătorul de zapada" sau "vântul mare"). Vânturile predominante în regiune sunt cele umede din vest. Cea mai rece lună este ianuarie, cu o temperatură maximă medie de 2 °C și o temperatură minimă medie de -10 °C. Cea mai caldă lună este iulie, cu o temperatură maximă medie de 23 °C.

⁴⁷ <https://www.romanianresorts.ro/>

FIGURA 119 VALORI MEDII ALE RADIAȚIEI SOLARE GLOBALE PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Sursa: Solargis.com – World Bank Group și ESMAP

Radiația solară globală înregistrează peste 115,0 kcal/cm²/an în depresiune și sub 110,0 kcal/cm²/an pe culmile montane.

Datele meteorologice înregistrate în perioada 2010-2021, indică temperaturi maxime absolute în anul 2012 de 38.0 °C în luna august, urmat apoi de anul 2017 cu 36.2 °C în luna august. Temperaturile minime absolute sunt înregistrate în anul 2017, cu -29.9 °C în luna ianuarie, urmat apoi de anul 2015 cu -29.5 °C în luna ianuarie. Prin urmare, la nivelul municipiului Făgăraș maximele în majoritatea anilor sunt înregistrate în luna august, iar minimele în luna ianuarie. Cea mai ridicată cantitate de precipitații este înregistrată în anul 2010 cu 846.8, urmat apoi de anul 2020 cu 673.6. Raportat la cantitatea maximă de precipitații în 24 de ore, cele mai ridicate cantități sunt înregistrate în anii 2015 - 59.2 și 2016 - 52.5, iar cele mai multe zile tropicale în anul 2012 – 62 de zile.

TABEL 29 DATELE METEOROLOGICE ÎNREGISTRATE ÎN PERIOADA 2010-2021, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

AN	TEMPERATURA MEDIE AER °C	MAXIMA ABSOLUTA ANUALA °C	MINIMA ABSOLUTA °C	CANTITATE PRECIPITA L/MP	CANTITATE MAXIMA PRECIPITAȚII 24 ORE L/MP	NR. ZILE TROPICALE
2010	8.9	34.1 / 12.06	-27.0 / 25.01	846.8	49.8 / 05.08	21
2011	8.1	34.1 / 20.07	-20.5 / 01.02	537.3	50.3 / 10.08	22
2012	9.2	38.0 / 25.08	-24.0 / 02.02	486.4	46.3 / 21.08	62
2013	9.3	35.7 / 09.08	-20.2 / 09.01	529.8	36.0 / 05.07	18

AN	TEMPERATURA MEDIE AER °C	MAXIMA ABSOLUTA ANUALA °C	MINIMA ABSOLUTA °C	CANTITATE PRECIPITA L/MP	CANTITATE MAXIMA PRECIPITATII 24 ORE L/MP	NR. ZILE TROPICALE
2014	9.7	35.5 / 14.08	-23.8 / 31.12	545.8	34.0 / 24.07	11
2015	9.7	34.5/31.08, 19.00	-29.5 / 08.01	500.4	59.2 / 26.06	40
2016	9.0	33.9 / 14.07	-24.9 / 20.01	611.6	52.5 / 11.04	20
2017	9.0	36.2 / 05.08	-29.9 / 10.01	567.4	23.9/ 08.06	30
2018	9.8	30.1 / 12.06	-17.0 / 25.01	605.6	37.2 / 26.07	3
2019	9.9	34.1 / 13.08	-19.8 / 23.02	461.5	30.5 / 07.05	25
2020	9.7	33.2 / 30.08	-16.9 / 07.01	673.6	49.5 / 13.06	12
2021	9.0	33.9 / 05,17.08	-17.5 / 18.01	564.4	32.1 / 20.07	33

Sursa : Administrația Națională de Meteorologie Centrul Meteorologic Regional Transilvania-Sud

Solurile

Conform raportului de mediu, suprafața administrativă a județului Brașov este de 536309 ha, ponderea principală fiind reprezentată de terenuri agricole (51,93 %), terenuri cu vegetație forestieră (38,22 %) și terenurile neagricole ocupând doar 9,85 % din suprafața totală. Relieful județului are un caracter montan pe 45 % din suprafața totală a acestuia, deluros (podiș) pe 24 % și depresionar cu aspect de câmpie premontană pe 31 % (depresiunea Brașovului și depresiunea Făgărașului). Ponderea solurilor din categoria solurilor cu un potențial de fertilitate scăzut este de aproximativ 94,83% la nivelul județului, iar Suprafețele agricole cu soluri fertile au o pondere extrem de mică, ele deținând doar 5,17% din suprafața agricolă a județului. Județul Brașov este unul din județele cu suprafața agricolă redusă, caracterizat printr-o climă rece și umedă, cu un înveliș de soluri complexe, mai slabe din punct de vedere calitativ, care nu permit obținerea întregului sortiment de produse agricole necesare consumului populației.

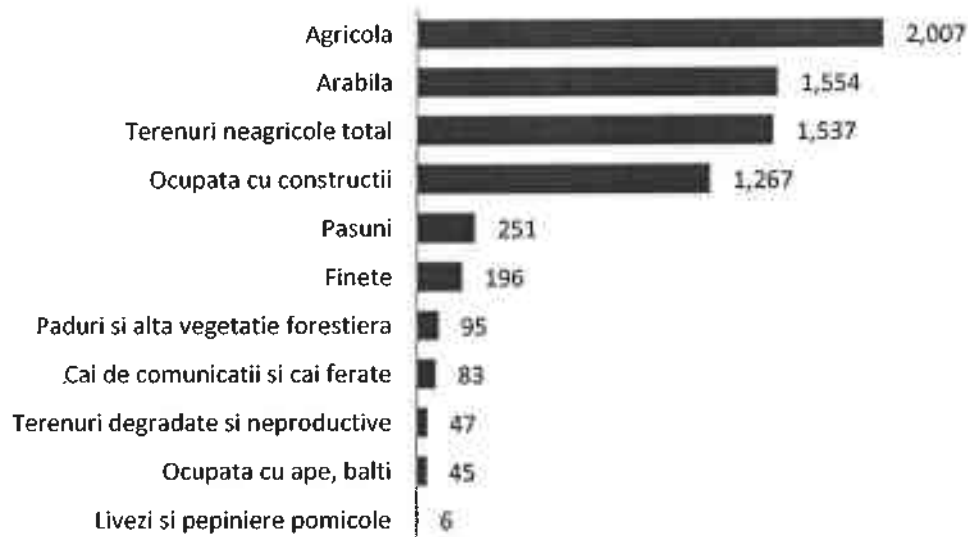
Principalii factori limitativi ai capacității de producție, din punctul de vedere al suprafețelor de teren agricol afectate, sunt: excesul permanent de umiditate în sol, seceta, eroziunea solului prin apă și/sau vânt, compactarea primară și secundară a solului, formarea crustei, terenuri cu rezervă mică de humus, azot și fosfor, terenuri cu aciditate puternică și moderată și terenuri sărăturate.

Solurile de pe teritoriul municipiului sunt în măsură ridicată potențiale pentru folosință agricole. În ceea ce privește utilizarea fondului funciar, cea mai mare suprafață este ocupată de terenurile arabile (1.554 ha – circa 43,8 %) ⁴⁸. În total, în anul 2014, 2.007 ha aveau folosință agricolă (arabil, pășuni, fânețe, vii, livezi) – circa 56,6 % din teritoriul administrativ al municipiului Făgăraș.

⁴⁸ Considerând suprafața totală a teritoriului administrativ de 3.544 ha (conform INS-Tempo).

FIGURA 120 UTILIZAREA FONDULUI FUNCİAR ÎN MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ (HA, 2014)

Sursa: Sursă date – Baza de date INS-Tempo

Vegetatia și fauna

Conform Direcției Județene de Statistică Brașov⁴⁹, vegetația este condiționată de relief și de elementele pedo-climatice, întâlnindu-se o dispunere etajată a acesteia. Regiunile montane sunt acoperite de păduri de conifere (îndeosebi molid), păduri de amestec (fag, brad și molid) și păduri de fag. Pe culmile mai înalte se află pajiști alpine și tufărișuri de jneapăn, ienupăr, afin, merisor și altele. În regiunile de deal și de podiș, respectiv în zona municipiului, se întâlnesc păduri de foioase în care predomină fagul, gorunul și stejarul; pe dealurile joase și câmpiile înalte, adesea, principalele specii care alcătuiesc pădurile sunt cerul și gârnița.

În etajul alpin din apropierea municipiului apar elemente relict precum capra neagră și vulturul de munte. În pădurile carpatine trăiesc diferite mamifere: urs, cerb, râs, lup, mistreț, căprior, veverița și un număr mare de specii de păsări, iar în regiunile de deal sunt răspândite: iepurele, cărtița, ariciul, diferite păsări, șopârle, batracieni ș.a. Fauna acvatică este reprezentată îndeosebi prin păstrăv în apele de munte (loștrita, mai răspândită în trecut, a devenit destul de rară), clean și mreană în regiunile de deal.

7.2. BIODIVERSITATEA. ARII NATURALE PROTEJATE

Arii naturale protejate de interes comunitar

Raportul anual al Agenției pentru Protecția Mediului Brașov⁵⁰, indică prin Ordinul MMDD 1964/2007, completat și modificat prin Ord. MMP 2387/2011, privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, 21 de situri de importanță comunitară la nivelul județului Brașov, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000. De asemenea, prin HG 1284/2007, completată și modificată prin HG 971/2011, privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, în județul Brașov, s-au declarat 7 situri de protecție specială avifaunistică, dintre care, situl

⁴⁹ <https://brasov.insse.ro/wp-content/uploads/2019/05/CAPITOLUL-01-Geografie-RM-.pdf>

⁵⁰ <http://www.anpm.ro/>

ROSPA0003 Avrig – Scorei – Făgăraș și situl ROSPA0099 Podișul Hârtibacilui se regăsesc și pe teritoriul municipiului Făgăraș. Pe teritoriul administrativ al Municipiului Făgăraș se află astfel două arii naturale protejate de interes comunitar (sit Natura 2000):

TABEL 30 SUPRAFAȚA ARIILOR NATURA 2000 CARE SE REGĂSESC ȘI ÎN CADRUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

NR. CRT.	DENUMIRE SIT	SUPRAFAȚA TOTALĂ (HA)	PROCENT DIN SUPRAFAȚA JUDEȚULUI ACOPERIT DE ARIA PROTEJATĂ	
			(ha)	%
1.	Avrig-Scorei-Făgăraș	2.943	1.534,19	0,29
2.	Podișul Hârtibacilui	237.779	8.5423,6	15,93

Sursa: Raportul anual (2020) al Agenției pentru Protecția Mediului Brașov

ROSPA0003 Avrig – Scorei – Făgăraș - suprafață totală a sitului - 2.788,1 ha, din care:

- Județul Brașov - 55,4 % - 1.544,61 ha
  - comuna Beclean – 4 % - 289,5 ha;
  - municipiul Făgăraș – 1 % - 34,12 ha;
  - comuna Ucea de Jos – 3 % - 310,53 ha;
  - comuna Viștea – 3 % - 402,81 ha;
  - comuna Voila – 7 % - 1.046,71 ha;

Conform Ordinului 1291/2017, Aria natural protejată ROSPA0003 Avrig - Scorei - Făgăraș face parte din cadrul rețelei Natura 2000 fiind inclusă în categoria ariilor de protecție specială avifaunistică conform Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările și completările ulterioare. Importanța sitului de protecție ROSPA0003 Avrig - Scorei - Făgăraș se datorează în primul rând populațiilor de păsări sălbatice și habitatelor acestora. Oltul reprezintă un coridor ecologic de migrație și dispersie care face legătura între diferite zone geografice ale României și Europei.

Situl se desfășoară pe o suprafață de 3024 de hectare de-alungul râului Olt și se află poziționat la o altitudine medie de 403 metri caracterizat de relief colinar format din dealurile submontane, câmpia piemontană și lunca Oltului. Climatului temperat continental, cu o medie anuală de aproximativ 8 grade Celsius i se adaugă ca și specific al zonei foehnul- inversiunea de temperatură ce provoacă circulația descendentă a maselor de aer. Pe suprafața sitului, Oltul adună apele întregului versant al munților Făgăraș prin circa 30 de afluenți. Densitatea rețelei hidrografice este de peste 0,8 km/kmp, în Carpați nu se mai înregistrează o astfel de densitate a rețelei hidrografice. De la sfârșitul lui martie și până în iunie, râurile montane drenează o cantitate mare de apă, provocând adeseori, pe fundul depresiunii, inundații, deoarece cursul Oltului nu poate prelua această cantitate fără a ieși din matcă. Solul podzolic și numeroșii afluenți ai Oltului au favorizat înmlăștinirea terenului ajungându-se ca aproximativ 11% din suprafața sitului să fie acoperită de mlaștini și turbării. Populația totală avifaunistică din sit depășește 20.000 de exemplare anual.

ROSPA0099 Podișul Hârtibacilui - suprafața totală a sitului – 246.357,1 HA, din care

- în Județul Brașov – 34,5 % - 84.993,2 ha
  - comuna Beclean – 54 % - 3.908,52 ha
  - comuna Bunesti – 67 % - 9.580,33 ha
  - comuna Cincu – 100 % - 21.719 ha

- o comuna Comana de Jos – 46 % - 4.473,96 ha
- o municipiul Făgăraș – 23 % - 784,76 ha
- o comuna Hoghiz (17.416 ha) – 5 % - 870,8 ha
- o comuna Jibert – 93 % - 15421,26 ha
- o comuna Mândra - 24 % - 2095,2 ha
- o comuna Pârâu – 1 % - 111,62ha
- o orașul Rupea – 18 %- 1373,4 ha
- o comuna Șercaia – 32 %- 2918,72 ha
- o comuna Șoarș – 100 %- 16.760 ha
- o comuna Ticuș – 100 %- 6.954 ha
- o comuna Ucea - 2 % - 207,02 ha
- o comuna Ungra – 63 % - 4244,94 ha
- o comuna Vistea – 12 % - 1587,24 ha
- o comuna Voila – 21 % - 3.140,13 ha

Siturile de Importanță Comunitară ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului, ROSCI0227 Sighișoara Târnavă Mare și ROSCI0132 Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciul formează împreună, probabil, cel mai important grup de situri Natura 2000 din bioregiunea continentală a României⁵¹.

7.3. CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU

Calitatea aerului

Pe teritoriul municipiului Făgăraș există 4 instalații IPPC/IED privind inventar emisii COV în ultimii 5 ani, conform datelor furnizate de către APM Brașov. Este vorba, în general, de surse industriale de degradare a calității mediului, provenind în special din industrie. Aceste instalații pot afecta calitatea tuturor factorilor de mediu (aer, apă, sol, factori biotici).

TABEL 31 INSTALAȚIILE IPPC/IED LA NIVELUL MUNICIPIULUI FĂGĂRAȘ

NR. CRT.	NUMELE TITULARULUI DE ACTIVITATE */LOCATIA ACTIVITATII	COD ACTIV LEGEA 278/2013	NR/ DATA EMITERII AIM / VALABILITATE
1	SC BERG-BANAT SRL/ Făgăraș, str. Negoiu, nr.1, jud. Brașov	2.3.c, 2.6	Nr. BV 01 / 20.01.2020 cu viză anuală
2	S FABRICA DE PULBERI SA (CN Romarm SA) / Făgăraș str. Extravilan nr. 1, jud. Brașov	4.6	3 BV 30.03.2018 rev. 01.07.2021 cu viză anuală
3	SC NITROPOROS SRL/ România – Făgăraș, sos. Combinatului nr.14, jud. Brașov	1.1., 4.2.a, 4.2.b, 4.2.c, 4.2.d, 4.3	SB 108/05.02.2010 revizuită 14.09.2012 valabilă 05.02.2020
4	SC NITROPOROS SRL / Făgăraș, sos. Ileni nr.1, județul Brașov	4.6	SB 97/18.12.2008 valabilă 18.12.2018

⁵¹ <http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Plan%20de%20Management%20Pod%20Hartibaciului.pdf>

Sursa: datele furnizate de către APM Brașov

Pe teritoriul municipiului se găsesc, de asemenea, 2 agenți economici cu instalații înscrise în registrul COV solvenți.

TABEL 32 AGENȚI ECONOMICI CU INSTALAȚII ÎNSCRISE ÎN REGISTRUL COV, MUNICIPIUL FĂGĂRAȘ

NR CRT	AGENTUL ECONOMIC/ADRESA SEDIU	NR. SI DATA EMITERII AUTORIZATIEI
1	SC ARPLAMA ROMANIA SRL - Făgăraș, str. Tudor Vladimirescu, nr. 86, jud. Brașov	AM nr. 118/05.03.2013 rev. 04.11.2013, rev. 11.07.2017 valabilitate 05.03.2023
2	SC UPRUC POL SA, Făgăraș, str. Negoiu nr. 1, județul Brașov	AM nr. 195/02.07.2012 valabilitate 02.07.2022

Sursa: datele furnizate de către APM Brașov

Calitatea aerului ambiental din județul Brașov este monitorizată în rețeaua automată de monitorizare a calității aerului gestionate de Laboratorul APM Brașov prin efectuarea continuu a măsurărilor pentru poluanții specifici reglementați în legislația națională care transpune Directiva 2008/50/EC privind calitatea aerului ambiental:

- Stație de trafic: stația BV1 – B-dul Calea București – amplasată în zonă cu trafic intens;
- Stație de trafic: stația BV3 – B-dul Gării – amplasată în zonă cu trafic intens;
- Stație de fond urban: stația BV2 – str. Castanilor și din 19 noiembrie 2018 relocată pe str. Memorandului – amplasată în zonă rezidențială, pentru a evidenția gradul de expunere a populației la nivelul de poluare urbană;
- Stație de fond industrial: stația BV5 – B-dul Al. Vlahuță – al cărui amplasament a rezultat din evaluarea preliminară a calității aerului pentru a evidenția influența emisiilor din zona industrială asupra nivelului de poluare din zona de sud a municipiului Brașov;
- Stație de fond suburban: stația BV4 – comuna Sânpetru – având ca obiectiv evaluarea expunerii la ozon a populației și vegetației de la marginea aglomerației;
- Stație de tip EMEP: EM1 – comuna Fundata – monitorizează și evaluează poluarea aerului în context transfrontier, la lungă distanță.

Rețelele de la nivelul municipiului Brașov, având în vedere apropierea dintre cele două municipii sunt repere relevante de orientare ale municipiului Făgăraș, având în vedere poziționarea geografică asemănătoare și apropiată, cu mențiunea că la nivelul municipiului Făgăraș, valorile ar putea fi într-o mică măsură mai scăzută, având în vedere dimensiunile mai scăzute ale acestuia și implicit și populația și activitățile generatoare de factori poluanți.

Măsurările sunt realizate în 6 stații automate de monitorizare a calității aerului din municipiul Brașov. Conform Agenției pentru Protecția Mediului Brașov, în stațiile de monitorizare din Brașov, parte integrantă a rețelei naționale de monitorizare a calității aerului, se efectuează măsurări continue pentru: dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀ și PM_{2,5}) automat (prin nefelometrie ortogonală) și gravimetric, ozon (O₃) și precursori organici ai ozonului (benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen și p-xilen).

În ultimii ani APM înregistrează scăderi ale emisiilor de poluanți atmosferici specifici în județul Brașov. Cu toate acestea, în ciuda acestor reduceri, concentrațiile măsurate de poluanți relevanți pentru sănătate, cum ar fi NO₂, PM și O₃ nu au evidențiat o îmbunătățire similară și populația din mediul urban este uneori, încă expusă la concentrații de poluanți atmosferici peste valoarea limită / valoarea țintă.